беларуская газэта. Заснаваная ў 1906 г. у Вільні. Адноўленая тамсама ў 1991 г. як штомесячнік. З 1 сакавіка 1996 г. выходзіць у Менску штотыднёва

НАША НІВА

№ 8 (46)
6 траўня 1996 г.
панядзелак

выходзіць у панядзелкі

КУЛЬТУРА, ПАЛІТЫКА

ТЭЛЕПРАГРАМА

БІРЖА ПРАЦЫ

Леанід Кучма:

“ЗЗАДУ – ПРОРВА”

Украіна прайшла пункт гістарычнага павароту, і вяртаньня назад ужо ня будзе. Аднак небясьпека спробаў гэтага ня выключаная, больш за тое – яна рэальная з улікам унутраных і вонкавых фактараў. А значыць,

мы тым больш не павінны зноў уздымаць пытаньне: якой дзяржавай быць Украіне? Выбар ужо зроблены, таму трэба адкінуць усялякія сумневы і хістаньні наконт таго, ці зможам мы забясьпечыць сучасны ўзровень эканамічнага, сацыяльнага і палітычнага жыцьця. Інакш мы зноў будзем асуджаныя на чарговы хваравіты экспэрымэнт у бясплённых пошуках прывіднай сьветлай будучыні. Ззаду – прорва. Разбуральнага адступленьня – а яно можа быць толькі такое – Украіна проста ня вытрымае”.

З гадавога дакладу прэзыдэнта Леаніда Кучмы ў парлямэнце Ўкраіны.

Літаратура

ЭКСПЭДЫЦЫЯ №4

Новае эсэ Ўладзімера Арлова пра вандроўку ў Бэрлін.

“Мая заходнебэрлінская знаёмая, якая нарадзілася ў сям'і нямецкага каляніста ў Паўднёвай Афрыцы і лічыць найвялікшай у сьвеце каштоўнасьцю падарожжы, зьбянтэжана прызнаецца: ні ў Беларусь, ні, тым больш, у Расею яна пакуль не паедзе. Я непатрыятычна ўдакладняю, што назвы краінаў варта было б памяняць месцамі”...

Старонкі 22-23

САЛІДАРНАСЬЦЬ ЛЮДЗЕЙ КУЛЬТУРЫ

Чарнобыльскі Шлях-96 стаў іспытам беларускай інтэлігенцыі — на салідарнасьць. Карэспандэнт “Нашай Нівы” зьвярнуўся да прадстаўнікоў розных культурных арганізацыяў, творчых саюзаў і пэрыёдыкаў з просьбай адказаць на наступнае пытаньне:

“Як Вы разумееце салідарнасьць людзей культуры сёньня, калі Вашыя калегі сядзяць за кратамі разам з крымінальнікамі?”

Нашаму карэспандэнту адказалі:

Валянцін Акудовіч,
Раіса Баравікова,
Генадзь Буралкін,
Васіль Быкаў,
Леанід Галубовіч,
Мікола Гіль,
Аляксей Дудараў,
Васіль Зуёнак,
Віктар Каваленка,
Анатоль Кудравец,
Адам Мальдзіс,
Уладзімер Някляеў,
Алесь Разанаў,
Міхась Фінберг,
Карлас Шэрман.

Чытайце на стар. 4-5

Мода

СТАРЭЙШЫЯ – МОЛАДЗІ

Рынак моды традыцыйна нагадвае рынак аграрны. Глыбокай зімой ствараецца тое, што будзе ўжыта ўлетку. І натуральна, што ў гэтым калязвароце найлепей арыентуюцца старыя, якія пражылі ўжо дзясяткі розных сэзонаў. Што ж прапануюць старыя маэстра на гэтае лета?

Пяць найважнейшых тэндэнцыяў: стрыманыя колеры ў адной танальнасьці, ажыўленыя аксэсуарам выбуховага колеру, зграбныя абрысы, яскравая лінія ўздоўж сцягна, перавага тканінаў мяккіх, але рыфлёных, у кожным выпадку вельмі халоднага колеру кашуля-сукенка.

Chanel перакананыя, што самым сучасным павевам адпавядае прасты пакрой у кітайскім стылі, Shantung, бель мармуровых варыяцыяў з мэталёвым адценьнем, аздобленая падкрэсьлена жывымі колерамі. Такі камплект прадэманстраваны ў “Vogue”: шорты бяз паску з вострымі кантамі пры проста пакроеным жакеце. Заканчэньне рукавоў, кішэні разам з запахам і нізам жакету аблямаваныя плястыкавымі клёпкамі — чырвонымі, зялёнымі й жоўтымі — з мэталёвымі пэрлавінкамі.

“Хачу зрабіць доўгую сукню, якая будзе высакародная, гладкая й сучасная, навеяная спартовымі строямі”, — кажа Ralph Lauren. І прапануе доўгую сукню з кароткімі рукавамі, што выглядае як начная кашуля. Пакрої Gianni Versace зусім простыя: “Кожны можа насіць усё так доўга, як гэта яму зручна”. Versace прапануе, напрыклад, ніжнія шорты й блюзы з джэрсі. Стомленасьць.

Насіце хоць тонкія, хоць важкія, але не аблягальныя спадніцы. “Ствараецца ўражаньне доўгай лініі цела, высокага выгляду. Гэта вельмі сучасна і sexy”, — заўважае Calvin Klein. Nicole Farhi прапа-

Працяг на старонцы 19

ЭПІЗОДЫ ВАЙНЫ

Да ўгодкаў заканчэньня ІІ-й сусьветнай вайны рэдакцыя "НН" друкуе ваенныя дакумэнты. Наўмысна гэтыя матэрыялы не адбіраліся. Архіўны блёк утварыўся мэтадам выключэньняў – дакумэнты не былі прынятыя для друку ў афіцыйным выданьні.

Вядома, гэтыя матэрыялы не даюць поўнага інтэгральнага ўяўленьня пра падзеі Другой сусьветнай вайны ў Беларусі. Але яны робяць акцэнт на сутнасных рэчах – на глыбіні трагедыі нашай краіны. Тут ужо абсалютна кантрасных вызначэньні героя й ворага не спрацоўваюць. Там, дзе вайна, зьнікае высакародства.

Старонкі 2-3

Рэпартаж

ПЯЦІДЗЯСЯТНІКІ

Малітва за нэафітаў. Людзі, якія ўпершыню прыйшлі ў эвангельскую царкву, яшчэ не гатовыя самастойна ўдзельнічаць у малітве. Ім дапамагаюць дасьведчаныя вернікі. Гэты здымак зроблены ў Віленскай Пяцідзясятніцкай Царкве. *Больш падрабязна пра пяцідзясятнікаў – на старонцы 20*

навіны 1-м сказам......

ГАЛАДОЎКА. Працягвалася галадоўка лідараў БНФ Уладзімера Сіўчыка ды Юрыя Хадыкі, інтэрнаваных у турме на вуліцы Валадарскага.

ЖЫТЛО. Менжылкамунгас пляную ў чарговы раз падвысіць жыльлёвыя тарыфы: на кватэрную плату – у 1,7 раза, на ацяпленьне ды гарачую ваду – у 1,4, на халодную ваду – у 2-2,5 раза.

ТРАНСПАРТ. Пэнсіянэры цяпер могуць бясплатна езьдзіць прыгараднымі цягнікамі ды аўтобусамі з 1 да 31 траўня і з 1 да 31 верасьня.

ПРЭЗЭНТ. Героі Савецкага Саюзу ды Сацыялістычнае Працы, поўныя кавалеры Ордэну Славы атрымаюць на Дзень Перамогі па 4 мінімальныя зарплаты. Па 2 мінімальныя зарплаты атрымаюць інваліды ды ўдзельнікі вайны. Блякаднікі, вязьні турмаў ды гета атрымаюць па 100 тыс. руб.

НАФТА. Прэзыдэнт ЗША Клінтан адмяніў 23-гадовую забарону на экспарт нафты з Аляскі.

ТЫТУНЬ. У мэтах змаганьня з кантрабандай цыгарэт у Беларусь з 1 траўня акцызная марка будзе наклейвацца вытворцамі пад цэляфанавы пакунак.

ДЗЕНЬ "ПРАВДЫ". Прэзыдэнт Лукашэнка падпісаў загад аб усталяваньні Дня працаўнікоў радыё, тэлевізіі ды сувязі, што будзе адзначацца штогод 7 траўня. Яшчэ адзін указ усталёўвае Дзень друку 5 траўня.

САЛІДАРНАСЬЦЬ. 2 траўня ў 12.30 паводле мясцовага часу ў Клііўлендзе каля гарадзкой управы мясцовая арганізацыя Беларуска-Амэрыканскае Злучнасьці правяла мітынг беларусаў з пратэстам супраць разгону мітынгу. Падобныя мітынгі амэрыканскія беларусы ладзілі і па ўсёй Амэрыцы.

ТРАНСПАРТ-2. За бясплатны праезд ільготнікаў давядзецца плаціць усім астатнім. Дзеля гэтага падвышаюцца кошты на праезд у прыгарадных аўтобусах: у машынах агульнага тыпу – да 170 і ў мяккіх – да 190 руб. за км.

ЛЕТА. Павялічылася колькасьць прыгарадных электрычак менскага чыгуначнага вузла. На Асіповіцкім кірунку замест 27 параў цяпер ходзяць 66, на Маладзечанскім – 36+45, на Барысаўскім – 26+33, на Баранавіцкім – 25+36.

ДА НАС. Рада Эўропы прагаласавала за прыняцьце ў свае шэрагі ўжо 40-й краіны – Харватыі.

ЭРОТЫКА. Камітэт нацыянальнай бясьпекі кангрэсу ЗША пастанавіў забараніць продаж часопісу "Плэйбой", а таксама іншых эратычных выданьняў ды відэакасэтаў на тэрыторыі амэрыканскіх вайсковых базаў.

НАПАМІН ПРА ТРАГЕДЫЮ

У адзін з цудоўных травеньскіх дзён я ішоў праз цэнтральны менскі парк, сьпяшаючыся ў рэдакцыю. Гэта быў рэдкі дзень гармоніі — прыроднай, настраёвай, каляровай... На адкрытай арэне сядзела купка людзей зь вялізнымі трубамі. Нават раскудлачаныя гукі, што вырываліся ў працэсе наладкі духавых інструмэнтаў, ніяк не канфліктавалі з навакольлем — бо ў гэтай працы з інструмэнтамі была творчасьць. Я адыйшоў ужо досыць далёка, разважаючы, што ня ўсё так кепска. Раптам нейкая паветраная хваля штурхнула мяне ў сьпіну, гукі бравурнай мэлёдыі запанавалі ў паветры. Нарэшце, я ўсё зразумеў — вэтэранскі аркестар пачаў выконваць мілітарныя кампазыцыі, што прысьвечаныя ІІ-й сусьветнай вайне, але напісаныя ўжо пасьля яе.

Так прыйшла дысгармонія, так пампэзнымі сьвяткаваньнямі дэфармавана нават ня праўда, якая можа быць у кожнага свая, а сутнасьць падзеяў. Карціна нацыянальнай трагедыі па-ранейшаму падмяняецца лёзунгамі гераізму.

У шматлікіх нямецкіх дакумэнтах пэрыяду 1941-42 г. пазыцыя значнай часткі жыхарства Беларусі характарызавалася як чаканьне, казалася пра моцныя ваганьні ў настроях насельніцтва. Многія беларусы імкнуліся ўхіліцца ад удзелу ў глябальным канфлікце "Фашыстоўская Нямеччына — Камуністычны СССР". Максымальная колькасьць тых, хто так ці інакш браў удзел у супраціве нямецкаму акупацыйнаму рэжыму (выконваючы ў тым ліку разавыя даручэньні) дасягала 5% жыхарства Беларусі. Яшчэ большая колькасьць людзей супрацоўнічала з рэжымам. І ўсе задавалі пытаньне: "Ці будуць пасьля вайны калгасы?" Як пазьней адзначыць А.Адамовіч: "Людзям было так крыўдна паміраць за гэтыя самыя калгасы".

Для СССР і Нямеччыны тая вайна была скрайне заідэалягізаваная — сутыкнуліся канкурэнцыйныя таталітарныя сыстэмы і вырашаўся іхны лёс. Адныя свае прэтэнзіі на сусьветнае панаваньне абгрунтоўвалі сусьветнай рэвалюцыяй, другія — расавай перавагай арыйцаў. У такіх умовах пра кампрамісы паміж камуністамі й нацыстамі не вялося (дакладней, кампраміс быў дасягнуты ў 1939 г. толькі на пачатковай стадыі канфлікту й тое часова). Ваенная рэчаіснасьць, не зважаючы на жаданьні й намеры беларусаў, усё ж уцягнула іх у сваю стыхію. Хто быў мабілізаваны ў Красную армію, хто апынуўся ў партызанах, хто ўвайшоў у структуры, сфармаваныя немцамі... Вайна ў тыле непазьбежна нараджае сытуацыю азлабленьня й бандытызму. У дачыненьні да пэрыяду лета 1944 г. можна казаць пра элемэнты своеасаблівай грамадзянскай вайны. Пазбаўленыя суб'ектнасьці сваёй краіны, жыхары Беларусі сталі ахвярамі вайны. Канец вайны азначаў канец нацысцкага тэрору, але бальшавіцкі тэрор працягнуўся — вярнуліся калгасы, грамадзяне краіны па-ранейшаму адпраўляліся ў Сібір, вольнае беларускае слова стала крыміналам.

Дык ці адпавядаюць гэтаму травеньскаму дню заканчэньня ІІ-й сусьветнай вайны пампэзныя сьвяткаваньні, якія скарыстоўваюцца, апроч іншага, для ўмацаваньня ідэалягічных пазыцыяў славянскага расізму? Для Беларусі гэты дзень — дзень паміnаньня палеглых у той вайне, дзень напаміну пра трагедыю.

Алег Дзярновіч

ДЫКТАТАР ЦІ НЕ?

А.Лукашэнка даў інтэрвію маскоўскаму карэспандэнту ангельскай "Financial Times" Хрысьціне Фрыдлянд. Некаторыя дзяржаўныя газэты паведамілі пра гэта, выбраўшы з інтэрвію асобныя моманты і не згадаўшы пры гэтым назвы ангельскага матэрыялу. Між тым, артыкул з фатаграфіяй прэзыдэнта РБ называецца "Калгасьнік з царскімі амбіцыямі"...

У адрозьненьне ад іншых былых савецкіх гарадоў, якія вылузнуліся з сваіх камуністычных скураў, Менск, на думку Х.Фрыдлянд, вяртаецца да старога рэжыму. Аўтарка згадвае абставіны разгону дэманстрацыі 26 красавіка і лёс затрыманых удзельнікаў. Увогуле, адзначае яна, паступовае разбурэньне Лукашэнкам судоў і сродкаў масавай інфармацыі, парлямэнту і нават прыватнага бізнэсу дае падставы некаторым аглядальнікам абвінавачваць яго ў пабудове паліцэйскай дзяржавы паводле ўзору лацінаамэрыканскіх хунтаў.

Выгляд Лукашэнкі ў атачэньні ягоных мускулістых, але нэрвовых памочнікаў далёкі ад раскаяньня. У інтэрвію ён ахарактарызаваў падзеі мінулага тыдня як "мітынг фашыстоўскай апазыцыі". Дэманстранты, паводле словаў Лукашэнкі, былі п'яныя ды адурманеныя наркотыкамі. І менавіта яны зьбівалі журналістаў, а не прадстаўнікі службы бясьпекі. "Дазвольце мне запэўніць вас, — сказаў прэзыдэнт журналістцы, — калі б мы хацелі весьці барацьбу, гэта была б сапраўдная барацьба. У дэмакратычных краінах такіх людзей проста б'юць дубінкай па галаве, і на тым сканчаюцца ўсе дыскусіі".

Як узор беларускага лібэралізму Лукашэнка прыводзіць той факт, што "мы не закрылі асобныя выданьні, хаця павінны былі зрабіць гэта згодна з законам". Беларуская апазыцыя, піша "Financial Times", раздражнёная тым, што Лукашэнка бесцырымонна ігнаруе грамадзянскія правы сваіх суайчыньнікаў. Аднак гэтаму супрацьстаіць балючы для апазыцыі аргумэнт пра надзвычайную папулярнасьць прэзыдэнта. Гэта яго казырная карта. Аднак, адзначае Х.Фрыдлянд, апошнія дэманстрацыі пацьвярджаюць, што значная колькасьць звычайна паслухмяных людзей Беларусі ўсё больш незадаволеная спаўзаньнем краіны да аўтарытарызму.

"Дык дыктатар я, ці не? — пытаецца сам Лукашэнка. — Калі я маю такую надзвычайна высокую папулярнасьць, навошта мне кіраваць краінай дыктатарскімі мэтадамі?"

Тлумачэньне гэтай папулярнасьці журналістка знаходзіць у савецкай мэнтальнасьці людзей Беларусі. Ці можа стацца, што ў адзін дзень Лукашэнка апынецца лідэрам вялікай расейска-беларускай канфэдэрацыі? Сам ён адкрыта не заяўляе пра такія амбіцыі. Але перакананы, што 80% расейцаў зьяўляюцца ягонымі прыхільнікамі. Вось што ён заявіў карэспандэнту: "Для мяне воля славянскіх народаў зьяўляецца законам. Калі іх воля будзе пасляць мяне далёка за межы нашай дзяржавы, дык я пайду".

"Наша Ніва"
незалежны тыднёвік
НАША НІВА
заснаваны ў 1906,
адноўлены ў 1991
заснавальнік і выдавец — Павал Жук
рэдактар — Сяргей Дубавец
адказны сакратар — Алег Дзярновіч
мастацкі рэдактар — Сяргей Харэўскі
навіны — Уладзімер Бараніч
рэдактар дадатку "Інфарматар" — Андрэй Лапцёнак
макет — Віктар Корзун
мантаж — Лявон Раманчык
набор — Тацяна Чуйвід
стыліст — Антон Кузьміч
карэктура — Сяргей Сматрычэнка
пры ўдзеле — Сяргея Шупы
прадстаўнік рэдакцыі ў Гомелі (тэл. 56-94-36) — Зьміцер Бартосік
АДРАС ДЛЯ ДОПІСАЎ
220123 Менск, а/с 71
Падпісны індэкс 63125
Тэл./факс 36-76-75

КРАІНА

"ВСЕХ ПОСАДИМ!" З нагоды падзеяў 26 красавіка А.Лукашэнка правёў 30 красавіка закрытую нараду, на якой выказаў незадаволенасьць дзеяньнямі міліцыі і, у прыватнасьці, амону, маўляў, "здоровенные бугаи не смогли наломать шею крикливым мальчишкам"; калі міліцыя і далей будзе так несьці службу, дык падобныя маніфэстацыі ніколі ня скончацца. Лукашэнка жорстка крытыкаваў старшыню КГБ Мацкевіча і намесьніка міністра ўнутраных справаў Ерына, якіх назваў асабіста адказнымі за тое, што яны далі магчымасьць "убежать Позняку". Дасталося і генэральнаму пракурору Капітану, які, са словаў Лукашэнкі, амаль нічога не рабіў. Разьюшаны прэзыдэнт назваў генпракурора БНФаўскім стаўленікам.

Аднак большая частка нарады была прысьвечана заўтрашнім падзеям 1 траўня. Сілавым структурам быў дадзены загад хапаць усіх, хто зьявіцца на вуліцы зь бел-чырвона-белымі сьцягамі, не дапускаць груповак, асабліва маладзёжных, на плошчы Якуба Коласа, — іх трэба перахопліваць і разганяць, а тых, хто будзе хоць трохі супраціўляцца, адразу весьці ў пастарунак. "И не бойтесь, что не хватит мест, — наказваў сілавікам прэзыдэнт, — всех посадим!" Міністру юстыцыі Сукалу Лукашэнка загадаў падрыхтаваць загад аб забароне дзейнасьці БНФ і БЗВ...

На заканчэньне ён даў загад Генпракурору ўзбудзіць крымінальную справу супраць дэпутатаў Карпенкі, Шушкевіча, Знаўца і Дабравольскага, а таксама падрыхтаваць неабходныя матэрыялы да сэсіі Вярхоўнага Савету, каб парлямэнтары далі згоду на крымінальную справу супраць сваіх калегаў.

ПАКАРАНЬНІ. "Радыёфакт" паведаміў пра лёс людзей, затрыманых падчас падзеяў 26 красавіка ў Менску. 35 чалавек засуджаныя на адміністратыўны арышт на 3-15 сутак, 14 аштрафаваныя на сумы ад 2 да 5 мінімальных заробкаў. 15 справаў усё яшчэ разглядаюцца. Затрыманыя патрабуюць выклікаць іх асабістых адвакатаў, а грамадзяне Украіны — перакладчыкаў.

БНФ. 2 траўня Міністэрства Юстыцыі вынесла пісьмовае папярэджаньне БНФ па выніках праверкі дзейнасьці гэтае арганізацыі. Праверкай выяўлена парушэньне пункту статута БНФ пра скліканьне Сойму не радзей чым раз на месяц. У віну БНФ ставіцца тое, што Сойм склікаўся ўсяго тры разы ў 1995 г. і адзін раз у 1996 г. Як бачым, галоўным парушэньнем БНФ зьяўляецца занадта малая палітычная актыўнасьць. Але, як заявіў адзін зь лідараў БНФ Вінцук Вячорка, Соймы праводзіліся рэгулярна 12 разоў на год. Таксама БНФ абвінавачваецца ў арганізацыі несанкцыянаванага шэсьця 26 красавіка. Гэта пакуль першае папярэджаньне. Паводле закону для забароны арганізацыі патрэбнае яшчэ адно.

ІМЕМ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСІ. 29 кастрычніка Канстытуцыйны Суд РБ вынес чарговую пастанову наконт парушэньня прэзыдэнтам Лукашэнкам Канстытуцыі краіны. Неканстытуцыйным прызнанае распараджэньне Лукашэнкі №259 РП ад 29 сьнежня 1995 г. У ім прэзыдэнт загадаў выконваць свае ўказы, якія Кастытуцыйны Суд прызнаў неправамоцнымі. Гэтыя ўказы тычыліся пытаньняў бюджэту краіны на 1995 г., упарадкаваньня льготаў асобных катэгорыяў грамадзянаў, рэгуля-

Працяг на старонцы 6

ДАКУМЭНТЫ, ЯКІЯ СЬВЕДЧАЦЬ САМІ ЗА СЯБЕ

Напрыканцы 1990 году, калі крах і забарона "руководящей и направляющей" была не за гарою, Валожынскі райкам КПБ прапанаваў мне стаць рэдактарам-складальнікам гісторыка-дакумэнтальнай хронікі "Памяць" майго роднага раёну. Час спрыяў, каб задуманы том атрымаўся ня толькі важкі, але й праўдзівы. Адкрываліся архівы, спэцсховы. Вось тады і назьбіраліся дакумэнты, якія, на вялікі жаль, ужо сёньня ня будуць уключаныя ў падрыхтаванае выданьне зь вядомых прычынаў: галоўны гісторык Беларусі прапануе глядзець на мінуўшчыну нашай Бацькаўшчыны праз клясавыя акуляры імпэрскай ідэалёгіі.

Зрэшты, у рэчышчы былой гістарычнай навукі пісаліся ўсе агульныя "ваенныя" і партызанскія разьдзелы хронікі (аўтар іх пасля забароны КПСС узначаліў раённую структуру ПКБ). Чытаючы іх, складвалася ўражаньне, што ў 1941-1944 г. на Валожыншчыне толькі і ўзрываліся масты, гарэлі паліцэйскія пастарункі, нямецкія салдаты зьнішчаліся ўдзень і ўначы, а цывільнае насельніцва толькі й марыла пра тое, каб зьбегчы зь мястэчковых і вясковых хацінаў у Налібоцкую пушчу на змаганьне з агрэсарам. Між тым я рос пад аповеды маёй мамы і ведаю, што за ўсю вайну савецкія партызаны ані разу не падабраліся пад Ракаў, а навакольны люд, прыходзячы на ракаўскі кірмаш, расказваў жахлівыя эпізоды пра марадзёрства і бандытызм хвалёных змагароў.

Глухія пагудкі пра тое, што ў час апошняй вайны нашыя вёскі палілі ня толькі фашысты, але й партызаны, я чуў. А тут натрапіў на паказальны дакумэнт:

> "Штаб партизанской бригады им. СТАЛИНА. 22 Апреля 1943 г. №125/224.
>
> Командиру партизанского отряда им. Суворова.
>
> По имеющимся у меня сведениям, как будто бы Вы отправили за убийства партизан сжечь деревню, что пока запрещаю. Сообщите в действительности вышеизложенного завтра 23.4.43 года.
>
> Командир бригады Лейтенант /Гулевич/ (подпісу няма)
>
> Начальник штаба бригады Ст. лейтенант /Карпов/ (подпіс).

НАРБ, ф.3603, воп.1, спр.27, арк.289.

Гэтае "пока" гучыць зламысна і паказальна. Значыць, у прынцыпе такое магчыма. Такое ўжо здаралася. Наагул, архіўныя матэрыялы прамаўляюць самі за сябе. Іх пісалі не фашысцкія падгалоскі, а пераважна камандзіры савецкай партызанкі.

Напрыканцы зазначу, што ў шырокім архіўным росшуку мне дапамагалі дырэктар Сівіцкай школы Гарбачэўскі і тагачасны загадчык агульнага аддзелу Валожынскага райвыканкаму Віктар Гардынец.

Язэп Янушкевіч

Берасьце, 1942 год. З архіву Л. Віткоўскага.

ЭПІЗОДЫ ВАЙНЫ

Да ўгодкаў заканчэньня II-й сусьветнай вайны рэдакцыя "НН" друкуе ваенныя дакумэнты. Наўмысна гэтыя матэрыялы не адбіраліся. Архіўны блёк утварыўся мэтадам выключэньняў — дакумэнты не былі прынятыя для друку ў афіцыйным выданьні. Такім чынам, гэты блёк узьнік спантанна, сам. Мы яго толькі рэпрадукуем.

Вядома, гэтыя матэрыялы не даюць поўнага інтэгральнага ўяўленьня пра падзеі Другой сусьветнай вайны ў Беларусі. Але яны робяць акцэнт на сутнасных рэчах — на глыбіні трагедыі нашай краіны. Тут ужо абсалютна кантрасныя вызначэньні героя й ворага не спрацоўваюць. Там, дзе вайна, зьнікае высакародзтва.

Арыгіналы гэтых матэрыялаў захоўваюцца ў Нацыянальным Архіве Рэспублікі Беларусі і друкуюцца бязь зьменаў у перакладзе з расейскай мовы. Падрыхтаваў публікацыю Язэп Янушкевіч.

Начальніку Разьведвальна-Апэратыўнай групы пры Валожынскім падпольным РК КП(б)Б

АКТ

ад 29.III.1944 году

Я, камандзір спэцгрупы атраду імя Берыя, Карукін Аляксей Андрэевіч, у асобе партызана Бузіна Г.В. склаў гэты акт у наступным: 29 лютага месяца я выяжджаў на гасапэрацыю, сустрэў на бальшаку Пяршаі-Валожына грамадзянаў, якія везьлі сечку і дровы. Я вырашыў затрымаць людзей і спытаць куды яны едуць, то гр. Івашка Алімпія Ўладыславаўна, 1924 г. нар. паходзіць з грамадзянаў в. Лепіцы (Лапінцы) Пяршайскай Гміны Валожынскага раёну, растлумачыла мне, што яна ўцякае ў Валожын ад бандытаў, у якой у Валожыне ўжо знаходзіцца карова, а таму, на падставе вышэйвыкладзенага грамадзянка Івашка сваім злачынствам залугоўвае расстрэлу за дыскрэдытацыю партызанскага руху. Гэты акт выкананы. Грамадзянка Івашка Алімпія Ўладыславаўна расстраляная, што і вырашылі запісаць у гэты акт.

Гэты акт мне зачытаны, запісана з маіх словаў і мною зразумета.

Камандзір спэцгрупы А.Карукін /Карукін/
Партызан /Бузінін/
Абвінавачаная /Івашка/

НАРБ, ф.3504, воп.1, спр.10, арк.55.

Копія

ЗАГАД

па партызанскім атрадзе імя СУВОРАВА, Сталінскай брыгады

пушча Н-ская, N... 26-га сьнежня 1943 г.

Зьмест: Аб катэгарычнай забароне п'янства, дэбошаў і нядобрасумленных адносінаў да мірнага насельніцтва.

У грозную гадзіну для РАДЗІМЫ, калі нямецкія варвары насуперак усім міжнародным правілам і дамовам, заключаным з савецкім урадам, вераломна напалі на нашу зямлю, калі Красная армія вымушана была ўступаць кілямэтры сьвяшчэннай рускай зямлі ворагу, ПАРТЫЯ, РАДЗІМА, АСАБІСТА ТАВ. СТАЛІН кінулі заклік да савецкіх патрыётаў, якія знаходзяцца ў тыле ворага, аб разьвіцьці партызанскага руху, аб нанясеньні стратаў ворагу ў жывой сіле і тэхніцы, усімі сродкамі і здольнасьцямі, да якіх толькі схільны чалавечы розум.

Гэты заклік ахапіў ня толькі перадавыя слаі насельніцтва ў тыле ворага, але і з асобных, разрозьненых партызанскіх групаў, створана вялізная колькасьць партызанскіх атрадаў, брыгадаў і злучэньняў, якія пацягнулі за сабой усю асноўную масу насельніцтва на заваяванай ворагам тэрыторыі, тым самым ператварыўшы партызанскі рух, асабліва на Беларусі, у масавы, усенародны рух, які падняўся з зброяй у руках да помсты нямецкім акупантам за зганьбаваную Радзіму і свой народ.

Знаходзячыся ў тыле, савецкія патрыёты атрымалі магчымасьць наносіць страты ворагу дзякуючы адзінству волі і памкненьняў шырокіх слаёў народных масаў. Насельніцтва ўзброіла партызанскія атрады, абмундзіроўвае іх, забясьпечвае харчаваньнем, дапамагае знаходзіць узрыўчатку і боепрыпасы і галоўнае лічыць нас абаронцамі духоўных, маральных і матэрыяльных сілаў, у нас бачаць яны сваю абарону ад нямецкіх рабаўнічых ордаў.

Гэта галоўнае і забылі асобныя кіраўнікі і масы партызанаў. Забыўшы пра тое, што калісьці гэтая самая простая жанчына ці мужчына, рызыкуючы сваім уласным жыцьцём, падносіла нам кавалак хлеба ці вады, хавала нас ад немцаў, даючы нам часовы прыстанак, цяпер жа сваімі паводзінамі ня рэдка тэрарызуем да такой ступені, што яны павінны хавацца больш чым ад немцаў.

Дагэтуль, асобныя камандзіры і партызаны не зразумелі сваёй сілы як народных мсьціўцаў, што сіла наша і заключаецца ў масавай падтрымцы нас насельніцтвам, а пачынаем злоўжываць іх даверам да нас, і сваімі няправільнымі адносінамі робім больш ворагаў.

Практыка паказала, што агульным ворагам, карэнным ворагам бясчынстваў, якія творацца ў партызанскім руху, ёсьць алькагалізм, бо ўсе факты варожых адносінаў да насельніцтва бываюць толькі пасьля таго, як чалавек напіваецца. Мала таго, што часам асобныя таварышы па-нялюдзку зьдзекуюцца з насельніцтва, разам з гэтым мы губляем шмат сваіх таварышаў.

Так, у лістападзе месяцы, выконваючы баявое заданьне з групай у раёне Ракава, тав. Ціханаў згубіў партызана Зьміеўскага толькі таму, што дапушчана была п'янка і адсутнасьць паста.

Таксама ў лістападзе, група падрыўнікоў на чале з тав. ВОЎЧАК, выконваючы баявое заданьне ў Юрацкім раёне, на Лежнеўскіх хутарах, дапусьцілі п'янства і адсутнасьць паста, у выніку загінулі Воўчак і Арыка В.

У сьнежні месяцы, Камандзірам узводу Ціханавым была выканана прадуктовая апэрацыя і потым ужылі не па прызначэньні і большай часткай прапілі, давялося паўторна пасылаць групу, у выніку загінуў партызан камандзір Міхайлаў Я.

У гэтым самым месяцы, у Радашкаўскім раёне, у в. Зарэчча партызан Церычаў напіўся да страты прытомнасьці, падняў страляніну ў хаце, перапалохаў дзіця, якое ў выніку памерла.

Партызан Копач П. выконваючы службовыя абавязкі, напіўся п'яны і разьбіў вакно селяніну ў в. Харужы толькі таму, што той хворы і ня змог у тую ж сэкунду адчыніць яму дзьверы.

Партызан Бурак, будучы пасланы нач. разьведкі тав. Няфёдавым на выкананьне баявой задачы, напіўся і праспаў 4 гадзіны на хутары, тым самым прымусіў усю разьведку шукаць яго.

У сьнежні месяцы, у в. Яўневічы, партызанам Паграбняк быў зьбіты солтыс гэтай самай вёскі і шомпалам разьбіў яму галаву, толькі за тое, што быццам бы ён у Ракаве атрымаў 5 кг. солі і цукру.

У іншым месцы, партызан Паневін забраў у беднай жанчыны пуд мукі і адносіць на наступны хутар, прадае на гарэлку.

У трэцяй роце, партызаны Шамай і Комса С., карыстаючыся момантам адсутнасьці старэйшых начальнікаў, пры вяртаньні з харч. апэрацыі хаваюць мяшок мукі для таго, каб потым прадаць на гарэлку.

У першай роце, ва ўзводзе Хахлачова, чамусьці прынялі за правіла мяняць харчаваньне і вопратку на гарэлку. Партызан Крукаў і Раманчык Л. прапілі скрутак палатна, які быў падрыхтаваны для абіўкі зямлянак.

У другой роце, вяртаючыся з харчовай апэрацыі, у в. Пільніцы партызаны выменьвалі на муку гарэлку ў сялянаў і не выпадкова, праяжджаючы Пільніцу, згадваецца звычайны базар, калі з двара выбягае жанчына і пытаецца: "Ці няма мукі ці мяса на гарэлку, бо ж сьвята падыходзіць (раство)" і інш.

Можна было б прывесьці яшчэ сотні варожых партызанскаму руху фактаў, якія яшчэ чамусьці зьяўляюцца цярпімымі для камандзіраў і начальнікаў. Можна было б прывесьці яшчэ масу фактаў, калі за гэты ж паўлітра ставяць да сьценкі селяніна, страляюць над галавой, альбо задзяваюць пятлю на галаву імкнучыся падвесіць, зьбіваюць і нявечаць ні ў чым не вінаватых людзей, забіраюць абсалютна непатрэбныя рэчы, якія потым аддаюць на гарэлку, ці нясуць распусным жанчынам. Многія партызаны, а ў асобных выпадках і камандзіры абзавяліся на раёне прытонамі, куды сплаўляюць і хлеб і вопратку, узятыя ад іншых сялянаў, распальваючы тым самым нянавісьць сялянаў паміж сабою.

Зыходзячы з пададзенага вышэй ЗАГАДВАЮ:

1. Ужываньне сьпіртных напояў на раёне, а роўна і ў разьмяшчэньні лягера катэгарычна ЗАБАРАНЯЮ.

2. Патрабую ад камандзіраў усіх ступеняў, пры зьяўленьні асобаў у п'яным стане накладваць пакараньне ўсёй сваёй уладай, пра што неадкладна даносіць мне.

3. Мерай выхаваўчага парадку ўстанаўліваю, пры паўтарэньні падобных зьяваў гэтым жа падначаленым буду накладваць пакараньне сам усімі сваімі правамі.

Калі ж і гэта не дапаможа і тая ж асоба ўчыніць трэці раз гэты самы праступак, будуць ужытыя вышэйшыя меры пакараньня РАССТРЭЛ.

4. Катэгарычна (!) патрабую ад камандзіраў і начальнікаў усіх ступеняў і ўсяго асабовага складу добрасумленных адносінаў да мірнага насельніцтва. Пры ўстанаўленьні фактаў незаконнага звароту да насельніцтва, а таксама і забраньне рэчаў — буду расцэньваць як варожыя дзеяньні, накіраваныя супраць партызанскага руху і РАДЗІМЫ і буду прымаць меры як да ворагаў народу.

5. Надалей — патрабую ад усяго асабовага складу абмундзіроўвацца і набываць неабходныя прадметы для атрада ці свайго падразьдзяленьня — толькі зь ведамам камандаваньня роты.

6. Абавязваю кожнага камандзіра і начальніка на месцы ухіляць усе недахопы ў іншых падразьдзяленьнях атраду, пра што з прыбыцьцём у лягер неадкладна дакладваць Мне.

7. За сыстэматычную п'янку, што пацягнула за сабою ахвяры з боку партызанаў, за бязмэтную страляніну і грубыя паводзіны кам. узводу 4-ай роты лейтэнанта Ціханава ад займанай пасады адхіляю і пераводжу ў радавыя 2-ой роты.

Камандзірам узводу прызначаю камандзіра аддзяленьня той жа роты старэйшага сяржанта Шульгу В.М.

Камандзірам аддзяленьня прызначаю партызана той жа роты тав. Юшыка Аляксея.

8. За дапушчэньне п'янак, за нізкую патрабавальнасьць да сябе і падначаленых, у выніку падначаленыя не выканалі загадаў — адхіляю ад займанай пасады начальніка разьведкі т. НЯФЁДАВА. Начальнікам разьведкі атраду прызначаю партызана 2-й роты тав. ІВАХІНА І.С.

Партызана Няфёдава пераводжу ў радавыя першай роты.

9. За дапушчэньне п'янак, за нядобрасумленнае выкананьне службовых абавязкаў, кам. узводу 3-яй роты лейтэнанта САМОЙЛЕНКА І.Н. адхіляю ад займанай пасады і пераводжу ў радавыя 2-й роты.

Камандзірам узводу 3-яй роты прызначаю старэйшага сяржанта т. Голубева В.Н.

Камандзірам аддзяленьня той самай роты прызначаю партызана тав. ІЗОТАВА Н.

10. За сыстэматычную п'янку, што адбывалася нярэдка разам з дэбошам у населеных пунктах тт. КОПАЧ П. і БУРАК адклікаю з разьведкі і пераводжу ў 4-ую роту радавымі партызанамі.

Загад давесьці да ўсяго асабовага складу.

Камандзір атраду імя СУВОРАВА
маёр /СУРКОЎ; подпісу няма/.
Камісар атраду імя СУВОРАВА
маёр /подпіс А.КЛЯЎКО/
Начальнік штабу атраду імя СУВОРАВА
капітан /подпіс СУПРУНОЎ/.

НАРБ, ф.3603, воп.1, спр.27, арк.416-417.

Зусім сакрэтна

ЗАГАД

Упаўнаважанага Цэнтральнага штабу партызанскага руху пры Стаўцы Вярхоўнага галоўнакамандаваньня і ЦК КПБ па Баранавіцкай вобласьці.

№0014 ад 6-га лютага 1944 году

Нягледзячы на вялізную працу, якую праводзяць атрады і брыгады па дывэрсіях на чыгунках маюць месца выпадкі, калі асобныя нядобрасумленныя падрыўнікі, нават і групы ў цэлым, займаюцца ашуканствам, даюць ілжывыя зьвесткі пра неўзарваныя імі варожыя эшалёны, складаючы на гэта фіктыўныя дакумэнты, якія іншы раз прымаюцца камандаваньнем атрадаў "за чыстую манэту". Гэтыя рвачы з шыльдай падрыўніка, легкадумна ставяцца да нагэтулькі сур'ёзнай дзяржаўнай справы, ставяць перад сабой за мэту атрымваньне ўрадавых узнагародаў, шляхам падману і тым самым учыняюць цяжкое злачынства перад урадам, партыяй і Радзімай на глебе асабістых шкурніцкіх інтарэсаў.

Праверкай устаноўленыя наступныя факты:

1. 6-га сьнежня 1943 году група падрыўнікоў з атраду імя Кузьняцова на чале з камандзірам Харацьянам, пры ўдзеле праваднікa Башко (жыхар в. Пранчайкаво Гарадоцкай воласьці) паставіла міну на чыг. перагоне Маладэчына-Гарodзькі, паміж в. Язаўцы-Рагозы, якая была зьнятая нямецкай аховай 7-га сьнежня. Аб гэтым Башко на наступны дзень паведаміў Харацьяну і палітруку падрыўной роты Сіманцаву. Аднак апошнія пачалі вымагаць у Башко фальшывую даведку аб падрыве варожага эшалёну, абяцаючы яму ўзнагароджаньне ордэнам Леніна з прыходам Краснай Арміі, і пасьля працяглага пераконваньня і аддачы яму кабана была атрыманая жаданая даведка, на падставе якой быў складзены акт: "пашкоджаны паравоз і разьбіта 8 вагонаў з харчамі". Гэты акт паступіў у штаб брыгады імя Чкалава і быў зафіксаваны ў ліку сапраўдных актаў. За гэта Сіманцаў пасьля 10-ці дзённага арышту адхілены ад пасады палітрука, а Харацьян, які найбольш вызначыўся ў вымагальніцтве фальшывай даведкі, падлягаў расстрэлу...

3. 30 сьнежня 1943 году падрыўной групай Куніцкага (расстраляны за марадзёрства) сумесна з разьведгрупай Ларына з атраду "Савецкая Беларусь" была пастаўлена міна на чыг. перагоне паміж в. Вайганы-Ляхаўшчына, якая была зьнятая нямецкай аховай. Аднак названымі групамі быў складзены акт "узарваны эшалён — разьбіты паравоз і 4 вагоны з мукой".

Гэты факт таксама прыняты камандаваньнем.

4. У апошнія даты сьнежня месяца мінулага году падрыўныя групы Сальчанкі і Лісяка ў нецьвярозым стане ставілі міну на чыг. У гэты час паміж названымі камандзірамі завязалася спрэчка. Немцы іх заўважылі, абстралялі і міна была зьнятая.

ЗАГАДВАЮ:

1. Камандзірам брыгадаў і атрадаў праз спэц. разьведгрупы і ўпаўн. АА атрадаў і брыгадаў устанавіць строгі кантроль сапраўднасьці данясеньняў ад выканаўцаў дывэрсійных актаў. Людзей, якія займаюцца падманам — сувора караць.

2. З гэтым загадам азнаёміць увесь каманднa-палітычны склад атрадаў, а з партызанамі правесьці сходы і гутаркі.

3. Пра кожны факт падману, дачы ілжывых зьвестак і мерах, прынятых з боку камандаваньня паведаміць мне.

Упаўнаважаны Цэнтральнага Штабу
Партызанскага Руху пры Стаўцы
Вярхоўнага Галоўнакамандаваньня і
ЦК КП(б)Б па Баранавіцкай Вобласьці
Генэрал-Маёр /ПЛАТОН/
Копія сапраўдная /Начальнік Штабу Брыгады
Падпалкоўнік Ціхаміраў /КАРПАЎ/

НАРБ, ф.3603, воп.1, спр.27, арк.23-23 адв.

Зацьвярджаю: Начальнік АА Брыгады імя Чкалава /Зухба/

АКТ

24-га лістапада 1943 г. разьведгрупамі Койданаўскай, Стаўпецкай быў зьнішчаны нямецкі агент Кунцэвіч Міхаіл, жыхар в. Талканы Івянецкай воласьці таго ж раёну. Ліквідацыя вышэйзгаданага была праведзеная па рашэньні Койданаўскай, Стаўпецкай і спэцгрупы па зьняцьці паказаньня зь ніжэйзгаданых сьведкаў:

1. Сакалоўскага Вітаўта;
2. Навіцкай Валянціны Міхайлаўнай;
3. Гнаінскай Ганны;
4. Брычкоўскай Марыі;
5. Лямбовіча Станіслава;
6. Пятруцкага Канстанціна.

Зь іх першыя пражываюць у вёсцы Талканы, 2 апошніх з польскіх легіёнаў.

Паказаньнямі сьведкаў было ўстаноўлена:

1. Частыя наведваньні Кунцэвічам М. нямецкай жандармэрыі;
2. Пранікненьне гэтага апошняга нават за рысу ўмацаванага лягера каля Плябані і касьцёла.
3. Факты спыненьня нямецкіх машынаў недалёка ад ягонага дому і размова Кунцэвіча зь немцамі, што знаходзіліся ў іх.
4. Выкрыцьцё ім партызанскіх днёвак.

Акт падпісалі: /Устабашыдзі/, /Карукін/, /Сьвентаржэцкі/, /Максімаў/.

НАРБ, ф.3504, воп.1, адз. зах.10а, арк.46.

Акт

ад 19 лютага 1944 году

Апэратыўна-разьведвальнай групай пры Аблцэнтры, у асобе камгрупы Карукіна, Максімава, Матыльскага і са словаў гр. Бяроўскага хутара Шаблоўскага ўстаноўлена, што гр. Ерушэвіч Стась Мацьвеевіч, год нараджэньня 1903, каталік, пражывае на Клерымонтаўскіх хутарах Пяршайскай гміны, Валожынскага раёну, займаўся асьведамленьнем Валожынскага пастарунку аб партызанскім руху. Па ягоным указаньні немцы і паліцыя часта выходзілі на засаду ў ягоны раён. А таму, на падставе вышэйпададзенага — гр. Ерушэвіча С.М. расстралялі, як сацыяльна-небясьпечнага для партызанскага руху, — аб чым і складзены гэты акт.

Камандзір групы /Карукін/
/Партызаны/ /Максімаў/
/Матыльскі/

НАРБ. Ф.3504, воп.1, адз. зах.10, арк.54.

[У гэты ж дзень, як сьведчыць ідэнтычны дакумэнт на тым самым аркушы, Карукін (на загад начальніка разьведвальна-апэратыўнай групы т. Зухбы) расстраляў солтыса в. Хоўхлы Палачанскай гміны Адольфа Антонавіча Маліцкага, 1911 году нараджэньня.]

Камандзіру атрада імя Суворава
тав. Рыжкавану

Прапаную прыцягнуць да адказнасьці групу падрыўнікоў, старэйшы групы тав. Ліхтаровіч Леанард Георгіевіч, якія выяжджаючы на баявыя апэрацыі ў вёску Ягодня, займаюцца сыстэматычнай п'янкай, стралянінай па вокнах і груба адносяцца з насельніцтвам, доўгі час бяз справы праседжваюць у вёсцы. Напр.: я, будучы ў вёсцы Ягодня сустрэўся з гэтай жа групай, якая спусьціла пад адхон 1-га траўня варожы эшалён і сядзела ў вёсцы бяз справы 10 дзён. Другі выпадак: я, таксама будучы ў вёсцы Ягодня, 4 чэрвеня г/г зноў сустрэў гэтую ж групу, якая таксама паводзіла сябе вельмі брыдка, былі зусім п'яныя, лаяліся, хуліганілі, прыйшлі ноччу на кватэру Калевіч Аляксандру, дзе начаваў камісар атраду імя Кутузава, пачалі яго цягнуць з пасьцелі называючы: "Вы дармаеды, нічога ня робіце, а толькі еьдзіце, займаецеся праверкай і г.д."

Прапаную вышэйназваную групу прыцягнуць да адказнасьці.

Аб выніках дапажыце Абкаму КП(б)Б.
Заг. Арг. Інструктарскім Аддзелам /
Баранавіцкага Падпольнага Рбкаму КП(б)Б В.Герасімовіч

НАРБ, ф.3603, воп. 1, спр. 27, арк. 31.

Натальля Бабіна
Андрэй Дынько

LONG-LIVE BIELARUS!

— Андрэй, трэба эміграваць. Ці чуў, як у Гомельскай вобласьці "прападаюць пладароднейшыя землі", радыяцыя адступае, як хораша вучыцца дзецям ў новай школе, пабудаванай за 20 кілямэтраў ад адселенай зоны, як на рагу Карастаянавай і Арлоўскай раптам зьявілася нейкае "сьвятое для ўсіх месца"?..

— Што ж, можна. У цяперашнім інфармацыйным сьвеце можна заставацца беларусам нават у Сібіры. Мамардашвілі пісаў, што раней трэ' было жыць у Грузіі, каб заставацца грузінскім інтэлектуалам, цяпер жа, дзякуй Богу, кампутары, спадарожнікі і розная іншая халера, а таму Руставэлі сёньня мог бы жыць і ў Парыжы... Я, бадай, эміграваў бы. Там піва смачнае.

— Нацыя жыве на каленах. Глядзі, яны друкуюць віншаваньне Яфрэму Сакалову. Відны дзеяч... Ты ж памятаеш, як еў шчаўе 1 траўня 1986 году?

— Але! І віншаваньне стаіць у першым пасьлячарнобыльскім нумары. Але, па-першае, на каленах стаіць ня нацыя, а па-другое, на каленах не жывуць, а паміраюць. Наш лёзунг сёньня: лепш жыць стоячы, чым паміраць на каленах, бо бясстрашныя выжывуць, а вось талерантных магіла выпрастае на "пладароднейшых землях"...

— Не, нікуды не паеду! Вам сувораўцы махалі з вокнаў вучэльні, калі вы йшлі ў калёне на мітынгу?

— І салдаты з машынаў махалі. Зрэшты, можна ехаць, абы там праца была. Ведаеш, па-мойму, галоўнае ўжо зроблена, красавік-96 паказаў, што беларуская нацыя сфармавалася. У мяне дагэтуль былі сумневы: а ці зможам, а ці не? Я табе скажу: Беларусь — гэта поўнач маёй душы, а Ўкраіна — поўдзень. Я надта баяўся, што поўнач так і застанецца спаралізаванай, але цяпер я амаль упэўнены: аднаўленьне здаровых рэфлексаў адбылося. А інстынктам падказваць ужо ня трэба, яны ажывуць самі сабою. Скончыўся пэрыяд, які пачаўся ў 1906 годзе, скончыўся файна й гучна.

— Не суроч. Аднак дзіўна: мы можам паехаць хоць у Амэрыку, хоць у Парагвай, а вось раку нашай душы ня зможам пабачыць ніколі. Буг так і застанецца "за паласою": выселілі ў сорак чацьвертым прыбускія вёскі, паставілі калючы дрот — і гэта ўжо навек. Так і застануцца нашыя душы ненатоленыя, нават калі пазбавяцца паралюшу.

— Дакрануцца да вады можна і з польскага боку Бугу.

— Дакрануцца — так. Дакрануцца і вярнуцца. Нават калі паддацца твайму аптымізму і паверыць у перамогу нацыянальнага, то ня трэба забываць — людзі кшталту нас з табою ніколі не бываюць шчасьлівыя. І тое, што эпоха хлусьні і агрэсіўнага невуцтва мінецца, ня стане падставаю для спакою... альбо стане? Ці адкрыюць беларусы для нас з табой дарогу да Буга —вось што я хачу ведаць.

— Ведаеш, беларусы будуць асаблівай, прыемнай нацыяй, бо ўсе нацыі стварала буржуазія, а беларускую — інтэлігенцыя. Long-live Bielarus! — як перадавала наш вокліч "Guardian weekly" ад 11 красавіка.

— Зноў, значыць, пайшлі не такім шляхам, як астатні сьвет?! Во халера! А з другога боку, добра. Усё добра. А лепш за ўсё ведаеш што? У лесе цяпер стаіць ціхае-ціхае пашчоўкваньне —гэта расчыняюцца на сонцы шышкі на хвоях. Насеньне ляціць на зямлю

Салідарнасьць

26 красавіка ў Менску міліцыянты пасадзілі за краты вядомых дзеячоў беларускай культуры Юрыя Хадыку, Вінцука Вячорку, Лявона Баршчэўскага, Алеся Жлутку, Язэпа Янушкевіча, жорстка зьбілі Алеся Марачкіна. У ізалятары КГБ і МУС патрапілі журналісты, літаратары, мастакі, навукоўцы, студэнты. Новая для Беларусі рэальнасьць — адкрытыя рэпрэсіі супраць інтэлігенцыі — зьмяняе сытуацыю ў самой нацыянальнай культуры, дзе працэс абнаўленьня, пераацэнкі каштоўнасьцяў, рэарганізацыі суполак і саюзаў відавочна адстае ад жыцьця.

Чарнобыльскі Шлях, забаронены рэжымам паход нацыянальнага смутку і яднаньня, стаў іспытам беларускай інтэлігенцыі — на салідарнасьць. У зьвязку з гэтым карэспандэнт "Нашай Нівы" Алег Дашкевіч зьвярнуўся да прадстаўнікоў розных культурных арганізацыяў, творчых саюзаў і пэрыёдыкаў з просьбай адказаць на наступнае пытаньне: "Як Вы разумееце салідарнасьць людзей культуры сёньня, калі Вашыя калегі сядзяць за кратамі разам з крымінальнікамі?" Адказы атрымаліся розныя. Наколькі яны адэкватныя таму, што здарылася, няхай вырашаць нашыя чытачы.

ЯК ДАПАМАГЧЫ?

Валянцін Акудовіч, філёзаф, часопіс "Крыніца"

Ужо цэлы месяц я не магу стаць ляўрэатам у Беларускім Гуманітарным Цэнтры, дзе мяне вылучылі ў літаратурнай намінацыі. Баршчэўскага то ў суд, то пасадзяць, Вячорку то ў суд, то пасадзяць. І я страшэнна пакрыўджаны на ўлады...

Салідарнасьць на духоўным, інтэлектуальным узроўні ёсьць, паколькі робім агульную справу. Наконт практычнай дапамогі... Як могуць літаратары, дзеячы культуры дапамагчы? Ліст некуды даслаць, паперу падпісаць, максымум — выйсьці на пікет, ці што? Калі паўстане пытаньне матэрыяльнае — прысуд будзе — ну, скінуцца...

Я МАГЛА Б ЗАНЕСЬЦІ ПЕРАДАЧУ

Раіса Баравікова, паэтка

Я не палітык, а толькі жанчына і паэтка, якая піша пра каханьне. Што тычыцца салідарнасьці, то яна ёсьць заўсёды. У рабочых свая, у інтэлігенцыі свая. У гэты момант я проста магла б занесьці перадачу. Але думаю, што ў прынцыпе гэты дзень ня трэба было ўзводзіць да палітычных акцыяў, бо гэта ня той дзень.

У нас у Беларусі з даўніх часоў адбываецца непаразуменьне паміж інтэлігенцыяй і ўладамі. І тое, чым можа ганарыцца нацыя, заўсёды апыналася на задворках. У дадзеным выпадку я як жанчына, як маці, як паэтка не садзіла б людзей за краты, а села б зь імі за адзін стол і сказала: мы ўсе беларусы, давайце мудра, з толкам пагаворым і вырашым, як нам жыць далей. Я хацела б сустрэцца з нашым прэзыдэнтам і ў нейкай вельмі шчырай размове проста пагаварыць пра літаратуру, проста пагаварыць.

ВЕДАЮ ТОЛЬКІ З ЧУТАК

Генадзь Буралкін, старшыня Саюзу Мастакоў

На жаль, у той дзень я ня быў у Менску. Мы адкрывалі ў Бэрліне выставу да 10-годзьдзя Чарнобыля. І я пра Чарнобыльскі Шлях ведаю толькі з чутак. На мой погляд, улады павінны былі паставіцца бяз жорсткасьці. Трэба было даць людзям выйсьці і адзначыць гэты наш Шлях спакойна. Тое, што 200 чалавек арыштавана, — гэта не на карысьць нашай дзяржаве. Мы, дзеячы культуры, павінны тыя крохі дэмакратыі, якія ўжо ёсьць, зьберагчы, каб яны не губляліся. Трэба, каб наша дзяржава была дэмакратычная, каб кожны меў права выказаць тое, што ён думае. Дух свабоды, які мы адчулі, нельга зноў заганяць у клетку.

У нас у Беларусі працуе Канфэдэрацыя Творчых Саюзаў і культурных фондаў. 30-31 траўня ў Менску пройдзе вялікі Кангрэс дзеячоў культуры краінаў СНГ. На гэтым Кангрэсе, натуральна, будуць прынятыя звароты і ўвогуле разгледжаны стан нашай культуры. Мы апынуліся ў вельмі жорсткіх умовах. Культура ня мае дзяржаўнай падтрымкі на тым узроўні, які мусіць быць.

"НН": Ці будуць на Кангрэсе ставіцца пытаньні наконт падзеяў 26 красавіка і рэпрэсіяў у дачыненьні да дзеячоў культуры?

Г.Б.: Наконт гэтага мне цяжка сказаць, бо парадак дня рыхтуецца пры Савеце культуры пры кіраўніках урадаў СНГ і мы пакуль што не атрымалі гэты парадак.

ПРА САЛІДАРНАСЬЦЬ МОЖНА ТОЛЬКІ МАРЫЦЬ

Васіль Быкаў, народны пісьменьнік

Пажадана, вядома, каб у такой сытуацыі творчыя саюзы праявілі пэўную дэмакратычную салідарнасьць. На жаль, пра гэта можна толькі марыць. Такога ня здарылася і, відаць, ня здарыцца. Бо творчыя саюзы дагэтуль зьяўляюцца фармаваньнем улады і аддана служаць ёй. Асабліва гэта датычыць кіраўніцтва творчых саюзаў — амаль што ўсіх. У гэтым сэнсе можна толькі пазайздросьціць уладзе, якая ў самым пачатку сваёй дыктатуры ўжо паклапацілася ў межах пэўнай кадравай палітыкі, каб творчыя саюзы ўзначалілі яе людзі. Таму чакаць ад творчых саюзаў якога-небудзь удзелу ў дэмакратычным пераўтварэньні Беларусі, нават у супраціўленьні наступу таталітарызму, ня трэба. Гэтага ня будзе. У лепшым выпадку творчыя саюзы будуць захоўваць нэўтралітэт. І гэта ўжо добра. У той час як, натуральна, некаторая іх частка, найбольш пракамуністычная, будзе ўдзельнічаць у гэтай агалцелай барацьбе зь беларускай нацыянальнай дэмакратыяй.

Я ВЫЙДУ РАЗАМ З УСІМІ

Леанід Галубовіч, паэт, часопіс "Крыніца"

1 траўня — Дзень салідарнасьці. Я выйду на плошчу Якуба Коласа і разам з Народным Фронтам і з тымі, хто змагаецца за адраджэньне нацыі, буду выказваць свае думкі і да тых людзей, якія пасаджаныя. Вось будзе мой Дзень салідарнасьці.

ТОЛЬКІ – НЕ БЯЗЬДЗЕЙНАСЬЦЬ!

Мікола Гіль, галоўны рэдактар тыднёвіка "Літаратура і Мастацтва"

26 красавіка я разам з жонкаю ішоў у калёне Чарнобыльскага Шляху ад плошчы Якуба Коласа да Палаца спорту. Гэта ўжо адказ на вашае пытаньне. А праз тры дні, 30 красавіка, па дарозе на прэс-канфэрэнцыю ў штаб-кватэру БНФ да нас у рэдакцыю зайшоў Язэп Янушкевіч, толькі што выпушчаны з прыёмніка-разьмеркавальніка на вуліцы Прылуцкай, і я, вітаючы яго, з радасьцю, з пашанаю, па-сяброўску пацісную яго мужную руку...

Салідарнасьць — слова важкае і, самае галоўнае, дзейснае. І ў зьвязку з гэтым я прыгадваю адно разважаньне аб культуры. Культура, маўляў, гэта ня словы, няхай сабе нават самыя высокія, а справы; дзейнасьць, скіраваная на пошук ісьціны, дабра, прыгажосьці. Культура — гэта гуманнасьць, адносіны да чалавека як да мэты, а не як да сродку. Галоўнае ў культуры — радзіма, родны народ... На жаль, у нас, мусіць, сапраўды мала сапраўдных носьбітаў культуры — інтэлігентаў. Больш —"сялянаінтэлігентаў", як піша Алесь Чобат у апошнім нумары "ЛіМа", людзей, далекаватых ад культуры, ад разуменьня таго, што культура, паўтару, гэта дзейнасьць, якая носіць характар творчасьці. Да крыўды, да болю ў нас мала нацыянальна сьвядомых інтэлігентаў. Гэта бяда, трагедыя наша. Ці не таму і праяваў салідарнасьці, пра якую вы пытаецеся, ня надта відаць. Бо салідарнасьць — гэта таксама перш за ўсё дзейнасьць. Якая? Гэта залежыць ад узросту, характару, тэмпэрамэнту і іншых якасьцяў кожнага з нас. Толькі — не бязьдзейнасьць!..

Я МОГ БЫ СЯДЗЕЦЬ РАЗАМ ЗЬ ІМІ

Аляксей Дудараў, старшыня Саюзу Тэатральных Дзеячоў

Самае першае, што я хачу сказаць, што я зь імі салідарны і, на вялікі жаль, у гэты час быў на фэстывалі ў Гомелі, а калі б быў у Менску, я быў бы на плошчы і магчыма таксама разам зь імі сядзеў. Няхай трымаюцца, таму што змрочныя часы заўсёды сканчаюцца.

Дзеячы культуры мусяць усё ж заклікаць улады і людзей не да міру (таму што мір наўрад ці атрымаецца), а да таго, каб усё гэта адбылося цывілізаваным шляхам, каб, не давядзі Бог, Беларусь не ўвайшла ў шэраг тых сумнавядомых рэспублік, у якіх пралівалася кроў. А ўладам павінны ўвесь час пры магчымасьці даваць зразумець, дзе знаходзіцца розум і культура. А яна акурат знаходзілася каля Акадэміі Навук. Дарэчы, вельмі сымптаматычна і сымбалічна.

Я – ЗА ІХ

Васіль Зуёнак, *старшыня Саюзу Пісьменьнікаў*

Я лічу, што такія людзі як прафэсары, дактары навук павінны сядзець у навуковай лябараторыі і працаваць на інтэлект нацыі, для ўзвышэньня Беларусі, а не сядзець за кратамі. Салідарнасьць? Я за іх. За тое, каб яны вольна дыхалі, вольна тварылі ў вольнай Беларусі.

У Саюза Пісьменьнікаў не было магчымасьці сабрацца вось так тэрмінова. Але, я думаю, калі мы будзем у сытуацыі збору, то выкажам сваю пазыцыю. Але не адкрыю Амэрыкі, сказаўшы, што ў нас у саюзе розныя падыходы, людзі самых розных поглядаў і меркаваньняў. Нельга сказаць, што СП раптам зьбярэцца і ўсе будуць адзінагалосныя... Грамадзкая скіраванасьць пісьменьнікаў розная. Так, як у самім грамадзтве.

СТРАШНА!

Віктар Каваленка, літаратуразнаўца

Думаю, што найбольшую адказнасьць за тое, што адбылося ў Менску 26 красавіка нясе "партыя" ўлады, бо ў яе руках былі ўсе рычагі рэальнага кіраваньня. Яна безумоўна валодала дастатковай інфармацыяй пра меркаваную тактыку вулічных паводзінаў усіх партыяў і арганізацыяў у гэты жалобны дзень. І не падала клічу згоды, хоць гэта было яе прамым абавязкам. Але была зроблена стаўка толькі на тое, каб блякаваць усе мерапрыемствы апазыцыі і "преподать урок".

Улады абвінавачваюць апазыцыю ў тым, што яна скарыстала жалобны дзень 26 красавіка ў палітычных мэтах. Гэта сапраўды так — скарыстала. Але наўрад ці тут ёсьць склад злачынства. Сёньня ніводная грамадзянская акцыя не пазбаўленая палітызаваных прыўнясеньняў. Людзям сьняцца палітызаваныя сны. А што — забарона Чарнобыльскага Шляху ўладамі і закрыцьцё зоны плошчы Незалежнасьці для мітынгу апазыцыі пад прыкрыцьцём чыста фармальных і сумнеўных тлумачэньняў — не палітыка? А арышты пасьля мітынгу і варварскае зьбіваньне людзей на транспартных прыпынках толькі за тое, што гаварылі па-беларуску, гэта што — не палітыка, а ўсяго толькі мірная, лагодная дабрачыннасьць?

Наагул, усякая забарона ў такі дзень — кашчуннасьць. У гэты

людзей культуры

дзень павінна дазваляцца кожнаму чалавеку ўнутрана маліцца і клікаць да збавення ўсюды, дзе ён пажадае: дома, у царкве, касьцёле ці на плошчы.

На мой погляд, і апазыцыя, асабліва кіраўніцтва БНФ дапусьціла 26 красавіка ў сваёй тактыцы некалькі момантаў, якія не садзейнічалі кансалідацыі ўсіх тых, хто выйшаў дэманстраваць сваю скруху, боль і спагаду. Грунтуючыся на гэтым, працўнікі БНФ з посьпехам для сябе, хоць і несумленна, выкарысталі яго памылкі ў ідэалягічнай барацьбе.

Адным словам, салідарнасьці няма і яна пакуль што не прадбачыцца. Крайняя экзальтаванасьць вырываецца на паверхню палітычнага жыцьця Беларусі. Грамадзтва расколата і раскол паглыбляецца. Не аднаму мне чуецца ў блізкай будучыні баявы грукат непрымірымых барыкадаў. Страшна! Не дапусьці, Госпадзі.

РАШУЧЫ ПУБЛІЧНЫ ПРАТЭСТ

Анатоль Кудравец, галоўны рэдактар часопіса "Нёман"

Салідарнасьць — гэта перш за ўсё падтрымка. У дадзеным выпадку менавіта маральная падтрымка тых людзей, якіх улады гвалтоўна, насуперак законам дэмакратычнай краіны, насуперак Канстытуцыі, затрымалі і трымаюць як вязьняў, як нейкіх злачынцаў. Маральная падтрымка. Як і ў якім выглядзе? Гэта перш за ўсё перадаць галоснасьці думку звычайных нармальных людзей, што яны катэгарычна супраць такіх антыдэмакратычных, антычалавечых, антыгуманных і антынародных дзеяньняў уладаў. У дадзеным выпадку творчыя саюзы павінны адыгрываць адну з галоўных роляў. Яны тэрмінова павінны заявіць свой рашучы пратэст. А для гэтага трэба тэрмінова сабраць кіраўніцтва гэтых саюзаў і заявіць пратэст — публічна, наколькі і дзе толькі магчыма. Калі будзе магчымасьць — апублікаваць у "Зьвязьдзе", у "Народнай", а калі не — то ў незалежных сродках, якія не залежаць ад прэзыдэнцкай вэртыкалі.

У кожным творчым саюзе ёсьць сілы, якія падтрымваюць і будуць падтрымваць, адстойваюць і будуць адстойваць дэмакратычныя асновы жыцьця ў грамадзтве. Ёсьць такія саюзы, якія цьвёрда стаяць на гэтых прынцыпах. Гэта Саюз Пісьменьнікаў, Саюз Мастакоў, Саюз Тэатральных Дзеячоў, Музычны Саюз. Так што гэтыя сілы ёсьць. Проста трэба дзейнічаць.

НІЯКАЙ САЛІДАРНАСЬЦІ НЯМА

Адам Мальдзіс, дырэктар Скарынаўскага Цэнтру

Я думаю, што салідарнасьць — адно з самых важных на сёньняшні дзень слоў, таму што наша грамадзтва ўсё больш і больш расколваецца паводле самых розных прыкметаў — нацыянальнай, культурнай, рэлігійнай, — і гэта можа скончыцца тым, чым скончыўся раскол грамадзтва ў Босьніі і іншых краінах на Балканах. Безумоўна, не інтэлігенцыя хоча расколу. Інтэлігенцыя хоча менавіта салідарнасьці. Я маю на ўвазе інтэлігенцыю сапраўдную, бо ёсьць псэўдаінтэлігенцыя, якой хочацца як мага больш скандалаў. Салідарнасьць павінна адбывацца на грунце самых простых, ня дужа палітызаваных падставаў, якія былі б прымальныя для ўсіх патрыётаў. Гэта тое, што ў нас ёсьць свая зямля, ёсьць свая гаспадарка, мова, культура, дзяржава, свой дом. Дзеячы культуры сёньня, на жаль, страшэнна разьяднаныя. Ніякай салідарнасьці няма. Ці гэта звычайныя выдаткі цывілізацыі, сказаць цяжка. Нашыя ўлады, на жаль, не разумеюць, што калі няма нармальнай апазыцыі, то ня будзе й нармальнай улады...

Арыштаваньня ні ў якім разе не павінны знаходзіцца разам з крымінальнікамі, таму што гэта палітычная акцыя. Паколькі яны выступаюць супраць сёньняшняга ўраду, яны, з пункту гледжаньня ўраду, — злачынцы, але не крымінальныя, а палітычныя.

Мне спадабалася думка ў "Известиях", што сваімі неразумнымі дзеяньнямі наш урад памнажае колькасьць сьвядомых беларусаў. Гэта значыць, беларускае грамадзтва сьвядома радыкалізуецца. Калісьці ў 1988-м годзе пасьля Дзядоў у мяне спыталіся маладзейшыя людзі — што я пра гэта думаю. Я сказаў, што ў цэлым гэтая зьява станоўчая, нягледзячы на разгон, таму што адна гэтая падзея пераламіла сьвядомасьць грамадзтва. Таксама і цяпер. Людзі ставяцца па-рознаму. Мы, хто вырас у зусім іншым часе, павінны ўсьведамляць, што моладзь пойдзе далей за нас. У навукі, культуры, грамадзкім жыцьці. Самае важнае, што нашы грамадзкія ідэалы сёньня вельмі неакрэсьленыя. Да сапраўднай дэмакратыі мы яшчэ не дараслі і вельмі доўга яшчэ не дарасьцем. У нас ёсьць ідэя правесьці міжнародную канфэрэнцыю "Грамадзкія ідэалы ў посттаталітарным грамадзтве", але мы разумеем, што дзяржава на гэта грошай ня дасьць.

ЯНЫ ВЕДАЛІ, НА ШТО ІШЛІ

Уладзімер Някляеў, галоўны рэдактар часопіса "Крыніца"

Я 27-га быў у жывым эфіры на тэлебачаньні і, уласна кажучы, выказаўся пра гэтыя падзеі, таму магу толькі пашырыць. Я там сказаў, што лічу разьдзіраньне чарнобыльскай трагедыі ў палітычных мэтах абсалютна амаральнай дзеяй як з аднаго боку, так і з другога. Я разумею народнафронтаўцаў, асабліва іх лідараў, якім перакрыта тэлебачаньне, радыё, прэса. Яны палітыкі ў пераважнай большасьці. Але я больш салідарны з Баршчэўскім як зь літаратарам, а не як з палітыкам. Бо гэта для мяне самае асноўнае, самае важнае ў ім. Але яны ведалі, на што ішлі. Ім трэба палітычна не памерці, абазначацца, каб быць нейкай, хоць бы ўяўнай, палітычнай сілай. Яны сталыя мужчыны і ведалі, на што ішлі. Вось вы пытаецеся пра салідарнасьць, а яны ведалі, на што ішлі. І, магчыма, баючыся гэтага ўнутры, яны гэтага й хацелі.

Я быў на гэтым шэсьці ад самага пачатку да самага канца і лічу, што дзякуючы проста асобным людзям, скажам, таму ж Карпенку, ня сталася яшчэ большай бяды, чым сталася. Я ня маю ніякіх асаблівых прэтэнзіяў да Баршчэўскага, бо ён інтэлігентна сябе паводзіў і ў словах і ў дзеяньнях. Але тое, што зрабіў Зянон Станіслававіч Пазьняк, і нават ня столькі фактам зрабіў, колькі антуражам, тэатрам, які ён правёў на гэтым мітынгу... Да мяне зайшоўся адзін знаёмы журналіст, нацыянальна сьвядомы, і кажа: я пасьля гэтага, відаць, напішу артыкул "Пазьняк як вораг беларускай ідэі". Таму што нават калі ты ну ня можаш сказаць тое, што ня можаш сказаць, ты ўсё ж павінен выбіраць момант і абставіны для таго, каб гэта сказаць і ўрэшце людзей, якім гэта неабходна сказаць. Вы пытаецеся пра маю салідарнасьць, а, напрыклад, Пазьняк у адносінах да людзей праявіў антысалідарнасьць. Таму што ён проста вывеў усю гэтую дзею, што адбывалася больш ці менш памяркоўна у нейкую фантасмагарычную рэч, якую я не магу прыняць.

ТОЕ, ШТО АДБЫВАЕЦЦА ЗЬ ІМІ, АДБЫВАЕЦЦА І З НАМІ

Алесь Разанаў, паэт, часопіс "Крыніца"

Мы былі ў Балгарыі, дні беларускай літаратуры адбываліся. Ведалі, што набліжаецца 26-га, унутрана рыхтаваліся, прадбачылі, былі з'арыентаваныя. Ад'яжджалі з Балгарыі недзе адвячоркам. У балгарскім радыё нельга было нічога пачуць. Што адбывалася, мы даведаліся толькі тут.

Хоць мы не ў народным фронце, кожны мае сваю дзялянку, мы ўсе адчуваем, што ёсьць нешта больш глыбокае, фундамэнтальнае, супольнае. Гэта Беларусь, беларуская культура. Мы можам не ўваходзіць у тыя структуры, куды ўваходзяць Баршчэўскі, Вячорка, Хадыка, аднак мы адзін аднога разумеем бязмоўна. Гэта асноўная салідарнасьць: мы ёсьць тут, у гэтай рэчаіснасьці, і мы працуем на гэтую ідэю, на гэтую мэту.

Што я разумею пад салідарнасьцю ў дадзенай сытуацыі, калі яны знаходзяцца там? Мы можам стварыць калі ня акцыю, то нейкі ўнутраны рух, які зафіксуецца, ну, скажам, падыйсьці да дому, дзе яны сядзяць... Калі б наша выданьне было штодзённым, то, можа, вашую гутарку мы ў сябе б надрукавалі... Не хапае інфармацыі. Тут бы штаб ці штабік які стварыць дзеля інфармацыі... Анатоль Вярцінскі ў Балгарыі на пытаньні, што адбываецца ў Беларусі, адказваў: "далоў ідалоў". І гэтая фраза — яна таксама выраз салідарнасьці.

Тое, што нашыя заўсёдныя знаёмцы апынуліся цяпер у такой сытуацыі — гэта проста новая стадыя, якая, дарэчы, відаць, і пажаданая. Быў рух, хаўрус у пэўных мітынгах, а цяпер — проста новы стан. І гэтая зьява прымушае ўсю прастору пэўным чынам пераарганізоўвацца. Тое, што яны ўжо арыштаваныя, што яны ўжо за кратамі, тое, што іх судзяць — гэта фактар, які пераарганізуе ўсю прастору, нават і культурную прастору. Дзякуй ім за тое, што дзякуючы ім гэта адбываецца. Гэта істотна і для іх, і для нас таксама. Тое, што адбываецца зь імі, пэўным чынам адбываецца і з намі.

Я ПАЛІТЫКАЙ НЕ ЗАЙМАЮСЯ

Міхась Фінберг, кіраўнік Дзяржаўнага эстраднага аркестру

Вы ведаеце, я не хацеў бы ніякіх даваць цяпер тлумачэньняў, таму што я працую без палітыкі, я палітыкай не займаюся. Мая палітыка адна — гэта роднае слова. Я займаюся родным словам, беларускай мовай, беларускімі песьнямі. Я ня быў на вуліцы і ніякіх тлумачэньняў даваць не магу. Я за справядлівасьць, за парадак. Я не спэцыяліст, я проста музыкант.

"НН": Але ж Вы таксама і грамадзянін...

М.Ф.: Мяне ў Менску не было, я ў гэты дзень быў у Нясьвіжы, я толькі бачыў у тэлебачаньні. Я ведаю, што заўсёды трэба бачыць два бакі, але ж я не юрыст.

МЫ ЗАЙМАЕМСЯ АБАРОНАЙ НЕПАСРЭДНА

Карлас Шэрман, пісьменьнік, ПЭН-Цэнтар

Мы разумеем салідарнасьць непасрэдна. Мы непасрэдна займаемся абаронай тых пісьменьнікаў і журналістаў, якія трапілі за краты, маем непасрэдны кантакт з адвакатам, зь сем'ямі гэтых людзей, адпраўляем і атрымаем інфармацыю. Інфармацыя ўжо трапіла ў Нью-Ёрк, у Вену, у буйнейшыя праваабарончыя арганізацыі. Гэтым займаецца Хельсынская Фэдэрацыя ў Вене, Камітэт Абароны Правоў Чалавека Акадэміі Навук у Нью-Ёрку. З Польшчы нашыя калегі даслалі тэлеграму падтрымкі, салідарнасьці. Мы падключаныя і сёньня займаемся толькі гэтым.

"НН": А што тычыцца рэакцыі нашай інтэлігенцыі, нашых творчых саюзаў?

К.Ш.: Інтэлігенцыя розная. Ад нашых творчых саюзаў, як мне вядома, аніякай рэакцыі няма. Я ведаю, што шмат робіць Беларуская Асацыяцыя Журналістаў. Яна незалежная і адразу ж падключылася — ужо шэраг перадачаў зрабілі ў радыё "Свабода", шукаюць шляхі, як дапамагчы. Беларуская інтэлігенцыя надта розная. Ёсьць шэраг дэмакратычных людзей, а ёсьць шмат, большасьць, якая або ніяк ня ставіцца, або ставіцца да гэтых падзеяў адмоўна. Ніякай іншай рэакцыі творчых арганізацыяў я ня ведаю.

Ганна Матусэвіч

Койданаўскі дыярыюш

24.04. У радыё "Свабода" пачула, што загінуў Джахар Дудаеў. Значыць, мая начная відзежа абмінула Беларусь. Мне сёньня лёгка дыхаецца. І на хаду складаюцца сьмяшынкі. Майму Віталіку сёньня пашчасьціла. Не прынёс з гімназіі ні заўвагі, ні двойкі, бо забыўся дзёньнік. На радасьцях выпраўляю ў краму бацьку з "апоўзьлікамі" па какос. Мае вочы фіксуюць усіх чатырох жыхароў маёй сялібы. А язык не пасьпявае камандаваць усім адразу: "Вазьмі цэлафанавыя (Вераніка насоўвае) штаны! Цьфу ты! Мяшкі!" У хаце — рогат, шум!

— Дзеці, вон з хаты! — роў некалі Чаплюк на ўсю Камароўшчыну. А мой стрыечны брат, у якога таксама трое дзяцей, дзяліўся са мной назапашаным досьведам выхаваньня: "А што іх глядзець! Даў дзягі ды выгнаў на вуліцу". І гэта, я Вам скажу, самае чыстае дзела.

... Увечары, калі я пісала, і ўначы таксама нейк надта зьвяглiва брахалі сабакі. Я прачыналася, шчаміла сэрца. Прачнулася каля 3-х гадзінаў ночы. У мазгу засталіся словы: "... цяперашнія мужы былі некалі каменнымі салянымі глыбамі" (?) Я выглянула ў вакно. Адзін сабака біў хвастом у цяпліцы, (яна пры доме). Сабака пакінуў махаць хвастом, як бы выцягнуўшыся насустрач, да 3-га паверху. Да раніцы наступіла цішыня.

25.04. Прапанавала Барташэвічу, каб бэнээфаўцы паслухалі на сходзе песьні Данчыка, Акуліна. Трэба стварыць урачысты настрой на заўтра. Гэта — як малітва. Ізноў не стрымалася ад выпадаў. Трэба будзе перапрасіць прылюдна, бо яны ж малайцы. Такую работу цягнулі на сваіх плячах, пакуль усе спалі, у тым ліку й я.

... Адцьвітаюць дзяціныя кактусы. Зь вялікага камля адходзіць лісток. На вялікім камлі ўжо скамечылася вялікая Віталькава краска. На лістку было з двух бакоў па адной красачцы. Маленькая Міколкава ўжо асыпалася. І толькі Веранiччына краска раскашуе. Што значыць Жанчына!

26.04. Віталік папрасіўся ехаць са мной на шэсьце. Дакладней, гэта ягоная ініцыятыва — ехаць. Адразу нам падклалі маленькую сьвінку: не спынілі электрычкі на станцыі мэтро "Акадэмія Навук". Ішлі па праспэкце. З вокнаў фізкультурнага інстытуту павысоўваліся разявакі — студэнты. З натоўпу гукалі: "Леапольд, выходзі!" Мы пабачылі амаль усіх сваіх менскіх сяброў. У пярсьцёнку маладых хлопцаў нёс сьвечку моцна пастарэлы Пазьняк. Віталік дзівіўся на перакуленыя машыны. Наш Міхась Цішук перавязваў акрываўленую галаву немаладога ўжо чалавека. Бачыла, як імгненна жанчына схапіла за каўнер чырванатварага маладзёна, калі той памкнуўся дражніць "малпаў", схаваных за плотам тарчаў насупраць катэдральнага сабору. З гары да людзей спускаўся міліцыянт-сабакар. Мост на стыку вуліцаў Нямігі — Багдановіча, здаецца, зьнемагаў ад цяжару людзей на сабе. Шэсьце скандавала да спэцназаўцаў з забраламі: "Фа-шысты!" Віталік не згадзіўся: "Яны таксама людзі". Мы сталі клікаць іх: "Хадземце да нас!" "Людзі" ня йшлі. Сам мітынг мы прайгнаравалі, пайшоўшы да сяброў на кватэру.

За сёньняшні вечар столькі дзівосаў наглядзеўся сын, што ў яго разьбягаліся вочы! Калі мы дзесьці а палове 12-ай валакліся па Койданаве, Віталік падвёў рысу дню: "А добра, што я паехаў на шэсьце, хоць першы раз амонаўцаў пабачыў".

КРАІНА

Працяг са старонкі 2

ваньня працоўнай дзейнасьці ды пэнсійнага забесьпячэньня, рэформы органаў мясцовага самакіраваньня, забесьпячэньня стабільнасьці і правапарадку. Адзінагалоснае рашэньне Канстытуцыйнага Суда канчатковае і ўступіла ў дзеяньне з моманту яго абвяшчэньня. ЖЫТЛО. Паводле другой Нацыянальнай справаздачы Рэспублікі Беларусі ў 1995 г. на аднаго жыхара краіны прыпадала ў сярэднім 19,5 м² карыснай жыльлёвай плошчы. Гэта ў два разы перавышае аналягічны паказчык у іншых краінах сьвету, якія знаходзяцца на аднолькавым з намі ўзроўні сацыяльнага ды эканамічнага разьвіцьця. Колькасьць кватэраў у Беларусі нават перавышае агульную колькасьць сем'яў. У гарадох заселенасьць адной кватэры складае 1,26 чалавека. Другое жытло за горадам мае кожная трэцяя сям'я, — сьцьвярджаецца ў справаздачы. Тым ня менш з-за адсутнасьці рэальных рэформаў вастрыня жыльлёвага пытаньня, што засталася ў спадчыну ад сацыялізму, не зьмяншаецца. Як, дарэчы, і ўсеагульнае жабрацтва. 27% гараджанаў жывуць ва ўмовах, горшых за сацыяльна гарантаваны мінімум.

ПРАНЦЫ. У Берасьці на паседжаньні гарвыканкаму вырашана стварыць штаб барацьбы з пранцамі. Як вядома, паводле афіцыйных нормаў Сусьветнай арганізацыі аховы здароўя, калі на 100 тыс. чалавек прыпадае 50-60 выпадкаў захворваньня на сыфіліс, то сытуацыя пагражае выйсьці з-пад кантролю. А ў Берасьці гэтая лічба перавысіла паказчык небясьпекі ажно ў два разы. Упершыню за апошнія 25 гадоў зарэгістраваныя выпадкі нараджэньня хворых на пранцы немаўлятаў. У гарадзкім скурвэндыспансэры на прафіляктычным лячэньні стала занаходзяцца 10-12 дзяцей.

ДЫФТЭРЫЯ. Беларускія мэдыкі заклікалі пасьпяшацца ўсіх, хто яшчэ не зрабіў прышчэпку ад дыфтэрыі. Бо існуе рэальная пагроза эпідэміі гэтага захворваньня ў Беларусі. У 1993 г. было зафіксавана 120 выпадкаў дыфтэрыі, а летась ужо 322, прычым 14 зь іх закончыліся сьмерцяй. З 13 да 23 траўня ў Беларусі праводзіцца кампанія масавай вакцынацыі насельніцтва. Усе паліклінікі краіны будуць працаваць у дзьве зьмены. Прышчэпкі можна зрабіць на месцы жыхарства, на працы, на спэцыяльных часовых прышчэпкавых пунктах і дома. Усе на вакцынацыю!

ПАЧЫН. Дзяржаўная беларуская прэса паведаміла пра удзел вышэйшага кіраўніцтва краіны ў традыцыйным камуністычным суботніку, які чамусьці перасталі менаваць ленінскім. У рабочыя спэцоўкі апрануліся А.Лукашэнка, М.Чыгір, М.Мясьніковіч ды іншыя члены ўраду й супрацоўнікі апарату выканаўчай улады. Саноўная брыгада працавала на будаўніцтве станцыі мэтро "Партызанская".

ГУСОЎСКІ. У дворыку Дома літаратараў у Менску зьявіўся помнік беларускаму паэту-лаціністу Міколу Гусоўскаму. Ініцыятарам стварэньня помніка стаў клюб "Спадчына", скульптуру выканаў мастак Ул.Панцялееў, а фундавала помнік фірма "Тэст" (прэзыдэнт А.Нехарошаў). Сёньня старшыня клюбу "Спадчына" сп. А.Белы ўзгадняе зь менскімі гарадзкімі ўладамі месца, дзе будзе ўстаноўлены помнік славутаму паэту.

СЬВЕТ

МАЛАКО. У Англіі да нядаўніх жахаў, што былі выкліканыя рызыкай захварэць на "кароўе шалёнства" ад ужываньня ялавічыны, дадаліся новыя — малочныя. Брытанская мэдычная асацыяцыя паведаміла пра небясьпеку хваробы Кроўна. У малацэ ангельскіх кароваў была выяўленая бактэрыя, што выклікае рэдкую і пакуль невылечную хваробу, на якую ўжо цяпер пакутуюць 80 тыс. брытанцаў. Штогод шэрагі хворых папаўняюцца на 8 тыс. чалавек. Мэханізм заражэньня людзей праз малако пакуль ня высьветленыя. Сымптомы — страта вагі, нясьпынныя болі, бягунка, пасьля чаго — непазьбежная сьмерць. Сама бактэрыя, што зьяўляецца прычынай хваробы, вядомая ўжо блізу 100 гадоў, але спосабаў змаганьня зь ёю пакуль ня знойдзена. Брытанскія навукоўцы лічаць, што бактэрыя паражае ня ўсіх людзей, але для большай засьцярогі рэкамэндуюць ужываць выключна стэрылізаванае малако, а ня звыклае пастэрызаванае. Дарэчы, выпадкі хваробы Кроўна зафіксаваныя і ў іншых краінах Заходняй Эўропы ды ЗША.

ПАЧЫН-2. Справы Леніна ўпарта перамагаюць ня толькі ў Беларусі, але і ў ЗША. Тут таксама адбыўся суботнік, толькі, відаць, не камуністычны, а капіталістычны. Прэзыдэнт Клінтан ды віцэ-прэзыдэнт Гор узялі ўдзел у расчыстцы пацярпелага ад паводкі нацыянальнага парку ў штаце Мэрыленд. Амэрыканскія кіраўнікі, у адрозьненьне ад беларускіх, працавалі дакладна паводле ленінскага ўзору — цягалі бярвеньні. Невядома, праўда, ці былі бярвеньні сапраўдныя, ці надзіманыя. Мэтай мерапрыемства было прадэманстраваць клопат пра навакольнае асяродзьдзе ды паказаць, што прэзыдэнцкая каманда знаходзіцца ў добрай спартовай форме і блізкая да народу.

АЎСТРАЛІЯ. Жахлівая трагедыя адбылася ў аўстралійскім штаце Тасманія ў невялікім мястэчку Порт-Артур. Тут звар'яцелы 29-гадовы маньяк забіў 32 чалавекі ды параніў блізу 20. Усё адбылося ў мінулую нядзелю. Да мясцовай кавярні, дзе было 50 чалавек, пад'ехала машына. Кіроўца зайшоў у кавярню, замовіў бутэрброд. Пасьля выцягнуў з доўгай спартовай сумкі аўтаматычную вінтоўку і адкрыў агонь па наведніках. Затым забойца выскачыў на вуліцу, абстраляў вялікую групу турыстаў, сеў у сваю машыну ды зьехаў. Праз некалькі хвілінаў ён уварваўся ў прыватны дом і захапіў у якасьці закладнікаў гаспадароў. Ён абстраляў шрубалёт, на якім перавозілі параненых ім людзей. Страляў ён і ў паліцыю, што акружыла дом. Улады вялі з злачынцам перамовы да поўначы. Але пасьля сувязь зь ім перапынілася, бо ў ягоным радыётэлефоне падсела сілкаваньне. Маньяк быў схоплены жывым пасьля таго, як сам падпаліў дом і тым самым даў паліцыі нагоду для штурму. Паведамляецца, што забойца хварэў на ярка выражаную форму шызафрэніі.

ЎАЙТ-ЎОТЭР. Прэзыдэнт ЗША Біл Клінтан даў тлумачэньні ў справе няўдалай і скандальнай гісторыі

з набыцьцём нерухомасьці. Яго жонка яшчэ раней сьведчыла непасрэдна перад судом. Біл Клінтан у суд не пайшоў, а запісаў свае сьведчаньні на відэастужку. Гэты матэрыял будзе выкарыстаны на судзе ў справе Джэймса ды Сюзэн МакДугл, якія абвінавачваюцца ў банкаўскім махлярстве ды змове. Як вядома, у 70-я гады МакДуглы ды Клінтаны паўкладалі свае сродкі ў забудову раёну Ўайт-Ўотэр. Гэтая акалічнасьць зрабіла Клінтана добрай мішэняй для праціўнікаў прэзыдэнта з Рэспубліканскай партыі. Яны спрабуюць раскруціць справу пад назваю Ўайт-Ўотэр на ўзор славутага Ўотэр-Гейту, які калісьці каштаваў прэзыдэнцкага крэсла Ніксану.

НЕ ПАЛІЦЬ! У Польшчы з 1 траўня пачаў дзейнічаць закон, скіраваны на барацьбу з курэньнем.

Называецца ён "Пра абарону здароўя ад наступстваў ужываньня тытуню". Закон пералічвае ўсе месцы, дзе катэгарычна забараняецца паліць, ды прадугледжвае шэраг вялікіх штрафаў для парушальнікаў. Максымальны памер штрафу дасягае 2 тыс. даляраў. Закон пашырае сьпіс абмежаваньняў для рэклямы тытунёвых вырабаў. У дадатак да ранейшай забароны рэклямы цыгарэтаў у радыё, тэлевізіі ды ў маладзёжнай прэсе цяпер забараняецца рэклямаваць тытунь у кінатэатрах ды іншых культурных установах.

Уводзяцца нормы дапушчальнага ўтрыманьня ў цыгарэтах шкодных рэчываў. Рэглямэнтуецца наяўнасьць на пачках ды рэклямных плякатах абавязковых надпісаў пра шкоднасьць курэньня. У зьвязку з тым, што забараняецца прадаваць цыгарэты непаўналетнім, уводзіцца забарона на продаж цыгарэтаў паштучна ды праз аўтаматы. Як сьцьвярджаюць спэцыялісты-правазнаўцы, польскі закон лічыцца адным з самых суворых у сьвеце.

ЛЮФТВАФЭ. Здзейсьнілася колішняя мара Германа Герынга. Нарэшце самалёты нямецкага Люфтвафэ будуць лётаць над тэрыторыяй ЗША. Міністры абароны Нямеччыны ды ЗША падпісалі пагадненьне пра стварэньне пры базе вайскова-паветраных сілаў ЗША ў штаце Нью-Мэксыка цэнтру лётнай падрыхтоўкі Люфтвафэ. Гэтая славутая база Холаўмэн Эарфорс Бэйз, што знаходзіцца сярод гораў у бязьлюднай пустыні, ужо шмат гадоў выкарыстоўваецца для выпрабаваньня новых узбраеньняў. Менавіта тут у ліпені 1945 была ўзарваная першая ў гісторыі чалавецтва атамная бомба.

Цяпер там будуць разьмешчаныя самалёты Бундэсвэру. Туды зь Нямеччыны ўжо прыбылі першыя

Працяг на старонцы 19

Здарэньні

Згарэў палігон

У Веткаўскім раёне згарэў спэцыялізаваны радыяцыйны палігон. Ён быў створаны Інстытутам лесу Акадэміі Навук дзеля вырошчваньня чыстых пасадак на забруджаных землях. Палігон размяшчаўся паблізу могілак адселенай вёскі Барталамееўкі. Прычынай пажару сталі, напэўна, сьвечкі на магілах. Як лічыць дырэктар Інстытуту лесу Віктар Іпацьеў, загінуў плён сямігадовае працы яговых супрацоўнікаў. Згарэлі таксама ўнікальныя рэактывы ды тэхналёгіі, створаныя на замову інстытуту ў іншых навуковых установах былога СССР. Страчанае ня мае аналягаў, і таму кошт яго не паддаецца падліку.

Хадайніцтвы адхіленыя

Як паведамляе агенцтва "Інтэрфакс", у Беларусі з пачатку году выканана 14 сьмяротных прысудаў. Яшчэ звыш 20-ці забойцаў чакаюць, як вырашыць іхны лёс прэзыдэнт Лукашэнка. Усяго за 1995 год было выканана 30 сьмяротных прысудаў. З пачатку красавіка Лукашэнка ўжо адхіліў 6 прашэньняў аб літасьці. Сярод іх было хадайніцтва 40-гадовага Мікалая Ваўка з Магілёўшчыны. Летась пры спробе згвалціць 10-гадовую дзяўчынку, Воўк зьбіў ды задушыў яе капронавай вяроўкай, а пасьля закапаў у сваім гародзе. Лукашэнка адхіліў чалабітную свайго земляка-садыста. Цяпер на стале ў прэзыдэнта ляжыць хадайніцтва менчука Ігара Вішнеўскага. Пры рабаваньні дому ён забіў сям'ю з трох чалавек, а пасьля, каб замесьці сьляды, падпаліў хату.

Затрымалі рэкеціраў

Супрацоўнікі Ўправы МУС па барацьбе з арганізаванай злачыннасьцю ў Менску ды Менскай вобласьці затрымалі двух рэкеціраў, што вымагалі ад сям'і прыватных прадпрымальнікаў 25 тыс. даляраў. Затрыманьне адбылося ў раёне ўнівэрсаму "Рыга" ў момант перадачы злачынцам грошай. Хаця міліцыянтам і давялося пастраляць у паветра, ахвяраў не было.

Беларускія мытнікі "бяруць"

У Менску затрыманы начальнік Дзяржаўнага мытнага камітэту Беларусі А.Паходня і адзін з ягоных калегаў, старэйшы інспэктар мытнага камітэту. Як паведамляе агенцтва "Інтэрфакс", яны падазраюцца ў атрыманьні хабару памерам 3 тыс. амэрыканскіх даляраў. Іх злавілі, калі прадстаўнікі адной камэрцыйнай фірмы перадавалі ім валюту за мытнае афармленьне грузаў. Дадатковай інфармацыі МУС у інтарэсах сьледзтва ня даў, але нагадаў, што сёлета гэта ня першае такое здарэньне ў мытным камітэце.

У калодзежы

Мінулае нядзелі сантэхнікі-рамонтнікі ВА "Менскводаканал" знайшлі ў адным з каналізацыйных калодзежаў сталіцы труп мужчыны зь пятлёю на шыі. Пра што й паведамілі ў міліцыю. Тая спрацавала надзвычай апэратыўна, і літаральна праз некалькі гадзінаў забойцы былі затрыманыя. Імі аказаліся былая жонка ахвяры з прыяцелем. Забілі небараку, відаць, дзеля таго, каб забраць сабе ягоную кватэру. Забойства адбылося на кватэры ў ахвяры. Пасьля злачынцы адцягнулі труп на 2-ю вуліцу Шчорса ды скінулі ў калодзеж. Калі б ён праляжаў там некалькі дзён, ад яго б напэўна нічога не засталося — зьелі б пацукі.

Пад высакавольтнай лініяй

Таксама ў мінулую нядзелю ў Менску ў раёне вуліцы Несьцерава, што побач з кальцавой шашой, акурат пад высакавольтнай лініяй знайшлі труп абгарэлага хлопчыка гадоў 10-12. Было відавочна, што загінуў ён ад паражэньня токам. Акалічнасьці высьвятляюцца.

На вялікай дарозе

На шашы Гомель-Бранск, паблізу станцыі Ларышчава, адбыўся напад чатырох злодзеяў на грузавік "КАМАЗ". Як паведаміла агенцтва "Інтэрфакс", у машыне былі жыхары Гомеля: кіроўца, прыватны прадпрымальнік — уладальнік "КАМАЗа", і пасажыр. Са словаў пацярпелых, іх спынілі двое мужчын і папрасілі дапамагчы выцягнуць іхную заграззлую на прасёлку машыну. Калі "КАМАЗ" зьехаў з шашы на прасёлкавую дарогу, зьявіліся яшчэ два злачынцы ды напалі на тых, што былі ў "КАМАЗе". Пасажыры "КАМАЗа" спрабавалі супраціўляцца. У адказ злодзеі ўсадзілі нож у гаспадара грузавіка, а кіроўцу зьбілі. Пасьля гэтага бандыты забралі 47,8 млн. расейскіх рублёў ды зьбеглі. Вядзецца сьледзтва.

Кухары-шкоднікі

68 выхаванцаў Высакоўскага, што Берасьцейшчыне, санаторнай школкі-інтэрнату атруціліся ды патрапілі ў шпіталь з дыягназам востры гастраэнтэрыт. Паводле агенцтва БелаПАН прычынай сталася салата "Аліўе", якую давалі дзецям на вячэру. Праверка выявіла нагэтульскі шмат санітарных парушэньняў на кухні школкі, што дзіўна было, як такое ня здарылася яшчэ раней.

Цётка-садыстка

Зь вёскі Дружба Менскага раёну з моцнымі пабоямі ў шпіталь была дастаўленая 3-гадовая дзяўчынка. Яна сталася ахвярай нейкай "цёткі Галі". Тая здзекавалася зь яе, біла, прыпальвала цела цыгарэтай. Як высьветлілася, садыстка зьяўляецца кватаранткай у доме бабулі дзяўчынкі. Бацька малой сядзіць у турме, а маці недзе бадзяецца. Пры аглядзе памяшканьня, дзе жыла "цётка Галя", былі знойдзеныя мэдычныя шпрыцы зь сьлядамі опію. Міліцыя лічыць, што кватарантка арганізавала прытон для наркаманаў. Сама "цётка Галя" адмаўляецца ад удзелу ў нанясеньні цялесных пашкоджаньняў дзяўчынцы.

Фальшывыя даляры

Ня доўга радаваўся адзін мянчук з нагоды выгаднага продажу свайго патрыманага "Форду". З 5300 амэрыканскіх даляраў, атрыманых узамен за машыну шмат купюраў аказаліся фальшывымі. Гэта высьветлілася, калі прадавец угледзеў аднолькавыя нумары на розных банкнотах. Ён зьвярнуўся ў міліцыю. Па сьвежых сьлядах удалося затрымаць пакупніка "Форда". Ім аказаўся жыхар расейскага горада Разань. Пры асабістым аглядзе ў яго знайшлі 7 тыс. фальшывых даляраў. Уладальнік падробак сьцьвярджае, што набыў несапраўдную валюту ў абменным пункце ў Маскве, і таму нават падумаць ня мог, што тая можа быць фальшывая.

© PDF: Kamunikat.org 2010 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2010

№ 7/96
6 — 12 траўня

Новае слова на рынку беларускае прэсы — штотыдзень 12 палосаў патрэбнае інфармацыі

інфарматар

НАША НІВА

ШТОТЫДНЁВЫ ІНФАРМАЦЫЙНЫ ДАДАТАК ДА ГАЗЭТЫ НАША НІВА

ІНФАРМАЦЫЙНАЕ ЗАБЕСЬПЯЧЭНЬНЕ BELARUSIAN PUBLIC RELATIONS ASSOCIATION

КАЛЯНДАР ВЫСТАВАЎ І КІРМАШОЎ ВА "ЭКСПАФОРУМ" У 1996 ГОДЗЕ.

15/19.5 Консумэкспа'96*

Вопратка, абутак, футравыя й скураныя вырабы. Тканіны. Галянтарэя. Побытавыя прыборы й абсталяваньне. Прадметы інтэр'еру. Сувэніры, каталёгі, часопісы модаў.

28/31.5 Усё для дому. 4-я Міжнародная выстава

Праектаваньне, будаўніцтва й рамонт жылых і службовых памяшканьняў. Сантэхніка й ацяпленьне. Прадметы аздабленьня інтэр'еру. Ахова й сыгналізацыя.

28/31.5 Белхімія'96. 4-я Міжнародная выстава

Абсталяваньне й тэхналёгіі нафтахімічнай вытворчасьці. Прадукты арганічнага сынтэзу. Аграхімія, фармацэя, касмэталёгія.

2/5.7 Бістро'96. 2-я Міжнародная выстава

Абсталяваньне й тэхналёгіі для рэстаранаў, бараў, крамаў. Перапрацоўныя мінікомплексы для харчовае прамысловасьці. Прадукты харчаваньня хуткага прыгатаваньня.

2/5.7 Піва. 3-і Міжнародны кірмаш

Абсталяваньне й тэхналёгіі для вытворчасьці нацыянальных гатункаў піва. Піва: сьветлае, цёмнае, пшанічнае, безалькагольнае. Міжнародны конкурс-дэгустацыя.

2/5.7 Віно й напоі. 2-і Міжнародны кірмаш

Абсталяваньне й тэхналёгіі для вінаробнай і лікёра-гарэлкавае вытворчасьці. Нацыянальныя, маркавыя, сувэнірныя напоі й віно. Міжнародныя конкурсы-дэгустацыі.

26/31.8 Дзіцячы сьвет 2-і

2-і міжнародны гуртава-розьнічны кірмаш тавараў для дзяцей. Дзіцячая вопратка, абутак. Прадукты харчаваньня й напоі. Цацкі й разьвіцьцёвыя гульні. Канцылярскія прылады. Тавары для немаўлятаў.

19/22.9 Будпрагрэс'96. 4-я Міжнародная выстава

Мэханізацыя працы ў будаўніцтве. Абсталяваньне для жыльля й будаўнічыя матэрыялы. Праекты катэджаў і лецішчавых дамкоў.

2/55.10 Менскі кірмаш Восень'96

13-ы Міжнародны ўнівэрсальны кірмаш

Тавары народнага спажываньня. Абсталяваньне й тэхналёгіі для вытворчасьці тавараў народнага спажываньня.

12/15.11 Сучасны офіс і банк

5-ы Міжнародны салён.

Інфармацыйныя банкаўскія тэхналёгіі. Аргтэхніка й вылічальная тэхніка. Праграмнае забесьпячэньне. Сродкі сувязі й сыстэмы бясьпекі.

27/30.11 Белпрадукт*

3-я Міжнародная выстава.

Прадукты харчаваньня, напоі.

27/30.11 Ласун*

Міжнародная выстава.

Кандытарскія вырабы, марозіва, кансэрваваныя прадукты; сочыва, джэмы, сокі, кампоты. Абсталяваньне й тэхналёгія для вытворчасьці й пакаваньня.

10//13.12 Security — Менск

Міжнародная выстава сродкаў бясьпекі.

Бясьпека асобы, уласнасьці, інфармацыі. Сыстэма пажарнай бясьпекі. Ахова аб'ектаў і мяжы. Мытны догляд. Сродкі выратаваньня.

24/30.12 Навагодні Менскі кірмаш*

3-і гандлёвы кірмаш сувэніраў і падарункаў.

Перадсьвяточны распродаж сувэніраў і падарункаў. Дэманстрацыя мадэляў вопраткі й абутку. Канцэртныя праграмы.

**Арганізатары: ВА "ЭКСПАФОРУМ" і ВК "МІНСКЭКСПА"*

з гэтага нумару мы пачынаем новую сталую рубрыку **СПОРТ**

ГАСПАДАРКА

АНОНС

Для мыцьця й чысткі посуду выкарыстоўваецца каля 100 відаў розных прэпаратаў і хімічных рэчываў, якія паводле свайго ўзьдзеяньня на паверхню падзяляюць на безабразіўныя і абразіўныя.

Пераважна для мыцьця посуду скарыстоўваюць безабразіўныя рэчывы, а што да абразіўных, то іх варта ўжываць толькі для чысткі моцна забруджанага посуду.

Больш падрабязьна чытайце ў наступным нумары.

КОШТЫ НА РЭКЛЯМУ Ў ГАЗЭЦЕ "НАША НІВА" І ІНФАРМАЦЫЙНЫМ ДАДАТКУ "ІНФАРМАТАР"

	"НАША НІВА"	"ІНФАРМАТАР"
Базавая стаўка ч/б	$\$0{,}5\ см^2$	$\$0{,}4\ см^2$
Замова ў рэклямным бюро	$\$0{,}5\ см^2$	$\$0{,}4\ см^2$
Замова праз тэлефон	$\$0{,}6\ см^2$	$\$0{,}5\ см^2$
Першая паласа	ч/б – $\$1\ см^2$ Колер (ня меней за 100 $см^2$) – $\$2{,}5\ см^2$	ч/б – $\$0{,}9\ см^2$
Радковая рэклама на паласе "Біржа працы"		5.000 руб. (зьмяшчаецца запар у двух нумарах)
Колер	ня меней за 50 $см^2$ – $1	ня меней за 20 $см^2$ – $\$1{,}5\ см^2$
TV–праграма		ч/б – $\$1\ см^2$ колер – $\$1{,}5\ см^2$ (ня меней за 50 $см^2$)

Замовіць рэкляму можна праз тэлефон 36-76-75 з 10.00 да 20.00 штодня, ці на адрасе: вул. Пуліхава, 29, кв. 61, да 18.00. Пры гэтых коштах ня ўлічваецца выраб арыгінал-макету.

Падпісны кошт 12.000 на месяц
36.000 на квартал

*** Прадугледжаны скідкі на колькасьць выхадаў і плошчу рэклямных абвестак**

Падпіска на газэту
"НАША НІВА"
праз пошту і "САЮЗДРУК"
індэкс 63125.
Падпіска празь недзяржаўную сетку дастаўкі
тэлефон 29-22-10 (Цыбульскі Леанід)

НОВЫЯ ВАКАНСІІ Й ПРАЦОЎНЫЯ МЕСЦЫ. МЕНСК

ГРУПА "СТАНОЧНІКІ"

ЗАВОД МЕНСКІ ГАДЗІНЬНІКАВЫ, АТ, пр. Ф.Скарыны, 95, тэл. 56-15-71

Токар паўаўтаматнік
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 5 чалавек. Жанчыны. Адукацыя сярэдняя, пачатковая сярэдняя. Заробак 800.000 руб. З добрым зрокам.

Штампавальніца
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 5 чалавек. Адукацыя сярэдняя, пачатковая сярэдняя. Заробак 700.000 руб. З добрым зрокам.

ІНСТЫТУТ ЛІЦЕЙНАЙ ВЫТВОРЧАСЬЦІ (БелНДІЛіц), вул. Машынабудаўнікоў, 28, тэл. 41-78-55

Токар-расточнік 5-6 ступені
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 1 чалавек. Заробак 1.500.000 руб. Праца на станку зь лічбавай індыкацыяй і папярэднім наборам каардынатаў.

Токар 5-6 ступені.
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 1 чалавек. Заробак 1.500.000 руб.

ТАА ШЧОТКА (фабрыка шорсткава-шчоткавая), зав. Паўднёвы, 13, тэл. 20-34-25, 20-38-54

Токар
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 2 чалавекі. Заробак дамоўны.

КАМБІНАТ ЗАВОДЗКАГА РАЁНУ, вул. Цэнтральная, 46, тэл. 43-07-81

Токар 5 ступені
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 1 чалавек. Заробак 800.000 руб. Паводле квоты Заводзкага раёну.

ЗАВОД ЭТАЛЁН, вул. Наватарская, 2а, тэл. 37-24-59

Шліхтар (шліфавальнік)
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 1 чалавек. Заробак дамоўны.

Токар
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 1 чалавек. Заробак дамоўны.

ПРАДПРЫЕМСТВА МЕНСККАМУНЦЕПЛАСЕЦЬ, вул. Валгаградзкая, 12, тэл. 64-37-40

Токар 5-6 ступені
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 2 чалавекі. Адукацыя сярэдняя, пачатковая сярэдняя. Заробак 1.200.000 руб.

ЗАВОД СРОДКАЎ КОМПЛЕКСНАЙ АЎТАМАТЫЗАЦЫІ, вул. Ляшчынскага, 8, тэл. 58-71-23

Зубарэзьнік
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 1 чалавек. Заробак дамоўны.

ЦЭНТАР ІНЖЫНЭРНЫ НАВУКОВАГА ПРЫБОРАБУДАВАНЬНЯ, вул. Жодзінская, 1/3, тэл. 64-65-66

Фрэзавальнік 5 ступені
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 2 чалвекі. Адукацыя сярэдняя, пачатковая сярэдняя. Заробак 800.000 руб.

Токар 5 ступені
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 2 чалавекі. Адукацыя сярэдняя, пачатковая сярэдняя. Заробак 800.000 руб.

ЦЭНТАР ХІМІЧНА-ТЭХНАЛЯГІЧНЫ (Акадэмія Навук Рэспублікі Беларусь) (ХТЦ), вул. Жодзінская, 16, тэл. 64-11-16

Токар 5-6 ступені
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 2 чалавекі. Адукацыя сярэднеспэцыяльная, сярэдняя. Заробак 700.000 руб. Пэнсіянэр.

ФАБРЫКА КАЛЯРОВАГА ДРУКУ, вул. Каржанеўскага, 20, тэл. 78-06-42

Фрэзавальнік 5-6 ступені
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 1 чалавек. Заробак 1.400.000 руб.

Токар 5-6 ступені
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 1 чалавек. Заробак 1.400.000 руб.

ЗАВОД ЭКСПЭРЫМЭНТАЛЬНЫ РАМОНТНА-МЭХАНІЧНЫ (ЭРМЗ), вул. Бабушкіна, 18, тэл. 98-93-93, 36-16-83

Фрэзавальнік 4-6 ступені
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 2 чалавекі. Заробак 1.500.000 руб.

ФАБРЫКА ЦАЦАК "ІГРАМЕТ" АТ "АКТАМІР", вул. Бехцерава, 17, тэл. 45-14-51

Наладнік машынаў і аўтаматычных лініяў вытворчасьці вырабаў з пластмасы 5-6 ступені
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 1 чалавек. Заробак 1.000.000 руб.

ЗАВОД СПЭЦІНСТРУМЭНТАЎ І ТЭХАБСТАЛЯВАНЬНЯ, вул. Даўгабродзкая, 29, тэл. 38-63-01

Токар
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 3 чалавекі. Адукацыя сярэдняя. Заробак дамоўны.

Токар-расточнік
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 3 чалавекі. Адукацыя сярэдняя. Заробак дамоўны.

Фрэзавальнік
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 5 чалавек. Адукацыя сярэдняя. Заробак дамоўны.

Шліхтар
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 2 чалавекі. Адукацыя сярэдняя. Заробак дамоўны.

"БЕЛПРАМФУРНІТУРА" ТАА, вул. Машынабудаўнікоў, 28, тэл. 40-81-11, 40-77-11

Наладнік станкоў ЛПК і маніпулятараў з праграмным кіраваньнем
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 2 чалавекі. Заробак 1.500.000 руб.

ПРАДПРЫЕМСТВА "ІНСОМ" МАТ, зав. Бехцерава, 5, тэл. 45-93-99

Токар 3-6 ступені
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 10 чалавек. Заробак 1.500.000-1.700.000 руб.

ПРАДПРЫЕМСТВА РАЙДАРАЗЕЛЯНЕНЬНЕ, пр. Кутузава, 18, тэл. 64-14-62

Токар 5 ступені
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 2 чалавекі. Адукацыя сярэдняя, пачатковая сярэдняя. Заробак 1.200.000 руб. Фрэзавальнік.

"БЕЛПРАМФУРНІТУРА" ТАА, вул. Машынабудаўнікоў, 28, тэл. 40-81-11, 40-77-11

Наладнік станкоў ЛПК і маніпулятараў з праграмным кіраваньнем
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 2 чалавекі. Заробак 1.000.000-1.100.000 руб.

ІНСТЫТУТ НАВУЧАЛЬНА-ВЫТВОРЧЫ КАНСТРУКТАРСКА-ТЭХНАЛЯГІЧНЫ (НВКТІ) БДПА, пр. Ф.Скарыны, 65, к. 13, тэл. 39-32-76

Токар 4-6 ступені
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 1 чалавек. Заробак 720.000-960.000 руб. Зьвяртацца на тэл. 39-31-96

ГРУПА "СЬЛЕСАРЫ, ЭЛЕКТРЫКІ, ЭЛЕКТРАМАНЦЁРЫ"

АБ'ЯДНАНЬНЕ "ПРАМСУВЯЗЬ", вул. П.Броўкі, 17, тэл. 32-10-52

Сьлесар вэнтыляцыйных сыстэмаў
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 2 чалавекі. Заробак 1.000.000 + %.

Сьлесар-сантэхнік
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 2 чалавекі. Заробак 1.000.000 + %.

Электраманцёр
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 2 чалавекі. Заробак 1.000.000 + %.

Сьлесар інструмэнтальнік 5-6 ступені
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 2 чалавекі. Заробак 1.000.000 + %.

АБ'ЯДНАНЬНЕ "МЕНСКНЕРУХПРАМ" ВА, вул. Асаналіева, 72, тэл. 75-28-15

Электраманцёр 4-5 ступені
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 1 чалавек. Адукацыя сярэдняя, пачатковая сярэдняя. Заробак 1.000.000. Зьвяртацца на тэлефон 75-25-02. Для працы ў Волме.

ТАА ШЧОТКА (фабрыка шорсткава-шчоткавая), зав. Паўднёвы, 12, тэл. 20-34-25, 20-38-54

Сьлесар-інструмэнтальнік
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 2 чалавекі. Заробак дамоўны.

Сьлесар-рамонтнік
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 2 чалавекі. Заробак дамоўны.

ФАБРЫКА "КАМУНАРКА" АТ, вул. Аранская, 18, тэл. 21-37-00

Сьлесар-рамонтнік аўтамабіляў (аўтасьлесар) 5 ступені
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 1 чалавек. Заробак 1.600.000 руб. Даплата на харчаваньне й праезд.

Сьлесар-наладнік 4-5 ступені
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 2 чалавекі. Заробак 1.500.000-1.700.000 руб. Наладнік тэхналягічнага абсталяваньня. Праца ў дзьве зьмены.

Сьлесар-рамонтнік прамысловага абсталяваньня
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 2 чалавекі. Заробак 1.500.000-1.700.000 руб. Даплата на харчаваньне й праезд.

ЗАВОД МВА МЭХТЭХЖЫЛАБСЛУГОЎВАНЬНЕ, вул. Сьцебянёва, 20, тэл. 75-65-61

Сьлесар МЗП (мэханазборных працаў) 5-6 ступені
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 1 чалавек. Заробак дамоўны.

ЗАВОД "БУДМАШ", вул. Рыбалкі, 26, тэл. 27-84-69

Сьлесар-сантэхнік
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 2 чалавекі. Заробак 1.300.000 руб.

ЗАВОД ЭКСПЭРЫМЭНТАЛЬНЫ МЭХАНІЧНЫ, вул. Глаголева, 39а, тэл. 56-56-61

Сьлесар
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 2 чалавекі. Заробак дамоўны.

ХОЛАДАКАМБІНАТ N1, вул. Першамайская, 28, тэл. 36-30-19

Сьлесар-рамонтнік
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 2 чалавекі. Адукацыя сярэдняя. Заробак 1.300.000 руб. Рамонт электрапагрузьнікаў.

КАМБІНАТ ЗАВОДЗКАГА РАЁНУ, вул. Цэнтральная, 46, тэл. 43-07-81

Сьлесар-электрык 5 ступені
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 1 чалавек. Заробак 700.000 руб. Рамонт электрапагрузьнікаў.

ПРАДПРЫЕМСТВА "ДАРРЭСТАРАН", вул. Вакзальная, 17а, тэл. 96-27-73

Электрык 4 ступені
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 1 чалавек. Заробак 430.000 + прэмія. Можна на 1.5 стаўкі.

КАЛЁНА (БПМК) "МЕНСККААПБУД", вул. Казінца, 11а, тэл. 78-17-11

Сьлесар вэнтыляцыйных сыстэмаў 4-5 ступені
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 3 чалавекі. Заробак спрацаваны.

Сьлесар-сантэхнік 4-5 ступені
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 3 чалавекі. Заробак спрацаваны.

УНІВЭРСЫТЭТ ПЭДАГАГІЧНЫ БЕЛАРУСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ, вул. Караля, 16а, тэл. 26-44-47

Электраманцёр
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 1 чалавек. Заробак 350.000 руб. Зьвяртацца на тэлефон 20-71-83

ВУЧЭЛЬНЯ (ПТВ) N17 БЫТАВОГА АБСЛУГОЎВАНЬНЯ, вул. Казінца, 79, тэл. 77-09-21

Сьлесар-сантэхнік
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 1 чалавек. Заробак 500.000 руб.

КАМБІНАТ ВОДНАСПАРТОВЫ, вул. Сурганава, 2а, тэл. 66-28-16

Сьлесар-сантэхнік 5 ступені
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 2 чалавекі. Адукацыя сярэдняя, пачатковая сярэдняя. Заробак 600.000 руб.

ЗАВОД МАЛОЧНЫ N2 "АРАНДАТАР", пр. Партызанскі, 10-ы кілямэтар, тэл. 44-27-62

Сьлесар-рамонтнік 5-6 ступені
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 1 чалавек. Заробак дамоўны. Зьвяртацца на тэлефон 44-25-22. Паводле квоты Заводзкага раёну.

КАЛЕДЖ АЎТАМЭХАНІЧНЫ, вул. Сацыялістычная, 5, тэл. 43-36-87

Сьлесар-сантэхнік 2-4 ступені
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 1 чалавек. Заробак 700.000 руб. Зьвяртацца на тэлефон 43-31-63

ЗАВОД АЎТАМАТЫЧНЫХ ЛІНІЯЎ ІМЯ П.МАШЭРАВА, вул. Даўгабродзкая, 18, тэл. 30-43-17

Электраманцёр
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 1 чалавек. Адукацыя сярэдняя. Заробак 200.000 руб.

КОМПЛЕКС НАВУЧАЛЬНА-ВЫТВОРЧЫ (НВТЭХНІКУМ), пр. Партызанскі, 73, тэл. 45-21-33

Сьлесар-сантэхнік 3-6 ступені
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 1 чалавек. Сумяшчальна. Заробак 600.000 руб.

БЕЛМЭДПРЭПАРАТЫ, вул. Фабрыцыўса, 30, тэл. 25-89-52, 25-89-53

Сьлесар-сантэхнік
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 2 чалавекі. Заробак 1.600.000 руб.

УПРАВА МОСТАБУДАЎНІЧАЯ N6 "МОСТАБУД", Шабаны, РБУ6, тэл. 44-35-12

Сьлесар-матарыст 4-6 ступені
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 1 чалавек. Заробак 800.000 руб. Паводле квоты Заводзкага раёну.

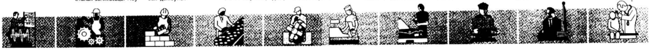
УПРАВА (ДБУ) 43-ГА ТРЭСТУ БМ8, вул. Сяліцкага, 113, тэл. 44-34-62

Сьлесар-рамонтнік паліўнай апаратуры 5-6 ступені
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 5 чалавек. Заробак 1.500.000 руб.

Электрык 5-6 ступені
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 3 чалавекі. Заробак 1.500.000 руб. Акумулятарнік.

ЗАВОД ОПТЫКА-МЭХАНІЧНЫ ІМЯ ВАВІЛАВА, АБ'ЯДНАНЬНЕ ВА "БЕЛОМА", вул. Макаёнка, 123, тэл. 64-15-61, 64-62-51

Сьлесар-сантэхнік
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 6 чалавек. Адукацыя сярэдняя, пачатковая сярэдняя. Заробак спрацаваны. Рамонт і абслугоўваньне сантэхабсталяваньня.

Рынак працы: студзень - сьнежань 1995

7. Кан'юнктура рынку працы

Працяг. Пачатак у "Інфарматары" N 6

Характарызуецца суаднясеньнем колькасьці вакантных працоўных месцаў і ліку беспрацоўных, якія прэтэндуюць на іх заняцьце.

Кан'юнктура рынку працы

Паводле стану на:	агульная 1995	агульная 1994	рабочых 1995	рабочых 1994	служб оўцаў 1995	службоўцаў 1994
1.01.	0,9	0,4	2,1	1,1	0,2	0,1
1.02.	1,0	0,5	2,2	1,2	0,3	0,2
1.03.	1,0	0,4	2,4	1,0	0,3	0,1
1.04.	1,1	0,5	2,4	1,2	0,3	0,1
1.05.	1,1	0,6	2,4	1,5	0,3	0,2
1.06.	1,0	0,9	2,2	2,4	0,3	0,1
1.07.	1,1	0,9	2,1	2,4	0,3	0,2
1.08.	0,9	0,7	1,7	1,8	0,2	0,1
1.09.	0,7	0,9	1,3	2,5	0,3	0,2
1.10.	0,7	1,0	1,3	2,5	0,2	0,2
1.11.	0,6	1,1	0,9	2,6	0,2	0,2
1.12.	0,4	0,9	0,6	2,2	0,2	0,2
1.0 .96	0,3	0,9	0,5	2,1	0,15	0,2

Агульная кан'юнктура рынку працы рэзка пагоршылася. Калі на пачатку году кан'юнктурны каэфіцыент складаў 0,9, то да канца году ў выніку рознанакіраванасьці руху попыту й прапановы працоўнае сілы ён зьнізіўся да 0,3. Падзеньне агульнага каэфіцыенту попыту й прапановы — вынік рэзкага пагаршэньня кан'юнктуры рынку працы рабочых, бо кан'юнктура рынку службоўцаў застаецца стабільна неспрыяльнай.

На пачатку году ў сярэднім на адну вакансію прыпадала 1,2 беспрацоўных, у канцы году — 3,3 беспрацоўных; адпаведна на адну вакансію рабочага 0,5 і 2,3 беспрацоўных рабочых; на адну вакансію службоўца 4,9 і 6,7 беспрацоўных службоўцаў.

Пагаршэньню кан'юнктуры спрыяла таксама зьмяненьне структуры попыту й прапановы працоўнае сілы паводле сацыяльнай прыкметы.

	Наагул 1996	Наагул 1995	У тым ліку рабочыя 1996	рабочыя 1995	службоўцы 1996	службоўцы 1995
Структура (на 01.01)						
вольных працоўных месцаў	100,0	100,0	76,7	84,7	23,3	15,3
беспрацоўных	100,0	100,0	52,6	34,4	47,4	65,6

Суадносіны вакансіяў рабочых і службоўцаў складаюць 3,3:1 (на 1.01.95 г. — 5,5:1). Суадносіны рабочых і службоўцаў — 1,1:1 (на 01.01.95 г. — 0,5:1).

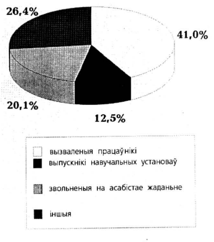
Неадпаведнасьць структуры попыту й прапановы выяўляецца таксама ў неадпаведнасьці іх паводле полу: доля жанчынаў у структуры беспрацоўных (на 01.01.96 г.) склала 77,4%, доля вакансіяў для жанчынаў — каля 30-40% (экспэртная ацэнка).

Але найбольшы дысбалянс попыту й прапановы працоўнае сілы назіраецца паводле прафэсійнай прыкметы.

Прафэсія, кваліфікацыя (паводле ўзбуйненых групаў)	Прапанова працоўнае сілы на 01.01.95 г.	Попыт на працоўную сілу на 01.01.95 г.	Лішак (+) Недахоп (-)
Рабочыя			
кіроўца аўтамабіля	130	352	-222
ткач	68	—	+68
кравец	89	11	+78
мантажнік РЭА	227	—	+227
апэратар прэцызійнае фоталітаграфіі	57	—	+57
апэратар ЭВМ	98	3	+95
кухар	192	20	+172
прадавец ураздроб	5	61	-56
зборнік гадзіньнікаў	102	—	+102
сьлесар МЗП	121	24	+97
сьлесар-зборнік РЭА	68	—	+68
сталяр, сталяр-цясьляр	35	104	-69
сантэхнік, сьлесар-сантэхнік	18	77	-59
рабочы рытуальных паслугаў	—	150	-150
прыбіральнік	17	129	-112
памочнік выхавальніка	—	77	-77
кладоўнік	56	2	+54
праднік	83	—	+83
рабочы без спэцыяльнасьці	1680	50	+1630
распаўсюднік квіткоў	—	221	-221
стралок, ахоўнік	—	91	-91
іншыя працоўныя прафэсіі	3785	1670	+2115
Наагул:	6831	3042	+3789
Службоўцы			
архітэктар	84	—	+84
бібліятэкар	37	14	+23
бугальтар	311	72	+239
эканаміст	327	10	+317
справаводца, сакратар, машыністка	196	26	+170
мэдычная сястра	29	52	-23
інжынэр	1624	93	+1531
матэматык, інжынэр-матэматык	194	—	+194
агент камэрцыйны, рэклямны, страхавы	1	120	-119
настаўнік, выкладчык	220	160	+60
тэхнік	1533	4	+1529
таваразнаўца	199	3	+196
фізык	98	—	+98
хімік, інжынэр-хімік	158	3	+155
мастак, мастак-мадэльер	80	6	+74
службоўцы іншых кваліфікацыяў	1022	359	+663
Наагул:	6113	922	+5191
Разам:	12944	3964	+8980

На тле значнага зьніжэньня попыту на працоўную сілу адносны недахоп рабочых зьмяніўся лішкам (+3789 чал.). Працанедастатковымі ёсьць прафэсіі кіроўцы аўтамабіля (-222), сталяра (-69), прадаўца ўраздроб (-56), а таксама асобныя прафэсіі, якія не патрабуюць папярэдняе падрыхтоўкі (гл. "Рэестар прафэсіяў, якія карыстаюцца попытам на рынку працы г. Менску на 1 студзеня 1996 г."). Адносны лішак службоўцаў склаў +5191 чал. Вялікі попыт ёсьць толькі на агентаў (камэрцыйных, страхавых, рэклямных) (-119). Усе астатнія кваліфікацыі працалішкавыя. Попыт на іх мае пераважна адзінкавы характар (больш падрабязна глядзіце балянс попыту і прапановы працоўнае сілы й рэестар прафэсіяў, што карыстаюцца попытам на рынку працы на 01.01.96 г.).

Структура беспрацоўных паводле катэгорыяў на 01.01.1996

Працяг у наступным нумары

Паводле інфармацыі Менскага гарадзкога цэнтру занятасьці насельніцтва

КОШТЫ НА ПРАДУКТЫ 5. 05. 1996 г. КАМАРОЎСКАГА РЫНКУ

Назва прадукту	Межы коштаў	Сярэдні кошт
МЯСА		
СЬВІНІНА		
- шыя	35.000-45.000	40.000
- філе	40.000-50.000	45.000
- карэйка	28.000-35.000	30.000
- мяса бяз косткі	40.000-50.000	45.000
- ножкі	4000-7000	6000
- галава	9000-12.000	11.000
- сала	18.000-30.000	24.000
ЯЛАВІЧЫНА		
- вырэзка	35.000-45.000	40.000
- язык	55.000-65.000	60.000
ЦЯЛЯЦІНА		
- вырэзка	45.000-55.000	50.000
- мяса	28.000-35.000	30.000
- скабы	30.000-40.000	35.000
БАРАНІНА	30.000-40.000	35.000
ПТУШКА		
КУРЫ		
- кураняты бройлерныя	22.000-26.000	24.000
- кумпячкі	20.000-25.000	24.000
Індычка вэнджаная		35.000
МЯСНЫЯ ВЫРАБЫ		
Фарш "Хатні"	30.000-33.000	32.000
Тушаніна сьвіная	16.000-18.000	17.000
ЛІВЭР		
пячонка сьвіная	22.000-26.000	24.000
пячонка ялавічная	40.000-50.000	45.000
пячонка цялячая	55.000-65.000	60.000
пячонка курыная		25.200
паштэт пячонкавы ялавічны		32.000
лёгкія цяляці	8000-12.000	10.000
сэрца цяляці	22.000-27.000	25.000
страўнічкі курыныя		20.300
ВЭНДЖАНЫЯ ВЫРАБЫ		
- грудзінка	36.000-40.000	38.000
- карэйка	43.000-47.000	45.000
- паляндвіца	90.000-100.000	95.000
- шыйка сьвіная	45.000-50.000	47.000
- бэкон	50.000-60.000	55.000
- вяндліна	60.000-70.000	65.000
- карбанад сьвіны	110.000-125.000	120.000
- дымляніна	75.000-82.000	79.000
Шынка сьвіная	70.000-75.000	72.000
Балык	75.000-80.000	78.000
Філей сьвіны	80.000-90.000	85.000
Шчакавіна	30.000-35.000	33.000
Сальцісон	60.000-70.000	65.000
Кумпячок ялавічны		64.500
Рулет з індычкі	59.000-62.000	60.000
Пастрама сьвіная	88.000-90.000	89.000
Сала	25.000-35.000	30.000
ЯГАДЫ, СУШАНІНА		
- разынкі	20.000-35.000	28.000
- курага	35.000-45.000	40.000
- яблыкі сушаныя (1 кг)		6000
- чарнасьліў	15.000-20.000	18.000
- інжыр (250 г.)		15.000
- фінікі	24.000-28.000	26.000
- шыпшына	14.000-18.000	16.000
- трускаўкі сьвежыя (250 г.)		25.000
АРЭХІ І ІНШАЕ		
- семкі белыя (1 кг.)	10.000-15.000	12.000
- семкі чорныя (1 кг.)	7000-8000	7500
- міндаль	55.000-65.000	60.000
- арахіс (1 кг.)	20.000-22.000	21.000
- фундук ачышчаны (120 г.)	6000-8000	7000
- фісташкі (120 г.)	8000-12.000	10.000
- грэцкія ачышчаныя (120 г.)	9000-12.000	10.000
- какос (1 шт.)	10.000-15.000	13.000
ГРЫБЫ		
- сушаныя грыбы (300 г.)	85.000-95.000	90.000
- марынаваныя (літровы слоік)	65.000-70.000	68.000
- лячуркі (1 кг)		40000
МАРЫНАДЫ, КВАШЭНЬНІ		
- журавіны марынаваныя (1 л.)	13.000-16.000	15.000
- перац марынаваны	20.000-25.000	23.000
- капуста квашаная	12.000-15.000	13.000
- чарамша (пучок)		5000
- часнык марынаваны	70.000-80.000	75.000
- лісьце вінаграду	35.000-45.000	40.000
- морква марынаваная карэйская (тубік)		5000
МАЛОЧНЫЯ ВЫРАБЫ		
- малако каровіна (2 л.)	13.000-16.000	15.000
- малако казінае (1 л.)		15.000
- сыр клінковы		100.000
- масла	38.000-45.000	40.000
- сьмятана (1 л.)	9000-11.000	10.000
- тварог		7.000
- тварог (тлусты)	16.000-20.000	18.000
- брынза	90.000-110.000	100.000
- сулугуні	90.000-110.000	100.000
- маргарын (250 г.)		5600
- маянэз (250 г.)		5300
МЁД		
- грэчкавы (1 л.)	65.000-75.000	70.000
- кветкавы малінава-ліпавы	58.000-64.000	60.000
- травеньскі	58.000-60.000	59.000
- у сотах	115.000-125.000	120.000
- прапаліс (1 г.)		2000
СМАЖАНЫЯ ВЫРАБЫ		
Дранікі		3100
Чабурэкі		2600
Смажні		3400
ЯЙКА		
Курынае	10.000-11.000	105.000
КАЎБАСНЫЯ ВЫРАБЫ		
- сардэлькі сьвіныя	27.000-30.000	28.000
- каўбаскі паляўнічыя	55.000-65.000	60.000

Назва прадукту	Межы коштаў	Сярэдні кошт
- сасіскі малочныя	33.000-35.000	34.000
- сасіскі вэнджаныя	33.000-35.000	34.000
- салямі	53.000-58.000	55.000
- сыравэнджаная каўбаса	100.000-130.000	115.000
- вараная каўбаса	30.000-45.000	40.000
- пальцам пханая	80.000-90.000	85.000
- купаты	40.000-45.000	43.000
ГАРОДНІНА		
- гарбуз (1 кг.)	10.000-12.000	11.000
- бульба	3000-4000	35.000
- цыбуля	3000-4000	3500
- сьв. зялёная цыбуля (пучок)	5000-8000	6000
- морква	5.000-10.000	7.000
- рэдзька	10.000-12.000	11.000
- рэдзькаўка (радыска) (350 г.)		15000
- кабачок	11.000-12.000	11.500
- баклажаны	32.000-60.000	45.000
- перац сьвежы (папрыка)	45.000-60.000	50.000
- хрэн (пучок, 150 г.)	4000-6000	5000
- капуста	7000-10.000	8000
- часнык	35.000-45.000	40.000
- салата	13.000-17.000	15.000
- памідоры	20.000-30.000	25.000
- гуркі	11.000-25.000	17.000
- буракі	3000-5000	4000
- пятрушка (100 г.)	2.000-3.000	5.000
- кукуруза марынаваная (500 г.)		12.000
- гарошак зялёны (слоік 420 г.)		8500
- фасоля	12.000-14.000	13.000
САДАВІНА		
- аранжыкі	14.000-18.000	16.000
- нэктарын	40.000-50.000	45.000
- цытрыны	18.000-24.000	22.000
- яблыкі малдаўскія	13.000-17.000	15.000
- яблыкі "Крымскі банан"	21000-25000	
- ананас	45.000-65.000	55.000
- ківі (1 шт.)	2500-3500	3000
- манга (1 шт.)	35.000-80.000	60.000
- авакада (1 шт.)	14.000-20.000	16.000
- ігрушы	20.000-35.000	30.000
- вінаград	35.000-45.000	40.000
- мэлён (дыня) (1 кг.)	10.000-15.000	13.000
- бананы	14.000-18.000	16.000
- мандарыны	22.000-30.000	24.000
- гранат (1 шт.)	3.000-8.000	6.000
- сьліва салодкая (1 шт.)		2.000
РЫБА ДЫ МОРСКІЯ ПРАДУКТЫ		
- шпроты гарачага вэнджаньня	30.000-40.000	35.000
- гарбуша салёная	30.000-35.000	33.000
- гарбуша халоднага вэнджаньня	50.000-60.000	55.000
- кета халоднага вэнджаньня	90.000-100.000	95.000
- скумбрыя халоднага вэнджаньня	35.000-40.000	37.000
- скумбрыя слабасалёная		28.000
- селядцы	20.000-25.000	22.000
- крэвэткі сьвежамарожаныя (1 кг.)		120.000
- асятрына	320.000-340.000	330.000
- камса салёная		20.000
- ікра чырвоная (140 г.)	70.000-80.000	75.000
- ікра чорная (100 г.)	125.000-135.000	130.000
- камбала (сьвежамарож.)	19500	
- пячонка траскі (300 г.)	25.000-28.000	27.000
- шчупак сушаны (60 см.)	70.000	85.000
- шчупак сушаны (70 см.)	100.000	
- салака	14.000-18.000	16.500
ТРАВЫ Й ПРЫПРАВЫ		
корань салодкі (100 г.)	3000-5000	
аер	3000-5000	
ядловец	3000-5000	
кмен	3000-5000	
чыстацел	3000-5000	
сафара	3000-5000	
мак	10000	
сьвятаяньнік	3000-5000	
любіста	3000-5000	
падбел	3000-5000	
аніс	3000-5000	
каляндра	3000-5000	
ваўчкі	3000-5000	
мэліса	3000-5000	
сухацьвет	3000-5000	
ЦУКЕРКІ ДЫ ІНШЫЯ СЛОДЫЧЫ		
"Суфле"		80.000
"Грыльяж"		80.000
"Сталічныя"		80.000
"Сюрпрыз"		80.000
"Сьліва"		80.000
Халва (1 кг)		25.000
Чучхэла (арэхі ў абалонцы з гранатавага соку) (1 шт)		10.000
ІНШЫЯ ПРАДУКТЫ ДЫ ТАВАРЫ		
Макароны (0,5 кг)		5.500
Мука (1 кг)		6.000
Цукар (1 кг)		7.000
Грэчка (1 кг)		9.000
Рыс (1 кг)	11.000-12.500	
Вехаць з морскай капусты	18.000-20.000	
Туалетная папера		2.500
Гарох		8.000
КВЕТКІ		
- фрэзія (букет з 7 шт.)	16.000-20.000	23.000
- гвоздзікі (1 шт.)	4.000-8.000	8.000
- калы (1 шт.)	8.000-20.000	23.000
- ружы (1 шт.)	15.000-45.000	43.000
- архідэя (1 шт.)	90.000-200.000	130.000
- касачы (1 шт.)	10.000-13.000	12.000
- лілея (1 шт.)	35.000-45.000	40.000
- гэрбэры (1 шт.)	12.000-15.000	13.500
- рамонкі (галінка)	2000-3000	2500
- гіяцынт	35.000-45.000	40.000
- актурыюм	15.000-25.000	23.000

НАСЕНЬНЕ

Назва	Адзінка вымярэньня	Кошт
Пятрушка бэрлінская	(5 г.)	500
Баклажан дыямэнт	(2 г.)	700
Кроп	(10 г.)	500
Чабор	(1 г.)	500
Ісоп	(1 г.)	1000
Кукуруза (цукровая)	(10 г.)	300
Гарбуз мозалёўскі	(10 г.)	900
Патысоны	(5 г.)	800
Мэлён (дыня)	(5 г.)	400
Кавун	(10 г.)	600
Перац падарунак Ташкенто	(2 г.)	1600
Шчаўе	(10 г.)	500
Рэвень	(2 г.)	300
Шпінат	(10 г.)	700
Гарох Альфа	(50 г.)	800
ЧАСНЫК ЯРАВЫ	(1 кг)	23000
АГУРКІ		
Верасьнёўскія	(1 г.)	5400
Пірэнта	(3 г.)	2500
Лібэла	(3 г.)	2900
Згробныя	(3 г.)	1100
Дэкан	(3 г.)	1100
Фэнікс	(3 г.)	1100
Ева	(3 г.)	1100
Шуромскія	(10 г.)	1700
Зазуля	(3 г.)	9200
Марагон	(1 г.)	3200
МОРКВА		
Нанцкая	(5 г.)	2000
Ласінаастроўская	(5 г.)	1500
Залацістая, паверхневая (ЗША)	(5 г.)	1300
КАПУСТА		
Браўндшвэйская (позьняя)	(2 г.)	800
Пераможца (сярэдняя)	(2 г.)	800
Цюркіз (позьняя)	(2 г.)	1400
Брусэльская, кальрабі	(1 г.)	500
Квяцістая	(1 г.)	800
Браколі	(3 г.)	1200
БУРАКІ		
Сталовыя бардо	(10 г.)	1800
Кармавыя жоўтыя	(200 г.)	7000
Цукровыя	(20 г.)	800
РЭДЗЬКАЎКА (РАДЫСКА)		
Ультра	(5 г.)	600
Чырвоная зь белым кончыкам	(10 г.)	700
РЭДЗЬКА		
Чорная	(5 г.)	700
Зімняя белая	(5 г.)	700
Рэпа, рэдзька летняя адэская	(5 г.)	700
ПАМІДОРЫ		
Раніца (раньнія)	(1 г.)	900
Пэрсэй (раньнія)	(1 г.)	900
Сонечны, вясёлка	(2 г.)	1600
Ляна (раньнія супэр)	(1 г.)	900
Шаганэ (цяплічныя)	(0,1 г.)	2700
Вэрлёка (цяплічныя)	(0,1 г.)	3400
Стрыж, ірок (цяплічныя)	(0,1 г.)	1100
Перамога (эліта)	(1 г.)	1400
Даходная (эліта)	(1 г.)	1500
Волгаградзкія	(2 г.)	1600
Нота (сярэднераньнія)	(1 г.)	900
КАБАЧКІ		
Белапладовыя	(10 г.)	1500
Цукіні (залацістыя)	(5 г.)	800
САЛАТА		
Майская, Нансан	(5 г.)	700
Пэкінскія	(2 г.)	400
ЦЫБУЛЯ		
Цыбуля сеянка	(0,5кг)	8000
Чарнушка штутгарцкая	(10 г.)	7200
КВЕТКІ Й ТРАВА		
Газонная трава	(500 г.)	32.000
Астра		
Мадэлен	(2 г.)	900
Півонепадобная сумесь	(1 г.)	1700
Гіянт	(1 г.)	1700
Бальзаміна	(2 г.)	300
Матыёла	(2 г.)	2300
Гадэцыя	(1 г.)	900
Наготкі	(5 г.)	800
Гвоздзікі		
Турэцкія	(1 г.)	600
Шаба	(1 г.)	1900
Тагетас (аксаміт.)	(1 г.)	1500
УГНАЕНЬНІ		
Комплексныя ўгнаеньні	(3к г.)	15000
Амафос	(0,4к г.)	3200
Медны купарвас	(200 г.)	10000
Борная кісьліна	(50 г.)	4800
Комплексныя азотна-фасф.	(1 ампула)	8.500
Сульфат амону	(0,4кг)	1500
Супэрфасфат	(3кг)	17000
Калійныя зь мікраэлемэнтамі	(1 ампула)	8.500
Каль магнэзу	(1 ампула)	8.500
Амонавая кісьліна	(1 ампула)	8.500
Стымулятар росту расьлінаў	(1 ампула)	9.000
Тытунёвы пыл	(500 г.)	4.000
НАБОР УГНАЕНЬНЯЎ		
пад таматы		7000
пад гуркі		7000
пад моркву		4100
пад парэчкі		4000

Часнык: натуральныя лекі ад усіх хваробаў?

Распаўсюджана думка, што часнык мае цудоўныя лекавыя ўласьцівасьці. У народнай мэдыцыне ён, да прыкладу, выкарыстоўваецца як першы сродак пры прастудных захворваньнях. Ды што там народная мэдыцына – часнык уводзяць у многія лекавыя прэпараты. У Нямеччыне таблеткі й капсулы з часныком – патэнтаваны сродак, а вытворцы лекавых прэпаратаў у Ангельшчыне сьцьвярджаюць, што ён мае шмат уласьцівасьцяў, якія мацуюць здароўе. Але ці існуюць чыньнікі, што пацьвярджаюць гэтую думку? Навукоўцы, што дасьледавалі ролю часныка, прыйшлі да высновы, што лекі, у якіх ён утрымоўваецца, могуць быць карыснымі пры прафіляктыцы сардэчных і ракавых захворваньняў. Але канчатковай высновы пра гэта ўзьдзеяньне не было зроблена.

Сардэчныя захворваньні

Існуюць зьвесткі, што лекі з часныком зьніжаюць колькасьць тлушчу ў крыві і артэрыяльны ціск, а значыць – зьмяншаюць верагоднасьць сардэчна-судзінных захворваньняў. У Нямеччыне, напрыклад, часнык ёсьць патэнтаваным лекам для зьніжэньня халястэрыну ў крыві й рэкамэндуецца пацыентам тады, калі не дапамагаюць зьмены ў дыеце. Рэкамэндаванае дазаваньне – 4 грамы сьвежага часныка (адзін-два зубчыкі) ці іхны эквівалент. "Брытанская фармакапэя лекавых расьлін", якая ўсталёўвае нормы спажываньня многіх натуральных лекаў, рэкамэндуе зьядаць ад 2 да 5 грамаў сьвежага часныка ў дзень, аднак дакладныя лічбы могуць даць толькі клінічныя выпрабаваньні. Асобныя дасьледаваньні таксама паказалі, што часнык зьмяншае рызыку ўзьнікненьня трамбозаў – звычайнай прычыны інфарктаў і інсультаў. Але ўсё ж эфэкт ад гэтых лекаў даволі нязначны, і яны ня могуць замяніць звычайныя прэпараты.

Ракавыя захворваньні

Досьледы на жывёлах паказалі, што часныковыя прэпараты могуць спрыяць запавольваньню росту й нават зьнікненьню разнастайных пухлінаў. Акрамя таго, у выніку доўгіх дасьледаваньняў высьветлілася, што ў людзей, якія спажываюць часнык у вялікай колькасьці, узровень захворваньня на рак страўніка ніжэйшы, чым у тых, хто есьць яго мала. Пры гэтым факты пацьвярджаліся незалежна ад непазьбежных адрозьненьняў у дыетах.

Іншыя ўласьцівасьці

Яшчэ ў 1858 годзе Люі Пастэр сказаў, што часнык валодае антыбактэрыяльнымі ўласьцівасьцямі. Пазьней часнык выкарыстоўваўся для лекаваньня інфэкцыйных захворваньняў у часе сусьветных войнаў. Апошнія дасьледаваньні пацьвярджаюць, што гэтая гародніна здольная прыпыняць рост некаторых распаўсюджаных бактэрыяў, якія атручваюць прадукты. Праўда, ужываньне яго ў ежу можа і ня мець таго эфэкту, які быў дасягнуты пры лябараторных досьледах.

Цэтлікі на некаторых таварах сьцьвярджаюць ці намякаюць на тое, што часнык дапамагае пры прастудзе й грыпе. Ёсьць думка, што вострыя прыправы, як чырвоны перац і той жа часнык, дапамагаюць пры закладзенай насаглотцы, але адназначных пацьверджаньняў гэтаму няма.

Чароўны інгрэдыент?

Лекавыя прэпараты, у якіх ёсьць часнык, выпускаюцца ў розных формах – гэта й таблеткі, і алей, і часныковы экстракт. Пры гэтым кожны вытворца сьцьвярджае, што менавіта ягоныя лекі найлепшыя. Аднак ніхто зь іх ня можа з упэўненасьцю сказаць, які менавіта складнік часныка робіць цуды.

У часныку ёсьць аліін – рэчыва з дамешкам серкі. Калі зубчык надразаюць ці ціснуць, з алііну атрымліваецца зьедлівы аліцын, які хутка распадаецца на іншыя кампанэнты. У таблетках ёсьць аліін, які пераўтвараецца ў аліцын пры прыёме ўнутар. Іх вытворцы сьцьвярджаюць, што актыўны кампанэнт – менавіта аліцын. Вытворцы ж алеяў з гэтым ня згодныя – пры вытворчасьці лекаў яны выкарыстоўваюць награваньне, у выніку чаго ўтвараюцца іншыя рэчывы. Настоі ж маюць яшчэ адзін, трэці набор кампанэнтаў. Адзінага меркаваньня пра чароўны складнік часныку так пакуль і няма.

Формы прэпаратаў

Таблеткі з драбнёнага й высушанага часныка; часныковы алей – вадкасьць, выпараная зь мятага часныка, а потым разьведзеная алеем; алейны часныковы настой – адвар часныку, распушчаны ў алеі; часныковая паста – сумесь часныковага экстракту з алеем; вытрыманы часныковы экстракт (прадаецца ў таблетках і ў вадкай форме) вырабляецца з часныковых цыбулін, якія вытрымліваліся каля 20 месяцаў. Мяркуецца, што з дапамогаю такога экстракту можна пазьбегнуць непрыемнага паху з роту.

Дазаваньне, якое зьбівае з тропу

Прапанаваныя дозы спажываньня часныковых прэпаратаў вельмі розныя, а прыём большае колькасьці таблетак зусім не азначае спажываньня большае колькасьці часныку. Напрыклад: Фірма Boots прапануе капсулы "One-a-Day" (для штодзённага прыёму) з часныковым алеем, у якіх маецца 4 мг алею (1г = 1000 мг). Але тая ж Boots прадае і іншы алей і рэкамэндуе ўжываць 0,8 мг на дзень (дзьве капсулы). Boots сьцьвярджае, што ў першым выпадку алей лепей ачышчаны і, значыць, прымаць яго можна ў большых дозах.

На некаторых леках падаецца эквівалент сырому часныку. Так, стваральнікі прэпарату Kwai пішуць, што канцэнтрацыя актыўных рэчываў у іх таблетках утрая вышэйшая, чым у сьвежай галоўцы – штодзённая доза з 6 таблетак (па 0,6 г часныковае пудры кожная) тоесна невялікаму зубчыку сьвежага часныку (1,8 г).

Некаторыя вытворцы часныковага алею кажуць, што адзін міліграм атрымліваецца з аднаго граму часныку, астатнія ж прыводзяць зусім іншыя лічбы.

Насамрэч з-за адрозьненьняў у якасьці сьвежага часныку параўноўваць яго з таблеткамі ці алеем вельмі складана.

Староньнія эфэкты

У некаторых людзей пэўныя рэчывы, якія ёсьць у часныку, выклікаюць алергію, што выяўляецца ў форме высыпкі ці паносу. Іншыя пацеюць, ці ў іх пучыць жывот. Аднак, якімі б непрыемнымі ні былі б гэтыя адчуваньні, сур'ёзнымі староньнімі эфэктамі іх не назавеш, а ў многіх людзей часнык увогуле не выклікае ніякіх непрыемных наступстваў.

Гарбата, якую мы п'ем

Гарбата – прадукт "смакавы", а на смак, як вядома, сяброў няма. І сапраўды, адным падабаецца "вэнджаны" пах і смак кітайскае гарбаты, іншыя аддаюць перавагу больш звыклай індыйскай; адныя п'юць зь зёлкамі, іншыя атрымліваюць асалоду ад араматызаваных напояў. Пэўна, сёньня можна было б задаволіць жаданьні ўсіх аматараў гарбаты, бо выбар яе ў крамах вялікі, як ніколі... Аднак замест пахвальбы ўсё часьцей можна пачуць скаргі на нізкую якасьць папулярнага прадукту.

Капрызная расьліна

На якасьць гарбаты ўплывае мноства чыньнікаў. Адзін з самых істотных – тэхналёгія вырабу. Але ўсё пачынаецца значна раней – з гарбатнага куста.

Гэта вельмі капрызная расьліна, якая патрабуе адпаведнага ўзроўню вільгаці, патрэбнае тэмпэратуры, добрага догляду. Першапачатковая якасьць гарбаты вызначаецца тым месцам, дзе яна вырасла. Нездарма індыйскія гатункі маюць назвы тых правінцыяў, дзе яны вырасьлі.

Найлепшыя гатункі растуць у цяжкадаступных месцах на горных скалах.

У бальшыні "гарбатных" краінаў збор ураджаю адбываецца ўвесь год. Аднак на працягу году зьбіраюць невялікую колькасьць гарбаты. Самая ўборка прыпадае на люты-сакавік і ліпень-верасень. Пры тым нават нязначныя зьмены надвор'я могуць адбіцца на якасьці прадукту. Напрыклад, для атрыманьня аднае з высокагатункавых грузінскіх гарбатаў "Букет Грузіі" падыходзілі лісты, сабараныя толькі ў жніўні, і калі час збору крыху зьмяняўся – "букет" не атрымваўся. Для ўборкі гарбаты скарыстоўваюць адмысловыя машыны, але найлепшыя гатункі зьбіраюць рукамі.

Вырабляюць гарбату там, дзе яна расьце, недалёка ад плянтацыі, на гарбатных фабрыках. Перавозіць гарбатны ліст на вялікія адлегласьці нельга, бо ён тады губляе свае каштоўныя якасьці. Перапрацаваны на першасных фабрыках прадукт выстаўляюць на аўкцыёны, куды з усяго сьвету зьбіраюцца прадстаўнікі фірмаў-пакупнікоў.

Купленая гарбата трапляе на важыльныя фабрыкі, дзе над ёй пачынаюць чараваць спэцыялісты-тытэстары. Яны складаюць купажы – сумесі розных гатункаў. Гэта вельмі далікатная справа. Мэта купажаваньня – скласьці з разнастайных гатункаў найбольш выкшталцоную сумесь. Напрыклад, адзін гатунак мае моцны пах, але слабы настой. Калі яго зьмяшаць зь іншым, які мае слабы пах, але добры настой, атрымаецца гарбата і настоістая, і духмяная.

Калі на пакунку напісана, што гарабата выраблена ў Індыі, гэта значыць, што купаж складзены з гатункаў індыйскай гарбаты, калі ў Кітаі – з кітайскае. Але бываюць купажы з гатункаў гарбаты, выробленай у розных краінах. Такія гарбаты маюць нэўтральныя назвы, напрыклад, "Юбілейная", "Ля каміну" і г. д. Пры купажаваньні ўлічваюцца ўсе нюансы й ствараецца найлепшы від, пах і настой гарбаты. Кожная фірма, якая прадае гарбату, мае свае рэцэптуры купажоў, што прыўносіць разнастайнасьць у вытворчасьць.

У гранулах, пакеціках, з дамешкамі...

Для кожнага віду гарбаты выкарыстоўваюцца толькі пэўныя гатункі. Прысутнасьць на пакунку літараў С.Т.С. азначае, што гарбата грануляваная. Для ейнай вытворчасьці выкарыстоўваюцца звычайна сярэдняе якасьці гатункі. У гранулы скатваецца дробна нарэзаная гарбата.

С.Т.С. характэрная тым, што яна хутка аддае ўвесь свой экстракт. Настой ейны звычайна цёмнага колеру, а вось пах дастаткова слабы.

Гарбату ў гранулах раюць піць з малаком, вось чаму ангельцы часта аддаюць перавагу С.Т.С. перад іншымі гатункамі. Гарбата, расфасаваная ў пакецікі для разавае заваркі, таксама мае свае асаблівасьці: гэта павінная быць абавязкова дробная гарбата. У дробнага ліста плошча судакрананьня з вадкасьцю большая, ён хутчэй разварваецца і аддае адразу ўсе свае каштоўныя якасьці. У адрозьненьне ад буйнаскручаных элітных гатункаў, якія аддаюць свой водар паступова, гарбата з пакеціка непрыдатная для заварваньня ў другі раз. А вось у буйной элітнай гарбаты другая заварка можа стацца лепшай за першую. У першай заваркі будзе рэзкі прыемны пах, а настой менш даўкі, а ў другой водар будзе слабейшы, а настой – мацнейшы. Для прыгатаваньня араматызаванай гарбаты бяруць гатункі, што ня маюць уласнага паху. Гарбату араматызуюць натуральнымі прадуктамі: травамі, садавінай. Дзеля гэтага яе зьмешваюць з сухім лісьцем, кветкамі, кавалкамі сушанай садавіны. Аднак садавіна ў сушаным выглядзе не заўсёды захоўвае свой водар і не заўсёды прывабна выглядае ў заварцы. Таму калі-нікалі на гарбатны ліст наносяць эфірныя алеі з тае садавіны, пахам якой павінная быць араматызавана гарбата. Але гэта досыць складаная працэдура, і найчасьцей дзеля араматызацыі выкарыстоўваюць усё-ткі штучныя араматызатары – эсэнцыі. Рэчывы, якія ўжываваюць для стварэньня эсэнцыі, хаця й атрыманы хімічным мэтадам, цалкам паўтараюць формулу сваіх аналягаў – натуральных рэчываў і ўваходзяць у склад эсэнцыі ў такіх самых прапорцыях, што і ў натуральных прадуктах. Таму іх называюць араматызатарамі, ідэнтычнымі натуральным. Ёсьць сярод араматызавальных рэчываў і цалкам штучныя, бо натуральныя ў прыродзе не існуюць. Яны добра вывучаны, падпадаюць пад жорсткі кантроль, выкарыстаньне іх рэглямэнтуецца адпаведнымі дакумэнтамі.

Араматызатары прысутнічаюць у гарбаце ў вельмі невялікай колькасьці – некалькі грамаў на кілягерам. Наяўнасьць араматызатару пазначаецца на пакунку. Да прыкладу, на пачку араматызаванай цытрыновай гарбаты чылійскае фірмы "Suprema" напісаныя складнікі: 96,5% паўднёваамэрыканскай гарбаты і 3,5% штучнага араматызатару.

У замежжы штучныя араматызатары ўжываюць даўно, вытворчасьць іх стала асобнаю прамысловаю галіной. Нашыя пакупнікі ставяцца да эсэнцыяў пакуль насьцярожана. Спэцыялісты Інстытуту харчаваньня лічаць гэтую асьцярожнасьць дарэмнай, тым больш калі размова йдзе пра араматызатары, ідэтынтычныя натуральным. На іхную думку, выкарыстаньне эсэнцыяў шкодна не ўплывае на арганізм, а паводле якасьці й смаку яны часта пераўзыходзяць натуральныя прадукты.

Спажыць да...

Падчас агульнага дэфіцыту, калі кожная сям'я імкнулася стварыць запас харчаваньня на бліжэйшае пяцігодзьдзе, гарбата была адным з самых запасаных прадуктаў. На першы погляд, яна й сапраўды ня тухне, ня кісьне, ня плесьнее... Але ж гарбата старэе, губляе свае каштоўныя якасьці. Узрост гарбаты з моманту ўборкі не павінен пераўзыходзіць года-двух. "Сенам пахне" – часта кажуць пра старую гарбату. Настой старое гарбаты зь мядзянага робіцца цёмна-брунатным, калі-нікалі мутным, смак заваркі – гаркавым і затхлым, гарбатны водар зьмяняецца на непрыемны драўняны пах. Моцна завараная гарбата найвышэйшых гатункаў, стынучы, таксама мутнее – гэта сьведчыць пра вялікую колькасьць гарбовых рэчываў, але калі ў заварку даліваюць вар, яна ізноў робіцца празрыстай. Узрост гарбаты гэтак моцна ўплывае на ейную якасьць, што сьвежая гарбата іншага гатунку можа стацца нашмат смачнейшай за гарбату вышэйшага гатунку, але старую.

Аднак чым ніжэйшы гатунак, тым хутчэй адбываецца старэньне гарбаты, бо ў ёй больш загрубелага лісьця й драўніны.

Вышэйшая і ніжэйшая за сярэднюю

У сусьветнай практыцы існуе 10-бальная сыстэма ацэнкі гарбаты, якая ўлічвае ўсе якасьці прадукту. Ацэнка 10 балаў – "унікум" – прысуджаецца гарбаце, пра якую айчынныя тытэстары хіба што чулі: яе вырабляюць усяго 2-3 скрыні на год – блізу 100 кілягерамаў. Самая кепская гарбата ацэньваецца на "нізка". А паміж этымі адзнакамі існуюць гатункі: "высокі", "найвышэйшы", "добры", "сярэдні" і г. д. На нашым рынку пераважаюць гатункі "сярэднія", "вышэйшыя за сярэдні", "ніжэйшыя за сярэдні". Напрыклад, індыйская гарбата "Darjeeling" паводле міжнароднай шкалы адзнакаў можа мець ад 4,5 да 6 балаў. У айчынных рэйтынгах яна займае адно зь першых месцаў.

Паводле тае сыравіны, якая ідзе на вытворчасьць гарбаты, яе дзеляць на найвышэйшы, першы, другі й трэці гатункі. На выраб найвышэйшых гатункаў зазвычай ідзе малады, самы далікатны гарбатны ліст, у тым ліку і нераскручаны – пупышка. З пупышак атрымваецца найбольш пахкая гарбата, якая не паддаецца фэрмэнтацыі і таму не зьмяняе свайго колеру, яна бывае аксамітава-зялёнай ці залацістай.

Гэткая гарбата высока цэніцца: чым ніжэйшы гатунак, тым больш у ім загрубелай драўніны, вапокнаў, а тыпсаў (пахкіх чаінак) практычна не бывае.

І гэта найвышэйшы гатунак?

Вытворчая лябараторыя аднае з расейскіх гарбатаважыльных фабрык правяла дасьледаваньне гарбатнае прадукцыі, што прадаецца ў маскоўскіх крамах.

Вынікі сталіся несуцяшальнымі. Пераважна абвешчаная як "найвышэйшы гатунак", прадукцыя гэтая такою ня ёсьць. Яе можна аднесьці да 2-га ці нават да 3-га гатунку. Акрамя таго, у пераважнай бальшыні гарбата старая. Сярод некандыцыйнага тавару ёсьць і вытворчасьць вядомых фірмаў.

Вось як характарызуюць некаторыя ўзоры, узятыя на аналіз, спэцыялісты лябараторыі: Elephant (С.Т.С.), Індыя – грануляваны – 2 гатунак, стары, мяшаны; Munar (Assam), Індыя – стары, буйны, нячысты, ёсьць староньні пах, неўласьцівы гарбаце; Rainboy black, Кітай – стары, некандыцыйны.

16 найлепшых

Дасьледаваньне арганалептычных уласьцівасьцяў гарбаты ажыцьцявіла і незалежная лябараторыя Украінскай Асацыяцыі спажыўцоў. Для экспэртызы было адабрана 100 найменьняў чорнае байхавае гарбаты: 90% зь Індыі і Шры-Лянкі і 10% з Кітаю, Паўднёвай Амэрыкі й Грузіі. У табліцы, якую мы прапануем Вашай увазе, пададзены характарыстыкі 16-ці найлепшых паводле сваіх уласьцівасьцяў гатункаў гарбаты.

Найменьне гарбаты	Месца вырошчваньня	Маса (нета), г	Настой: інтэнсіўнасьць	празрыстасьць	водар	смак	Вонкавы выгляд разваранага ліста	Папярэдні выгляд гарбаты	Агульная ацэнка якасьці
Юньянскі чорны	Кітай	100	○		☆	☆	○	○	☆
Lipton (у пакетах)	Індыя, Цэйлён	100	○	○	☆	☆	☆	☆	☆
Liptot China Tea	Кітай	100	○	○	☆	☆	☆	☆	☆
Lipton Darjeeling	Індыя	100	○	○	☆	☆	☆	☆	☆
Black Jack	Цэйлён	250	☆	○	○	☆	○	☆	
Megha tea	Індыя	250	☆	○	☆	☆	○	☆	☆
Pekoe	Цэйлён	50	☆	○	☆	☆	☆	☆	☆
Black Croun	Цэйлён	250	☆	○	☆	☆	○	☆	☆
Dilmah чорны з дамешк. (у пакетах)	Цэйлён	100	☆	○	☆	☆	☆	☆	☆
Dilmah чорны з дамешк.	Цэйлён	100	☆	○	☆	☆	○	○	○
Pride of Ceylon	Цэйлён	250	☆	○	☆	☆	◉	○	○
Аньцынскі чорны	Кітай	500	○	○	○	○	○	○	○
Twining чорны з дамешкамі	Індыя, Цэйлён	100	○	◉	○	◉	◉	◉	◉
Milford чорны з дамешкамі (у пакетах)	Індыя, Цэйлён	100	○	◉	○	◉	◉	◉	◉
Milford чорны з дамешкамі	Індыя, Цэйлён	100	○	◉	○	◉	◉	◉	◉
Pickvick чорны з дамешкамі (у пакетах)	Індыя	100	○	◉	○	◉	◉	◉	◉

Тлумачэньні да табліцы: Экспэрты распрацавалі трохбалавую шкалу (па тры характарыстыкі на кожны паказьнік).

Інтэнсіўнасьць колеру настою: бледны, насычаны, празрысты.

Смак: поўны, дастаткова інтэнсіўны, прыемна-даўкі.

Смакавыя адценьні можна вызначыць як моцныя, смачныя, мяккія, грубыя.

Водар вызначаецца паводле пары разваркі: прыемны, моцны, пяшчотны.

Паводле спэцыфікі – ружовая, мядовая, кветкавая, цытрыновая.

Папярэдні выгляд гарбаты. Пры высушваньні вільгаць лісьця зьніжаецца з 75-78 да 62, што палягчае іх скручваньне. Гарбатныя лісты праходзяць такія апэрацыі тройчы, а ўжо потым гарбата падзяляецца на фракцыі рознага памеру. Вось чаму ў спэцыялізаваных крамах каробкі павінныя быць адкрытымі, каб пакупнік мог ацаніць вонкавы выгляд гарбаты.

Вонкавы выгляд разваранага ліста. Гэты паказьнік шчыльна зьвязаны з папярэднім. Калі-нікалі пры разварваньні сапраўднай гарбаты ў вары драбнёныя лісты раскрываюцца. Для ніжэйшых гатункаў дапускаюцца дамешкі сьцяблінаў, загрубелага ліста.

Умоўныя пазначэньні: выдатна ★ вельмі добра ☆ добра ○ задавальняльна ◉ з хібамі ●

Як выбіраць абутак

Пяць сыстэмаў нумараваньня абутку

1. У Беларусі, як і ў краінах СНД, нумарам абутку лічаць памер ступні, пamераны ў мілімэтрах без уліку дэкаратыўных прыпускаў капылоў, цёплых шкарпэтак і да т. п. Даўжыня ступні вымяраецца ад канца пяткі да пальца, які найбольш выступае.

2. У францускай сыстэме памерам абутку лічыцца даўжыня сьцілкі. Адзінкаю вымярэньня тут будзе штрых, які роўны 2/3 сантымэтра. Даўжыня сьцілкі звычайна большая за даўжыню ступні на так званы дэкаратыўны прыпуск, які можа быць ад 0 да 15 мм, што дадае блытаніны пры пераходзе з аднае сыстэмы нумарацыі да іншае. Сёньня прынята, што прыпуск роўны 10 мм.

3. Ангельская сыстэма – цалёвая (1 цаля роўная 2,54 см). Нулявы памер адыходзіць ад пяткавага закругленьня сьцілкі на чатыры цалі, гэта значыць – на стандартны памер ножкі немаўляці, а нумарацыя ажыцьцяўляецца праз 1/3 цалі ад 0 да нумару 13, затым зноў ад 1 да 13.

4. Амэрыканская сыстэма аналягічная ангельскай, але ў параўнаньні зь ёю ссунутая да нуля на 1/12 цалі (2,1 мм). Такім чынам, у ангельскай і амэрыканскай сыстэмах ёсьць некалькі аднолькавых памераў.

5. Існуе яшчэ адна амэрыканская сыстэма – для жанчынаў. Яна яшчэ больш ссунутая да пачатку вымярэньня ў бок памяншэньня і таксама мае нумарацыю ад 1 да 13, але толькі для вялікіх памераў.

Вызначаем памер

Наша сыстэма памераў мае ў параўнаньні зь іншымі шэраг выгодных адрозьненьняў: па-першае, яна адпавядае міжнароднаму стандарту ISO 3355-77; па-другое, яна мэтрычная. Паводле яе лёгка вызначыць памер абутку, не патрэбныя папраўкі на форму капыла. Дзеля таго, каб вызначыць свой нумар абутку паводле кожнай з прынятых сыстэмаў, скарыстайце табліцу, зьмешчаную ўнізе. Да заштрыхаванае лініі прыкладзіце пушку ці старчак кнігі і, шчыльна прыцісну ўшы да яго пятку, пастаўце нагу на намаляваную ступню. Затым паводле пальца, які найбольш выступае, вызначце даўжыню свае ступні. Гэтая велічыня, акругленая да 5 мм, і адпавядае нумару абутку.

Пра паўнату

Вельмі істотны парамэтар памеру – паўната, якая найперш вызначае зручнасьць абутку. Паводле ДАСТ 3927-88 мужчынскі й жаночы абутак павінен вырабляцца ў 12 паўпаўнотах. Напрыклад, пры сярэднім жаночым памеры 240 ахоп у носікава-пучковай частцы ступні для самае вузкай, першае паўнаты роўны 212 мм, а для самай шырокай, дванаццатай – 256 мм. (Пучок на мове шаўцоў – ахоп у найшырэйшым месцы носікавай часткі ступні). Розьніца ў ахопах складае амаль пяць сантымэтраў. Насамрэч гэтая лічба яшчэ большая, бо пры статапрацоўцы для складаньня шкалаў скрайнія значэньні экстрэмальных паўнотаў адсякаюцца.

Наша абутковая прамысловасьць і гандаль досыць строга сочаць за наяўнасьцю ў крамах усіх памераў, але, на жаль, да спажыўца не даходзіць патрабаваны асартымэнт паўнотаў. У выніку амаль 30% насельніцтва з шырокай ступнёю вымушаныя набываць абутак на 1-2 памеры большы. А людзі з вузкай нагою ў зусім кепскім становішчы – іхныя пальцы пры хадзе ўпіраюцца ў мысок і ступня непазьбежна дэфармуецца. Тыя, хто можа набыць абутак свайго памеру, – проста шчасьліўцы, але такіх няшмат.

У замежжы стаўленьне да свайго насельніцтва больш ашчаднае – там вядомыя блізу 17 паўнотаў. Паводле ангельскай сыстэмы разрыў паміж паўнотамі роўны 5 мм, паўноты вызначаюцца літарамі (A, B, C, D, E, і F). У гэтай сыстэме ёсьць яшчэ пяць паўнотаў у бок памяншэньня ахопу (2A, 3A, 4A, 5A і 6A) і пяць паўнотаў павялічаных (2F, 3F, 4F, 5F, і 6F). Бываюць паўноты E2, E3, E4. Існуюць і іншыя нумараваньні паўнотаў: літарныя: WWW, WW, W, M, S, SS, SSS; лічбавыя – ад адзінкі да васьмі. Лічбавае нумараваньне ўжываецца ў краінах СНД, францускай і эўрапейскай сыстэмах; у дзьвюх апошніх разрыў паміж паўнотамі – 5 мм, у сыстэме краінаў СНД – 4 мм.

Абутковыя прадпрыемствы шмат якіх краінаў зь меркаваньня кан'юнктуры спэцыялізуюцца на выпуску абутку толькі пэўных паўнотаў – вузкіх, сярэдніх ці шырокіх, таму пакупнікі часта ўжо ведаюць, абутак якіх фірмаў ім падыходзіць. (Напрыклад, Salamander выпускае самую шырокую эўрапейскую паўнату F, што адпавядае нашай другой паўнаце).

Як вызначыць паўнату нагі

Першы спосаб – як гэта робяць спэцыялісты абутнікі: трэба памераць гнуткай мілімэтроваю стужкай ахоп ступні, прыкладам, у пучку (у найшырэйшым месцы носікава-пучковае часткі) і паводле спэцыяльных табліцаў ДАСТ 3927 вызначыць паўнату. Аднак гэты спосаб складаны і для бальшыні пакупнікоў непрымальны.

Другі спосаб – разьлічыць паўнату паводле формулы:

W = 0,25B – 0,15C – A, дзе:

W – нумар паўнаты, які мы шукаем,

B – ахоп у пучках у мм,

C – даўжыня ступні ў мм,

A – сталы каэфіцыент, які вызначаецца адпаведна з табліцай.

Табліца

Від абутку	Памеры	Паўноты	A
Пінэткі	95-125	1	20,0
Ясельны	105-140	1-3	16,5
Маладзіцячы	145-160	1-5	16,5
Дашкольны	170-200		
Школьны	205-240	1-8	13,5
Для хлопчыкаў	245-280	1-8	13,5
Для дзяўчынак	225-260	1-8	16,0
Жаночы	210-275	1-12	16,0
Мужчынскі	245-305	1-12	17,0

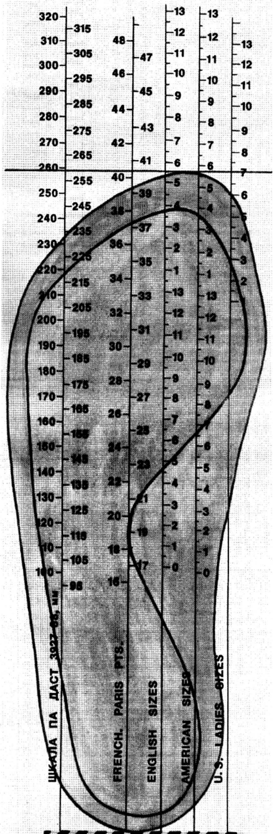
Даўжыню ступні вызначаюць паводле малюнку, ахоп у пучках – паводле найшырэйшага месца ў носікавай частцы з дапамогаю сантымэтра. Затым робяць нескладаныя вылічэньні.

Да прыкладу – даўжыня ступні ў Вас 210 мм (гэта і памер абутку), ахоп – 194, лічым:

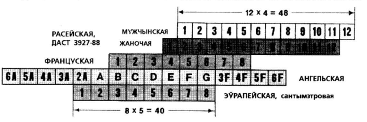
Ахоп (B)		Памер (C)		A		Паўната(W)
194x0,25		210x0,15		16		
48,6	–	31,5	–	16	=	1,1

Гэта значыць, што Вам неабходны абутак 210 памеру першае паўнаты.

Трэці спосаб – найбольш просты, але пакуль цяжка дасягальны. Паводле формулаў, якія пададзены вышэй, у Расеі распрацавана вельмі простая для карыстаньня прылада – ступнямер маркі СС-18, на якім пакупнік самастойна ці з дапамогаю прадаўца можа вызначыць ня толькі памер свайго абутку, але і тры паўнаты: у пучку, пасярэдзіне ступні і на згіне. Паводле максымальнае паўнаты і трэба падбіраць сабе абутак. Але калі такія прыборы зьявяцца ў краме, невядома...

СУАДНОСІНЫ ПОЎНАТНЫХ ШКАЛАЎ РОЗНЫХ СЫСТЭМАЎ НУМАРАЦЫІ АБУТКУ

6 - 12 ТРАЎНЯ

ТЭАТРЫ, КАНЦЭРТЫ

Травень

ОПЭРНЫ ТЭАТАР

тэл. 34-11-56 (галоўны адміністратар), 34-10-41 (каса)

Чароўная флейта
7 аўторак В.А.Моцарт. Опэра ў 4-х дзеях
"Галасы маладых"
8 серада канцэрт
"Улюбёныя арыі"
10 пятніца канцэрт
Тоска
11 субота Дж.Пучыні. Опэра ў 3-х дзеях
Кот у ботах
12 нядзеля, раніца Ц.Кюі. Опэра ў 2-х дзеях
Вечар старадаўняга рамансу
12 нядзеля, вечар

ТЭАТАР ІМЯ ЯНКІ КУПАЛЫ

Ідылія
Таполевая завея
6 панядзелак М.Задорнаў. Камэдыя ў 2-х частках
Ідылія
10 пятніца, 11 субота В.Дунін-Марцінкевіч. Пастараль у 2-х дзеях
Лэдзі Нявінінасьць
12 нядзеля Ю.О'Ніл. Трагікамэдыя ў стылі блюз з адным антрактам
Ранішнія спэктаклі:
Пунсовая кветачка
12 нядзеля І.Карнавухава, Л.Браўсевіч. Казка ў 2-х дзеях
Малая сцэна
Сьмех лянгусты
11 субота Дж.Марэл. Трагікамічныя сцэны
Віват, Імпэратар!
12 нядзеля Э.Ёнэско Трагіфарс у 1-й дзеі паводле п'есы "Крэслы"

ДЗЯРЖАЎНЫ РАСЕЙСКІ ТЭАТАР

Хто твой каханак, Жазэфа?
7 панядзелак М.Ашар. Камэдыя-дэтэктыў у 3-х частках
Ад'ютант-ша яго вялікасьці
8 аўторак Э.Томпсан. Камэдыя ў 2-х частках
Букееў і кампанія
10 пятніца М.Горкі. Драма каханьня ў 2-х частках
На залатым возеры
11 субота Э.Томпсан. П'еса ў 2-х частках
Вар'ят і манашка
12 нядзеля С.Віткевіч. Каротка п'еса ў 3-х дзеях
Для дзяцей:
Іван ды Мар'я
12 нядзеля В.Гольдфэльд. Казка ў 2-х частках
Малая сцэна:
Вячэра
8 аўторак Ж.-К.Брысьвіль. П'еса ў 2-х частках

ТЭАТАР-СТУДЫЯ КІНААКТОРА

Нябачны сябар
7 аўторак, 8 серада Ю.Оснас.
Мы ідзем глядзець Чапаева
10 пятніца, 11 субота О.Данілаў.

"ВОЛЬНАЯ СЦЭНА"

тэл. 34-60-08

Чорны квадрат
7 аўторак М.Адамчык, М.Клімковіч. Кабарэ-дэтэктыў

ТЭАТАР МУЗЫЧНАЙ КАМЕДЫІ

8 аўторак **Канцэрт артыстаў апэрэты**
10 пятніца **Мая жонка падманьніца**
11 субота **Шклянка вады.** Мюзыкал
12 нядзеля 11.30 Для дзяцей. **Залаты кураня.**
19.30 **Ноч у Вэнэцыі**

ТЭАТАР ЮНАГА ГЛЕДАЧА

7 аўторак 10.30, 12.30 Прэм'ера. А.Пушкін. **Казка пра цара Салтана**
8 аўторак 10.30, 12.30 Г.Остэр. **Кацяня Гаў**
10 пятніца 10.30, 12.30 Прэм'ера. А.Пушкін. **Казка пра цара Салтана**
11 субота 10.30, 12.30 Н.Ермет. **Чарадзейная лямпа Алядзіна**
12 нядзеля 11.00, 13.00 **Папялушка, ці Трыюмф дабрачыннасьці**

КАНЦЭРТНАЯ ЗАЛЯ

6 панядзелак Да 70-годзьдзя з дня адкрыцьця дзіцячай музычнае школы імя Л.Александроўскай. **АЎТАРСКІ ВЕЧАР КАМПАЗЫТАРАЎ** Шушано Ісхакбаевай і Вячаслава Шлянкова "О, ЛЮБОЎ МАЯ, БЕЛАРУСЬ"
7 аўторак Прысьвячаецца 50-годзьдзю стварэньня калектыву. **Канцэрт Народнага аркестра народных інструмэнтаў БДУ.** Мастацкі кіраўнік і дырыжор – Алег Шапялевіч. Салісты: Вікторыя Красоўская (мэцасапрана), Алег Ціханенка (барытон), Іван Ланюк (барытон), ганаровы артыст Рэспублікі Беларусь ляўрэат міжнародных конкурсаў Аляксандар Рудкоўскі (тэнар), а таксама ляўрэат міжнародных конкурсаў Андрэй Кавалінскі (труба), Тацяна Іванова (балалайка), ляўрэат міжнародных конкурсаў Міхась Лявончык (цымбалы), Аляксандар Лявончык (цымбалы), Ян Скрыган (гітара). У праграме: музыка замежных і беларускіх кампазытараў, старажытныя рамансы, народныя песьні.
8 серада **Канцэрт Камэрнага аркестру музычнага ліцэю пры Беларускай акадэміі музыкі.** Мастацкі кіраўнік і дырыжор – ганаровы артыст Рэспублікі Беларусі Уладзімер Перлін. Салісты – ляўрэаты міжнародных конкурсаў Гарык Анішчанка (віялянчэля), Алег Яцына (скрыпка), Дар'я Бельцюкова (флейта), Міхась Лявончык (цымбалы). Партыя фартэпіяна – Любоў Пятрова. У праграме: творы А.Вівальдзі, Дж.Качыні, Ё.С.Баха, Ш.Бэрыё, Э.Эльгара, Л.Бэрнстайна, С.Бельцюкова.
9 чацьвер **Канцэрт.** Праграма будзе паведамлена дадаткова.
11 субота Рэспубліканскі цэнтар нацыянальных культур, Цэнтар украінскае песьні "СІЧ". **ІІ фэстываль песьні ўкраінцаў Беларусі "Менск-96".** Фундатар фэстывалю – фірма "Дайнова", фірма "Тарас".
12 нядзеля Дзяржаўны акадэмічны Сымфанічны Аркестар Рэспублікі Беларусі. Дырыжор – Пётар Вандзілоўскі. Саліст -ляўрэат міжнародных конкурсаў Зьміцер Марозаў (фартэпіяна). У праграме: Е.Брамс – Сімфонія №4 мі мінор, твор 98; Д.Смольскі – Канцэрт для фартэпіяна з аркестрам (першае выкананьне).

МУЗЭІ

НАЦЫЯНАЛЬНЫ МУЗЭЙ ГІСТОРЫІ І КУЛЬТУРЫ БЕЛАРУСІ

К.Маркса, 12, тэл. 27-43-22. Час наведваньня з 11.00 да 19.00. Выхадны – серада.

Экспазыцыя **"Старажытная Беларусь"**, тэматычная выстава **"Побыт гараджанаў"** (канец XIX – пач. XX ст.), **"Сьвятло таямнічай сымболікі"**, **"З гісторыі зброі"**. Кошты: уваходны вучнёўскі 2000 руб., на экскурсію 10.000; уваходны дарослы 5000 руб., на экскурсію 15.000.

ДЗЯРЖАЎНЫ МАСТАЦКІ МУЗЭЙ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

Леніна, 20, тэл. 27-71-63. Час наведваньня з 11.00 да 19.00. Выхадны – аўторак.

Экспазыцыя **"Беларускае й расейскае мастацтва на працягу стагодзьдзяў"**.
Часовыя выставы:
2.05 **Жывапіс, графіка, кераміка Наталі, Георгія і Кацярыны Паплаўскіх** – 17.00.
8.05 **Кітайскае мастацтва Тхэйхуа (творы з калекцыі Сяо Юэя)** – 16.00.
Да 6.05 **Жывапіс Натана Воранава.**
"И образ милый, незабвенный..." Расейскае мастацтва першай паловы XIX ст. са збораў музэю.
Кошты: вучнёўскі ўваходны – 2000 руб., экскурсія – 20.000 руб.; студэнцкі ўваходны – 3000 руб., экскурсія – 40.000 руб.; дарослы ўваходны – 5000 руб., экскурсія 75.000 руб.; экскурсія для замежнікаў зь перакладам на ангельскую мову – 150.000 руб.

БЕЛАРУСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ МУЗЭЙ ГІСТОРЫІ ВЯЛІКАЙ АЙЧЫННАЙ ВАЙНЫ

пр. Ф.Скарыны, 25, тэл. 27-56-11. Час для наведваньня з 10.00 да 17.00. Выхадны – панядзелак.

Выставы: **"Трафэі вайны"** з сэрыі **"Невядомыя музэйныя калекцыі"**. Кошт уваходу – вучнёўскі 1000 руб., дарослы 5000 руб.
"Нацысцкія злачынцы перад судом беларускага народу" (уваход вольны).
Да 100-х угодкаў К.Крапівы адчынілася выстава **"Слова пра Крапіву"**.

МУЗЭЙ ГІСТОРЫІ БЕЛАРУСКАЙ ЛІТАРАТУРЫ

М.Багдановіча, 15, тэл. 34-99-32. Час наведваньня з 10.00 да 17.00. Выхадны – панядзелак.

Стацыянарная выстава **"Покліч"** – літаратурнае разьвіцьцё ў 20-30-я гады.
Выстава **"Любоў мая... Мая Беларусь"**, прысьвечаная жанчыне.
Выстава **"К.Крапіва – вядомы й невядомы"**.
Літаратурны музэй мае філіі: в. Кушляны – "Літаратурны музэй Ф.Багушэвіча", в. Цімкавічы – "Літаратурны музэй К.Чорнага", в. М.Багацькаўка – "Літаратурны музэй М.Гарэцкага", Гарадок – "Гісторыка-літаратурны музэй".
Выстава **"Глыбокія плыні жыцьця"** да 75-годзьдзя з дня нараджэньня Івана Шамякіна.
19 сакавіка адчынілася выстава жывапісу і графікі Натальлі і Сяргея Квачоў (Малыя Горкі).

ЛІТАРАТУРНЫ МУЗЭЙ М.БАГДАНОВІЧА

М.Багдановіча, 7а, тэл. 34-42-69. Час наведваньня з 10.00 да 17.00. Выхадны – панядзелак.

Экспазыцыя **"Жыцьцёвы й творчы шлях М.Багдановіча"**. Кошт уваходу: вучнёўскі – 500 руб. (экскурсія – 3000 руб.); студэнцкі – 1000 руб. (экскурсія – 5000 руб.); дарослы – 2000 руб. (экскурсія – 10.000 руб.).
Дзейнасьць клюбу беларускай інтэлігенцыі ў 1916-17 гадах XX ст.
Філія "Беларуская хатка" (Рабкораўская, 12, тэл. 20-62-13). Тэатар лялек "Батлейка" працуе на папярэдняю замову.
Філія ў вёсцы Ракуцёўшчына.

ЛІТАРАТУРНЫ МУЗЭЙ Я.КУПАЛЫ

вул. Я.Купалы, 4, тэл. 27-78-66. Час наведваньня з 10.00 да 17.00. Выхадны – пятніца.

Экспазыцыя **"Жыцьцё й дзейнасьць народнага песьняра Беларусі"**.
Выставы: **Да 50-х угодкаў творчае дзейнасьці Ніла Гілевіча**;
Да 75-годзьдзя народнага пісьменьніка І.Мележа **"Ажываюць успаміны"**;
Выстава **"Нязгасныя зоркі"**.

ДЗЯРЖАЎНЫ МУЗЭЙ НАРОДНАЙ АРХІТЭКТУРЫ І ПОБЫТУ

вёска Азярцы, недалёка ад Менску (тэл. 34-02-31). Час наведваньня з 9.00 да 17.00. Выхадны – панядзелак.

Прэзэнтаваныя наступныя рэгіёны: Цэнтральная Беларусь (дзейнічае царква) – Падняпроўе – Паазер'е. Кошты ўваходу: вучнёўскі 2000 руб., на экскурсію 4000 руб.; дарослы 6000 руб., экскурсія 6000 руб.

МУЗЭЙ ТЭАТРАЛЬНАЙ І МУЗЫЧНАЙ КУЛЬТУРЫ БЕЛАРУСІ

тэл. 68-64-03. Час наведваньня з 10.00 да 16.00. Выхадны – субота, нядзеля.

Экспазыцыя **"Музычныя інструмэнты беларускіх майстроў"**.

ДЗЯРЖАЎНЫ МУЗЭЙ ВАЕННАЙ ГІСТОРЫІ

тэл. 69-57-01. Час наведваньня з 9.00 да 17.30. Выхадны – субота, нядзеля.

Выставы: Да 100-годзьдзя з дня нараджэньня маршала Жукава. Да 50-годзьдзя Перамогі. Уваход вольны.

МУЗЭЙ БЕЛАРУСКАЙ МІЛІЦЫІ

тэл. 27-82-66. Час наведваньня з 9.00 да 18.00. Выхадны – субота, нядзеля. Экскурсіі групам – на папярэднюю дамову.

МУЗЭЙ ГІСТОРЫІ МЭДЫЦЫНЫ БЕЛАРУСІ

Час наведваньня з 10.00 да 17.45, пятніца да 16.45. Выхадны – субота, нядзеля.

МУЗЭЙ ПРЫРОДЫ І ЭКАЛЁГІІ БЕЛАРУСІ

К.Маркса, 12, тэл. 27-56-12. Час для наведваньня з 11.00 да 19.00. Выхадны - серада.

ДОМ-МУЗЭЙ 1 ЗЬЕЗДУ РСДРП

пр. Ф.Скарыны, 31а, тэл. 36-68-47. Час наведваньня з 10.00 да 18.00. Выхадны – серада.

Экспазыцыя + выстава **"З гісторыі палітычнай агітацыі"**. Уваход вольны. Экскурсіі праз папярэднюю замову.

МЕНСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ ЦЫРК

Чацьвертая праграма сэзону 1995-1996 г.
ВЯЛІКАЕ ЦЫРКАВОЕ ШОЎ У 2-Х ЧАСТКАХ
"ВЯСЁЛЫЯ ЛАСТАЎКІ"
АТРАКЦЫЁН "ГУЛЬНІ З ЖЫВЁЛАМІ ПОЎНАЧЫ"
Кіраўнік Ірына Ляонцьева.
"Соля-жанглёр" Вольга Калпенская.
"Танцавальны дывэртысмэнт на дроце" – Зухра Юсупава.
АТРАКЦЫЁН "ДЗІКІ І РЫСІ"
Кіраўнік Яўген Еськін.
"Мастацка-акрабатычная група" – выкананьне Тацьцяны Шарацюгінай і Аксаны Мазур.
Пераходная песьвіца пад кіраўніцтвам Надзеі Сарвалавай.
"ПАВЕТРАНЫЯ ТУРНІКІ"
Кіраўнік Яўген Еськін.
"Гульня з Хула-хупамі" – выкананьне Натальлі Ляонцьевай і Аліны Еськінай.
"Лялька" – кіраўнік Лявон Парнюшка.
"ЦЫГАНСКАЯ СЮІТА"
Кіраўнік – ганаровы артыст Расеі і Асэтыі Валеры Дзянісаў.
"Акрабаты са скакалкай" пад кіраўніцтвам Яўгена Еськіна.
"Ёг" Віктар Першакоўскі.
"ДРЭСІРАВАНЫЯ САБАКІ, МАЛПЫ І КОТКІ"
Дрэсіравальнік Ігар Калпенскі.
"Вышэйшая школа коннай язды" пад кіраўніцтвам Сяргея Афоніна.
"Блазенскі дуэт" Лада і Алесь Сарнацкія.

Штодзённа, пачатак а 19.00. У суботу двойчы – 15.00, 19.00. У нядзелю – тры разы – 11.30, 15.00, 19.00.

КІНО. МЕНСК

АЎРОРА

Прытыцкага, 23, тэл. 533-360, 533-361

На каго Бог пашле 6-12 – 16.00 (ільготны), 19.20
Непрыстойная прапанова 6-12 – 17.20, 20.40
Рэтраспэктыўны паказ папулярных фільмаў у рубрыцы "Улюбёныя камэдыі":
Вялікая прагулка (у галоўнай ролі Люі дэ Фюнэс) 11-12 – 12.10 (ільготны)

Да Дня Перамогі:
Жэня, Жэнечка й "кацюша" 9-12 – 14.30
Для дзяцей:
Рэспубліка Шкід 6-8 – 14.30
Палётны карабель і іншыя мультфільмы 9-13 – 11.00

БЕРАСЬЦЕ

пр. газэты "Праўда", 25, тэл. 728-660, 716-888

Чалавек-бомба 6-9 – 15.30, 18.30; 10 – 14.30, 17.30; 11-12 –19.00
Сьпіс каханак 6-9 – 17.00, 21.30; 10-12 – 16.00
Сны пажадлівасьці (эратычны фільм) 6-9 – 20.00; 10-12 – 19.00
Інфармацыйна-забаўляльная праграма 10-12 – 20.30
Да Дня Перамогі:
Дзяўчынка шукае бацьку 9 – 14.00
Подзьвіг разьведчыка 11 – 14.30
Для дзяцей:
Дыскатэка 12 – 13.30

ВІЛЬНЯ

Калінoўскага, 55, тэл. 655-262

Жорсткае правасудзьдзе (захапляльны баявік) 6-11 – 14.30, 21.40; 12 – 14.30 (ільготны), 21.40
Джой (эратычны баявік) 6-12 – 16.10, 18.00, 19.50
Інфармацыйна-забаўляльная праграма "Усьмешка" 7, 10-12 – 20.30
Інфармацыйна-забаўляльная праграма "Славянскі кірмаш" 9 – 20.30
Кіна-дыска-шоў для дзяцей (10-16 гадоў) 10, 12 – 14.00

ДРУЖБА

Ташкенцкая, 9, тэл. 409-013, 408-254

Нашая гісторыя (у галоўнай ролі Ален Дэлён) 6-12 – 17.00, 20.20
Карнік 6-12 – 15.30 (ільготны), 19.00
Дыскатэка 8-12 – з 20.00 да 23.00
Начная дыскатэка 8-11 – з 23.00 да 5.00
Бар, кавярня, більярд працуюць з 12.00

КАМСАМОЛЕЦ

Жылуновіча, 39, тэл. 454-194

Апошні, хто застаўся жывы 6-7 – 16.00, 20.20
Абдымі мяне, захвалюй, пацалуй 8-12 – 12.00, 17.00, 19.00, 20.30
Заля індыйскага фільму:
Ахвяра ў імя каханьня (2 сэрыі) 8-12 – 18.00
Відэапаказ:
Высокі, цёмны й сьмерцяносны 6-12 – 17.00
Чалавек-бомба 6-12 – 19.00
Кіналекцыя вывучэньня Біблії 8 – 14.00 (уваход

6 - 12 ТРАЎНЯ

вольны)

КАСТРЫЧНІК
пр. Ф.Скарыны, 73, тэл. 329-325, 329-429

Сьмяротная бітва 6-8 – 15.00, 17.00, 19.00; 9-11 – 13.00, 15.00, 17.00, 19.00; 12 – 13.00 (ільготны), 15.00, 17.00, 19.00
Высокая мода 6-12 – 21.00
Макс-шоў 6-12 – 22.00
Да Дня Перамогі:
Ваенна-палявы раман 7 – 13.00 (дабрачынны сэанс)

КІЕЎ
бульвар Шаўчэнкі, тэл. 373-270

Сьпіс для забойстваў (трылер) 6-10, 12 – 15.00; 11 – 15.00 (ільготны)
Дзікая цяга (эратычны фільм) 6-12 – 16.50, 18.30, 20.00
Відзапаказ 6 – 18.00, 20.00
Інфармацыйна-забаўляльная праграма 8, 10-11 – 20.00
Да Дня Перамогі:
Вуліца меншага сына 7 – 13.30
Дзейнічай паводле абставінаў 6 – 13.30
Братка 8 – 13.30
Добраахвотнікі 9 – 13.30
Для дзяцей:
Дапусьцім, ты капітан 12 – 13.30

МІР
Казлова, 4а, тэл. 333-771

Яна зь мятлой, ён – у чорным капелюшы (музычны прыгодніцкі сэтрэаскапічны фільм) 6-8 – 14.00, 16.00, 18.00, 20.00; 9-12 –12.00, 14.00, 16.00, 18.00, 20.00
Зладзейка 6-7, 10-12 – 15.00, 19.00; 8-9 – 19.00
Князь цемры 6-10 – 13.00, 17.00, 21.00; 11-12 – 13.00, 21.00
Рэтраспэктыўны паказ:
"Партрэт рэжысэра. Пётар Тадароўскі".
Гарадзкі раманс 11-12 – 17.00
Да Дня Перамогі:
Пырскі шампанскага 8 – 15.00 (дабрачынны сэанс)
Вернасьць 9 – 15.00 (дабрачынны сэанс)
Бар працуе з 11.00 да 21.00

ПАРТЫЗАН
Талбухіна, 18, тэл. 663-526

Вулічны кароль 6-12 – 16.00, 19.20
Мужчынскі абярог 6-12 – 17.40, 21.00
Да Дня Перамогі:
Дзейнічай паводле абставінаў 9 – 14.30 (дабрачынны сэанс)
Для дзяцей:
Пастка для котак (кіналекцыя для дзяцей) 8 – 12.00

ПЕРАМОГА
Інтэрнацыянальная, 20, тэл. 237-245

Спакуса 6-7 – 16.40, 20.20; 8 – 17.20; 9 – 17.50; 10-12 –13.00, 16.40
Крыжак 6 – 14.40, 18.20; 8 – 15.20, 19.00; 9 – 15.50, 19.30; 10-12 – 14.40, 18.20
Інфармацыйна-забаўляльная праграма для дзяцей і падлеткаў 12 – з 16.00 да 18.00
Дэнс-шоў 11-12 – з 24.00 да 6.00
Да Дня Перамогі:
Бацька саладата 6 – 13.00
Пілёты 7 – 13.00
Гэта было ў Парыжы 8 – 13.00 (ільготны)
Перамога 9 – 13.00

ПІЯНЭР
Энгельса, 20, тэл. 278-945

Два дурні з парсючком 6 – 15.40, 17.20, 19.00; 7, 12 – 15.00, 17.00, 19.00; 8, 10 – 13.20, 17.00, 19.00; 9 – 17.00, 19.00; 11 – 13.20, 15.00, 17.00
Для дзяцей:
Жыцьцё й цудоўныя прыгоды Рабінзона Круза 6, 9 – 10.00; 8, 10 – 10.00, 15.00; 12 – 11.40
Палёт навігатара 6, 8, 10-11 – 11.40; 7 – 13.00; 9 – 11.40, 15.00; 12 – 13.20
Маўглі 11-12 – 10.00
Да Дня Перамогі:
Мы сьмерці глядзелі ў вочы 9 – 13.20

РАКЕТА
Рабочы зав., 3, тэл. 260-620

Дэльта Аспэры 6-10 – 17.00, 18.20, 19.40; 11-12 – 15.00, 16.20, 17.40, 19.00, 20.20
Відзапаказ:
Хуткія й мёртвыя 8-10 – 16.50; 11-12 – 15.30
Госьць 8-10 – 19.00; 11-12 – 17.40

САЛЮТ
пр. Ракасоўскага, 150а, тэл. 474-167

Экстра-2 6-7 – 16.00, 17.50, 19.40; 8-11 – 16.00, 17.50; 12 –16.00
Аляксандар Лаэрцкі 12 – 19.00
Ягада-маліна (дакумэнтальны фільм) 6-7 – 14.30
Музычна-забаўляльны цэнтар: начны клюб, жывая музыка, дыскатэка, бары 9-12 – з 21.00 да 6.00
Для дзяцей:
Чужы хаўрус 6-7 – 14.30
Прынц Хадон і прынцэса Ранран 10 – 14.10

СУЧАСЬНІК
Харкаўская, 70а, тэл. 515-563

Быць каханай 6-8, 10-12 – 14.30; 9 – 16.30
Сэкстае пачуцьцё (эратычны фільм) 6-8, 10-12 – 16.30, 18.30, 20.30; 9 – 18.30, 20.30
Каханьне перамагае ўсё 9 – 14.30
Музычна-забаўляльная праграма 10-12 – з 21.00 да 23.00
Для дзяцей:
Маленькая чараўніца 7 – 14.30; 9 – 13.00
Магія чорная й белая 12 – 13.00

СЬЦЯГ
Вялікамораўская, 3, тэл. 211-009

Зона будучыні 6-8, 10 — 16.30; 11-12 — 12.30, 16.30
На ўзаемную згоду 6-8, 10 — 18.00, 20.00; 11-12 — 14.00, 18.00, 20.00
Да Дня Перамогі:
Машанька 9 — 12.00 (дабрачынны сэанс)
Для дзяцей:
Калыханка для брата 6 — 14.00
Гулівэр у краіне Волатаў 11 — 11.10
Новы Гулівэр 12 — 11.20

ЦЭНТРАЛЬНЫ
пр. Ф.Скарыны, 13, тэл. 208-297

Сьмяротны захоп 6-12 – 11.00, 15.55, 19.20
Француская жанчына 6-12 – 14.10, 17.35, 21.00
Да Дня Перамогі:
Баляда пра салдата 9 – 12.40 (дабрачынны сэанс)

ЭЛЕКТРОН
Казінца, 117, тэл. 789-563

Прачнуцца ў Шанхаі 6-12 – 13.10, 19.40
Мядовы месяц у Ляс-Вэгасе 6-8 – 16.20, 21.00; 9-12 – 21.00
Школа стуардэсаў 6-12 – 14.30, 18.00
Да Дня Перамогі:
Узяць жывым ці мёртвым 9-12 – 16.10
Для дзяцей:
Кінг-Конг (2 сэрыі) 9-10 – 10.50
Кінг-Конг жывы 11-12 – 11.30

НОВЫЯ ФІЛЬМЫ

Чалавек з каманды "Альфа" (Расея) – "Масква"

Гэтая стужка – пра вядомую каманду асаблівага прызначэньня "Альфа", што была створана для барацьбы з тэрарызмам. Проста й зразумела паказваюць перад намі стваральнікі гэтага баевіка падзеі з жыцьця дужых юнакоў, у якіх лёдзь не кожны дзень пераправаецца ў вострасюжэтны дэтэктыў.

Вось яны бяруць штурмам вязьніцу, дзе зацяты злодзеі і забойцы, узяўшы ў заклад абслугу вязьніцы, паднялі паўстаньне і патрабуюць вялікую колькасьць грошай, самалёт. Адна з цэнтральных падзеяў фільму – жнівеньскі путч 1991 году, калі "Альфа" адмовілася выконваць загад аб штурме Белага дому...

Рэжысэр Барыс Небіерыдзэ. У галоўных ролях: А.Гарбуноў, А.Косьціна, Ю.Кузьняцоў, Л.Дураў і іншыя.

Вулічны кароль (ЗША) – "Партызан"

Дзея фільму адбываецца ў адным з раёнаў Лёс-Анжэлесу. Хтосьці настойліва спрабуе распаліць вайну паміж дзьвюма варожымі групоўкамі: мэксыканскай (лёрды) і нэгрыцянскай (нажы).

Былы паліцыянт Джэйк пагаджаецца дапамагчы мэксыканскай дзяўчыне знайсьці ейнага зьніклага брата, які ўцягнуўся ў разборкі бандаў. Менавіта ён даведваецца, што група паліцыянтаў, якія раней былі асуджаныя за хабарніцтва, рыхтуе шэраг абрабаваньняў банкаў і з гэтаю мэтай усяляк правакуе вайну паміж дзьвюма групоўкамі.

Рэжысэр Альбэрт Магнолі. Галоўную ролю выканаў Джэф Сьпікмэн.

Экстра-2 (Другая сутычка, ЗША) – "Салют"

Групаю навукоўцаў пад зямлёй падзіцца экспэрымэнт пераходу ў іншы сьвет. Сутыкненьне рэальнасьці й фантастычнага сьвету заканчваецца катастрофай. Нешта, пра што яны не падазравалі, вырваецца ў нашае жыцьцё. ЭКСТРА – вярнулася...

Прыгоды герояў, бойкі, жахі, каханьне – усё пераплятаецца ў адзін клубок. Дынаміка падзеяў, цудоўная гульня акцёраў трымаюць у напружаньні да апошняга кадру фільму.

Рэжысэр Гары Ўромлі-Дайвінпарт.

У ролях Майкал Ўінсан, Рол Косла, Тара Бакмэн, Джон Франсэн.

Гарадзкі раманс (Расея) "Мір"

Гэта фільм пра каханьне. Ён – доктар-рэнтгенолаг, яна – студэнтка пэдвучэльні. Яны пазнаёміліся выпадкова. І хутка Маша зразумела, што да яе прыйшло сапраўднае каханьне. А для Жэні сумесная жыцьцё здаюся нязручным і нязвыклым. Мужная жанчына, адчуўшы разгубленасьць мужа, сышла ад яго. Шмат часу міне, перш чым абодва яны зразумеюць, што вельмі патрэбныя адно аднаму.

Рэжысэр Пётар Тадароўскі. Ролі выканалі М.Леанідава, З.Герд і іншыя.

Сьмяротная бітва (ЗША) – "Кастрычнік"

Увазе гледачоў прапануецца па-свойму ўнікальны фантастычны баявік, яркасьць фарбаў якога, невераготнасьць трукавых элемэнтаў і эфэктаў здольныя зачараваць самага патрабавальнага гледача.

Сьмяротная бітва!.. Моцныя людзі гэтага сьвету, маючы велізарную ўладу, пад кіраваньнем якіх знаходзяцца ўсе сілы цемры й сьвятла, сутыкнуліся ў жорсткай бітве не на жыцьцё, а на сьмерць. Менавіта там вырашыцца, хто стане ўладарыць сьветам, і кожны з супраціўнікаў разумее гэта. Заўважце, змаганьне вядзецца ня толькі з дапамогаю звышнатуральных сілаў, але і з бліскучым веданьнем усходніх адзінаборстваў. Гэта робіць фільм яшчэ больш захапляльным і эфэктным. Паглядзіце й пераканайцеся. Скажам толькі, што вобраз галоўнага героя стварыў легендарны Крыстафэр Лямбэрт.

Аўтар сцэнару Кэвін Дроні, рэжысэр Пол Андэрсан.

У ролях Ліндэн Ашбі і Робін Шу.

АДРАСЫ ВІДЭАЗАЛЯЎ

"ГАЛЯКТЫКА" пр. газэты "Известия", 18, тэл. 714-512;
"ПАЛЯНЭЗ" вул. Бачылы, 16, тэл. 441-342;
"ПОЎНАЧ" вул. Герасіменкі, 26, тэл. 433-813.

НАЙНОЎШЫЯ НАБЫТКІ МЕНСКАГА ВІДЭАРЫНКУ НА 28.04 — 04.05

Баявік:

ПРЫГОДА (THE QUEST) ЗША 1996

90 хв. Маст/кам ацэнка: 4.0/5.0 Узр. абм.: ад 16 гадоў. Рэж. Жан-Клёд Ван Дам, у р. Жан-Клёд Ван Дам, Роджэр Мур, Джэймс Рымар. Файны баявік у духу "Крывавага спорту"! Амэрыканец Дзюбуа (Ж.-К. Ван Дам) трапляе на сусьветны турнір адзінаборстваў і б'ецца ў баёх бяз правілаў за галоўны прыз "Залатога Дракону"...

ЗАПЕЧАНАЯ КРОЎ (CURDLED) ЗША 1996

94 хв. Маст/кам ацэнка: 3.5/4.0 Узр. абм.: ад 16 гадоў. Рэж. Рэб Брэдак, вык. прад'юсар: Квэнтын Тарантына, у р. Уільям Болдўін, Анджэла Джонс. Баявік+трылер+камэдыя. Лёс зрабіў гэтак, што сустрэліся ён (маньяк-забойца) і яна (дзяўчына са зьмененай псыхікай)...

"ЧАСОВЫ НАСТАЎНІК/ НОВЫ НАСТАЎНІК" (THE SUBSTITUTE) ЗША 1996

111 хв. Маст/кам ацэнка: 3.5/4.0. Узр. абм.: ад 16 гадоў. Рэж. Робэрт Мэндэл, у р. Том Бэрынджэр, Глен Плямэр. Былы вайсковец аддзелу адмысловага прызначэньня вымушаны замяніць у школе сваю прыяцельку-настаўніцу, якая была зьбіта бандаю вучняў з арганізацыі "Каралі разбурэньня"...

"НЕДАЛЬНАБАЧНАСЬЦЬ" (TUNNEL VISION) АЎСТРАЛІЯ 1995

91 хв. Маст/кам ацэнка: 3.5/4.0. Узр. абм.: ад 16 гадоў. У р. Робэрт Рэйнальдс, Рэбэка Рып. Лязэрная якасьць.

"ВОКА ЗА ВОКА" (AN EYE FOR AN EYE) ЗША 1995

97 хв. Маст/кам ацэнка: 3.5/4.0. Узр. абм.: ад 16 гадоў. Рэж. Джон Шлезынгер. У р. Салі Філд, Кіфэр Сазэрленд, Эд Харыс. Зборы больш за $27 млн. Лязэрная якасьць.

"ДВУБОЙ БЯЗ ПРАВІЛАЎ" (MARTIAL OUTLOW) ЗША, НЯМЕЧЧЫНА 1993

89 хв. У р. Джэф Ўінкат. Лязэрная якасьць.

Камэдыя:

"ТЭАДОР РЭКС" (THEODORE REX) ЗША 1996

90 хв. Маст/кам ацэнка: 3.0/4.0. Узр. абм.: ад 16 гадоў. Рэж. Джанатан Бэтўэл, у р. Ўупі Голдбэрг, Рычард Раўндтры. Лязэрная якасьць. Паліцыянт і дыназаўр дасьледуюць таямнічае злачынства.

"ДРАКУЛА: МЁРТВЫ ДЫ ЗАДАВОЛЕНЫ" (DEAD AND LOVING IT) ЗША 1995

85 хв. Маст/кам ацэнка: 4.0. Узр. абм.: ад 16 гадоў. Рэж. Мэл Брукс, у р. Лэсьлі Нільсэн, Мэл Брукс. Зборы болш за $11 млн. Лязэрная якасьць.

"ГОНКА ЗА СОНЦАМ" (RACE THE SUN) ЗША 1996

96 хв. Маст/кам ацэнка: 3.0/4.0. Узр. абм.: маю на ўсім. Рэж. Чарльз Канганіз, у р. Джэймс Бэлюшы, Хэйл Бэры. Зборы $2 млн. Лязэрная якасьць.

"ГРЭЙС КЎІГЛІ " (GRACE QUIGLEY) ЗША 1995

74 хв. Маст/кам ацэнка: 3.0/3.5. Узр. абм.: ад 16 гадоў. У гал. р. Нік Нолт. Лязэрная якасьць.

Прыгоды:

"БРАТЫ МЯЖЫ" (BROTHERS OF FRONTIER) ЗША 1996

96 хв. Маст/кам ацэнка: 3.5. Рэж. Марк Сабэл, у р. Джоўі і Мэт'ю Доранс. Лязэрная якасьць.

Трылер:

"ЖАНЧЫНА, ЯКАЯ САГРАШЫЛА" (THE WOMAN WHO SINNED) ЗША 1995

93 хв. Маст/кам ацэнка: 3.5/4.0. Узр. абм.: ад 16 гадоў. У р. Майкал Дудыкаф, Сюзан Лучы. Лязэрная якасьць.

Залатая відэатэка:

"НІКА: ПА-НАД ЗАКОНАМ" (ABOVE THE LOW) ЗША 1988

97 хв. Маст/кам ацэнка: 3.5/4.0. Узр. абм.: ад 16 гадоў. Рэж. Эндру Дэвіс, у р. Стывэн Сыгал, Шэран Стоўн.

"НІКА-2: НАСУПЕРАК СЬМЕРЦІ" (HARD TO KILL) ЗША 1990

95 хв. Маст/кам ацэнка: 3.5/4.0. Узр. абм.: ад 16 гадоў. Рэж. Брус Мэлмат, у р. Стывэн Сыгал, К. Ле Брок.

"НІКА-7: ЗАХОП-2/ЦЁМНАЯ ТЭРЫТОРЫЯ" (UNDER SLEGE 2: DARK TERRYTORY) ЗША 1995

100 хв. Маст/кам ацэнка: 4.0/5.0. Узр. абм.: ад 16 гадоў. Рэж. Джэф Мэлмэт, у р. Стывэн Сыгал.

"НІКА-3: ПАЗНАЧАНЫ СЬМЕРЦЮ" (MARKED FOR DEATH) ЗША 1990

93 хв. Маст/кам ацэнка: 3.0/4.5. Узр. абм.: ад 16 гадоў. Рэж. Дўайт Х. Літал, у р. Стывэн Сыгал, Кіт Дэвід.

"НІКА-4: У ІМЯ СПРАВЯДЛІВАСЬЦІ" (OUT FOR JUSTICE) ЗША 1991

90 хв. Маст/кам ацэнка: 3.5/4.5. Узр. абм.: ад 16 гадоў. Рэж. Джон Флін, у р. Стывэн Сыгал, Ўільям Фарсайт.

"НІКА-6: У СЬМЯРОТНАЙ ЗОНЕ" (ON DEADLY GROUND) ЗША 1994

102 хв. Маст/кам ацэнка: 2.5/4.5. Узр. абм.: ад 16 гадоў. Рэж. Стывэн Сыгал, у р. Стывэн Сыгал, Джоэн Чэн.

6.05 — 12.05

Панядзелак 6 траўня

Беларускае тэлебачаньне 16.45 ТБ – школе. 17.20 Параграф. 17.50 Музычны антракт. 18.00 Роднае слова. 18.25 Эканамікст. 18.35 MTV. 18.50, 0.15 Навіны. 19.05 Крок. 19.40 Гэтага мы не вывучалі... 19.55 Востры кут. 20.40 Калыханка. 21.00 Панарама. 21.45 Спартовы тэлекур'ер. 22.05 Фільматэка. "Дваццаць дзён без вайны". 23.45 Міжнародны шахматны фэстываль "Менск-96".

ОРТ 5.00 Тэлеранак. 8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 22.45 Навіны. 8.15 "Сакрэт трапіканкі". 9.05 Поле цудаў. 10.05 Чалавек і закон. 10.30 Адгадай мэлёдыю. 11.10 Захавай сябе. 14.20 "Чароўныя гісторыі". 14.45 Маратон-15. 15.00 Зорны час. 15.40 "Элен і хлопцы". 16.05 Джэм. 16.30 Сем дзён спорту. 17.20 "Сакрэт трапіканкі". 18.10 Час пік. 18.35 Адгадай мэлёдыю. 19.05 Фільм "Чаму я жывы?". 19.45 Добрай ночы, дзеці! 20.00 Час. 20.40 "Віртуальная рэальнасьць". 21.35 Не страляйце. 21.55 Да і пасьля... 22.55 Лінія кіно. "Нам нельга прадбачыць", "Аб'езднік".

Канал "Расея" 6.30 "Мядзьведжыя гісторыі". 7.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 22.35 Весткі. 7.20 У гэты дзень... 7.30 Справавая Расея. 8.00 Мультфільм. 8.10 Свая гульня. 8.40 Сялянскае пытаньне. 9.05 "Санта-Барбара". 10.20 Кліп-антракт. 10.25 "Срэценка... Сустрэчы...". Тэлеспэк. 11.40 Сусьветная вёска. 12.05 "Адрынуты". Д/ф. 13.20 Справавая Расея. 14.50 Кола гісторыі. 15.45 Там-там навіны. 16.20 "Кацюша". Д/ф. 16.35 Кліп-антракт. 16.40 Выратаваньне-911. 17.30 Ваш партнэр. 17.40 L-клюб . 18.25 Клюб губэрнатараў. 19.35 "Санта-Барбара". 20.30 Ад фортэ да п'яна. 21.00 Надвор'е на заўтра. 21.05 "Халоднае лета 53-га". М/ф. 23.10 Міліцэйская кроніка. 23.20 Найлепшыя гульні НБА.

СПБ 10.35 Выбіраем губэрнатара. 11.55, 12.55, 13.55, 14.55, 15.55, 17.55, 18.55, 19.55, 20.55, 21.55 Інфарм ТВ. "Цяпер". 12.05 "Першае каханьне". 13.05 Тэрмін адказу сёньня. 13.35 Парады садоўнікам. 13.45 Тэлеслужба бясьпекі. 14.05 "Мы выйшлі з блякадных дзён". Т/ф. 14.45 "Арэшак". Д/ф. 15.10 "Сёньня ў парку". Т/ф. 15.35 Аўэртайм. 16.05 Стыль жыцьця. 16.10 "Сьвет Бастэра". Сэрыял для дзяцей. 16.55 Спартовы агляд. 17.05 Толькі бяз панікі! 17.35 Дзіцячая ТВ. 18.35 Вялікі фэстываль. 19.05 "Першае каханьне". 20.05 Выбіраем губэрнатара. 20.35 Тэлеслужба бясьпекі. 20.45 Што наша жыцьцё... 21.00 Спорт. 21.05 Выбіраем губэрнатара. 22.05 На ноч гледзячы. 22.20 "Вялікая гульня". С. 3.

IV канал, НТВ 7.00 Мір Вашаму дому. 7.10 Пэнсіён. 7.30 "Хачу зрабіць прызнаньне". М/ф. С. 1. 8.40 "Сустрэча для вас". 9.40 АБВГДэйка. 10.00 Італьянская мова. 10.30, 13.30, 16.45 СІП. 10.40 У пошуках літаратуры. 11.20 Мультфільм. 11.30 АНК прэзэнтуе... 12.00 Новая пачатковая школа. 12.30 Чалавек у рынкавай эканоміцы. 13.00 Але-ап! 13.35 "Маёр "Віхар". М/ф. С. 1. 14.45 Маленькі канцэрт. 15.00 Ключы срэбраныя. 15.30 Заняткі Фэміды. 16.00 Музычныя навіны. 16.15 Муззон. 17.00 "Сямейка Флінстаўн". 17.30 Футбольны клюб. 18.00, 21.00, 23.00 Сёньня. 18.35 Герой дня. 19.00 Рэгулярныя матчы НХЛ. "Кубак Стэнлі". 1/4 фіналу. 21.35 Час сэрыялу. "Доктар Кўін, жанчына-лекар". 22.30 Часінка. 23.20 Тэніс апоўначы.

Аўторак 7 траўня

Беларускае тэлебачаньне 7.30 Ранішні кактэйль. 7.50 Эканамікст. 8.00, 15.00, 18.50, 0.10 Навіны. 8.15 Аўтапарк. 8.30 Абібок. 9.00 ТБ – школе. 9.30 "Марынэска". Д/ф. 10.35 Гэтага мы не вывучалі... 10.50 "Дзяўчынка з гораду". М/ф. 12.05 Тэлевізійны Дом кіно. 12.55 "Узяць жывым". С. 1. 15.15 ТБ – школе. 15.45 Мультфільмы. 16.15 Усё пра ўсё. 17.00 Пэдагагічны экран. 17.20 Заняткі Н.Наважылавай. 17.50 Музычны антракт. 18.00 "Людзі-легенды. Вера Харужая". Д/ф. 18.15 Будзьце здаровыя. 18.25 Эканамікст. 18.35 MTV. 19.00 "Ніхто не заменіць цябе". М/ф. 20.05 Вэртыкаль. 20.40 Калыханка. 21.00 Панарама. 21.55 Музычны антракт. 22.10 Фільм "А шостай вечара пасьля вайны". 23.40 Крок.

ОРТ 5.00 Тэлеранак. 8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 22.25 Навіны. 8.15 "Сакрэт трапіканкі". 9.05 Фільм "Чаму я жывы?". 9.50 Сьмехапанарама. 10.15 Мультфільм. 10.30 Адгадай мэлёдыю. 11.10 Мы і рынак. 14.20 "Чароўныя гісторыі". 14.45 Квар'етэ "Вясёлая кампанія". 14.55 Мультытролія. 15.10 Чароўны сьвет, альбо Сінэма. 15.40 "Элен і хлопцы". 16.05 ...Да 16 і ня толькі. 16.30 Сем дзён спорту. 17.20 "Сакрэт трапіканкі". 18.10 Час пік. 18.35 Адгадай мэлёдыю. 19.05 Тэма. 19.45 Добрай ночы, дзеці! 20.00 Час. 20.40 Фільм "Зігзаг удачы". 22.35 50 x 50. 23.35 "Батальёны просяць агня". М/ф. С. 1. 0.35 "Улюбёныя песьні". Канцэрт.

Канал "Расея" 6.30 "Мядзьведжыя гісторыі". 7.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 22.40 Весткі. 7.20 У гэты дзень... 7.30 Справавая Расея. 8.00 Мультфільм. 8.20 L-клюб. 9.05 "Санта-Барбара". 12.00 Вуснамі дзіцяці. 12.30 Песьні Ў.Мальцава. 13.20 Расеі верныя сыны. Тэлемаратон да Дня Перамогі. 15.50 Месяцаслоў. 16.20 Расеі верныя сыны. 16.50 Здароўе. 17.00 Гаворыць Масква. 19.35 "Санта-Барбара". 20.30 Сам сабе рэжысэр. 21.00 Надвор'е на заўтра. 21.05 Расеі верныя сыны. 22.55 "Выпрабаваньне будучыняй". М/ф.

СПБ 10.35 Выбіраем губэрнатара. 11.55, 12.55, 13.55, 14.55, 15.55, 17.55, 18.55, 19.55, 20.55, 21.55 Інфарм ТВ. "Цяпер". 12.05 "Першае каханьне". 13.05 Тэрмін адказу сёньня. 13.35 Парады садоўнікам. 13.45 Тэлеслужба бясьпекі. 14.05 Да 51-х угодкаў Вялікае Перамогі. 14.35 Тэлефільм. 15.05 "Тры такты". Т/ф. 15.35 Мультфільм. 16.05 Стыль жыцьця. 16.10 "Сьвет Бастэра". 16.55 Спартовы агляд. 17.05 Толькі бяз панікі! 17.30 Паказвае ЛОТ. 18.35 Вялікі фэстываль. 19.05 "Першае каханьне". 20.05 Выбіраем губэрнатара. 20.35 Тэлеслужба бясьпекі. 20.45 Што наша жыцьцё... 21.00 Спорт. 21.05 Выбіраем губэрнатара. 22.05 На ноч гледзячы. 22.20 "Вялікая гульня". С. 5.

IV канал, НТВ 7.00 Мір Вашаму дому. 7.10 Пэнсіён. 7.30 "Хачу зрабіць прызнаньне", С. 2. 8.50 Родныя матывы. Канцэрт. 9.20 Ці сямейная гэта справа? 9.40 Француская для дзетак. 10.00 Француская мова ў дзеяньні. 10.30, 13.30, 16.45 СІП. 10.40 Георгіеўскія кавалеры. 11.30 АНК прэзэнтуе... 12.00 Навука-Відэа. 12.30 Чалавек у рынкавай эканоміцы. 13.00 Сусьветная вёска. 13.35 "Маёр "Віхар". С. 2. 14.50 Відэапаэзія. 15.00 "Дрэва 42-га". Д/ф. 15.30 Суседзі на плянэце. 16.00 Музычныя навіны. 16.15 Муззон. 17.00 "Сямейка Флінстаўн". 17.30 "Заможная жанчына: Утрымаць мару". 18.00, 21.00, 23.00 Сёньня. 18.35 Герой дня. 19.00 Сьвет кіно. "Актагон". 20.50 Доктар Кут. 21.35 Час сэрыялу. "Доктар Кўін, жанчына-лекар". 22.30 Часінка. 23.20 Вялікі рынг. 23.50 Мэляманія.

Серада 8 траўня

Беларускае тэлебачаньне 7.30 Ранішні кактэйль. 7.50 Эканамікст. 8.00, 15.00, 18.50, 0.10 Навіны. 8.15 "Нам рана жыць успамінамі..." Ф/к. 9.00 ТБ – школе. 9.30 "У вайны не жаночае аблічча". Д/ф. 10.20 "Зорная ростань". 11.00 Безьліч. 12.00 "Узяць жывым". С. 2 і 3. 15.15 "Іван". М/ф. 16.30 Арсэнал. 17.00 Крэда. 17.20 Госьці ў дом. 17.50 Музычны антракт. 18.00 Урачыстае паседжаньне і канцэрт. 20.05 Хто гэта? 20.10 Супэргол. 20.40 Калыханка. 21.00 Панарама. 21.55 Музычны антракт. 22.10 "Яны змагаліся за Радзіму". М/ф. С. 1. 23.30 Каралеўскае паляваньне.

ОРТ 5.00 Тэлеранак. 8.00, 11.00, 14.00, 17.00, Навіны. 8.15 "Сакрэт трапіканкі". 9.05 Тэма. 9.45 У сьвеце жывёлаў. 10.30 Адгадай мэлёдыю. 11.10 Кантакт. 11.50 "На ўсё астатняе жыцьцё...". С. 4. 12.50 "Старэйшы сын". С. 2. 14.20 "Чароўныя гісторыі". 14.45 Кактус і С°. 14.55 До-Мі-Соль. 15.10 Покліч Джунгляў. 15.40 "Элен і хлопцы". 16.05 Тэт-а-тэт. 16.30 Сем дзён спорту. 17.20 "Сакрэт трапіканкі". 18.20 Адгадай мэлёдыю. 18.50 Футбол. Чэмпіянат Расеі. 19.45 Добрай ночы, дзеці! 20.00 Час. 20.40 Фільм "Праверка на дарогах". 22.25 Бэжавы туман. 23.15 "Батальёны просяць агня". С. 2.

Канал "Расея" 6.30 "Мядзьведжыя гісторыі". 7.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 23.15 Весткі. 7.20 У гэты дзень... 7.30 Справавая Расея. 8.00 "Залатое кураня". М/ф. 9.10 Мультфільмы. 9.30 Прасьцей за простае. 10.20 "Нябёсны Ціхаход". М/ф. 11.35 Гэты сучасны "Сучаснік". 12.30 Наш сад. 13.20 Справавая Расея. 14.55 Імпэрыя гульняў. "Глядыятары". 15.45 Там-там навіны. 16.20 Расея ў асобах. 16.45 Пытаньні шараговага грамадзяніна. 16.55 Урачыстая сустрэча герояў Вялікай Айчыннай вайны. 17.50 "Мы марылі пра мір..." Д/ф. 18.25 Лідар-прагноз. 19.35 Сьвяточны канцэрт. 21.05 Надвор'е на заўтра. 21.10 Футбол. Кубак кубкаў. Фінал. "Пары Сэн-Жэрмэн" (Францыя) – "Рапід" (Аўстрыя). 23.30 "На Мурамскай дарожцы". М/ф. 0.55 Гукавая дарожка.

СПБ 10.35 Выбіраем губэрнатара. 11.55, 12.55, 13.55, 14.55, 15.55, 17.55, 18.55, 19.55, 20.55, 21.55 Інфарм ТВ. "Цяпер". 12.05 "Першае каханьне". 13.05 Тэрмін адказу сёньня. 13.35 Парады садоўнікам. 13.45 Тэлеслужба бясьпекі. 14.05 Да 51-х угодкаў Вялікае Перамогі. 14.35 "Сугучча". Т/ф. 15.05 "Я помню дзіўнае імгненьне". Т/ф. 16.05 Стыль жыцьця. 16.10 "Сьвет Бастэра". 16.55 Спартовы агляд. 17.05 Толькі бяз панікі! 17.30 Паказвае ЛОТ. 18.35 Вялікі фэстываль. 19.05 "Першае каханьне". 20.05 Выбіраем губэрнатара. 20.35 Тэлеслужба бясьпекі. 20.45 Што наша жыцьцё... 21.00 Спорт. 21.05 Выбіраем губэрнатара. 22.05 На ноч гледзячы. 22.20 "Вялікая гульня". С. 6.

IV канал, НТВ 7.00 Мір Вашаму дому. 7.10 Пэнсіён. 7.30 "Быў месяц травень". М/ф. 9.20 Ці памятаеш ты? 9.40 Нямецкая для дзетак. 10.00 Нямецкая мова. 10.30, 13.30, 16.45 СІП. 10.40 Ордэны Расеі. 11.30 АНК прэзэнтуе... 12.00 Аўдыторыя. 12.30 Чалавек у рынкавай эканоміцы. 13.00 Пецярбурскія гісторыі. 13.35 "Маёр "Віхар". С. 3. 15.00 "Ведаць ня можаш долі сваёй". Д/ф. 16.00 Музычныя навіны. 16.15 Муззон. 17.00 "Сямейка Флінстаўн". 17.30 "Заможная жанчына: Утрымаць мару". 18.00, 21.00, 23.00 Сёньня. 18.35 Герой дня. 19.00 Фільм "Наш дом". 20.40 "Тэфі-96": хто ёсьць хто. 21.35 Час сэрыялу. "Доктар Кўін, жанчына-лекар". 22.30 Часінка. 23.20 Такое спартовае жыцьцё. 23.50 Кавярня Абломаў.

Чацьвер 9 траўня

Беларускае тэлебачаньне 8.00 "Курган". Д/ф. 8.10 "Песьні вайны". Ф/к. 8.45 "Вянок санэтаў". М/ф 10.10 Шоў-конкурс "Тэлебом" 11.20 Мультфільм. 11.50 Шматгалосьсе. 12.20 "Расьцьвітаюць яблыні і грушы..." 12.40 Музычны антракт. 12.50 "Дзеці вайны". 13.00 Канцэрт хору вэтэранаў вайны і працы. 13.30 "Балада пра салдата". М/ф. 15.00, 21.00 Навіны. 15.10 "Праз усю вайну". Ф/к. 15.30 "Кантрасты". 16.00 "Віншуем Вас!" 16.50 Сьветлае памяці тых, хто загінуў у барацьбе супраць фашызму. 17.00 Ё.-С.Бах. Канцэрт для фартэпіяна з аркестрам. 17.30 "Так гэта было..." 17.50 "Беларускі вакзал". М/ф. 19.25 "Канцэрт – фронту". 20.40 Калыханка. 21.50 "Яны біліся за Радзіму". М/ф. С. 2. 23.10 "Крок". 23.40 Канцэрт аркестра БДУ.

ОРТ 6.00 Тэлеранак. 8.00 Парад войскаў на Чырвонай плошчы. 9.55 Фільм-спэктакаль "З запісак Лапаціна". 11.55 Канцэрт Л.Лешчанкі. 12.50, 14.20 Фільм "Звычайны фашызм". 14.00, 17.00, 23.45 Навіны. 15.30 Фільм "Неспакойная гаспадарка". 17.20 "Колькі імгненьняў вайны". 17.50 "Сьветлае памяці тых, хто загінуў у барацьбе супраць фашызму". Хвіліна маўчаньня. 18.20 Фільм "Жэня, Жэнечка і Кацюша". 19.45 "Добрай ночы, дзеці!". 20.00 Час. 20.45, 21.05 "Поле цудаў". 21.00 Салют. 21.55 Фільм "Ляцяць жураўлі". 0.00 "Блакітны агеньчык" 1.05 "Батальёны просяць агня". С. 3

Канал "Расея" 7.00, 13.00, 19.00, 22.10 Весткі. 7.20 "Гэты Дзень Перамогі..." 7.30 "Чакалі мяне". Канцэрт. 7.55 Парад на Чырвонай плошчы 8.55 Відэапаэзія. 9.10 "У імя жыцьця на зямлі". Д/ф. 10.00 "Гэты Дзень Перамогі...". 10.20 "Брадвэй" нашага юнацтва". Д/ф. 10.50 "За сяброў сваіх і Айчыну!" 10.55 "Лейтэнанты". 11.25 "А сьвітанкі тут ціхія". М/ф. 14.50 "Гэты Дзень Перамогі..." 15.10 XX стагодзьдзе ў кадры і па-за кадрам. 16.10 "Выпадак з Палыніным". М/ф. 17.50 Сьветлае памяці тых, хто загінуў у барацьбе супраць фашызму. 18.04 "Песьні, якія я люблю". 19.35 Фільм "Масква сьлязам ня верыць". 22.40 "Гэты Дзень Перамогі..." 23.00 "Лета каханьня". М/ф.

СПБ 9.00 "Хіба сэрца забудзе". 9.30 "Ніхто не забыты". 10.45 Канцэрт ансамблю "Сьпевакі Расеі". 11.15 "Пецярбург. Расея. Лётнае надвор'е". В/ф. 11.35 Стыль жыцьця. 11.40 "Сядай поруч, Мішка!". М/ф. 12.55, 14.55, 18.55, 20.55, 21.55 Інфарм ТВ. "Цяпер". 13.05 "Я адыходжу да пагіблых пакаленьняў". Д/ф. 13.53 "Жэня, Жэнечка і Кацюша". М/ф. 15.05 Стыпэндыяты праграмы "Клясыка і будучыня". 15.50 "Мы любім гэтыя песьні". 16.05 Кідайка. 16.50 Мультфільм. 17.05 Паказвае ЛОТ. 17.50 Сьветлае памяці тых, хто загінуў у барацьбе супраць фашызму. Хвіліна маўчаньня. 18.05 "Ленінградзкая сымфонія". Ф/б. 18.35 Вялікі фэстываль. 19.05 "Чорная акула". М/ф. 20.45 "Дні вайны". Т/ф. 21.05 Канцэрт А.Разэнбаўма. 22.05 Прысьвячаецца вэтэранам. 22.40 "Як быць каханымі?". 23.00 "Ад імя ўсіх сваіх". М/ф. С. 1.

IV канал, НТВ 7.00 Мір Вашаму дому. 7.10 Д/ф "Апошні парад". 7.40 Анонс Сямейнага каналу. 7.50 Ці памятаеш ты? 8.10 "Адзін пасярод Расеі". Спэкт. 8.45 Сямейны канал. 9.10 "Сем нот у цішыні". 9.40 Бэрлін – Масква. 10.00 Сямейны канал. 10.20 Часопіс часопісаў. 10.30, 13.30, 16.45 СІП. 10.40 Сямейны канал. 11.05 Захаваць сьвятло таленту. 11.50 Сямейны канал. 12.15 "Два байцы". М/ф. 13.35 Хатнія гадаванцы. 13.55 "Чакалі мяне, і я вярнуся..." 14.20 ВГІК. Гарызонты кіно і відэа. 14.50 "Шарман-шоў". 15.45 Кар'ера. 16.15 Канцэрт у Крамлі. 17.00 Д/ф."Вайскаводцы. Георгі Жукаў, маршал Савецкага Саюзу". 17.50 Сьветлае памяці тых, хто загінуў у барацьбе супраць фашызму. Хвіліна маўчаньня. 18.00, 21.00, 23.00 "Сёньня". 18.35 "Баявы кіназборнік N7" 19.25 М/ф "Ваенна-палявы раман". 21.35 Мір кіно. "Мэсье Кляйн". 23.40 "Імпэрыя відовішчаў. Юры Антонаў".

Пятніца 10 траўня

Беларускае тэлебачаньне 8.00 "А дзе мне ўзяць такую песьню..." Д/ф. 8.20 "Да мяне, Мухтар!" М/ф. 9.45 Мультфільм. 10.00 "Яшчэ ня вечар..." 10.15 Футбол. Кубак Беларусі. 1/2 фіналу. МПКЦ (Мазыр) – "Атака-Аўра" (Менск). Перадача з Гомеля. 12.05 Студыя "Калыханка". "Мультыклюб". 12.35 "Усе мы родам зь дзяцінства". 14.05 "Гарачае лета 41-га". 14.35 "На хвалях нашай памяці". 16.00 Тэлевізійны Дом кіно. 16.35 "Дзіўны рэйс". Спэкт. 17.45 Запрашаем на вячоркі. 18.20 На вашыя просьбы. "Узыходжаньне". 20.05 Кінаканцэрт, прысьвечаны Дню Перамогі. 20.40 Калыханка. 21.00 Панарама. 21.50 "Лёс чалавека". М/ф. 23.50 "12, альбо На ноч гледзячы". 23.35 Акалада.

ОРТ 7.45 Фільм "Не баліць галава ў дзятла". 9.00, 14.00, 17.00, 23.25 Навіны. 9.10 Недарожныя нататкі. 9.30 "Не пазяхай!". 10.00 Ранішняя пошта. 10.35 "Эрмітаж". 11.00 "З правам пераможцаў". С. 1. 11.45 Смак. 12.05 Спэктакаль "Соля для гадзіньніка з боем". 14.20 Аўтамабіль і я. 14.40 "Вікторыя". 15.30 "Амэрыка з М.Таратутам". 16.00 У сьвеце жывёлаў. 16.35 Тэлескоп. 17.20 Шчасьлівы выпадак. 18.05 Фільм "Старыя-разбойнікі". 19.45 "Добрай ночы, дзеці!". 20.00 Час. 20.45 "Дэтэктыўнае агенцтва "Месяцовае сьвятло". 21.45 Погляд. 22.30 "Брэйн рынг". 23.40 "Успамін пра В.Рэзьнікава". 0.10 "Батальёны просяць агня". С. 4.

Канал "Расея" 6.55 "У гэты дзень...". 7.10 Усяго патроху. 8.00 "Ня высечы...". 8.15 "Вас запрашае газэта "Иностранец". 8.30 Гасьцініца Дзеда Мазая. 8.45 Першы Дубаль. 9.00 Аты-баты... 9.30 "Брадвэй" нашага юнацтва". Д/ф. 10.00 Весткі аб адзінаццатай. 10.15 Гандлёвы дом. 10.30 "Вялікае расейскае сьвята". Д/ф. 10.50 "Сто жаўнераў і дзьве дзяўчыны". М/ф. 12.25 Кнігарня. 13.00, 19.00, 21.45 Весткі. 13.20 Расейскае караоке. 13.40 Футбол бязь межаў. 14.10 Рэтра-шлягер. 14.40 Мультфільмы. 15.15 "Пецярбурскія сэзоны". 15.40 Месяцаслоў. 15.50 Кола гісторыі. 16.45 Дыснэй штопятніцы. 18.25 Прасьцей за простае. 19.35 Фільм "Галоўнай вуліцай з аркестрам". 21.10 Надвор'е на заўтра. 21.15 "Музыка Чырвонае плошчы". 22.00 Фільм "Таксі-блюз".

СПБ 9.15 "Рукі ўгору". М/ф. 10.25 Непазнанае. 10.55 Стыль жыцьця. 11.00 Асабістая справа. 11.30 Па ўсёй Расеі. 11.45 Фэстываль "Неўскія асамблеі". 12.30 Храм. 12.55, 14.55, 18.55, 20.55, Інфарм ТВ. "Цяпер". 13.05 "Скандальнае здарэньне". Ф/с. 15.05 Зоркі Марыінскага тэатру. 15.50 Дзіцячая ТВ. 16.25 Зэбра. 16.55 "Спартовы агляд". 17.05 Тэатральны фэстываль "Балтыйскі дом". 17.35 Паказвае ЛОТ. 18.35 Вялікі фэстываль. 19.05 Да 100-х угодкаў Расейскага кінэматографу. 21.00 Спорт. 21.05 "Бяз назвы". 21.40 "No smoking". 22.25 Пецярбург-рэвю. 22.40 "Ад імя ўсіх сваіх". С. 2.

IV канал, НТВ 7.00 Дотык. 8.00 Рытміка. 8.15 Стрыжнявы момант. 8.25 Анонс Сямейнага каналу. 8.35 Дзіцячая пляцоўка. 8.55 Тэлегазэта. 9.00 Сямейны канал. 9.20 Вэрнісаж. 9.35 Карысныя парады. 9.55 Пэнсіён. 10.00 Графаман. 10.10 Сямейны канал. 10.30, 13.30, 16.45 СІП. 10.40 Сямейны канал. 11.00 "Бурда мадэн" прапануе... 11.30 Сямейны канал. 11.55 "Ты ёсьць". М/ф. 13.35 Музычная кунсткамэра. 14.05 "Бацькаўшчына Герасімава". П. 1. 14.35 Тэлевізійны клюб "Спадар". 15.20 Тэатар танца "Гжэль". 15.30 "Самота моцнага..." 16.15 Шчыра Ваш. 17.00 "Сямейка Флінстаўн" 17.30 "Футбольны клюб." 18.00, 21.00, "Сёньня". 18.35 Сьвет кіно. Фільм "Гран пардон! Мафія па-француску", Ф. 1. 21.35 Фільм "Паляўнічы на аленяў". 0.45 Начны канал. Эратычныя шоў света

Субота 11 траўня

Беларускае тэлебачаньне 8.00 "Марай каханьня, марай прыгожай..." Ф/к. 8.30 "Беларускія матывы". Д/ф. 8.50 Сутнасьць. 9.20 Заняткі Н.Наважылавай. 9.50 Здароўе. 10.20 "Усё пра ўсё". 11.05 "Ералаш". 11.25 Мультфільм. 11.45 Эўрапейская дваццатка MTV. 12.30 Шматгалосьсе. 12.50 "Сьвет прыроды і захапленьняў". 13.40 Капяж. 14.10 Алімпійскі сылюэт. Вольная барацьба. 14.30 "Прэс-імпрэза". 15.10 Беларускі дом. 16.30 Чацвертае вымярэньне. 17.15 Галерэя. 17.50 На вашыя просьбы. "Экіпаж". 20.05 Слоік коміксаў. 20.40 Калыханка. 21.00 Навіны. 21.45 "Табар сыходзіць у неба". М/ф. 23.30 Безьліч. 0.30 Цёмны пакой.

ОРТ 7.25 Фільм "Узброены і вельмі небясьпечны". 9.00, 14.00 Навіны. 9.10 Слова пастыра. 9.30 Пакуль усе дома. 10.05 Ранішняя зорка. 10.55 Неяк раз. 11.05 "З правам пераможцаў". С. 2. 11.50 Служу Расеі! 12.20 Грай, гармонік любы! 12.50 Відавочнае-неверагоднае. 13.25 Сьмехапанарама. 14.15 Вакзал мары. 15.00 Клюб падарожнікаў. 15.40 Мультфільм "Амэрыканскі хвост". 16.55 Футбол. Кубак Расеі. Фінал. 18.59 "19.59". 19.55 "Незвычайныя прыгоды італьянцаў у Расеі". М/ф. 22.00 "Дні". 22.40 Фільм "Цягнік". 0.30 "Гэта было... было..."

Канал "Расея" 7.00, 10.00, 13.00, 19.00, 23.25 Весткі. 7.20 "У гэты дзень". 7.30 Усяго патроху. 8.20 "Ваўкалакія, альбо Загадка доктара Нікадзіма". 8.35 Залаты ключык. 8.50 Падоўжанка. 9.15 Ваш партнэр. 9.30 Вуснамі дзіцяці. 10.15 Добрае раніцы, Эўропа!. 10.45 "Падарожжа "Інвайт". 11.00 "Брадвэй" нашага юнацтва". Д/ф. 11.30 "Шуляк – лясны прывід". Д/ф. 12.25 Кліп-антракт. 12.30 "Паэт у Расеі – больш, чым паэт". 13.20 Дэ-факта. 13.40 "Канёк Гарбунок". Мультфільм. 14.50 Бясконцае падарожжа. 15.35 "Пецярбурскія сэзоны". 16.05 Імпэрыя гульняў. "Глядыятары". 17.00 Спэктакаль "Адыходзіў стары ад Старой". 18.25 Свая гульня. 19.35 Суботні вечар з Л.Гурчанка. 21.00 Надвор'е на заўтра. 21.05 Падвойны партрэт. 22.00 Фільм "Каханьне і кулі". 23.40 Праграма "А".

СПБ 9.35 Лекавае слова. 9.05 Пецярбург-рэвю. 9.20 Гонар маю! 9.45 "Ўік-энд з дэтэктывам". 10.20 Стыль жыцьця. 10.35 "Увесь гэты цырк". 10.55 Ток-шоў "Наўздагад". 11.40 Яшчэ адна Расея. 12.25 Аўэртайм. 12.40 Старое танга. 12.55, 14.55, 18.55, 20.55 Інфарм ТВ. "Цяпер". 13.05 "Ўік-энд з дэтэктывам". 13.25 "Тастамант Сталіна". М/ф. 15.05 Скарбы Пецярбургу. Эрмітаж. 15.20 Парадоксы гісторыі. "Фэномэн альбо Загадкі "К.Ф.". 15.50 Дзіцячая ТВ. 16.55 "Спартовы агляд". 17.05 У.Высоцкі. "Песьні-маналёгі". 17.20 "Бані О'Хэйр". М/ф. 19.05 "Птушыны шлях". М/ф. 20.40 Мультфільм для дарослых. 21.05 Пецярбург-рэвю. 21.25 Блеф-клюб. 22.00 Міжнароднае паведамленьне. 22.20 "Сокал і Сьнегавік". М/ф.

IV канал, НТВ 7.00 Праграма для хрысьціянаў. 7.30 "Скарбы". 7.55 Грош у квадраце. 8.25 Сустрэча з рэдкалегіяй часопіса "Фатаграфія". 8.35 Патрэбныя рэчы. 8.55 Тэлегазэта. 9.00 Сямейны канал. 9.20 Домаўладальнік. 9.35 Кансіліюм. 10.05 Пэнсіён. 10.10 Сямейны канал. 10.30, 13.30, 16.45 СІП. 10.40 Ноў-хаў. 11.10 Сапярыс S. 11.25 У сямейны нататнік. 11.50 Сямейны канал. 12.10 "Сіняя птушка". Мультфільм. 13.00 "Парад-канцэрт". 13.35 Тэлегульня "З паўслова" 14.45 "Мой пяшчотна каханы дэтэктыў". М/ф. 16.10 СІП. "Навіны кіно". 16.30 Ці выклікалі гумарыста? 17.00 "Дыназаўрык на імя Дынк". 17.30 "Догшоў. Я і мой сабака". 18.00, 21.00, "Сёньня". 18.30 "Характары". 19.10 "Паліцыя Маямі. Аддзел нораваў". 20.00 "Надоечы" . 20.45 "Лялькі". 21.35 Сьвет кіно. "Гран пардон! Мафія па-француску", Ф. 2. 23.45 "Трэцяе вока". 0.30 Начны канал. "Плэйбой".

Нядзеля 12 траўня

Беларускае тэлебачаньне 8.00 "Матыў". Д/ф. 8.40 "Конан". 9.05 Пра шахматы і шахматыстаў. 9.40 Найлепшыя хіты MTV. 10.10 Вяршіня сьвету. 10.30 Усё нармальна, мама! 11.00 Тураб'ектыў. 11.20 Аўтапарк. 11.35 Студыя "Вакно". 12.45 Тэатар у крэсьле. 13.25 Фільм "Дамы запрашаюць кавалераў". 14.40 Канцэртны сэзон. 15.20 Мост. 15.50 Пераможца. 16.10 Госьці ў дом. 16.20 "Дзікі поўдзень". 16.50 Вяршіня сьвету. 17.10 Абібок. 17.40 "Мужчына і дзьве ягоныя жанчыны". М/ф. 19.40 Калыханка. 20.00 Рэзананс. 20.50 Спартовы тэлекур'ер. 20.55 Навіны-ТБ. 21.10 Ток-шоў "Карамболь". 21.45 "Крыкі і шэпты". М/ф. 23.40 "Аксамітавы сэзон".

ОРТ 5.00 Тэлеранак. 7.50 Тыраж "Спартлято". 8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 22.50 Навіны. 8.15 Футбол. Кубак Расеі. Фінал. 9.50 "Поле цудаў". 11.10 ТРК "Мір". 11.50 "Мёртвыя душы". М/ф. С. 1. 13.00 Мультфільм. 13.10 "Джузэпэ Вэрдзі". С. 1. Ч. 1. 14.20 "Чароўныя гісторыі". 14.45 Лега-го. 15.10 Тын-тонік. 15.40 "Элен і хлопцы". 16.05 Рок-занятак. 16.30 Сем дзён спорту. 17.20 Чалавек і закон. 17.50, 20.40 Фільм "Іронія лёсу, альбо Зь лёгкай парай!". 19.45 "Добрай ночы, дзеці!". 20.00 Час. 22.20 Футбольны агляд. 23.00 Каханьне зь першага погляду. 23.40 Музычная праграма MTV.

Канал "Расея" 6.30 "Мядзьведжыя гісторыі". 7.00, 10.00, 13.00, 16.00, 22.50 Весткі. 7.20 "У гэты дзень...". 7.30 "Справавая Расея". 8.00 Прасьцей за простае. 8.30 "Піша дамоў вайна". 9.15 Гукавая дарожка. 10.20 Расейскае пято. 11.00 "Прыгоды маленькага Мука". М/ф. 12.10 Мультфільмы. 12.30 "Твае магчымасьці, чалавек". 13.20 "Справавая Расея". 15.05 "Чароўная валіза". 15.15 "Радасьць-96". 15.45 Там-там навіны. 16.20 Расея ў асобах. 16.50 Кліп-антракт. 17.00 Чароўны мір Дыснэя. 17.55 Момант ісьціны. 18.40 Рапартэр. 19.00 Люстра. 19.50 Надвор'е на заўтра. 19.55 "Курыца". М/ф. 21.10 "Калізэй". 22.05 У Ксюшы. 22.35 Рэк-тайм. 23.05 Аналізы тыдня.

СПБ 10.35 Выбіраем губэрнатара. 11.55, 12.55, 13.55, 14.55, 15.55, 17.55, 18.55, 19.55, 20.55, 21.55 Інфарм ТВ. "Цяпер". 12.05 "Першае каханьне". 13.05 Тэрмін адказу сёньня. 13.35 Парады садоўнікам. 13.45 Тэлеслужба бясьпекі. 14.05 "Скарбы 1000 Будаў". 15.05 Пецярбург-рэвю. 15.20 "Пад небам Бэрліну". 16.05 Стыль жыцьця. 16.10 "Нана". 16.55 Футбол. Чэмпіянат Італіі. 19.05 "Першае каханьне". 20.05 Выбіраем губэрнатара. 20.35 Тэлеслужба бясьпекі. 20.45 "Што наша жыцьцё...". 21.00 Спорт. 21.05 Выбіраем губэрнатара. 22.05 На ноч гледзячы. 22.20 "Парад парадаў".

IV канал, НТВ 7.00 Мір Вашаму дому. 7.10 Пэнсіён. 7.30 "Мужчынская кампанія". М/ф. 8.45 "І зноў яблыні цьвітуць..." 9.30 "Сёньня ў нашым горадзе". Мультфільм. 9.40 Ангельская для дзяцей. 10.00 Пачынаем ангельскую бізнэс-мову. 10.30, 13.30, 16.45 СІП. 10.40 Вышэйшая школа. 10.55 Кампутарны весьнік. 11.30 У працоўны поўдзень. 12.00 Плянэта "Здароўе". 12.30 Чалавек у рынкавай эканоміцы. 13.00 "Карусэль каханьня". 13.35 "Супрацьстаяньне". М/ф. С. 1. 14.40 "Удалечыні ад шуму гарадзкога". Д/ф. 15.00 "Гук сьветаў". В.Хлебнікаў. 16.00 Музычныя навіны. 16.15 "Муззон". 17.00 "Паліцэйскі Кэтс і ягоны сабака". 17.30 Тэлегульня "Сто да аднаго". 18.00 "Сёньня". 18.30 "Авацыя". 19.00 "Паліцыя Маямі. Аддзел нораваў". 20.00 "Вынікі". 21.10 Мір кіно. "Сямейны бізнэс". 23.15 "Імпэрыя відовішчаў. Валеры Мэладзэ".

ПРАГРАМА ПЕРАДАЧАЎ

СТАЛЫЯ ПЕРАДАЧЫ

DW

Перадача "Часопіс. Праграма навінаў" трансьлюецца: штопанядзелка: 03.00, 08.00, 12.00, 16.00, 20.00, 23.00, 01.00 (н), 14.00, 18.00, 22.00 (a), 23.00 (r); штоаўторка, штосерады, штočацьвер, штопятніцы: 02.00, 03.00, 07.00, 10.00, 14.00, 18.00, 22.00 (a), 04.00, 05.00, 08.00, 12.00, 16.00, 20.00, 23.00, 01.00 (н), 06.00, 23.00 (r); штосуботы: 02.00, 03.00, 07.00, 10.00, 14.00, 22.00 (a), 04.00, 05.00, 08.00, 12.00, 16.00, 18.00, 20.00, 23.00, 01.00 (н), 06.00, 23.00 (r); штонядзелі: 02.00, 07.00, 14.00, 18.00 (a), 04.00, 08.00, 10.00, 12.00, 16.00, 20.00, 01.00 (н), 06.00 (r). Перадача "Бульвар Германія" трансьлюецца: штопанядзелка: 16.15, 21.00, 01.15 (н), 18.15 (a); штоаўторка, штосерады, штočацьвер, штопятніцы: 03.15, 14.15, 18.15 (a), 12.15, 16.15, 21.00, 01.15 (н); штосуботы: 03.15, 14.15 (a), 12.15 (н).

TV5
LA TELEVISION INTERNATIONALE

Тэлеранак + надвор'е + навіны 07.30 (у суботу й нядзелю няма). Тэлечасопіс (Канада) 09.05, (Францыя-3) 13.35, (Швэйцарыя) 20.30, (Францыя-2) 23.05, (Бэльгія) 02.00. Надвор'е + навіны 09.30 (у суботу й нядзелю + 09.00). Навіны 11.30. Надвор'е на пяці кантынэнтах 13.30, 20.25, 23.00. Часопіс TV5 17.00. Часопіс TV5 + надвор'е 19.30. Вялікая музычная гульня 00.35. Вечаровыя навіны + надвор'е 01.30.

NBC SUPER CHANNEL

Панядзелак, аўторак, серада, чацьвер, пятніца Навіны NBC з Томам Брокаў (у панядзелак няма) 07.00, начныя 02.30. Сусьветныя навіны ITN 07.30 (кар. агляд), 19.00, 22.30. Сёньня. Агляд. Сусьветныя навіны ITN. Ранішняя Бізнэсінфармацыя FT 08.00. Супэрмаркет 10.00. Эўрапейскі грашовы кругазварот 11.00. Рупар (жывы рэпартаж зь біржы) 16.00. Амэрыканскі грашовы кругазварот 17.00. Вечаровыя бізнэс-навіны FT 18.30. Субота Навіны NBC з Томам Брокаў 07.30. Сусьветныя навіны ITN 09.00, 19.00, 22.30. Нядзеля Навіны NBC 07.30. Сусьветныя навіны ITN 10.00, 19.00, 22.30.

ARTE

Панядзелак, аўторак, серада, чацьвер Навіны. 71/2 20.30; штодзень Навіны. 8 1/2 21.30.

RTL

(st) — стэрэафанічнае суправаджэньне
(dd) — суправаджэньне DOLBY SURROUND SOUND

Панядзелак, аўторак, серада, чацьвер, пятніца. Рэклама тэлебачаньня RTL 06.30, 07.00, 07.30, 08.30, 09.00, 10.00. Навіны, спорт, прагноз надвор'я 19.45.

BBC WORLD

Панядзелкі

Навіны + Сусьветны бізнэс, 24 гадзіны 01.00. Навіны 02.00. Грошы 02.10. Сапён навінаў + Сусьветны бізнэс, Азія сёньня, 24 гадзіны 03.00. Апошнія паведамленьні 06.00. Грошы 06.05. Навіны дня 07.00. Навіны 10.00. Грошы 10.15. Навіны + Бізнэс, Надвор'е 11.00. Тайм-аўт. Ежа й пітво 11.30. Дошка навінаў 12.00. Апошнія паведамленьні 14.00. Карэспандэнт 14.05. Навіны 15.00. Сусьветны бізнэс 15.15. Гадзіна навінаў з краінаў Азіі і Ціхаакіянскага рэгіёну 15.30. Тайм-аўт 16.30. Навіны 17.00. Грошы 17.15. Навіны + Бізнэс 18.00. Тайм-аўт. Паказ моды 18.30. Навіны Z0.00. Сусьветны бізнэс 19.15. Тайм-аўт. Сьвет заўтра 19.30. Сьвет сёньня 20.00. Апошнія паведамленьні 22.00. Грошы 22.05. Навіны + Надвор'е 23.00. Тайм-аўт. Сьвята 23.30. Рэпартаж пра падзеі ў сьвеце + Сусьветны бізнэс, 24 гадзіны 01.00.

Аўторкі

Навіны + Сусьветны бізнэс, 24 гадзіны 01.00. Навіны 02.00. Начныя навіны 02.10. Сапён навінаў + Сусьветны бізнэс, Азія сёньня, 24 гадзіны 03.00. Апошнія паведамленьні 06.00. Панарама 06.05. Навіны дня 07.00. Навіны 10.00. Панарама 10.15. Навіны + Бізнэс, Надвор'е 11.00. Тайм-аўт. Сьвет заўтра 11.30. Дошка навінаў 12.00. Навіны 14.00. Грошы 14.15. Навіны 15.00. Сусьветны бізнэс 15.15. Гадзіна навінаў з краінаў Азіі і Ціхаакіянскага рэгіёну 15.30. Шоў Эндру Нэйла 16.25. Навіны 17.00. Панарама 17.15. Навіны + Бізнэс 18.00. Тайм-аўт. Ежа й пітво 18.30. Навіны 19.00. Сусьветны бізнэс 19.15. Тайм-аўт. Фільм'96 з Бары Норманам 19.30. Сьвет сёньня 20.00. Апошнія паведамленьні Z3.00. Панарама 22.05. Навіны + Надвор'е 23.00. Тайм-аўт. Паказ моды 23.30. Рэпартаж пра падзеі ў сьвеце + Сусьветны бізнэс, 24 гадзіны 01.00.

Сярэды

Навіны + Сусьветны бізнэс, 24 гадзіны 01.00. Навіны 02.00. Начныя навіны 02.09. Сапён навінаў + Сусьветны бізнэс, Азія сёньня, 24 гадзіны 03.00. Апошнія паведамленьні 06.00. Сусьветныя дэбаты 06.05. Навіны дня 07.00. Апошнія паведамленьні 10.00. Даляглядьі 10.05. Навіны + Бізнэс, Надвор'е 11.00. Тайм-аўт. Фільм'96 з Бары Норманам 11.30. Дошка навінаў 12.00. Навіны 14.00. Панарама 14.15. Навіны 15.00. Сусьветны бізнэс 15.15. Гадзіна навінаў з краінаў Азіі і Ціхаакіянскага рэгіёну 15.30. Шоў Эндру Нэйла 16.25. Апошнія паведамленьні 17.00. Аголены Галівуд 17.05. Навіны + Бізнэс 18.00. Тайм-аўт. Сьвет заўтра 18.30. Навіны 19.00. Сусьветны бізнэс 19.15. Тайм-аўт. Аўтаймгненьне 19.30. Сьвет сёньня 20.00. Апошнія паведамленьні 22.00. Арыентыр — Паўночная і Паўднёвая Амэрыка 22.05. Навіны + Надвор'е 23.00. Тайм-аўт. Ежа й пітво 23.30. Рэпартаж пра падзеі у сьвеце + Сусьветны бізнэс, 24 гадзіны 01.00.

Чацьвяргі

Навіны + Сусьветны бізнэс, 24 гадзіны 01.00. Навіны 02.00. Начныя навіны 02.09. Сапён навінаў + Сусьветны бізнэс, Азія сёньня, 24 гадзіны 03.00. Апошнія паведамленьні 06.00. Арыентыр — Паўночная і Паўднёвая Амэрыка 06.05. Навіны дня 07.00. Апошнія паведамленьні 10.00. Сусьветныя дэбаты 10.05. Навіны + Бізнэс, Надвор'е 11.00. Тайм-аўт. Аўтаймгненьне 11.30. Дошка навінаў 12.00. Апошнія паведамленьні 14.00. Даляглядьі 14.05. Навіны 15.00. Сусьветны бізнэс 15.15. Гадзіна навінаў з краінаў Азіі і Ціхаакіянскага рэгіёну 15.30. Шоў Эндру Нэйла 16.25. Апошнія навіны 17.00. Арыентыр — Паўночная і Паўднёвая Амэрыка 17.05. Навіны + Бізнэс 18.00. Сусьветны бізнэс 18.15. Тайм-аўт: фільм з Бары Норманам 18.30. Навіны 19.00. Сусьветны бізнэс 19.15. Тайм-аўт 19.30. Сьвет сёньня 20.00. Апошнія паведамленьні 22.00. Карэспандэнт 22.05. Навіны + Надвор'е 23.00. Тайм-аўт: Сьвет заўтра 23.30. Рэпартаж пра падзеі ў сьвеце + Сусьветны бізнэс, 24 гадзіны 00.00.

Пятніцы

Навіны + Сусьветны бізнэс, 24 гадзіны 01.00. Навіны 02.00. Начныя навіны 02.09. Сапён навінаў + Сусьветны бізнэс, Азія сёньня, 24 гадзіны 03.00. Апошнія паведамленьні 06.00. Час пытаньняў 06.05. Навіны дня 07.00. Апошнія паведамленьні 10.00. Час пытаньняў 10.05. Навіны + Бізнэс, Надвор'е 12.00. Тайм-аўт. 11.30. Дошка навінаў 12.00. Навіны 14.00. Усялякі і кожны 14.05. Навіны 15.00. Сусьветны бізнэс 15.15. Гадзіна навінаў з краінаў Азіі і Ціхаакіянскага рэгіёну 15.30. Тайм-аўт. Сьвет заўтра 16.30. Апошнія паведамленьні 17.00. Час пытаньняў 17.05. Навіны + Бізнэс 18.00. Тайм-аўт. Аўтаймгненьне 18.30. Навіны + Надвор'е 19.00. Сусьветны бізнэс 19.15. Тайм-аўт. Сьвята 19.30. Сьвет сёньня 20.00. Апошнія паведамленьні 22.00. Час пытаньняў 22.05. Навіны + Надвор'е 23.00. Тайм-аўт. Фільм'96 з Бары Норманам 23.30. Рэпартаж пра падзеі ў сьвеце + Сусьветны бізнэс, 24 гадзіны 00.00.

Суботы

Навіны + Сусьветны бізнэс, 24 гадзіны 01.00, 03.00, 05,00, 05.00. Навіны + Надвор'е 02.00, 07.00, 08.00, 11.00, 13.00, 15.00, 16.00, 18.00, 19.00, 20.00, 21.00, 23.00, 00.00. Начныя навіны 02.10. Апошнія паведамленьні 06.00. Карэспандэнт 06.05. Начное шоў 07.20. Вакно ў Эўропу 08.20. Апошнія паведамленьні 09.00. Усялякі і кожны 09.05. Апошнія паведамленьні 10.00. Арыентыр — Паўночная і Паўднёвая Амэрыка 10.05. Тайм-аўт. Сьвята 11.30. Апошнія паведамленьні 12.00. Даляглядьі 12.05. Брытанія ў фокусе 13.20. Апошнія паведамленьні 14.00. Сусьветныя дэбаты 14.05. Гэтым тыднем 15.20. Тайм-аўт. Фільм'96 з Бары Норманам 16.30. Апошнія паведамленьні 17.00. Карэспандэнт 17.05. Тайм-аўт 18.30. Паказ моды 19.30. Гэтым тыднем 20.20. Начное шоў 21.20. Апошнія паведамленьні 22.00. Даляглядьі 22.05. Тайм-аўт. Аўтаймгненьне 23.30. Агляд сусьветнага бізнэсу 01 30.

Нядзелі

Навіны + Надвор'е 01.00, 02.00, 03.00, 04.00, 05.00, 07.00, 08.00, 09.00, 11.00, 12.00, 13.00, 16.00, 18.00, 19.00, 20.00, 21.00, 23.00. Агляд сусьветнага бізнэсу 01.30. Рэпартаж пра бізнэс у Індыі 02.30. Агляд сусьветнага бізнэсу 03.30. Рэпартаж пра бізнэс у Індыі 04.30. Агляд сусьветнага бізнэсу 05.30. Апошнія паведамленьні 06.00. Даляглядьі 06.05. Рэпартаж пра бізнэс у Індыі 07.25. Брытанія ў фокусе 08.20. Гэтым тыднем 09.19. Апошнія паведамленьні 10.00. Карэспандэнт 10.05. Тайм-аўт. Паказ моды 11.30. Усялякі і кожны 12.05. Начное шоў 13.20. Арыентыр — Паўночная і Паўднёвая Амэрыка 14.05. Апошнія паведамленьні 15.00. Інтэрвію-шоў "Сьняданак з Фростам". Вядзе сэр Дэвід Фрост 15.05. Тайм-аўт. Аўтаймгненьне 16.30. Апошнія паведамленьні 17.00. Даляглядьі 17.05. Тайм-аўт. Сьвята 18.30. Ежа й пітво 19.30. Абвешчана афіцыйна 20.20. Вакно ў Эўропу 21.20. Апошнія паведамленьні 22.00. Сусьветныя дэбаты 22.05. Тайм-аўт 23.30. Рэпартаж пра падзеі ў сьвеце + Сусьветны бізнэс, 24 гадзіны 01.00.

EURONEWS

Панядзелак — пятніца

На працягу дня: Інфармацыйны бюлетэнь штогадзіны. Дадаткі да яго кожныя паўгадзіны

07.00 — 10.00 100% НАВІНЫ: Апошнія паведамленьні + агляд падзеяў. Эканоміка, Агляд прэсы, Увесь сьвет, Фінансавыя рынкі, Прагноз надвор'я, Эўропа 10.18 Эўропа 10.24 Спорт 10.38 Народы Эўропы 10.51 Без камэнтару 11.10 Спорт 11.20 Культура 11.43 Без камэнтару 11.52 Культура 12.12 Характэрныя асаблівасьці 12.43 Навука й грамадзтва 12.51 Культура 13.00 — 15.00 100% НАВІНЫ: Апошнія паведамленьні + агляд падзеяў. Эканоміка, Агляд прэсы, Увесь сьвет, Фінансавыя рынкі, Прагноз надвор'я, Эўропа 15.22 Эканоміка 15.25 Эўропа 15.36 Навука й грамадзтва + Культура 16.19 Без камэнтару 16.36 Эканоміка 16.45 Народы Эўропы + Эўропа 17.38 Эканоміка 17.45 Характэрныя асаблівасьці 18.12 Культура + Навука й грамадзтва 18.36 Эўропа 18.39 Эканоміка 18.43 Культура + Навука й грамадзтва 19.00 — 21.30 100% НАВІНЫ: Апошнія паведамленьні + агляд падзеяў. Характэрныя асаблівасьці 21.45 Народы Эўропы 22.10 Аналітычная праграма 22.15 Характэрныя асаблівасьці 22.36 Спорт 22.45 Культура + Навука й грамадзтва 23.11 Аналітычная праграма 23.15 Эканоміка 23.23 Эўропа 23.45 Без камэнтару 23.53 Увесь сьвет 23.20 Спорт 23.38 Аналітычная праграма 23.45 Народы Эўропы 01.12 Аналітычная праграма 01.15 Характэрныя асаблівасьці 01.42 Культура + Навука й грамадзтва 02.12 Без камэнтару 02.21 Увесь сьвет 02.41 Аналітычная праграма 02.47 Эўропа 03.00 Заканчэньне перадачаў

Субота

На працягу дня: Інфармацыйны бюлетэнь штогадзіны + Навіны спорту Дадаткі да яго кожныя паўгадзіны + Навіны спорту

07.12 Эўропа 07.25 Эканоміка 07.46 Характэрныя асаблівасьці 08.16 Эўропа 08.22 Культура 08.46 Характэрныя асаблівасьці 09.12 Эўропа 09.25 Эканоміка 09.37 Культура 09.46 Увесь сьвет + Аналітычная праграма 10.37 Без камэнтару 10.46 Характэрныя асаблівасьці 11.15 Народы Эўропы 11.43 Характэрныя асаблівасьці 12.40 Навука й грамадзтва 12.46 Культура 13.16 Эўропа 13.22 Увесь сьвет 13.43 Характэрныя асаблівасьці 14.18 Без камэнтару 14.25 Аналітычная праграма 14.43 Народы Эўропы 15.20 Навука й грамадзтва 15.35 Культура 15.53 Навука й грамадзтва 16.12 Народы Эўропы 16.27 Clin d'oeil 16.35 Без камэнтару 16.45 Характэрныя асаблівасьці 17.16 Народы Эўропы 17.38 Навука й грамадзтва 17.44 Увесь сьвет 18.15 Навука й грамадзтва 18.23 Культура 18.31 Прызма 19.14 Эўропа 19.22 Увесь сьвет 19.52 Без камэнтару 20.19 Увесь сьвет 20.40 Навука й грамадзтва 20.46 Характэрныя асаблівасьці 21.19 Без камэнтару 21.30 Прызма 22.20 Навука й грамадзтва 22.44 Увесь сьвет 22.52 Эўропа 23.20 Без камэнтару 23.46 Характэрныя асаблівасьці 23.20 Без камэнтару 23.47 Эканамічны ўік-энд 01.21 Культура 01.31 Прызма 02.21 Культура 02.38 Навука й грамадзтва 03.00 Заканчэньне перадачаў

Нядзеля

На працягу дня:
Інфармацыйны бюлетэнь штогадзіны + Навіны спорту. Дадаткі да яго кожныя паўгадзіны + Навіны спорту

07.16 Эканамічны ўік-энд 07.46 Сем дзён Эўропы 08.16 Характэрныя асаблівасьці 08.46 Навука й грамадзтва 09.17 Навука й грамадзтва 09.46 Эканоміка 10.26 Clin d'oeil 10.31 Прызма 11.17 Сем дзён Эўропы 11.47 Навука й грамадзтва 12.44 Народы Эўропы 12.51 Культура 13.17 Сем дзён Эўропы 13.31 Прызма 14.16 Эканоміка 14.38 Навука й грамадзтва 14.46 Характэрныя асаблівасьці 15.16 Без камэнтару 15.22 Навука й грамадзтва 15.44 Культура 16.17 Навука й грамадзтва 16.38 Увесь сьвет 16.44 Народы Эўропы 17.17 Без камэнтару 17.23 Увесь сьвет 17.45 Сем дзён Эўропы 18.37 Культура 18.53 Увесь сьвет 19.17 Навука й грамадзтва 19.51 Без камэнтару 20.20 Культура 20.38 Увесь сьвет 20.44 Сем дзён Эўропы 21.20 Без камэнтару 21.38 Навука й грамадзтва 22.44 Эканамічны ўік-энд 23.21 Без камэнтару 23.41 Сем дзён Эўропы 23.20 Без камэнтару 01.12 Культура 02.21 Навука й грамадзтва 02.40 Культура 02.46 Сем дзён Эўропы 03.00 Заканчэньне перадачаў

MONTE CARLO MUSIC

Панядзелак

09.00-12.30 Добрае раніцы МСМ: навіны Futile Utile, музыка 09.55-10.55 Мангазона 12.35-13.35 MCM Love (гадзіна павольнае музыкі) 13.35-14.30 Агляд МСМ: навіны, Futile Utile, музыка 14.30-14.45 Навіны МСМ 14.45-15.15 Рок-легенды МСМ 15.15-18.50 Агляд МСМ: навіны, Futile Utile, музыка 18.50-19.00 Хатняе відэа МСМ 19.00-19.30 Blah-Blah Groove 19.30-19.35 Мангазона 19.35-20.25 L'INCRUST 20.25-20.30 Futile Utile 20.30-21.00 Часопіс МСМ 21.00-22.00 Эўрапейская музыка на канале МСМ 22.00-23.00 Відэакліпы 23.00-23.30 Клясыка МСМ 23.30-00.25 Рок-легенды МСМ 00.25-00.30 Хатняе відэа МСМ 00.30-01.00 Rebel TV 01.00-01.25 Часопіс МСМ 01.25-01.30 Мангазона 01.30-02.00 Blah-Blah Metal 02.00-08.30 Музыка 03.25 Мангазона 03.55 Futile Utile 08.30-08.55 Часопіс МСМ 08.55-09.00 Мангазона

Аўторак

09.00-21.00 (гл. праграму панядзелка) 21.00-21.45 Агляд МСМ 21.45-22.15 Rave On 16/9 22.15-23.00 Відэакліпы 23.00-04.00 (гл. праграму панядзелка) 04.00-04.15 Рэпартаж са Скандынавіі 04.15-09.00 (гл. праграму панядзелка)

Серада

09.00-15.15 (гл. праграму панядзелка) 15.15-15.45 Госьць МСМ 15.45-16.00 Кінаскоп 16.00-18.00 Хіт-парад МСМ 18.00-21.00 (гл. праграму панядзелка) 21.00-21.45 Агляд МСМ 21.45-22.15 Blah-Blah Metal 22.15-23.00 Відэакліпы 23.00-23.15 Часопіс Media 23.15-23.30 Клясыка МСМ 23.30-01.00 Клюб рок-легендаў МСМ 00.25-00.30 Хатняе відэа МСМ 00.30 (15 хвілінаў) Кінаскоп 01.00-01.25 Часопіс МСМ 01.25 (5 хвілінаў) Мангазона 01.30-02.00 Blah-Blah Metal 02.00-05.00 (гл. праграму панядзелка) 05.00-05.15 Рэпартаж са Скандынавіі 05.15-09.00 (гл. праграму панядзелка)

Чацьвер

09.00-21.00 (гл. праграму панядзелка) 21.00-21.45 Агляд МСМ 21.45-22.15 Эўратрэш 22.15-23.00 Відэакліпы 23.00-00.30 (гл. праграму панядзелка) 00.30-01.00 BUZZ TV 01.00-02.00 (гл. праграму панядзелка) 02.00-02.15 Часопіс Media 02.15-06.00 (гл. праграму панядзелка) 06.00-06.15 Рэпартаж са Скандынавіі 06.15-09.00 (гл. праграму панядзелко)

Пятніца

09.00-21.00 (гл. праграму панядзелка) 21.00-21.45 Агляд МСМ 21.45-22.15 Rebel TV 22.15-23.00 Відэакліпы 23.00-23.30 Клясыка МСМ 23.30-00.00 Эўратрэш 00.00-00.30 Госьць МСМ 00.30-04-00 Танцклюб 04.00-07.00 Музыка 07.00-07.15 Рэпартаж са Скандынавіі 07.15-09.00 (гл. праграму панядзелка)

Субота

09.00-13.00 Добрае раніцы 13.00-13.15 Рэпартаж са Скандынавіі 13.15-13.30 BUZZ TV 14.30-14.50 Часопіс МСМ 15.00-15.15 Кінаскоп 15.30-16.00 Часопіс Media 16.00-16.30 Rebel TV 16.30-17.30 Агляд МСМ, суботні выпуск 18.00-18.15 Рэпартаж са Скандынавіі 19.00-19.30 Futile Utile 19.30-20.00 Мангазона 20.00-20.30 Часопіс МСМ 21.00-21.15 Кінаскоп 21.30-22.00 Госьць МСМ 23.00-23.30 BUZZ TV 00.00-00.30 Эўратрэш 00.30-04.00 Танцклюб МСМ 04.00-08.30 Музыка 08.30-08.55 Часопіс МСМ

Нядзеля

09.00-11.00 Добрае раніцы 11.00-12.00 Мангазона 12.00-12.30 Rebel TV 13.00-13.30 Госьць МСМ 14.00-14.15 Рэпартаж са Скандынавіі 14.30-14.55 Часопіс МСМ 15.00-15.30 BUZZ TV 16.00-16.10 Часопіс Media 16.30-17.00 Futile Utile 17.00-19.30 Хіт-парад МСМ 19.30-20.00 Кінаскоп 20.00-20.30 Часопіс МСМ 20.30-21.30 Агляд МСМ, нядзельны выпуск 21.30-22.00 Часопіс Мангазона 22.00-22.15 Рэпартаж са Скандынавіі 23.00-23.15 Часопіс Media 23.30-00.30 Клюб рок-легендаў МСМ 00.30-01.00 Эўратрэш 01.00-01.30 Часопіс МСМ 01.30-02.00 Блюз МСМ 02.00-09.00 (гл. праграму панядзелка)

RTL 2

Панядзелак

07.55, 08.25, 08.55 Мастацкі фільм 09.25 Вампі-шоў (паўтор) 09.55, 10.25 Мастацкі фільм 10.55 сэрыял 11.25 Шоў "Калі ласка, усьміхніцеся" (паўтор) 12.25 Сэрыял (паўтор) 13.25 Шоў альбо сэрыял (паўтор ад 19.30) 13.55, 14.25, 14.55, 15.25 Мастацкі фільм 15.55 Вампі-шоў 16.25, 16.55, 17.25 Моладзёжны сэрыял 19.25 Сэрыял 19.55 Навіны на канале RTL 2 20.05 Сэрыял 21.05 Шоў "Smile of SW 06" 21.35 Шоў "Калі ласка, усьміхніцеся" 22.05 Мастацкі фільм 23.55 Навіны на канале RTL 2 00.05 Мастацкі фільм 01.35 Начны сэрыял 02.25 Мастацкі фільм (паўтор) 04.05 Начное шоў Давіда Лэтармана 04.55 Пра падзеі ў сьвеце, вядзе Пітэр Джэнгіс 05.25 Начны сэрыял 05.55 Паўтор перадачаў

Аўторак

07.55-00.05 Гл. праграму панядзелка 00.05 Эксклюзіўны рэпарттаж 00.35 Мастацкі фільм 02.25 Мастацкі фільм (паўтор) 04.05 Гл. праграму панядзелка

Серада

07.55-00.05 Гл.праграму панядзелка 00.05 Мастацкі фільм 01.35 Часопіс (паўтор). Эксклюзіўны рэпартаж 02.25 Мастацкі фільм (паўтор) 04.05 Гл. праграму панядзелка

Чацьвер

07.55-00.05 Гл. праграму панядзелка 00.05 Рэдакцыйны часопіс 00.55 Начны сэрыял 01.55 Нядзельным вечарам. PEEP! (паўтор) 02.35 Мастацкі фільм (паўтор) 04.05 Гл. праграму панядзелка

Пятніца

07.55-00.05 Гл. праграму панядзелка 00.05 Мастацкі фільм 01.25 Рэдакцыйны часопіс 02.05 Начны сэрыял 02.35 Мастацкі сэрыял альбо шоў (паўтор) 04.05 Гл. праграму панядзелка

Субота

07.55 Мастацкі фільм альбо сэрыял (паўтор) 09.35 Мастацкі фільм 11.25 Мастацкі фільм (паўтор) 13.35, 14.05, 14.35 Мастацкі фільм 15.35 Шоў "Калі ласка, усьміхніцеся" (паўтор) 16.35 Мастацкі фільм 19.05 Мастацкі фільм 20.55 Навіны на канале RTL 2 21.05 Сэрыял 22.05 Мастацкі фільм 23.55 Мастацкі фільм 01.35 Мастацкі фільм 03.35 Мастацкі фільм (паўтор) 05.25 Мастацкі фільм (паўтор) 07.05 Паўтор перадачаў

Нядзеля

07.55 Мастацкі фільм альбо сэрыял (паўтор) 09.05 Мастацкі фільм (паўтор) 10.35 Мастацкі фільм (паўтор) 12.25 Мастацкі фільм 14.05 Сэрыял 14.35 Брава ТВ 16.55 Шоў (hotzpotz) 17.55 Мастацкі фільм 19.55 Сэрыял 20.55 Навіны на канале RTL 2 21.05 Шоў "Калі ласка, усьміхніцеся" 22.05 Сэрыял 23.05 Сэрыял 00.05 Мастацкі фільм 00.05 Нядзельным вечарам. PEEP! 01.05 Мастацкі фільм 03.25 Пра падзеі ў сьвеце. Нядзельны выпуск. 03.55 Брава ТВ (паўтор) 05.55 Мастацкі фільм (паўтор)

EBN

EBN DAYBREAK	**Monday — Friday**	**Saturday**	**Sunday**
08.00-08.30	EBN Media Report	Directions/Style Cafe	Weekend Round-up
08.30-09.00	ABC World News Tonight	EBN Media Report	Wall Street Journal Report
09.00-09.30	EBN Daybreak (Business Backgr.)	Wall Street Journal Report	Directions/Style Cafe
09.30-10.00	EBN Daybbreak (Directions)	News Stand	EBN News Review
10.00-10.30	EBN Daybreak (Morning Briefing)	EBN Media Report	Business USA
10.30-11.00	EBN Daybreak (Media Report)	Future File	Asian Wall St Journal Report
11.00-11.30	EBN Daybreak	Directions/Style Cafe	EBN Daybreak (Business Backgr.)
11.30-12.00	EBN Daybreak (Future File)	Weekend Round-up	Directions/Style Cafe
EBN DAYTIME			
12.00-12.30	EBN Business Day (Asia Report)	Focus Europe	EBN Feature Showcase
12.30-13.00	EBN Business Day (Directions)	Business USA	Wall Street
13.00-13.30	The Journal Today	Future File	News Stand
13.30-14.00	The Journal Today (Lifestyle)	Asian Report St Journal Report	EBN Media Report
14.00-14.30	EBN Business Day (Media Report)	EBN News Review	Weekend Round-up
14.30-15.00	World Market Outlook	Wall Street Journal Report	Future File
15.00-15.30	Directions	Weekend Round-up	Business USA
15.30-16.00	World Market Outlook	News Stand	EBN Media Report
16.00-16.30	EBN Global Agenda (Asia Report)	Far Eastern	Directions/Style Cafe
16.30-17.00	EBN Global Agenda (Lifestyle)	Directions/Style Cafe	Eco Hebdo
17.00-17.30	EBN Global Agenda (Business Backgr.)	Weekend Round-up	Weekend Round-up
17.30-18.00	EBN Global Agenda (Future File)	EBN Media Report	Future File
18.00-18.30	EBN Media Report	Future File	News Stand
18.30-19.00	Asian Wall St Journal Report	Eco Hebdo	
19.00-19.30	The Big Board (Inside the Markets)	News Stand	Wall Street Journal Report
19.30-20.00	Markets Round-up	Asian Wall St Journal Report	Far Easternn Ec.Review
20.00-20.30	The Big Board (Business Backgr.)	Weekend Round-up	Eco Hebdo
20.30-21.00	The Big Board (Directions)	Future File	Future File
21.00-21.30	World Market Outlook	Wall Street Journal Report	EBN Media Report
21.30-22.00	The Big Board (Business Backgr.)	Far Eastern Ec. Review	
EBN PRIMETIME			
22.00-22.30	Far Eastern Economic Review	News Stand	Weekend Round-up
22.30-23.00	Directions/Style Cafe	Directions/Style Cafe	Directions/Style Cafe
23.00-23.30	Future File	Future File	Future File
23.30-00.00	EBN Media Report	EBN Media Report	EBN Media Report
00.00-00.30	World Market Outlook	Eco Hebdo	EBN News Review
00.30-01.00	Asian Wall St	News Stand	Wall Street Journal Report
01.00-01.30	Future File/News Stand	Wall Street	Future File
01.30-02.00	Directions/Style Cafe (Fri.: Eco Hebdo)	Future File	News Stand
02.00-02.30	EBN Media Report	Directions/Style Cafe	Asian Wall St Journal Report
02.30-03.00	ABC World News Tonight	EBN News Review	ABC News Live
03.00-03.30	World Market Outlook	EBN Media Report	EBN Media Report
03.30-04.00	Future File	News Stand	Directions/Style Cafe
04.00-04.30	EBN Media Report	Directions/Style Cafe	Weekend Round-up
04.30-05.00	Directions/Style Cafe	Future File	Business USA
05.00-05.30	Asian Wall St Journal Report	Weekend Round-up	News Stand
05.30-06.00	World Market Outlook	Asian Wall St Journal Report	EBN Media Report
06.00-06.30	ABC World News Tonight	EBN Media Report	Wall Street Journal Report
06.30-07.00	Future File	EBN News Review	Directions/Style Cafe
07.00-07.30	Directions/Style Cafe	Future File	Future File
07.30-08.00	Night Line	News Stand	Far Eastern Ec. Review

BBC Зімовы хвалевы расклад расейскае службы BBC

Менскі час						
05.30-06.30	М	49	49	41	41	25
	кГц	5875	6010	7030	7320	11845
09.00-09.15	М	41	31	25	25	19
	кГц	7210	9635	1680	11845	15325
11.00-11.15	М	31	25	22	19	16
	кГц	9750	11680	13745	15325	17750
12.50-13.00	М	25	22	19	16	16
	кГц	11805	13745	15325	17695	17750
13.00-13.15	М	25	22	19	16	16
	кГц	11805	13745	15325	17695	17750
15.00-16.00	М	25	22	19	19	16
	кГц	11845	13745	15260	15325	17695
18.00-20.00	М	31	31	25	22	22
	кГц	9635	9825	11845	12040	13745
20.00-21.00	М	41	31	31	25	22
	кГц	7120	9835	9825	11845	12040
21.00-23.30	М	19	31	31	31	25
	кГц	5990	6010	9635	9825	11845

Панядзелак 05.30-06.30 Праграма "Брыфінг". Апошнія паведамленьні. Ангельская ў радыё. 09.00-09.15 Апошнія паведамленьні. 11.00-11.15 Інфармацыйная праграма. 13.00-13.15 Да гэтае гадзіны. 15.00-16.00 Апошнія паведамленьні. Радыёкроніка апошніх падзеяў "Гледзячы зь Лёндану". Кароткая зборка навінаў. Праграма рок-музыкі. 18.00-19.00 Апошнія паведамленьні. "Гледзячы зь Лёндану". Кароткая зборка навінаў. Радыёагляд "Уэст-Энд". 19.00-20.00 Апошнія паведамленьні. Радыёгазэта "Аргумэнт". Ангельская ў радыё. 20.00-21.00 Апошнія паведамленьні. Радыюс. Кароткая зборка навінаў. Музычная студыя. 21.00-22.00 Апошнія паведамленьні. "Гледзячы зь Лёндану". Кароткая зборка навінаў. Тэматычная перадача. 22.00-23.00 Апошнія паведамленьні. Радыёгазэта "Аргумэнт". Ангельская ў радыё. 23.00-23.30 Апошнія паведамленьні. Радыёкроніка "Гледзячы зь Лёндану".

Аўторак 05.30-06.30 Праграма "Брыфінг". Апошнія паведамленьні. Ангельская ў радыё. 09.00-09.15 Апошнія паведамленьні. 11.00-11.15 Інфармацыйная праграма. 13.00-13.15 Да гэтае гадзіны. 15.00-16.00 Апошнія паведамленьні. Радыёкроніка "Гледзячы зь Лёндану". Кароткая зборка навінаў. Радыёагляд "Уэст-Энд". 18.00-19.00 Апошнія паведамленьні "Гледзячы зь Лёндану". Кароткая зборка навінаў. Тэматычная перадача. 19.00-20.00 Апошнія паведамленьні. Радыёгазэта "Аргумант". Ангельская ў радыё. 20.00-21.00 Апошнія паведамленьні. "Радыюс". Кароткая зборка навінаў. "Паварот Вінта". "Кнігарня" (раз на месяц) 21.00-22.00 Апошнія паведамленьні. "Гледзячы зь Лёндану". Кароткая зборка навінаў. "Парадыгма". "Ваша здароўе" (раз на месяц). 22.00-23.00 Апошнія паведамленьні. Радыёгазэта "Аргумэнт". Ангельская ў радыё. 23.00-23.30 Апошнія паведамленьні. Радыёкроніка "Гледзячы зь Лёндану".

Серада 05.30-06.30 Праграма "Брыфінг". Апошнія паведамленьні. Ангельская ў радыё. 09.00-09.15 Апошнія паведамленьні. 11.00-11.15 Інфармацыйная праграма. 13.00-13.15 Да гэтае гадзіны. 15.00-16.00 Апошнія паведамленьні. Радыёкроніка апошніх падзеяў "Гледзячы зь Лёндану". Кароткая зборка навінаў. Тэматычная парадача. 18.00-19.00 Апошнія паведамленьні. "Гледзячы зь Лёндану". Кароткая зборка навінаў. "Парадыгма". "Ваша здароўе" (раз на месяц) 19.00-20.00 Апошнія паведамленьні. Радыёгазэта "Аргумэнт". Ангельская ў радыё. 20.00-21.00 Апошнія паведамленьні. "Радыюс". Кароткая зборка навінаў. Джаз. 21.00-22.00 Апошнія паведамленьні. "Гледзячы зь Лёндану". Кароткая зборка навінаў. Радыёчасопіс пра жыцьцё ў Вялікабрытаніі. 22.00-23.00 Апошнія паведамленьні. Радыёгазэта "Аргумант". Ангельская ў радыё. 23.00-23.30 Апошнія паведамленьні. Радыёкроніка "Гледзячы зь Лёндану".

Чацьвер 05.30-06.30 Праграма "Брыфінг". Апошнія паведамленьні. Ангельская ў радыё. 09.00-09.15 Апошнія паведамленьні. 11.00-11.15 Інфармацыйная праграма. 13.00-13.15 Да гэтае гадзіны. 15.00-16.00 Апошнія паведамленьні. "Гледзячы зь Лёндану". Кароткая зборка навінаў. "Парадыгма". "Ваша здароўе" (раз на месяц). 18.00-19.00 Апошнія паведамленьні. "Гледзячы зь Лёндану". Кароткая зборка навінаў. Радыёчасопіс пра жыцьцё ў Вялікабрытаніі. 19.00-20.00 Апошнія паведамленьні. Радыёгазэта "Аргумэнт". Ангельская ў радыё. 20.00-21.00 Апошнія паведамленьні. "Радыюс". Кароткая зборка навінаў. Тэматычная перадача. 21.00-22.00 Апошнія паведамленьні. "Гледзячы зь Лёндану". Кароткая зборка навінаў. "Сёньня ў фокусе". 22.00-23.00 Апошнія паведамленьні. Радыёгазэта "Аргумэнт". Ангельская ў радыё. 23.00-23.30 Апошнія паведамленьні. Радыёкроніка "Гледзячы зь Лёндану".

Пятніца 05.30-06.30 Праграма "Брыфінг". Апошнія паведамленьні. Ангельская ў радыё. 09.00-09.15 Апошнія паведамленьні. 11.00-11.15 Інфармацыйная праграма. 13.00-13.15 Да гэтае гадзіны. 15.00-16.00 Апошнія паведамленьні. "Гледзячы зь Лёндану". Кароткая зборка навінаў. Радыёчасопіс пра жыцьцё ў Вялікабрытаніі. 18.00-19.00 Апошнія паведамленьні. "Гледзячы зь Лёндану". Кароткая зборка навінаў. "Сёньня ў фокусе". 19.00-20.00 Апошнія паведамленьні. Радыёгазэта "Аргумэнт". Ангельская ў радыё. 20.00-21.00 Апошнія паведамленьні. "Радыюс". Кароткая зборка навінаў. Музычная студыя. 21.00-22.00 Апошнія паведамленьні. "Гледзячы зь Лёндану". Кароткая зборка навінаў. "Паварот Вінта". "Кнігарня" (раз на месяц). 22.00-23.00 Апошнія паведамленьні. Радыёгазэта "Аргумэнт". Ангельская ў радыё. 23.00-23.30 Апошнія паведамленьні. Праграма рок-музыкі.

Субота 05.30-06.30 Праграма "Брыфінг". Апошнія паведамленьні. Ангельская ў радыё. 09.00-09.15 Апошнія паведамленьні. 11.00-11.15 Інфармацыйная праграма. 13.00-13.15 Да гэтае гадзіны. 15.00-16.00 Апошнія паведамленьні. Радыёкроніка апошніх падзеяў "Гледзячы зь Лёндану". Кароткая зборка навінаў. "Сёньня ў фокусе". 18.00-19.00 Апошнія паведамленьні. "Гледзячы зь Лёндану". Кароткая зборка навінаў. "Паварот Вінта". "Кнігарня" (раз на месяц). 19.00-20.00 Апошнія паведамленьні. "Уік-Энд". 20.00-21.00 Апошнія паведамленьні. Тыднёвік "Радыюс". Кароткая зборка навінаў. Праграма рок-музыкі. 21.00-22.00 Апошнія паведамленьні. "Гледзячы зь Лёндану". Кароткая зборка навінаў. Радыёчасопіс "Уваскрашэньне". 22.00-23.00 Апошнія паведамленьні. "Севазварот". 23.00-23.30 Апошнія паведамленьні. Джаз.

Нядзеля 05.30-06.30 Праграма "Брыфінг". Апошнія паведамленьні. Ангельская ў радыё. 12.30-13.00 Радыёчасопіс "Уваскрашэньне". 09.00-09.15 Апошнія паведамленьні. 11.00-11.15 Інфармацыйная праграма. 13.00-13.15 Да гэтае гадзіны. 15.00-16.00 Апошнія паведамленьні. "Гледзячы зь Лёндану". Кароткая зборка навінаў. "Паварот Вінта". "Кнігарня" (раз на месяц). 18.00-19.00 Апошнія паведамленьні. Радыёкроніка апошніх падзеяў "Гледзячы зь Лёндану". Радыёчасопіс "Уваскрашэньне". 19.00-20.00 Апошнія паведамленьні. "Севазварот". 20.00-21.00 Апошнія паведамленьні. "Уік-Энд". 21.00-22.00 Апошнія паведамленьні. "Гледзячы зь Лёндану". Кароткая зборка навінаў. Радыёагляд "Уэст-Энд". 22.00-23.00 Апошнія паведамленьні. Тыднёвік "Радыюс" Джаз. 23.00-23.30 Апошнія паведамленьні. Музычная студыя.

Расклад праграмаў Радыё "Свабода"

З 1 сакавіка 1996 г. у частотах кароткіх хваляў, на якіх можна слухаць праграмы Радыё Свабода на расейскай мове, адбыліся зьмены:

Ад 23 гадзіны да 1 гадзіны ночы паводле менскага часу праграмы Радыё Свабода можна слухаць таксама й на частаце 9645 кГц.

Ад 6 да 7 гадзіны паводле менскага часу зьявілася частата 9725 кГц.

Ад 9 да 11 гадзіны паводле менскага часу Радыё Свабода можна слухаць і на частаце 15205 кГц. Дадаткова да гэтага ад 10 да 11 паводле менскага часу праграмы йдуць і на частаце 15215 кГц, а з 15 да 16 зьяўляецца дадатковая частата 15445 кГц.

Ад 18 да 19 гадзіны паводле менскага часу праграмы Радыё Свабода па-расейску слухайце на новай частаце 11805 кГц.

Панядзелак 05.00 Спорт 06.00 Жывы эфір 07.00 Жывы эфір 08.00 Эксьлібрыс 09.00 Выбары 95-96 (пт) 10.00 Спартовы агляд 11.00 Спэцыяльная праграма 12.00 Спэцыяльная праграма 13.00 Жывы эфір 14.00 Твар да твару 15.00 Жывы эфір 16.00 Спартовы агляд 17.00 Жывы эфір 18.00 Кантынэнт Эўропа 19.00 Жывы эфір 20.00 Па-над бар'ерамі 21.00 Жывы эфір 22.00 Твар да твару 23.00 Жывы эфір 00.00 Па-над бар'ерамі 01.00 Расея ўчора, сёньня, заўтра — Загалоўкі газэтаў 02.00 Спэцыяльная праграма 03.00 Жывы эфір 04.00 Спэцыяльная праграма

Аўторак 05.00 Кантынэнт Эўропа 06.00 Жывы эфір 07.00 Жывы эфір 08.00 Па-над бар'ерамі 09.00 Расея ўчора, сёньня, заўтра — Загалоўкі газэтаў. 10.00 Кантынэнт Эўропа 11.00 Спэцыяльная праграма 12.00 Спэцыяльная праграма 13.00 Жывы эфір 14.00 Па-над бар'ерамі 15.00 Жывы эфір 16.00 Расея ўчора, сёньня, заўтра — Загалоўкі газэтаў 17.00.00 Жывы эфір 18.00 Круглы стол. Навука 19.00 Жывы эфір 20.00 Па-над бар'ерамі 21.00 Жывы эфір 22.00 Выбары 95-96 (Пт) 23.00 Жывы эфір 00.00 Па-над бар'ерамі 01.00 Выбары 95-96 (Пт) 02.00 Круглы стол. Мэдыцына. 03.00 Жывы эфір 04.00 Спэцыяльная праграма

Серада 05.00 Выбары 95-96 06.00 Жывы эфір 07.00 Жывы эфір 08.00 Па-над бар'ерамі 09.00 Выбары 95-96 10.00 Круглы стол. Навука 11.00 Спэцыяльная праграма 12.00 Спэцыяльная праграма 13.00 Жывы эфір 14.00 Па-над бар'ерамі 15.00 Жывы эфір 16.00 Выбары 95-96 17.00.00 Жывы эфір 18.00 Скрыжаваньне 19.00 Жывы эфір 20.00 Па-над бар'ерамі 21.00 Жывы эфір 22.00 Расея ўчора, сёньня, заўтра 23.00 Жывы эфір 00.00 Па-над бар'ерамі 01.00 Расея ўчора, сёньня, заўтра 02.00 Скрыжаваньне 03.00 Жывы эфір 04.00 Спэцыяльная праграма

Чацьвер 05.00 Спэцыяльная праграма 06.00 Жывы эфір 07.00 Жывы эфір 08.00 Па-над бар'ерамі 09.00 Расея ўчора, сёньня, заўтра 10.00 Скрыжаваньне 11.00 Спэцыяльная праграма 12.00 Спэцыяльная праграма 13.00 Жывы эфір 14.00 Па-над бар'ерамі 15.00 Жывы эфір 16.00 Расея ўчора, сёньня, заўтра 17.00.00 Жывы эфір 18.00 Круглы стол 19.00 Жывы эфір 20.00 Па-над бар'ерамі 21.00 Жывы эфір 22.00 Выбары 95-96 23.00 Жывы эфір 00.00 Па-над бар'ерамі 01.00 Выбары 95-96 02.00 Круглы стол. Мэдыцына 03.00 Жывы эфір 04.00 Спэцыяльная праграма

Пятніца 05.00 Выбары 95-96 06.00 Жывы эфір 07.00 Жывы эфір 08.00 Па-над бар'ерамі 09.00 Выбары 95-96 10.00 Круглы стол. Мэдыцына 11.00 Спэцыяльная праграма 12.00 Спэцыяльная праграма 13.00 Жывы эфір 14.00 Па-над бар'ерамі 15.00 Жывы эфір 16.00 Выбары 95-96 17.00.00 Жывы эфір 18.00 Бізнэс і грошы 19.00 Жывы эфір 20.00 Па-над бар'ерамі 21.00 Жывы эфір 22.00 Расея ўчора, сёньня, заўтра 23.00 Жывы эфір 00.00 Па-над бар'ерамі 01.00 Расея ўчора, сёньня, заўтра 02.00 Бізнэс і грошы 03.00 Жывы эфір 04.00 Спэцыяльная праграма

Субота 05.00 Бізнэс і грошы 06.00 Кантакты 07.00 Дзёньнік джазу 08.00 Па-над бар'ерамі 09.00 Расея ўчора, сёньня, заўтра 10.00 Бізнэс і грошы 11.00 Спэцыяльная праграма 12.00 Спэцыяльная праграма 13.00 Кантынэнт Эўропа 14.00 Па-над бар'ерамі 15.00 Тэма тыдня 16.00 Бізнэс і грошы 17.00.00 Тэма тыдня 18.00 Круглы стол. Навука 19.00 Тэма тыдня 20.00 Па-над бар'ерамі 21.00 Кантакты 22.00 Выбары 95-96 23.00 Тэма тыдня 00.00 Па-над бар'ерамі 01.00 Выбары 95-96 02.00 Дзёньнік джазу 03.00 Тэма тыдня 04.00 Спэцыяльная праграма

Нядзеля 05.00 Кантынэнт Эўропа 06.00 Круглы стол. Мэдыцына 07.00 Выбары 95-96 08.00 Па-над бар'ерамі 09.00 Дзёньнік джазу 10.00 Кантакты 11.00 Спэцыяльная праграма 12.00 Спэцыяльная праграма 13.00 Твар да твару 14.00 Эксьлібрыс 15.00 Выбары 95-96 16.00 Круглы стол. Мэдыцына 17.00 Кантынэнт Эўропа 18.00 Сац.-эканамічная гадзіна 19.00 Твар да твару 20.00 Эксьлібрыс 21.00 Спорт 22.00 Расея ўчора, сёньня, заўтра — Загалоўкі газэтаў 23.00 Спорт 00.00 Дзёньнік джазу 01.00 Твар да твару 02.00 Круглы стол. Мэдыцына 03.00 Кантынэнт Эўропа 04.00 Спэцыяльная праграма

VOA Расклад праграмаў "Голас Амэрыкі".

Менск	Мэтровыя дыяпазоны	Кілягерцы				Праграмы
11.00	16 19 25 31	17865	15445 15410 15370 15290 5250	11930 11885 11725	9625 9520	НА ЎСХОД Агляд наступнага часу
12.00	16 19 25 31	17865	15445 15410 15370 15290 15250	11930 11885 11725	9625 9520	НА ЎСХОД Усходні мэрыдыян
16.00	16 19 25 31 41	17805	15290	11885 11725	9520 7220	Радыё-аб'ектыў
20.00	25 31 41 49	11770	9670 9660 9520	7220	6105	Мазаіка Навіны каротка
21.00	31 41 49		9660 9520	7270 7220	6105 6060	Падзеі і думкі
04.00	31 41 49		9520	7245 7220 7155	6105 5995	Ранішняя праграма

Панядзелак 11.00 Вашынгтонская кроніка. Амэрыканская сям'я. Дзёньнік мастацтваў. Прыхільнікам джазу. 12.00 Усходні мэрыдыян. 16.00 Радыёаб'ектыў. 19.00 Паўтор з 12.00. 20.00 Жыцьцё ў ЗША. Музыка кантры. У сьвеце бізнэсу. Улада закону. Стваараючы нацыю. 21.00 Падзеі і роздум. 22.00 Жыцьцё ў ЗША. Музыка кантры. У сьвеце бізнэсу. Улада закону. Стваараючы нацыю. 23.00 Паўтор з 12.00. 04.00 Ранішняя праграма. 06.00-06.30 Паўтор з 05.00.

Аўторак 11.00 Жыцьцё ў ЗША. Музыка кантры. У сьвеце бізнэсу. Улада закону. Стваараючы нацыю. 12.00 Усходні мэрыдыян. 16.00 Радыёаб'ектыў. 19.00 Паўтор з 12.00. 20.00 Круглы стол. Форум. Спартовая праграма. Нью-Ёрк. Амэрыканскія фэрмэры. 21.00 Падзеі і роздум. 22.00 Круглы стол. Форум. Спартовая праграма. Нью-Ёрк. Амэрыканскія фэрмэры. 23.00 Паўтор з 12.00. 04.00 Ранішняя праграма. 06.00-06.30 Паўтор з 05.00.

Серада 11.00 Круглы стол. Форум. Спартовая праграма. Нью-Ёрк. Амэрыканскія фэрмэры. 12.00 Усходні мэрыдыян. 16.00 Радыёаб'ектыў. 19.00 Паўтор з 12.00. 20.00 Так кажуць у Амэрыцы. Маладзёжная праграма. Для жанчын. Мэдыцына. 21.00 Падзеі і роздум 22.00 Так кажуць у Амэрыцы. Маладзёжная праграма. Для жанчын. Мэдыцына. 23.00 Паўтор з 12.00. 04.00 Ранішняя праграма. 06.00-06.30 Паўтор з 05.00.

Чацьвер 11.00 Так кажуць у Амэрыцы. Маладзёжная праграма. Для жанчын. Мэдыцына. 12.00 Усходні мэрыдыян. 16.00 Радыёаб'ектыў. 19.00 Паўтор з 12.00. 20.00 Размаўляючы з Амэрыкай. У фокусе Амэрыка. Асновы кіраваньня. Навука. Агляд лістоў. 21.00 Падзеі і роздум. 22.00 Размаўляючы з Амэрыкай. У фокусе Амэрыка. Асновы кіраваньня. Навука. Агляд лістоў. 23.00 Паўтор з 12.00. 04.00 Ранішняя праграма. 06.00-06.30 Паўтор з 05.00.

Пятніца 11.00 Размаўляючы з Амэрыкай. У фокусе Амэрыка. Асновы кіраваньня. Навука. Агляд лістоў. 12.00 Усходні мэрыдыян. 16.00 Радыёаб'ектыў. 19.00 Паўтор з 12.00. 20.00 Канцэрт пап-музыкі. Кніжны агляд. Кіно. 21.00 Падзеі і роздум. 22.00 Канцэрт пап-музыкі. Кніжны агляд. Кіно. 23.00 Паўтор з 12.00. 04.00 Ранішняя праграма. 06.00-06.30 Паўтор з 05.00.

Субота 11.00 Агляд габрайскага жыцьця. Кніжны агляд. Кіно. 12.00 Канцэрт пап-музыкі. 16.00 Радыёаб'ектыў. 19.00 Канцэрт пап-музыкі. 20.00 Агляд габрайскага жыцьця. У падарожжы па Амэрыцы. Пра словы і людзей. 21.00 Падзеі і роздум. 22.00 Агляд сямейнага жыцьця. У падарожжы па Амэрыцы. Пра словы і людзей. 23.00 Паўтор з 13.00. 04.00 Размаўляючы з Амэрыкай. Прафсаюзы. Вашынгтонская кроніка. Агляд лістоў. 06.00-06.30 Паўтор з 05.00.

Нядзеля 11.00 Рэлігія ў нашым жыцьці. У падарожжы па Амэрыцы. Пра словы і людзей. 12.00 Вынікі тыдня. Закон і этыка. Далёкаўсходні кур'ер. 16.00 Радыёаб'ектыў. 19.00 Паўтор з 13.00 20.00 Рэлігія ў нашым жыцьці. Дзёньнік мастацтваў. Прыхільнікам джазу. 21.00 Падзеі і роздум. 22.00 Рэлігія ў нашым жыцьці. Дзёньнік мастацтваў. Прыхільнікам джазу. 23.00 Паўтор з 13.00. 04.00 Ранішняя праграма. 06.00-06.30 Паўтор з 05.00.

Радыё 101,2

Інфармацыйныя перадачы:

08.05 Навіны 08.30 Дайджэст прэсы 09.30 Бізнэс-агляд 10.00 Замежныя навіны 11.00 Навіны Беларусі 12.00 Сусьветныя навіны Бі-Бі-Сі 13.00 Выпуск навінаў БелаПАН 13.30 Гарадзкі экспрэс 14.00 Навіны 15.00 Навіны 16.00 Навіны (БелТА, БелаПАН) 16.15 Бі-Бі-Сі (музычныя праграмы) 17.00 Праграма Беларускае службы Польскага радыё 18.00 Навіны

Аўтарскія праграмы:

11.15 "Бізнэс-актуаліі" (серада, пятніца) 11.15 "NRG", перадача пра францускую музыку (нядзеля) 11.30 "Квадракола", гумарыстычная перадача (субота) 11.30 "Два колеры", праграма пра ўкраінскую музыку (чацьвер) 12.15 "Музыка тоўстых", джазавая праграма (аўторак) 12.30 "ПраРок", музычная перадача (пятніца) 12.30 "Паехалі!", аўтаперадача (чацьвер, субота) 14.15 "Т.Б. Дэнс", танцавальная праграма (нядзеля) 15.15 "Вака-Джавака", музычная праграма (чацьвер) 16.45 "Бабілёнская бібліятэка", літаратурная перадача (панядзелак)

DW Радыё "Нямецкая хваля"

Панядзелак 23.00 Навіны. Агляд сусьветнага друку. Культура сёньня. Занятак нямецкае, курс 3. 23.50 Афіша тыдня. 02.00 Навіны. Занятак нямецкае, курс 1. Парад зорак. 18.00 Навіны. Агляд нямецкага друку. 19.00 Навіны. Агляд расейскага друку. Рэлігія і царква. Трыбуна. Музыка: джаз. 20.00 Навіны. Агляд нямецкага друку. 21.00 Навіны. Агляд расейскага друку. Рэлігія і царква. Трыбуна. 21.50 Інфармацыя пра перадачы.

Аўторак 23.00 Навіны. Агляд нямецкага друку. Радыёкроніка. 23.50 Інфармацыя пра перадачы. 02.00 Навіны. Рэлігія і царква. Трыбуна. Музыка: джаз. 06.50 Інфармацыя пра парадачы. 18.00 Навіны. Агляд нямецкага друку. Радыёкроніка. Трыбуна. 19.00 Навіны. Агляд расейскага друку. Эўропа і эўрапейцы. Культура сёньня. Музыка: клясыка. 20.00 Навіны. Агляд нямецкага друку. Радыёкроніка. Трыбуна. 21.00 Навіны. Агляд расейскага друку. Эўропа і эўрапейцы. Культура сёньня. 21.50 Інфармацыя пра перадачы.

Серада 23.00 Навіны. Агляд нямецкага друку. Радыёкроніка. 23.50 Інфармацыя пра перадачы. 02.00 Навіны. Эўропа і эўрапейцы. Культура сёньня. Музыка: клясыка. 06.50 Інфармацыя пра перадачы. 18.00 Навіны. Агляд нямецкага друку. Радыёкроніка. Эўропа і эўрапейцы. 19.00 Навіны. Агляд расейскага друку. Рынак і чалавек. Чытальная заля. Музыка: фанатэка. 20.00 Навіны. Агляд нямецкага друку. Радыёкроніка. Эўропа і эўрапейцы. 21.00 Навіны. Агляд расейскага друку. Рынак і чалавек. Чытальная заля. 21.50 Інфармацыя пра перадачы.

Чацьвер 23.00 Навіны. Агляд нямецкага друку. Радыёкроніка. 23.50 Інфармацыя пра перадачы. 02.00 Навіны. Рынак і чалавек. Чытальная заля. Музыка: фанатэка. 06.50 Інфармацыя пра перадачы. 18.00 Навіны. Агляд нямецкага друку. Радыёкроніка. Рынак і чалавек. 19.00 Навіны. Агляд расейскага друку. Нямеччына зь першых рук. Масты. Паштовая скрыня. Народныя мэлёдыі. 20.00 Навіны. Агляд нямецкага друку. Радыёкроніка. Рынак і чалавек. 21.00 Навіны. Агляд расейскага друку. Нямеччына зь першых рук. Масты. Паштовая скрыня. 21.50 Інфармацыя пра перадачы.

Пятніца 23.00 Навіны. Агляд нямецкага друку. Радыёкроніка. 23.50 Інфармацыя пра перадачы. 02.00 Навіны. Нямеччына зь першых рук. Масты. Паштовая скрыня. Народныя мэлёдыі. 06.50 Інфармацыя пра перадачы. 18.00 Навіны. Агляд нямецкага друку. Радыёкроніка. Нямеччына зь першых рук. 19.00 Навіны. Агляд расейскага друку. Дыскусійны клюб. Музыка: топ-хітс. 20.00 Навіны. Агляд нямецкага друку. Радыёкроніка. Нямеччына зь першых рук. 21.00 Навіны. Агляд расейскага друку. Занятак нямецкае, курс 1. Народныя мэлёдыі. Афіша тыдня. 21.50 Інфармацыя пра перадачы.

Субота 23.00 Навіны. Агляд нямецкага друку. Дыскусійны клюб. 23.50 Інфармацыя пра перадачы. 02.00 Навіны. Дыскусійны клюб. Музыка: топ-хітс. 06.50 Інфармацыя пра перадачы. 18.00 Навіны. Агляд тыднёвага друку. Дыскусійны клюб. Масты. Паштовая скрыня. 19.00 Навіны. Агляд сусьветнага друку. Ліст з Парыжу/ Бэрліну. Парад зорак. 20.00 Навіны. Агляд тыднёвага друку. Дыскусійны клюб. Масты. 21.00 Навіны. Агляд сусьветнага друку. Ліст з Парыжу/Бэрліну. Афіша тыдня. Занятак нямецкае, курс 1. 21.50 Інфармацыя пра перадачы.

Нядзеля 23.00 Навіны. Агляд тыднёвага друку. Кроніка тыдня. 23.50 Інфармацыя пра перадачы. 02.00 Навіны. Кроніка тыдня. Ліст з Парыжу/Бэрліну. Афіша тыдня. 18.00 Навіны. Агляд сусьветнага друку. Занятак нямецкае, курс 3. Парад зорак. 19.00 Навіны. Агляд тыднёвага друку. Кроніка тыдня. Музыка: топ-хітс. 20.00 Навіны. Агляд нямецкага друку. Ліст з Парыжу/Бэрліну. Афіша тыдня. Культура сёньня. Чытальная заля. 21.00 Навіны. Агляд тыднёвага друку. Рэлігія і царква. Занятак нямецкае, курс 3. 21.50 Інфармацыя пра перадачы.

Схема перадаваньня НХ

Менскі час	Частоты ў кілягерцах (КХ)				
23.00-23.50	5925	5980	6000	7130	7235
02.00-02.50	5925	6035	7285	9815	9865
06.00-06.50	6055	7120	7285	9690	
18.00-19.55	5945	5980	6010	7145	9715
20.00-21.30	5945	5980	6010	7145	9715
20.00-21.50	5980	6010	7145	9715	

Радыё Ватыкан

Менскі час	Праграма	Дыяпазон
05.30	Расейская	5880-ВС/49м, 6185-ВС/49м, 7365-CD/41м
06.00	Украінская	5880-ВС/49м, 6185-ВС/49м
06.20	Беларуская	4015-В/75м, 6185-В/49м
06.40	Літоўская	4015-В/75м, 6185-В/49м
07.00	Латыская	4015-В/75м, 6185-В/49м
09.15	Украінская	9660-С/31м, 11740-С/25м
15.00	Расейская	11740-ВС/25м, 15570-ВС/19м
19.10	Расейская	5880-ВС/49м, 6185-ВС/49м, 7365-CD/41м
19.40	Украінская	5880-ВС/49м, 6185-ВС/49м
20.00	Беларуская	4015-В/75м, 6185-В/49м
20.20	Літоўская	4015-В/75м, 6185-В/49м
20.40	Латыская	4015-В/75м, 6185-В/49м
23.00	Расейская	6065-ВС/49м, 7310-ВС/41м.

RFI

ICI PARIS
ГАВОРЫЦЬ ПАРЫЖ

Штодзённа: Навіны, Факты і думкі, Агляд францускіх газэтаў.

Панядзелак: Навука і тэхніка (апошнія дасягненьні й тэхнічныя дасьледаваньні), (з паўсядзённага жыцьця сярэдняга француза).

Аўторак: Эканамічны кур'ер (бізнэс, фінансы, эканоміка ў Францыі), Жыцьцё ідэяў (філязофія, сацыялёгія, рэлігія ў найноўшых публікацыях).

Серада: Паштовая скрыня (адказы на лісты слухачоў), Мэдыцына (апошнія адкрыцьці й дасьледаваньні на Захадзе), аповеды пра расейскую эміграцыю.

Чацьвер: Літаратурнае скрыжаваньне (францускія пісьменьнікі "ўчора" і "сёньня", Францыя як месца сустрэчы розных літаратураў), Знакамітыя людзі Францыі (гісторыя Францыі ў біяграфіях).

Пятніца: Шпацыр па Францыі (забаўляльнае радыёпадарожжа ў найцікавейшыя куткі краіны), Курс францускае мовы.

Субота: Праграма на замовы (адказы на допісы слухачоў), Кінапанарама (агляд навінаў экрану), Курс францускае мовы (паўтор праграмы).

Нядзеля: Агляд францускіх тыднёвікаў, Культурная панарама (жыцьцё францускіх музэяў і тэатраў), Нядзельны канцэрт.

Праграмы Міжнароднага Францускага радыё можна слухаць у Парыжы і ягоных прадмесьцях з 20 да 21 гадзіны паводле мясцовага часу на частаце 738 кГц. Па ўсім сьвеце: з 16 да 17 гадзіны паводле менскага часу на частотах 11 670 кГц, 15 605 кГц і 15 155 кГц (19 м), з 21 да 22 гадзіны паводле менскага часу на частотах 5 900 кГц (49 м) і 7 350 кГц.

Беларуская Рэдакцыя Польскага Радыё

14.30 (панядзелак), 18.30 (нядзеля) Беларускі літаратурны рух у Польшчы — гутарка Алеся Барскага. **16.30 (панядзелак), 14.30 (аўторак)** Агляд тыднёвіка "НІВА". **18.30 (панядзелак), 16.30 (нядзеля)** Разважаньні пра мову — што думаюць слухачы наконт месца беларускае мовы ў сьвеце і ейнае будучыні. **19.00 (панядзелак), 17.00 (нядзеля)** Канцэрт віншаваньняў, дзе кожны слухач зможа перадаць пажаданьні сваім блізкім і знаёмым, каханай і каханаму — усім. **18.30 (аўторак), 14.30 (серада)** Эканамічны блёк — бізнэс, банкі, Варшаўская Акцыянэрная Біржа, курсы валютаў, эканамічнае супрацоўніцтва Польшчы і Беларусі. **16.30 (аўторак), 18.30 (пятніца)** Хроніка спорту, усякая ўсячына. **16.30 (серада), 14.30 (чацьвер)** Культурныя актуальнасьці — тэатральныя прэм'еры, выставы, сустрэчы з польскімі і беларускімі мастакамі, кіно, кнігі. **18.30 (серада)** "Пад знакамі Арла і Пагоні" — гістарычная гутарка. **18.30 (чацьвер)** Гісторыя беларускае мовы. **18.30 (чацьвер), 14.30 (пятніца)** Навукова-тэхнічная перадача — досьледы знакамітых навукоўцаў, тэхнічныя "разынкі", недаступнае. **16.30 (пятніца), 14.30 (субота)** Госьць тыдня. **18.30 (субота), 14.30 (нядзеля)** Гутаркі Сакрата Яновіча "Ад Біблii да беларускае літаратуры". **16.30, 19.00 (субота)** Рэдакцыйная пошта — адказы на лісты нашых слухачоў. **14.30 (нядзеля)** Рэлігійныя гутаркі айца Ўладзімера Месюка. Усё гэта пераплецена цікавою музыкай: як клясычнаю, гэтак і лёгкаю.

19.00 (серада) Агляд Czasopisu i Przegl□du Prawos□awnego (кожны трэці тыдзень месяца)

Трансьлююцца:

а 14.30 на кароткіх хвалях 41,18 м і 50,04 м (адпаведныя частоты 7285 і 5995 кГц), а 16.30 на кароткіх хвалях 41,27 м і 49,22 м (а.ч. 7270, 6095 кГц), а 18.30 на кароткіх хвалях 49,22 м (а.ч. 6095 кГц).

Тэніс

Клясыфікацыя на 29.04.96

Мужчыны на 22.04.96

1. P.Sampras	ЗША	4.611
2. T.Muster	Аўстрыя	4.415
3. A.Agassi	ЗША	4.013
4. M.Chang	ЗША	3.786
5. B.Becker	Нямеччына	3.402
6. G.Ivanisevic	Харватыя	3.256
7. T.Enqvist	Швэцыя	2.334
8. J.Kafelnikov	Расея	2.321
9. J.Courier	ЗША	2.241
10. W.Ferreira	ПАР	2.025
11. M.Rios +2		1.805
12. S.Bruguera -1	Гішпанія	1.635
13. A.Boetech -1	Францыя	1.603
14. M.Stich	Нямеччына	1.560
15. M.Rosset	Швэйцарыя	1.495
16. A.Costa +10	Гішпанія	1.428
17. M.B.Shington -1	ЗША	1.402
18. A.Medvedev	Украіна	1.308
19. T.Martin -2	ЗША	1.370
20. Ц.Піаліне +9	Францыя	1.284

Жанчыны на 22.04.96

1. S.Graf	Нямеччына	296
2. M.Seles	ЗША	no points
3. A.Sanchez	Гішпанія	230
4. I.Masoli	Харватыя	194
5. A.Huber	Нямеччына	153
6. C.Rubin	ЗША	130
7. K.Date +2	Японія	127
8. G.Sabatini -1	Аргентына	126
9. M.Maleeva -1	Баўгарыя	116
10. L.Davenport	ЗША	111
11. J.Novotna	Чэхія	107
12. B.Schultz	Нідэрлянды	104
13. M.Pierce	Францыя	102
14. M.J.Fernandez	ЗША	100
15. A.Coetzer	ПАР	83
16. M.Hingis	Швэйцарыя	80
17. B.Paulus	Аўстрыя	74
18. I.Spirlea	Румынія	71
19. J.Halard	Францыя	65
20. N.Zvereva	Беларусь	64

Матаспорт

Сусьветная клясыфікацыя пасьля 3 колаў

500 cc.		
1. M.Doohan (Aus)	Honda	46
2. A.Barros (Bra)	Honda	40
N.Abe (Jap)	Yamaha	40
250 cc.		
1. M.Biaggi (Ita)	Aprilia	70
2. T.Harada (Jap)	Yamaha	45
3. L.D'Antin (Spa)	Honda	36
125 cc		
1. M.Tokudome (Jap)	Aprilia	63
2. H.Aoki (Jap)	Honda	60
3. S.Perugini (Ita)	Aprilia	37

1996 Каляндар Гран-Пры

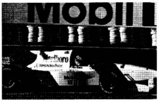
12.05 Spain, Jerez
26.05 Italy, Mugello
09.06 France
29.06 Netherlands, Assen
07.07 Germany
21.07 UK.Donington
04.08 Austria, Salzburgring
18.08 Czech Republic, Brno
01.09 Italy, Imola
15.09 Europe, Barcelona
29.09 Brasil, Rio de Janeiro
06.10 Argentina, Buenos Aires
20.10 Australia, Eastern Greek

Гольф

на 29.04.96

1. G.Norman	Аўстралія	13.59
2. C.Montgomerie	Шатляндыя	10.21
3. N.Price	Зьмбабвэ	9.88
4. E.Els	ПАР	9.35
5. N.Faldo	Ангельшчына	8.86
6. C.Pavin	ЗША	8.76
7. B.Langer	Нямеччына	8.63
8. F.Couples	ЗША	8.55
9. M.Osaki	Японія	7.21
10. S.Elkington	Аўстралія	7.09

Formula 1

1996 Каляндар Гран-Пры

05.05 San Marino, Imola
19.05 Monaco, Monte Carlo
02.06 Spain, Barcelona
16.06 Canada, Montreal
30.06 France, Magny-Cours
14.07 England, Silverstone
28.07 Germany, Hockenheim
11.08 Hungary, Hurgaroring
25.08 Belgium, Spa-Francorchamps
08.09 Italy, Monza
22.09 Portugal, Estoril
06.10 Japan, Suruka

Пасьля 4-га этапу

1. D.Hill / Williams	Вялікабрытанія	33
2. J.Villeneuve / Williams	Канада	22
3. J.Alesi / Benetton	Францыя	10
4. M.Schumacher / Ferrari	Нямеччына	10
5. E.Irvine / Ferrari	Ірляндыя	6
6. M.Hakkinen / McLaren	Фінляндыя	5
7. R.Barichello / Jordan	Бразылія	5
8. D.Coulthard / McLaren	Вялікабрытанія	4
9. G.Berger / Benetton	Аўстрыя	2

Тэнісны каляндар

Травень 1996
Гамбург, Нямеччына.
Атлянта, ЗША
Рым, Італія
Дзюсэльдорф, Нямеччына
French Open, Paris

Чэрвень 1996
Queen's Лёндан
Расмален, Нідэрлянды
Гале, Нямеччына

Горныя лыжы

Мужчыны. Фінальнае кола.

1. L.Kjus	Нарвэгія	1216
2. G.Mader	Аўстрыя	991
3. M. von Groningen	Швэйцарыя	880
4. L.Alphand	Францыя	839
5. A.Tomba	Італія	766
6. H.Knauss	Аўстрыя	748
7. F.Nyberg	Швэцыя	673
8. M.Reiter	Аўстрыя	667
9. U.Kalin	Швэйцарыя	601
10. K.A.Aamodt	Нарвэгія	560

Жанчыны

1. K.Seizinger	Нямеччына	1472
2. M.Ertl	Нямеччына	1059
3. A.Wachter	Аўстрыя	1044
4. I.Kostner	Італія	905
5. A.Meissnitzer	Італія	894
6. P.Street	ЗША	837
7. H.Zurbriggen	Швэйцарыя	785
8. P.Wiberg	Швэцыя	777
9. M.Dorbmeister	Аўстрыя	727
10.R.Gotschl	Аўстрыя	594

PPG Сусьветная сэрыя Індыкар

1996 Каляндар
02.06 Milwakee, Wisconsin
09.06 Detroit, Michigan
23.06 Portland, Oregon
30.06 Cleveland, Ohio
14.07 Toronto, Canada
28.07 Brooklyn, Michigan
11.08 Lexington, Ohio
18.08 Elkhart Lake, Wisconsin
01.09 Vancouver, Canada
08.10 Logana Seca, California

Становішча ўдзельнікаў у чэмпіянаце пасьля туру ў Назарэце.

1. J.Vasser	Reynard Honda	ЗША	73
2. Unser Jr	Penske Mercedes	ЗША	53
3. S.Prevett	Lola Ford	ЗША	49
4. G.Moore	Reynard Mercedes	Канада	36
5. G. de Ferran	Reynard Honda	Браз.	33
6. C.Fittipaldi	Lola Ford	ЗША	31
7. M.Andretti	Lola Ford	ЗША	31
8. A.Ribeiro	Reynard Honda	Браз.	26
9. B.Rahal	Reynard Mercedes	ЗША	26
10. P.Tracy	Penske Mercedes	Канада	25

ФУТБОЛ

Ангельшчына	P	W	D	L	F	A	Pts
1. Manchester U	37	24	7	6	70	35	79
2. New Castle	36	24	4	8	64	35	76
3. Liverpool	36	20	9	7	68	32	69
4. Aston Villa	37	18	9	10	52	34	63
5. Arsenal	36	16	11	9	47	31	59
6. Everton	37	16	10	11	63	44	38
7. Blackburn	37	17	7	13	58	45	58
8. Tottenham	36	15	12	9	46	36	57
9. Nott. Forest	36	14	12	10	46	53	54
10. Chelsea	37	12	14	11	44	41	50
11. West Ham	37	14	8	15	42	51	50
12. Middlesbr.	37	11	10	16	35	47	43
13. Leeds United	36	12	6	18	39	54	42
14. Wimbledon	37	10	10	17	55	70	40
15. Sheffield W.	37	10	9	18	47	60	39
16. Coventry	37	8	13	16	42	60	37
17. Southampton	37	9	10	18	34	50	37
18. Manchester C.	37	9	10	18	31	56	37
18. QP Rangers	37	9	6	22	38	54	33
19. Bolton	37	8	5	24	38	69	29

Бэльгія							
1. F.C.Brugge	32	24	6	2	79	26	78
2. Anderlecht	32	21	4	7	80	36	67
3. Ekeren	32	14	8	10	47	35	50
4. Lierse	32	13	10	9	50	41	49
5. Molenbeek	31	12	12	7	37	28	48
6. Charleroi	32	12	11	9	55	48	47
7. Standard	32	11	12	9	47	44	45
8. Lommel	32	13	6	13	38	42	45
9. Cercle	32	11	10	11	46	44	43
10. Mechelen	32	12	7	13	37	42	43
11. Harelbeke	32	13	4	15	37	43	43
12. E. Aalst	32	10	10	12	49	47	40
13. Autwerp	32	10	9	13	36	44	37
14. AA.Gent	32	9	11	12	35	47	38
15. St. Trviden	32	10	7	15	39	57	37
16. Seraing	31	8	5	18	33	66	29
17. Beveren	32	6	9	17	36	51	27
18. Waregem	32	3	9	20	27	67	18

Галяндыя							
1. Ajax	33	26	4	3	97	24	82
2. PSV Eindhoven	33	23	5	5	94	24	74
3. Feyenoord	33	17	9	7	62	35	60
4. Roda JC	33	14	12	7	46	34	54
5. Sparta	33	14	11	8	52	48	53
6. Heerenveen	33	14	11	8	65	64	53
7. NAC	33	14	10	9	57	39	52
8. Vitesse	33	15	7	11	47	43	52
9. FC Twente	33	14	6	13	45	53	48
10. Groningen	33	11	13	9	43	44	46
11. RKC	33	11	10	12	43	43	43
12. Willem II	33	9	12	12	52	56	39
13. Fortuna Sit.	33	6	12	15	26	53	30
14. De Graafschap	33	6	10	17	37	66	28
15. FC Volendam	33	6	8	19	28	64	26
16. FC Utrecht	33	5	10	18	25	58	25
17. Go Ahead	33	5	7	21	39	68	22
18. Nec Nijmegen	33	5	7	21	30	72	22

Гішпанія							
1. Atl. Madrid	38	23	8	7	67	29	77
2. FC Barcelona	38	21	11	6	65	33	74
3. Valencia	38	23	4	11	72	49	73
4. Espanol	37	18	12	7	54	32	66
5. Tenerife	38	17	11	10	63	52	62
6. La Coruna	38	16	12	10	61	36	60
7. Bet. Sevilla	38	15	14	9	57	46	59
8. Real Madrid	38	16	10	12	66	51	58
9. Compostela	38	17	6	5	45	49	57
10. R. Sociedad	38	15	11	12	49	47	56
11. Celta Vigo	38	11	14	13	43	46	47
12. Santander	38	11	13	14	42	57	46
13. Oviedo	37	11	11	15	39	50	44
14. Cijon	38	12	7	19	49	53	43
15. Atl. Bilbao	38	10	13	15	37	49	43
16. FC Sevilla	38	10	13	15	38	51	43
17. Zaragoza	38	9	15	14	44	53	42
18. Albacete	38	10	10	18	50	67	40
19. Merida	38	9	12	17	33	53	39
20. Valladolid	39	8	14	17	44	56	38
21. Vallenciano	37	10	8	19	41	66	38
22. Salamanca	38	6	9	23	43	77	27

Італія							
1. Milano A.C.	32	20	10	2	53	20	70
2. Juventus Tori	32	18	7	7	55	33	61
3. Fiorentina	32	16	8	8	51	37	56
4. Parma	32	15	10	7	43	29	55
5. Lazio Roma	32	15	8	9	63	38	53
6. AS Roma	32	14	10	8	46	33	52
7. Inter Milan	32	14	9	9	48	29	51
8. Sampdoria	32	13	9	10	54	45	48
9. Vicenza	32	13	8	11	33	34	47
10. Udinese	32	9	11	12	26	39	38
11. Napoli	32	9	11	12	26	39	38
12. Cagliari	32	10	8	14	31	45	38
13. Atlanta	32	10	6	16	35	49	36
14. Piacenza	32	9	9	14	31	47	36
15. Bari	32	8	7	17	47	66	31
16. Torino	32	6	11	15	28	43	29
17. Cremonese	32	5	11	16	35	49	26
18. Padova	32	6	3	23	39	75	21

Нямеччына							
1. Dortmund	30	16	10	4	64	34	58
2. Bay. Munchen	30	18	4	8	58	37	58
3. M'Gladbach	31	14	8	9	49	47	50
4. Rostock	30	12	10	8	44	37	46
5. Karlsruhe	31	11	11	9	48	41	44
6. Schalke 04	30	10	14	6	36	33	44
7. Hamburg	31	10	13	8	44	45	43
8. RSV1860 Munch	30	10	10	10	46	41	40
9. Stuttgart	31	9	13	9	54	55	40
10. Bremen	30	8	14	8	32	35	38
11. Freiburg	31	10	8	13	26	37	38
12. Koln	31	8	13	10	29	30	37
13. St.-Pauli	31	9	9	13	40	46	36
14. Dusseldorf	31	7	14	10	33	41	35
15. Leverkusen	30	7	13	10	33	32	34
16. Frankfurt	31	7	10	14	40	59	31
17. K'Lautern	30	5	15	10	27	35	30
18. Verdingen	31	4	11	16	31	49	29

Партугалія							
1. F.C.Porto	32	25	5	2	82	19	80
2. Benfica L.	32	20	7	5	50	26	67
3. Sporting L.	32	18	9	5	64	25	63
4. V.Guimaraes	32	19	5	8	54	32	62
5. Boavista	32	18	7	7	54	26	61
6. Belenenses	32	13	9	10	48	32	62
7. Uniao Leiria	32	14	5	13	38	45	47
8. Braga	32	11	9	12	40	45	42
9. Maritimo	32	12	6	14	38	48	42
10. Salgueiros	32	7	15	10	38	43	36
11. Amadora	32	7	12	13	33	48	33
12. Gil Vicente	32	8	9	15	28	48	33
13. Lega	32	9	6	17	28	48	33
14. Farense	32	9	5	18	32	44	32
15. Chaves	32	8	7	17	36	52	31
16. Felgueiras	32	7	9	16	26	45	30
17. Tirsense	32	6	10	16	27	50	28
18. Campomaior	32	8	3	21	27	68	27

Францыя							
1. Auxerre	36	21	5	10	63	28	68
2. Metz	36	18	11	7	41	27	65
3. Paris-SG	36	18	10	8	58	33	64
4. Monaco	36	17	11	8	56	36	62
5. Lens	36	16	14	6	42	25	65
6. Montpellier	36	16	9	11	49	39	57
7. Rennes	36	13	15	8	42	37	54
8. Guingamp	36	13	13	10	32	30	52
9. Strasbourg	36	13	12	11	44	39	51
10. Nantes	35	13	12	10	41	39	51
11. Lyon	36	9	18	9	39	39	45
12. Bastia	36	12	8	16	43	48	44
13. Le Havre	35	11	10	14	31	41	43
14. Cannes	36	11	8	17	40	48	41
15. Nice	36	10	9	17	33	43	39
16. Bordeaux	35	10	7	18	39	49	37
17. Lille	36	8	12	16	25	47	36
18. St.-Etienne	36	6	15	15	34	55	33
19. Gueugnon	36	6	14	16	24	45	32
20. Martigues	35	8	5	22	26	54	29

Швэйцарыя							
1. Grasshoppers	22	13	4	5	38	22	43
2. Sion	22	13	3	6	37	28	42
3. Neu Chatel	22	12	5	5	40	29	41
4. Luzern	22	11	7	4	36	25	40
5. Basel	22	9	3	10	23	29	30
6. Servette	22	7	7	8	28	28	28
7. Aarau	22	7	6	9	36	27	27
8. St.-Gall	22	6	9	7	26	24	27
9. Lausanne	22	6	9	7	25	25	27
10. Lugano	22	5	6	11	21	42	21
11. Zurich	22	4	6	12	17	32	18
12. Young Boys	22	4	5	13	14	35	17

Шатляндыя							
1. Glasgow R.	35	26	6	3	82	25	84
2. Celtic G.	35	23	11	1	70	24	80
3. Hearts of M.	35	16	6	13	54	52	54
4. Aberdeen	35	15	7	13	50	44	52
5. Raita	35	12	7	16	40	53	43
6. Kilmarnock	35	11	8	16	39	51	41
7. Hibernians	35	10	10	15	42	57	40
8. Motherwell	35	9	11	15	27	38	38
9. Patrick Th.	35	8	6	21	29	61	30
10. Falkirk	35	6	6	23	30	58	24

Кубак УЕФА

1/2 фіналу
Бардо — Славія (Прага)
Барсэлёна — Баварыя (Мюнхэн)

ЦІ НЕ ЗАНАДТА ВЫ АГРЭСІЎНЫ?

Флегматычны чалавек рэдка бывае добрым кіраўніком, але падначаленым ня лепш, калі ў іх агрэсіўны шэф, які накідваецца на іх кожны раз, бы тыгар з засады. Прапануем Вам з дапамогаю тэсту вызначыць, ці дастакова Вы карэктны ў дачыненьнях са сваімі супрацоўнікамі і ці лёгка ім з Вамі. Для большай аб'ектыўнасьці прапасіце кагосьці з калегаў адказаць на пытаньні замест Вас. Гэта дапаможа Вам зразумець, наколькі дакладная Ваша самаацэнка. Падкрэсьліце адказ.

1. Ці схільны Вы шукаць шлях да прымірэньня пасьля чарговага спужбовага канфлікту: а) заўсёды; б) калі-нікалі; в) ніколі?

2. Як Вы паводзіце сябе ў крытычнай сытуацыі: а) унутрана кіпіце; б) захоўваеце поўны спакой; в) губляеце раўнавагу?

3. Якім Вас лічаць калегі: а) самаўпэўненым і зайздрослівым; б) сяброўскім; в) спакойным і незайздрослівым?

4. Як Вы адрэагуеце, калі Вам прапануюць адказную пасаду: а) прымеце яе з пэўнай асьцярогай; б) пагадзіцеся без ваганьняў; в) адмовіцеся ад яе дзеля ўласнага спакою?

5. Як Вы будзеце сябе паводзіць, калі нехта з калегаў без дазволу возьме з Вашага стала які дакумэнт: а) зробіце яму вымову; б) прымусіце вярнуць; в) спытаеце, ці ня трэба яму штосьці яшчэ?

6. Якімі словамі Вы сустрэнеце мужа (жонку), калі ён (яна) вярнуўся(-лася) з працы пазьней за звычайнае: а) "Што гэта цябе так затрымала?"; б) "Дзе ты швэндаесься дапазна?"; в) "Я ўжо пачаў(-ла) хвалявацца?"

7. Як Вы сябе паводзіце за стырном аўтамабіля: а) імкняецеся абагнаць машыну, якая "паказала Вам хвост"; б) Вам усё адно, колькі машынаў Вас абагнала; в) будзеце імчацца з такой хуткасьцю, каб ніхто не дагнаў?

8. Якімі Вы лічыце свае погляды на жыцьцё: а) збалянсаванымі; б) легкадумнымі; в) надта жорсткімі?

9. Што Вы робіце, калі ня ўсё атрымваецца: а) спрабуеце скінуць віну на іншага; б) скараецеся; в) становіцеся больш асьцярожным?

10. Як Вы зрэагуеце на фэльетон пра выпадкі разбэшчанасьці сярод сучаснае моладзі: а) час ужо забараніць ім такім забавы?; б) трэба стварыць ім магчымасьць арганізавана й культурна адпачываць; в) "І чаго мы толькі зь імі цацкаемся"?

11. Што Вы адчуваеце, калі пасада, якую Вы жадаеце заняць, дасталася іншаму: а) "Чаго толькі я на гэта нэрвы псаваў?"; б) "Відаць, яго ны твар больш даспадобы шэфу"; в) "Можа, у мяне гэта атрымаецца іншым разам"?

12. Што Вы адчуваеце, калі глядзіце страшны фільм: а) баіцёся; б) сумуеце; в) атрымваеце сапраўдную асалоду?

13. Як Вы рэагуеце, калі з-за дарожнага затору спазьніліся на важную нараду: а) будзеце нэрвавацца падчас паседжаньня; б) паспрабуеце выклікаць патуральнасьць партнэраў; в) засмуціцеся?

14. Як Вы ставіцеся да сваіх спартовых посьпехаў: а) абавязкова дамагаецеся перамогі; б) атрымваеце задавальненьне, адчуўшы сябе ізноў маладым; в) вельмі сярдуеце, калі прайграеце?

15. Што Вы зробіце, калі Вас кепска абслужылі ў рэстарацыі: а) сьцерпіце, каб не нарывацца на скандал; б) выклічыце мэтрадатэля і зробіце яму заўвагу; в) накіруецеся са скаргай у дырэкцыю рэстарацыі?

16. Як Вы сябе будзеце паводзіць, калі Вашага дзіця пакрыўдзілі ў школе: а) пагутарыце з настаўнікам; б) учыніце скандал бацькам "малалетніх злачынцаў"; в) параіце сыну (дачцэ) даць адпор?

17. Які, на Вашую думку, Вы чапавек: а) усяго патроху; б) самаўпэўнены; в) прабіўны?

18. Што Вы адкажаце падначаленаму, зь якім сутыкнуліся ў дзьвярох установы, калі ён пачаў прасіць у Вас прабачэньня: а) "Прабачце, але гэта мая віна"; б) "Нічога, драбяза"; в) "Можна быць крыху больш уважлівым"?

19. Як Вы адрэагуеце на артыкул у газэце пра выпадкі правапарушэньня сярод моладзі: а) "Калі ж, нарэшце, будуць прыняты канкрэтныя захады"; б) "Трэба ўвесьці плоцевыя пакараньні"; в) "Нельга ўсё скідваць на моладзь, вінаватыя і выхавальнікі"?

20. Уявіце сабе, што Вы можаце наноў нарадзіцца, але ўжо жывёлай. Якой жвёле Вы аддаяце перавагу: а) тыгру ці леапарду; б) хатняй котцы; в) мядзьведзю?

Варыянт адказу	Пытаньне 1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
а	1	2	3	2	3	2	2	2	3	3	1	3	1	2	1	1	1	1	2	3
б	2	1	2	3	2	3	1	1	2	1	3	1	2	1	2	3	2	2	3	1
в	3	3	1	1	1	1	3	3	1	2	2	2	3	3	3	2	3	3	1	2

Атрыманыя балы падсумуйце.

36-44 балы. Вы памяркоўна агрэсіўны, але цалкам пасьпяхова ідзяце па жыцьці, бо ў Вас досыць здаровага самалюбства і самаўпэўненасьці.

45 і больш. Вы занадта агрэсіўны, пры гэтым нярэдка бываеце празьмерна жорсткім да іншых людзей і неўраўнаважаным. Вы спадзяецеся дабрацца да ўлады, разьлічваючы на ўласныя мэтады, і дамагчыся посьпеху, ахвяруючы інтарэсамі навакольных. Таму Вас не зьдзіўляе непрыхільнасьць супрацоўнікаў, але пры першай магчымасьці Вы імкняецеся пакараць іх за гэта.

35 балаў і менш. Вы празьмеру міралюбны, што абумоўлена дастатковай упэўненасьцю ва ўласных сілах і магчымасьцях. Гэта, вядома, ня значыць, што Вы нахінаецеся пад кожным ветрыкам... І ўсё ж болей рашучасьці Вам замінаць ня будзе!

Калі на сем ці больш пытаньняў Вы набралі па 3 балы і менш чым на сем пытаньняў — па 1 бале, то выбухі Вашай агрэсіўнасьці маюць хутчэй разбуральны, чым стваральны характар. Вы схільныя да непрадуманых учынкаў і жорсткіх дыскусіяў. Вы ставіцеся да людзей абыякава і сваімі паводзінамі правакуеце канфліктныя сытуацыі, якіх маглі б зусім пазьбегнуць.

Калі ж на сем і больш пытаньняў вы атрымалі па 1 бале і менш чым на сем пытаньняў — па 3 балы, то Вы празьмерна замкнёны. Гэта ня значыць, што Вам не ўласьцівыя выбухі агрэсіўнасьці, але Вы тушыце іх занадта добра.

ПРЭФЭРАНС

ЗАНЯТАК 6

(Працяг. Пачатак у N 6)

4в. Разгульваньне пры адным віставальніку

Калі вістуе адзін гулец, ён абавязваецца ўзяць запатрабаваную колькасьць бітак на картах, якія належаць абодвум віставальнікам. Дапусьцім, гулец Пд прызначыў гульню, гулец У вістуе, а гулец З пасуе. На картах гульцоў У і З віставальнік абавязаны ўзяць належную колькасьць бітак. У яго ёсьць дзьве магчымасьці.

Па-першае, віставальнік, калі другі гулец пасуе, можа гуляць "насьветлую", гэта значыць адкрытымі картамі. Абвестка пры гэтым робіцца да першага ходу. Пры разгульваньні "насьветлую" гульцы, якія абвяшчалі "віст" і "пас", кладуць карты на стол. Карты сваёй рукі й рукі пасоўца разьмяркоўвае віставальнік. Пры гэтым карты не павінныя зьмешвацца. разгульваньне адбываецца гэтаксама, як і пры двух віставальніках — г. зн. на ход карта мусіць класьціся з кожнай рукі, наступнай ходзіць рука, якая брала бітку і г. д. Пасовец можа падказваць віставальніку, як лепей гуляць, але ня мае права падказваць таму, хто прызначыў гульню. Прызначэнец гульні, трымае карты закрытымі, апе бачыць карты абедзьвюх рук супраціўнікаў. Дапусьцім, гулец У абвясьціў гульню; гулец Пд вістуе, гулец З пасуе. "Гуляем "насьветлую", — абвяшчае Пд. Гульцы Пд і З кладуць карты на стол. Як хадзіць з рукі З, кажа гулец Пд. Гулец З абавязаны класьці тую карту, якую яму загадаюць.

Па-другое, віставальнік можа абвясьціць разгульваньне "нацёмную". У гэтым разе карты на стол віставальнік і пасовец не кладуць.

Мала таго, яны не павінны абменьвацца меркаваньнямі ці глядзець карты адзін у аднаго. Разгульвианьне адбываецца гэтаксама, як пры двух віставальніках. Аднак пасовец, якому прапанавалі разгульваць "стоячы", абавязаны захоўваць інтарэсы віставальніка і імкнуцца да таго, каб ён набраў як мага больш бітак, а той, хто гуляе, — як мага меней.

4.г. Разгульваньне дзесяцёрнай і мізэру

У выпадку абвяшчэньня дзесяцёрнай усе гульцы, у тым ліку і той, хто яе абвясьціў, кладуць карты на стол. Гульцы правяраюць, ці правільна зроблена абвяшчэньне. Калі выявіцца, што ў выніку разгульваньня гулец возьме менш за дзесяць бітак, ён штрафуецца.

Пры разгульваньні мізэру той, хто ўпаў, гуляе закрытымі картамі. Два іншыя гульцы кладуць карты на стол. Калі першы ход належыць абвяшчэнцу мізэру, то карты кладуцца пасьля першага ходу. Супраціўнікі таго, хто ўпаў, імкнуцца даць яму бітку, пры магчымасьці — некалькі бітак.

Адпаведна той, хто ўпаў, імкнецца ня ўзяць ніводнае біткі.

4.д. Разгульваньне распасаў

Калі ўсе тры гульцы сказалі "пас", г. зн. адмовіліся ад прызначэньня гульні на гэтым здаваньні, робяцца так званыя "распасы". Пры распасах казыра няма. Гульцы мусяць пацьвердзіць сваю адмову ад прызначэньня гульні, узяўшы як мага меней бітак. Кожная бітка прыносіць пэўную колькасьць штрафных балаў. Няўзяцьце ніводнае біткі на распасах заахвочваецца прэміяльнымі баламі.

Разгульваньне распасаў пры трох гульцах адбываецца наступным чынам:

— Адкрываецца верхняя карта прыкупу. Першым ходзіць гулец на першай руцэ. Ён абавязаны пакласьці карту тае самае масьці, што й адкрытая карта прыкупу. Пры адсутнасьці такой масьці — зносіць якую заўгодна. Аналягічна дзейнічаюць гульцы на другой і трэцяй руцэ. Той, хто паклаў найстарэйшую з картаў трох гульцоў у выхаджанай масьці, бярэ гэтую бітку. Зьвярніце ўвагу: карта прыкупу ня ўлічваецца, ейная вартасьць не адыгрывае ролі. Яна толькі паказвала масьць, якую абавязаны класьці гульцы.

— Адкрываецца другая карта прыкупу. Яна гэтаксама толькі паказвае масьць, якую павінныя класьці гульцы. Незалежна ад таго, хто ўзяў першую бітку, першым зноў ходзіць гулец на першай руцэ, затым гулец на другой і гулец на трэцяй руцэ. Той, хто паклаў найстарэйшую карту гэтае масьці сярод выхаджаных, бярэ другую бітку.

— Трэці ход робіць гулец на трэцяй руцэ, незалежна ад таго, хто ўзяў другую бітку.

— Наступным ходзіць гулец, які ўзяў бітку. Напрыклад, гульцоў трое: Пн, З, Пд. Трэцюю бітку ўзяў Пн. Ён ходзіць першым і пачынае разгульваньне чацьвертае біткі. Дапусьцім, чацьвертую бітку ўзяў Пд. Ён ходзіць першым і пачынае разгульваньне пятае біткі. І г. д.

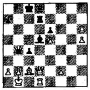
Калі гульцоў чацьвёра, то разгульваньне ажыцьцяўляецца аналягічна. Першым ходзіць той, хто сядзіць на прыкупе, адкрываючы верхнюю карту прыкупу. Але пры гэтым адкрытая карта належыць здавальніку і ейная вартасьць мае значэньне. Калі яна найстарэйшая сярод выхаджаных, здавальнік атрымвае бітку.

Другі ход зноў-ткі робіць здавальнік, адкрываючы другую карту прыкупу. Ён таксама можа ўзяць бітку на гэтую карту. Таму як картаў у здавальніка болей няма, то ён у далейшым разгульваньні ня ўдзельнічае. Трэцім ходзіць гулец на першай руцэ, затым той, хто ўзяў бітку.

Заўважце, усё адрозьненьне ў тым, што пры чатырох гульцах здавальнік гуляе дзьвюма картамі прыкупу, на якія ён можа ўзяць біткі. Пры трох гульцах гэтыя дзьве карты толькі паказваюць масьць, у якую павінны хадзіць гульцы, і ніяк не бяруць бітак.

Працяг у наступным нумары

ШАХМАТЫ

1п. Чорныя пачынаюць і перамагаюць.

4п. Белыя перамагаюць.

2п. Ход чорных. Адшукайце наймацнейшы працяг.

5п. Белыя перамагаюць.

3п. Белыя перамагаюць

6п. Белыя перамагаюць.

Адказы ў наступным нумары

АДКАЗЫ НА ПАПЯРЭДНІЯ ЗАДАНЬНІ

Шахматы

Тлумачэньні:
Кароль — **Кр**;
Гетман (Фэрзь) — **Г**;
Вежа (Тура) — **Вж**;
Вышнік (Слон) — **В**;
Конь — **К**.

1п. 1. Гb4! Цугцванг. 1... Гd5 (f3) 2. Г a4+ Крb6 3. Гb3+! Г:b3 4. b8Г+.

2п. 1. Вж:d5! cd 2. Вж:c5 К:c5 3. К:d5+-

3п. 1. Вж:e5+! Кe6 2. Вж:e6+ fe 3. Г:e6+ Крf8 4. Гf6+ Крg8 5. Вжd3. Чорныя здаліся.

4п. 1. Вжd2! Падвойная зьвязка.

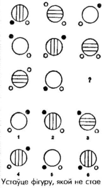
5п. 1... Гf4+?? 2. g3+! Чорныя здаліся, бо яны губляюць гетмана.

6п. Г:d7+! Чорныя здаліся.

Забаўкі
1. 27 **2.** 6. **3.** 84.

ЗАБАЎКІ

Задача 1

Устаўце фігуру, якой не стае

Задача 2

Падстаўце лік, якога бракуе

71 68 77 50 ?

Задача 3

LOUSE адносіцца да **SCALP**, як **HOUND** адносіцца да **?**

Адказы ў наступным нумары

<u>У ПАПЯРЭДНІХ НУМАРАХ (№1 – 5):</u>

Кошты на менскіх рынках: Камароўка (ІНФАРМАТАР №1), рэчавы рынак "Дынама" (ІНФАРМАТАР №2), аўтарынак (ІНФАРМАТАР №3), кошты на кампакт-дыскі (ІНФАРМАТАР №4), кошты на кватэры ў Менску (ІНФАРМАТАР №5), кошты на будаўнічыя матэрыялы (ІНФАРМАТАР №6).

Транспарт: Расклад руху пасажырскіх цягнікоў ад станцыі Менск-Пасажырскі (ІНФАРМАТАР №1), расклад руху прыгарадных цягнікоў ад станцыі Менск-Пасажырскі (ІНФАРМАТАР №2), расклад руху аўтобусаў ад а/с Менск-Цэнтральны і Менск-Усходні (ІНФАРМАТАР №3), расклад рэйсаў пасажырскіх самалётаў і ўсё пра аўтазапраўныя станцыі (ІНФАРМАТАР №5).

Адукацыя: Замежнае навучаньне ў 1996 годзе (ІНФАРМАТАР №1), платнае навучаньне ў Менску. Камэрцыйныя ВНУ (ІНФАРМАТАР №2), дзяржаўныя ВНУ. Платнае навучаньне (ІНФАРМАТАР №3). Платнае навучаньне (заканчэньне, ІНФАРМАТАР №4)

Біржа працы: Аналіз стану рынку працы паводле зьвестак Менскага гарадзкога цэнтру занятасьці насельніцтва (ІНФАРМАТАР №1-6).

Адпачынак: Вучымся гуляць у прэфэранс (ІНФАРМАТАР № 1-6), тэсты, шахматныя і інтэлектуальныя задачы (ІНФАРМАТАР №1-6).

Спажывец: Тэлефонныя коды гарадоў Беларусі, краінаў блізкага і далёкага замежжа (ІНФАРМАТАР №2); Твае правы, пасажыр (ІНФАРМАТАР №2); Як купляць і прадаваць кватэру. Што азначае спэцыяльнае маркаваньне (ІНФАРМАТАР №3); Месяцовы пасяўны каляндар (ІНФАРМАТАР №4); Як вызначыць якасьць мясных і рыбных прадуктаў (ІНФАРМАТАР №5); Пра новыя даляры. Праўда пра цыгарэты. Штрыхавы код — як яго расшыфраваць (ІНФАРМАТАР №6).

Здароўе: Перш чым зьвяртацца да лекара. Як кінуць паліць. (ІНФАРМАТАР №4).

Гаспадарка: Газ у нашым доме. Як чытаць цэтлікі на вопратцы. (ІНФАРМАТАР №5). ЖЭС. Рамонт жытла. Пункты прыёму замоваў на будаўніча-рамонтныя працы (ІНФАРМАТАР №6).

Грамафон: Старонка вершаванага радка (ІНФАРМАТАР №6).

<u>ЧЫТАЙЦЕ Ў НАСТУПНЫХ НУМАРАХ:</u>

Рынак: Рынак у Ждановічах.

Адукацыя: Пасьлядыпляомнае навучаньне ў ЗША. Адукацыя ў Беларусі (працяг).

Спажывец: Пазначэньні на электрапрыборах.

Спорт: Вынікі спаборніцтваў і інш.

Гаспадарка: Як мыць і чысьціць посуд.

Алё, дарагая, я сёньня затрымваюся, зайшоў да настаўніка ёп.

Працяг са старонкі 6

самалёты "Тарнада" ды 300 вайскоўцаў. А на кастрычнік 1999 г. колькасьць нямецкіх самалётаў дасягне 66. Таму можна казаць пра стварэньне нямецкай ваенна-паветранай базы на амэрыканскай тэрыторыі. Афіцыйна яна называецца "Цэнтар лётнай падтыхтоўкі Люфтвафэ" і падпарадкоўваецца выключна нямецкаму камандаваньню.

Мясцовыя амэрыканскія ўлады вітаюць стварэньне такой базы, бо гэта дасьць дадатковыя працоўныя месцы для тысячаў мясцовых жыхароў. А немцы задаволеныя тым, што ня трэба будзе забруджваць навакольнае асяродзьдзе Нямеччыны ды турбаваць бюргераў грукатам рэактыўных рухавікоў.

ЯСІР АРАФАТ. Старшыня Арганізацыі вызваленьня Палестыны Ясір

Арафат упершыню быў афіцыйна прыняты амэрыканскім прэзыдэнтам. Гэты палітычны жэст меў на мэце падкрэсьліць новы статус лідэра палестынскай аўтаноміі, хоць сама сустрэча ў Белым Доме была нядоўгая — нейкіх 45 хвілінаў.

Але істотны момант у тым, што прэзыдэнт ЗША сустракаўся з Арафатам сам-насам, без ізраільскіх лідараў. Нават зьнешні выгляд палестынскага кіраўніка сьведчыў пра гістарычнасьць падзеі. Рэпартэры адразу заўважылі, што Арафат быў упершыню гладка выгалены, нібыта хацеў гэтым падкрэсьліць, што завяршыў шлях ад лідара тэрарыстаў ды партызанаў да легітымнага дзяржаўнага кіраўніка. Арафат ярка кантрастуе з самім сабою 20 гадоў таму, калі ён стаяў на чале тэрарыстычнай арганізацыі, адказнай за забойствы сотняў людзей. Тады ён выступаў з трыбуны Генэральнай асамблеі ААН з пісталетам на баку. Нягледзячы на традыцыйны для яго ваенны фрэнч, Арафат непазнавальна зьмяніўся.

Як вядома, днямі ААП вырашыла выдаліць з свайго статуту заклік да ўзброенае барацьбы ды вызваленьня Палестыны ад Ізраілю. Прэзыдэнт ЗША Клінтан нават паабяцаў выдаваць палестынскай адміністрацыі па 100 млн. даляраў у год. Сёлета на зарплату і адміністратыўныя выдаткі для палестынскай адміністрацыі ўжо вылучана 10 млн. даляраў. Праўда іх яшчэ ня выдалі. Амэрыканцы патрабуюць, каб Арафат спачатку выканаў сваё абяцаньне "рашуча перасьледаваць палестынскіх экстрэмістаў — ворагаў мірнага працэсу". Ясір Арафат заявіў, што да канца стагодзьдзя палестынцы будуць мець сваю дзяржаву.

Мода

СТАРЭЙШЫЯ – МОЛАДЗІ

Працяг са старонкі 1

нуе "пудзялёвыя" жакеты: пакрой імкнецца трымаць лінію квадрата, а сам жакет і спадніца памежна кароткія.

Gucci тымчасам убірае кабетаў у тунікі. Заўважым, вельмі кароценькія.

Max Mare ўпадабаў кашулі-сукенкі, бо яны простыя, зручна носяцца й дастасоўваюцца да ўсіх выпадкаў. Кашулі-сукенкі маюць шмат гузікаў і шыюцца з джэрсі, баваўны ці ядвабу.

Можна пагуляцца і з колерамі, і з набіўкамі. Cerruti 1881 настойвае, што мода рухаецца да найпрасьцейшага і найпякнейшага — да белага. "Белае й чорнае — гэта чысьцюткі склад", — кажа Jil Sander. Аднак у летніх уборах сёлета будзе шмат новых, жывых колераў, да прыкладу: фіялет, ружовы, лязурны, але і пастэльная зсляніна, як летась. Увага! Найважнейшыя колеры лета 1996 — колеры цытрусаў: жоўты й памаранчовы.

Сяргей Харэўскі

ЛАТВІЯ

РАСЕЙСКАЯ ДУМА ЗАКЛІКАЕ ПРЭЗЫДЭНТА ЛАТВІІ ВЫЗВАЛІЦЬ АЛЬФРЭДА РУБІКСА

Калі гэты заклік застанецца без адказу альбо калі адказ будзе адмоўны, расейскія дэпутаты абяцаюць зьвярнуцца ў міжнародныя арганізацыі. Аднак кіраўнік службы літасьці канцылярыі прэзыдэнта Рыта Аксенока сьцьвярджае, што гэты заклік палітыкаў суседняй дзяржавы Латвіі не датычыць.

У заяве Расейскай Думы сказана, што Рубікса судзілі паводле законаў, якіх не існавала ў часе зьдзяйсьненьня злачынства. У інтэрвію газэце "Vakara Ziņas" Р.Аксенока прызнала, што арт. 59 Крымінальнага Кодэксу Латвіі (дзейнасьць, накіраваная на зьвяржэньне дзяржаўнае ўлады) прымаўся пазьней. Тым ня менш, ён мае юрыдычную сілу.

Заяву Расейскай Думы далучылі да іншых заяваў, што просяць аб літасьці да асуджанага Рубікса або аб зьмякчэньні кары (ёсьць таксама лісты, у якіх вынесены прысуд падтрымваецца). Просьбу аб літасьці прэзыдэнту Улманісу падала таксама маці Рубікса, аднак ні ён сам, ні ягоны адвакат Аляксандрс Агурцоўс з такой просьбай не зьвярталіся.

Рыта Аксенока дадала, што магчымае рашэньне пра зьлітаваньне над Рубіксам прэзыдэнт Улманіс можа прыняць нават у красавіку, бо ўжо сабраныя неабходныя дакумэнты. Аднак гэтае рашэньне ні ў якім разе ня будзе зьвязанае з заявай Расейскае Думы.

Адносіны дэпутатаў Сэймы да памянёнай заявы самыя розныя: ад вельмі добрых (сацыяліст Аляксандарс Голубаўс) да рэзка нэгатыўных (фракцыя "Latvijas ceļs").

Падрыхтаваў Уладзімер Слабін

ЭКАЛЁГІЯ

А КАЛІ ГАЛЬФСТРЫМ СПЫНІЦЦА?

Вялізнуцю колькасьць цяпла ў Паўночную Атлянтыку штогод дастаўляе Гальфстрым. З магутнасьцю мільёну атамных электрастанцыяў награвае ён паветра, якое паступае з захаду ў Эўропу. Такая асаблівасьць плыні абумоўленая розьніцай удзельнае вагі цёплай і халоднай вады. Верхнія цёплыя слаі вады пры набліжэньні да Арктыкі ахалоджваюцца і сыходзяць на глыбіню, а плынь паварочвае на поўдзень.

У зьвязку з глябальным пацяпленьнем на Зямлі Гальфстрыму пагражаюць зьмены. З-за павелічэньня ападкаў у Паўночнай Атлянтыцы зьменяцца суадносіны ўдзельнай вагі цёплай вады, якую прыносіць Гальфстрым, і халоднай морскай вады, разбаўленай прэснымі дажджамі, бо прэсная вада лягчэйшая за салёную морскую. Калі парушыцца існы балянс цёплай і халоднай вады, то плынь замарудзіць альбо прыпыніць свой рух. Масы цяпла ня будуць даносіцца да поўначы Атлянтыкі, а стануць страчвацца ў атмасфэры ўжо на шырыні Бэрмудаў, што прывядзе да пранікненьня арктычнага паветра ў Паўночную Эўропу.

Фізык з Інстытуту мора ў Кіле (Нямеччына) Стэфан Рагмшторф на пачатку мінулага году склаў мадэль гэтай кліматычнай катастрофы. Цяпер навуковец і ягоныя калегі робяць разьлікі рэакцыі Гальфстрыму на прэсную ваду. Паводле іхных зьвестак, дастаткова павелічэньня ападкаў на 12,5%, каб істотна запаволіць Гальфстрым. Калі ападкі павялічацца яшчэ на столькі ж — Гальфстрым спыніцца.

Прыток прэснай вады на поўнач атлянтыкі ўзрастае. За апошняе дзесяцігодзьдзе вышэй 50° шырыні выпала ападкаў болей, чым за папярэдняе. У выніку гэтага на захадзе Грэнляндыі таўшчыня лёдавага покрыву вырасла амаль на 2 мэтры.

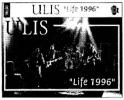
Экспэдыцыя, якая нядаўна вярнулася з мора Лапцевых, прывезла новыя зьвесткі: нягледзечы на моцныя маразы і пакавыя льды, навукоўцы знайшлі на глыбіні 20 м цёплую плынь (на 5° цяплейшую), якая на месяц затрымала ўтварэньне льдоў. Мяркуецца, што гэта цяпло Гальфстрыму, якое пранікла на паўночны захад Сібіру. За сорак гадоў вымярэньняў такая зьмена зафіксаваная ўпершыню.

Focus

Музыка

ВАНДРОЎНІК

ULIS. Life 1996. — Менск: "Ковчег", 1996

Кажуць, імёны ўплываюць на лёс асобы. Магчыма, гэта праўда. Возьмем, да прыкладу, жыцьцёвы шлях менскага рок-гурта "Уліс". Назва гурта цалкам сугучная блуканьням, якія зьведаў "Уліс" за сем гадоў свайго йснаваньня. З усіх старажылаў беларускага рок'н'ролу ён спазнаў найбольш моцныя пераўвасабленьні. Гэта ў першую чаргу тычыцца праблемаў з вакалістамі. Калі два першыя альбомы "Уліса" — "Чужаніца" (1989) і "Краіна доўгай белай хмары" (1990) — лічацца цяпер клясыкай нашага року, то трэці — "Танцы на даху" (1993) быў успрыняты неадназначна. Высілкі новага вакаліста гурта Алега Тумашова публіка ўспрыняла як вартую жалю пародыю на сьпеў Андрэя Патрэя. Праз гэта, не зважаючы на выдатныя музычныя вартасьці "Уліса", ад гурта адвярнулася шмат прыхільнікаў. Такім чынам, у 1993-95 гурт займеў паўзу, падчас якой адзін зь лідараў басіст Вячаслаў Корань застаўся сам на сам з ідэяй "Уліса". Ня мае значэньня зь якіх прычынаў "улісаўцы" разышліся ў розныя бакі, але Слава Корань ад ідэі не адмовіўся, набраў сабе трох новых музыкаў (Лёша Паўловіч — бас-гітара, Ягор Марачук — гітара, Ігар Маскаленка — бубны) і разам зь імі летась у сьнежні выдаў альбом "Па-над дахамі".

Упершыню аднаўлёны "Уліс" паказаўся на людзях 8 верасьня 1995-га на Сьвяце гораду ў Маладэчне. Тады фаны старога "Уліса" сумна калямбурылі: "Уліс" зьмяніўся ў Кoрані. У першую чаргу гэта была рэакцыя на вакальныя здольнасьці Славы. Але за некалькі месяцаў Слава давёў, што для сапраўднага "улісаўца" ў музыцы няма нічога немагчымага. Можна з упэўненасьцю сказаць, што Славаў сьпеў паляпшаецца ад выступу да выступу з геамэтрычнай прагрэсіяй.

Цікава, што праз пару месяцаў пасьля запісу "Па-над дахамі" "Уліс" выпусьціў другі варыянт гэтага альбому — "Life 1996". Па-сутнасьці, гэта новы, чарговы альбом "Уліса", дзе "Па-над дахамі" цалкам пераасэнсаваны й перапрацаваны. Слова "life" у назве праграмы набывае азначэньне ня толькі паказчыка запісу "жывога" гуку, але й другога дыханьня ў творчасьці гурта.

Вандраваньне "Уліса" вывела яго да сучаснай плыні музычнай альтэрнатывы. Адметны ўлісаўскі драйв кельцкага задуменьня вельмі натуралёва гучыць тут, у "краіне пад белым сьнегам".

Ва ўмовах новай культурнай сытуацыі працэс набыцьця новага дыханьня захоплівае розныя творчыя калектывы. Напрыклад, urban-folkaвы менскі рок-гурт "Ляпіс Трубяцкі" рыхтуе беларускамоўную праграму, а "Новае Неба" перапрацоўвае свае старыя хіты ў стылістыцы рэйву. Што да "Уліса", ягонае "прасьвятленьне" супала з творчым "прарывам" "Мроі", якая таксама зьмяніла сваё гучаньне ў лепшы-іншы-альтэрнатыўны бок. На сёньняшні дзень лідар "Незалежнай Рэспублікі Мроі" (NRM), гітарыст "Новага Неба", "нязьменны дзяжурны" тэле-радыёпраграмы "Квадракола", мастак і літаратар Лявон Вольскі зьяўляецца ўласным тэкставікам "Уліса". Нельга сказаць, што ягоныя тэксты горшыя альбо лепшыя за вершы Фэлікса Аксёнцава, які пісаў для старога "Уліса". Яны іншыя, яны — той масток, што лучыць творчы альянс "NRM" — "Уліс". Пра наяўнасьць такога альянсу сьведчыць сумесная прэзэнтацыя новых праграмаў, якую гурты зладзілі 23 красавіка ў Альтэрнатыўным тэатры. Тады "NRM" нарэшце рэпрэзэнтаваў свой першы "энэрэмаўскі" альбом "Lalalala", а ў другім аддзяленьні прагучаў улісаўскі "Life-96". Сказаць, што гэтая падвойная прэзэнтацыя прайшла выдатна, значыць, сьціпла прамаўчаць. Пры амаль поўнай адсутнасьці рэклямы, гэтыя выступы адбыліся пры поўнай залі.

"Уліс" рушыць наперад, але застаецца адзінае пытаньне, да якога неабыякавыя былыя й цяперашнія прыхільнікі гурта. Ці слушна зрабіў Слава Корань, калі, стварыўшы, па-сутнасьці, новы гурт, пакінуў старую назву? Бо нават "Мроя", якая не зьмяняла свайго складу, памкнулася пазначыць зьмену ў сваёй творчай канцэпцыі праз зьмену ўласнае назвы. Імя ўплывае на лёс. "Ulis" у перакладзе з лацінскае — вандроўнік...

Севярын КВЯТКОЎСКІ

Каляндар

СТАГОДЗЬДЗЕ НА ДРОЦЕ

Вы ніколі не лавілі сябе на адчуваньні дзікасьці сытуацыі — з кавалку плястмасы да вас ідзе чыйсьці голас? Наўрад ці нават палова карыстальнікаў тэле- і радыёпрыладамі здатная растлумачыць прынцып дзеяньня такога кшталту тэхнікі. Зрэшты, яны ад гэтага не пакутуюць. У адрозьненьне ад безыменнай бабулькі з знакамітай "Вароняй слабодкі". Бабулька жыла на антрысолях у камуналцы, і прынцыпова не карысталася электрычнасьцю, бо ня верыла ў яе. Скончылася гэта тым, што яна сваёй газьніцаю спаліла ўсю хату.

Сто гадоў таму менчукі ня выявілі такой прынцыповасьці й прынялі чарговы цуд прыроды на веру. У 1896 годзе ў Менску ўпершыню на тэрыторыі сёньняшняй Беларусі была ўведзеная ў дзеяньне першая тэлефонная станцыя агульнага карыстаньня. А 85 гадоў таму ў 1911 годзе пачала ажыцьцяўляцца першая тэлефонная сувязь паміж Менскам і Бабруйскам — запрацавала адна з чатырох міжгародніх ліній тагачаснай Расейскай імпэрыі. Чаму менавіта Бабруйску выпала такая пачэсная доля? Натуральна, як мы ведаем з клясыкі савецкай сатырычнай літаратуры, "Бабруйск быў культурным горадам", але ці дастаткова было такой прычыны? Відавочна не. Проста тамтэйшыя жыхары з найменшым недаверам паставіліся да новага "цуду боскага"...

Калі навуковым прагрэсам кіруе сумнеў, дык распаўсюджваньнем дасягненьняў гэтага прагрэсу кіруе вера. Цяпер тэлерадыёэфір ёсьць паняцьцем трывіяльным. Нашмат цікавей верыць у тэлепатыю. Але, пакольі тэлепаты не ствараюць арганізмаў накшталт TV альбо radio, людзі вымушаныя карыстацца трывіяльнымі дасягненьнямі навукова-тэхнічнага прагрэсу. І працягваюць імкнуцца да таемнага звышрэальнага.

Пагадзіцеся, мала хто з нас не падуладны нейкай магіі, напрыклад, магіі круглых датаў. Але бываюць даты яшчэ больш моцныя паводле сваёй магічнай значнасьці. Вось жа менскае Радыё 101,2 FM сёлета мае магчымасьць першы й апошні раз у жыцьці адзначыць фантастычны юбілей. Рэч у тым, што 9 траўня гэтага году спаўняецца сто адзін год і два дні з даты вынаходніцтва радыё. У той дзень я вып'ю за дзень народзінаў маёй бабулькі, за ідэю перамогі й за стагодзьдзе ўсіх менскіх тэлефонных балбатушак. Але асобны келіх — сто адзін і дзьве дзясятых грама — я ўздыму за лепшае у Менску радыё, а таксама за ўсіх менскіх тэле- і радыёатэістаў.

Севярын КВЯТКОЎСКІ

Наша Ніва 6 траўня 1996 №8(46)

Выбар веры

У адрозьненьне ад большасьці сваіх суседзяў, беларусы падзеленыя паміж некалькімі хрысьціянскімі канфэсіямі. Палякі і літоўцы — каталікі, латышы — пратэстанты, расейцы — праваслаўныя. А беларусы — і праваслаўныя, і каталікі, і пратэстанты. Такі падзел утварыўся гістарычна. Нельга сказаць, што ён расколвае нацыю, але й не спрыяе нацыянальнаму станаўленьню. Бо, да прыкладу, у нашых суседзяў нацыянальнае станаўленьне заўсёды адбывалася на грунце адной рэлігіі.

Разумеючы гэта, дзеячы нацыянальнага адраджэньня ў Беларусі заўсёды разважалі пра тое, каб прывесьці нацыю да адной роўніцы, адначасова імкнучыся зьбеларушваць усе канфэсіі. Думаецца, рабілася гэта кожнага разу імпульсіўна, пад уплывам прыкладаў суседніх народаў, але без разуменьня адзінае стратэгічнае мэты. Такой мэты няма і сёньня. Суседзкія прыклады засталіся недасяжнымі ідэаламі, і нішто не паказвае, што рана ці позна беларусы ўсё ж прыйдуць да аднае канфэсіі.

Сёньня ўжо ёсьць беларускамоўныя касьцёлы, цэрквы, спрабуюць беларусізавацца розныя галіны пратэстантызму. Але так ці інакш, усе гэтыя спробы ня маюць значнага пашырэньня. І ў масавай сьвядомасьці па-ранейшаму каталіцызм — гэта "польскі касьцёл", праваслаўе — гэта "расейская царква", а пратэстантызм дагэтуль нясе на сабе накінуты яму за саветамі вобраз паўпадпольнае сэкты.

Будучыня і патрэба адной, "беларускай" канфэсіі застаецца пад пытаньнем.

Разам з тым, маса народу пасьля атэістычнага бытнаваньня за савецкім часам шукае свае рэлігійнае саматоеснасьці. І праходзіць гэты працэс неверагодна страката, ніякім чынам не ў кантэксьце аднае роўніцы для ўсіх. Пры выбары найбольшая частка нэафітаў і моладзі кіруецца "вераю продкаў" — сваіх бацькоў ці дзядоў. Сярод нацыянальна сьведамых людзей вядомыя прыклады хрышчэньня ва ўніяцтва, якое пакуль не атрымала ў Беларусі шырокага разьвіцьця. Зусім сьвежыя прыклады хрышчэньня інтэлігенцыі ў каталіцызм, выкліканыя залішне энэргічнымі захадамі А.Лукашэнкі зрабіць Беларусь аднаправаслаўнай краінай і надаць расейскаму праваслаўю статус дзяржаўнае рэлігіі. Нежаданьне атаясамліваць сябе з прэзыдэнтам выклікала ўцёкі ў "іншую" канфэсію.

Выходзіць так, што з усіх суседзкіх прыкладаў нам бліжэй украінскі. Ва Украіне існуе некалькі праваслаўных цэркваў, каталіцызм, уніяцтва і пратэстантызм. У такім разе наша нацыянальнае станаўленьне будзе адбывацца не на падставе рэлігіі, а на іншым грунце — на дзяржаўнасьці, парлямэнтарызме, Канстытуцыі.

Цікавая мадэль беларуска-рэлігійнай сытуацыі склалася на Віленшчыне, дзе жыве некалькі дзясяткаў тысячаў беларусаў. Апошнімі гадамі з ініцыятывы актывістаў беларускіх арганізацыяў тут ствараліся каталіцкая і праваслаўная суполкі, ішлі перамовы зь ерархамі аб беларускай службе ў пэўным касьцёле і пэўнай царкве. Але на сёньня рэальнага сталага выніку гэтыя захады не далі. Між тым сама сабою ўзьнікла і існуе ў Вільні іншая беларуская царква — пяцідзясятніцкая. Не "ахопленая" дзеячамі нацыянальнага адраджэньня, яна, тым ня менш, і гуртуе пераважна беларусаў, і беларускай мовы не цураецца, і рэлігійную літаратуру дастае па-беларуску, і песьні сьпявае, у якіх Ісус рыфмуецца з словам Беларусь.

Пра Віленскую Царкву Хрысьціянаў Веры Эвангельскай распавядае ў сваім матэрыяле Тацяна Поклад зь Вільні*.

** нэапратэстантам (у першую чаргу, эвангелістам і баптыстам) у сучаснай Беларусі прысьвечаны артыкул Юрася Шаўцова ў апошнім нумары часопіса "Форум" (№3'1996).*

Пяцідзясятнікі

Царква Хрысьціянаў Веры Эвангельскай іначай, паводле перакладу з ангельскай назвы Pentecostal Church, завецца Царквою Пяцідзясятніцы (у гонар вядомага хрысьціянскага сьвята). Гэты пратэстанцкі кірунак нарадзіўся ў Амэрыцы ў самым пачатку XX ст., таму першая, арыгінальная назва, — ангельская. У нас ужываюцца як аналягічныя абодва найменьні. Створаная ў Вільні ў 1922 годзе**, гэтая царква жыве.

Пяцідзясятніцкая царква — гэта не будынак, не каменны храм, а людзі, што зьбіраюцца разам для малітвы, для працы, для забаваў. Адным словам, царква — гэта грамада.

Беларуская царква

Пастар Барыс Філон — беларус, і сярод вернікаў, паводле ягоных словаў, 80% — беларусы. Беларускае слова тут чуваць у гутарках, у малітвах і нават у казаньнях падчас набажэнстваў. Па-беларуску сьпяваюцца духоўныя гімны-псальмы, і сам пастар гаворыць на роднай мове зусім чыста.

Псальмы часам выконвае Васіль Кавальчук, прафэсійны сьпявак (ён вучыўся ў Віленскай кансэрваторыі ў знанага беларускага опэрнага сьпевака Лявона Мурашкі). Многія прысутныя слухаюць гэтыя сьпевы са сьлязьмі на вачах. Напрыклад, сястра Зіта Лумбіс. Яе сымпатыі да беларушчыны — яшчэ з часоў дэпартацыі ў Сібір, дзе ёй давялося жыць разам зь беларусамі. Яна падаравала мне даволі вялікае выданьне

Віленскі тэалягічны каледж.

"Песнь Возрождения: сборник духовных гимнов и песен евангельских церквей" (Менск, 1994). Частка гэтых песень — па-беларуску. Васіль Кавальчук кажа, што па-беларуску яго часта просяць засьпяваць на канцэртах у ЗША, крыху радзей — у Беларусі... Сям'я Кавальчукоў — Family Kovalchuk — гэта адзіны сьпеўны гурт, які выяжджае з гастролямі, робіць студыйныя запісы, выпускае свае аўдыёкасэты. Апошняя называецца "Ёсьць край".

Як растлумачыць існаваньне беларускай эвангельскай царквы ў Вільні? Па-першае, паўсюль на Віленшчыне ў такіх цэрквах высокі працэнт беларусаў. Па-другое, Пяцідзясятніцкая царква ніколі не падлягала палітычным ды ідэалягічным уплывам і мэты дэнацыяналізацыі тут ніколі ня ставіліся. Іншымі словамі, беларусы як такія ў гэтай канфэсіі захаваліся найлепей, хоць вонкавыя працэсы асыміляцыі паўплывалі, вядома, і на іх.

Эміграцкая царква

Сёньня Віленская эвангельская царква налічвае 500 чалавек. Многія прыехалі ў канцы 60-х — 70-я гады зь Беларусі, бо ў Літве вернікаў перасьледавалі менш. Цяпер нярэдкія выпадкі ад'езду цэлых сем'яў у Амэрыку. Магчыма, калі б я запыталася ў пастара: "Ці можна Вашу царкву назваць эміграцкай?" — ён бы зьдзівіўся. Напраўдзе, эміграцкае сьвядомасьці тут, бадай, няма. А магчыма пастар адказаў бы: "Хрысьціянам Радзіма — Дом Божы". Усьведамленьне часовасьці зямнога існаваньня — істотная рыса. І яшчэ — адчуваньне Бога ў сабе. Ня толькі над сабой, але і ва ўласнай душы. Таму многія заблытаныя пытаньні вырашаюцца вельмі проста. Эміграцыя, пошукі лепшага... Але разам з тым важна проста прыстойна і добра пражыць сваё зямное жыцьцё. Вытрываць свае пакуты, калі трэба. І не выдумляць сабе ўцехі з свайго пакутніцтва, калі можна не пакутаваць.

"Ці не сумуе яна там па Бацькаўшчыне?" — "Сумуе, вядома, па дому, але ж умовы жыцьця там нашмат лепшыя, проста — зусім людзкія ўмовы," — кажа Васіль Кавальчук пра сваю старэйшую дачку Натальлю. Яна жыве і сьпявае цяпер у ЗША. Сам брат Васіль (былы рэгентам царкоўнага хору, цяпер — саліст) зь сям'ёй — у Вільні. Застаўся, бо верыць, што Бог вызначыў яму месца тут. Езьдзіць сьпяваць ня толькі ў Эўропу і Амэрыку — разам з дабрачыннымі місіямі выяжджае ў Беларусь, у самыя "радыеактыўныя" раёны. Мінулым летам ён падвозіў нас неяк на сваім мікрааўтобусе і апавядаў прыкладна так: "Мы маглі зьехаць, нялёгка было, шасьцёра дзяцей, але мне было прароцтва, каб я застаўся ў Вільні — і я застаўся, вельмі добра цяпер жыву — ня тое што нястачы няма, але й іншым магу дапамагаць".

У Вербную нядзелю на набажэнстве абвясьцілі: яшчэ адна сям'я зьяжджае. Усе ўсталі памаліцца за шчасьлівы пераезд.

Малітва за дзіця.

Хрысьціянская царква

У нас цяпер час спасьціжэньня таленрацыі, афіцыйная атэістычная прапаганда як бы і адыйшла ў гісторыю, але... Я думаю нават не пра варожасьць праваслаўнага і каталіцкага кліру да пратэстантаў (вядома, існуюць і выключэньні), не пра тое, што, напрыклад, усе прапановы Біблейскага каледжу, які працуе пры пяцідзясятніцкай царкве (дырэктар Іван Шкуль), супрацоўнічаць са школамі былі адхіленыя (хоць гаворка была толькі пра знаёмства дзяцей зь Бібліяй), — не, нават не пра гэта я ўзгадала. Вось просты факт з дадзеных сацыялягічнага досьледу сярод старэйшых клясаў адной віленскай сярэдняй школы (1996 г.). Паводле адмысловай мэтодыкі (табліца Багардуса), высьвятлялася стаўленьне школьнікаў да людзей, непадобных да так званага сярэдняга чалавека. Прыкладна трэціна рэспандэнтаў пазначылі, што не згадзіліся б узяць шлюб ці нават сябраваць з "глыбокім вернікам". Там не акрэсьлівалася канфэсія, ня меліся на ўвазе, напрыклад, канкрэтныя пратэстанцкія плыні. Проста —"глыбокія вернікі". Вучні часта больш станоўча ставіліся да "тых, хто падазраецца ў крадзяжы" — зь імі ўмоўны шлюб быў магчымы. У нейкім сэнсе і гэта — прыклад талеранцыі.

А між іншым гэтыя школьнікі гадаваліся ўжо ў "вольных" умовах. Асьцярога ці непрыхільнасьць да рэлігійных людзей трымаецца як бы сама па сабе альбо перадаецца ад бацькоў ці старэйшых. Маўляў, хто іх ведае, гэтых вернікаў... І сапраўды, мала ведаюць альбо ведаюць няпраўду. Ва ўяўленьні людзей часта словы "вернік" ці "глыбокі вернік" атаясамліваюцца з эвангельскімі хрысьціянамі. І — адпаведны цэтлік.

У аповедзе пра канкрэтную Віленскую эвангельскую царкву можна было б, пэўна, апісаць шчырасьць набажэнстваў, памяркоўнасьць пастараў, глыбокую прастату казаньняў, незвычайныя магчымасьці сумоўя, юнацкія і дзіцячыя лецішчы, якія ладзяць пяцідзясятнікі, нядзельную школу, канцэрты сучасных хрысьціянскіх гуртоў, хор і сьпевы пад гітару духоўных гімнаў, выступы місіянэраў, шчодрую дапамогу багацейшых братоў бяднейшым (і асабістую, і агульную), апісаць прасьветленых, адухоўленых людзей — біскупа, пастараў і прапаведнікаў, братоў і сёстраў. Пасьля набажэнстваў людзі падоўгу застаюцца разам — мужчыны размаўляюць пра гаспадарчыя справы, жанчыны гавораць пра сям'ю, разглядаюць сямейныя фотаальбомы — чыйсьці сын пайшоў у школу, чыясьці дачка ўзяла шлюб... Далей можна было б распавесьці пра Віленскі Тэалягічны Каледж, пра Аб'яднаньне Хрысьціянаў Эвангельскай Веры, пра эвангелізацыю і абуджэньне новых цэркваў... Аповедам пра царкву магло б быць слова пра Бога. Але пра гэта лепей паслухаць пастара, сьвятара. І чытаць Біблію.

*** першая згадка ў друку — 1927. У Літве першая падобная царква зьявілася ў 1906 годзе ў Біржах (заўвага аўтаркі).*

Абрад хрышчэньня.

Не пра ўсіх беларусаў

Беларусы: У 8 т. Т.1: Прамысловыя і рамесныя занятки / Рэдкал.: В.Бандарчык, М.Піліпенка, В.Цітоў. — Менск: Навука і тэхніка, 1995. — 351 с. ISBN 5-343-01355-4

Беларусы дачакаліся новага манумэнтальнага выданьня пра сябе. У дачыненьні да гэтае кнігі слова "манумэнт" мае значэньне "надмагільны помнік", бо гутарка ў ёй ідзе пра тое, чаго амаль ужо няма — пра традыцыйныя рамёствы і промыслы.

Нягледзячы на грандыёзнасьць задумы, паліграфічна кніга выйшла на "сярэднім савецкім" узроўні. У нашых суседзяў нават звычайныя кнігі друкуюцца лепей. Балотна-зялёнага колеру супэрвоклалка таксама яе не ўпрыгожвае.

Гэтая кніга — першы том этнаграфічнага васьмітомніка, і, як мае быць, тут зьмешчаны ўводзіны да ўсяго выданьня, дадзены ягоны плян: том пра паходжаньне й этнічную гісторыю беларусаў; сям'ю і сямейны побыт; гісторыю беларускай этнаграфіі; матэрыяльную і духоўную культуру; грамадзкае жыцьцё; вытворчую дзейнасьць; сродкі і шляхі зносінаў. Праўда, не растлумачана, чаму "Прамысловыя і рамесныя заняткі" зьявіліся першыя. Напэўна першы мусіў выйсьці том пра паходжаньне беларусаў. Тады б чытач даведаўся пра храналягічныя рамкі ўсяго выданьня, крыніцы дасьледаваньняў, суадносіны матэрыялаў аб этнаграфіі беларусаў і іншых этнасаў нашай краіны.

Ва ўводзінах заяўлена, што ў аснову гэтай кнігі пакладзеныя матэрыялы XIX і XX ст., і гэта ўвогуле падмацоўваецца зьместам. Толькі аўтар разьдзелаў пра рыбалоўства, паляўніцтва і пчалярства С.Цярохін шырока выкарыстаў матэрыялы са старажытных часоў да XVIII ст. (дарэчы, убрыкнуць каталіцтва і прадэманстраваць веданьне Гегеля ён мог бы і ў іншым месцы). На жаль, астатніх аўтараў гэтага тому старажытныя часы асабліва не зацікавілі.

Кніга вытрымана ў традыцыйным для савецкай беларускай этнаграфічнай навукі духу — гэта апісаньне жыцьця беларусаў пераважна сельскай мясцовасьці за апошнія сто гадоў. Матэрыялы археолягаў (іх "людзбімы" пэрыяд — да XVI ст.) і гісторыкаў фэадалізму ("іх" перыяд — XVI — I-я палова XIX ст.) закранутыя настолькі павярхоўна, што лепш было іх увогуле не кранаць. Міждысцыплінарнага прарыву ў гэтай працы не атрымалася. Дарэчы ў Польшчы ёсьць цэлы часопіс "Квартальнік гісторыі матэрыяльнай культуры", дзе заняткі люду прасочваюцца са старажытнасьці да сёньня без падзелу на археалёгію, гісторыю і этнаграфію.

У выдадзенай працы дарэмна шукаць зьвесткі пра рамесныя заняткі жыдоў, цыганоў, татараў і расейцаў у Беларусі. Магчыма таму, што выданьне называецца "Беларусы"? Пэўнай цяжкасьцю для аўтараў стала вызначэньне "рамяства" і "промысла", часам яны зьбіваюцца на палітэканамічныя тэрміны. Аўтар уводзінаў увогуле ўхіліўся ад разгляду таго, што ж такое промыслы, і проста пералічыў, што ён пад імі разумее. Дарэчы, тут пералічаныя некаторыя заняткі, якія ў кнізе зусім не разглядаюцца. Калі гэты сьпіс працягнуць, то ў кнізе чытач ня знойдзе зьвестак пра вытворчасьць воску, шкла, будаўнічай керамікі (цэглы, кафлі, дахоўкі), жалеза, вырабаў з каляровых мэталаў, каменячосную справу, апрацоўку косткі. Затое шмат зьвестак пра розныя павозкі, сані, рачныя судны, плыты — хоць усё гэта павінна быць у апошнім з заяўленых тамоў сэрыі. Пра кафлю аўтар адпаведнага разьдзелу даў адзін сказ: у XIX — I-й палове XX ст. яна страціла нацыянальную спэцыфіку, — значыць, пісаць няма пра што! Недасьведчанасьць у старажытным ганчарстве прывяла да зьяўленьня кур'ёзнай "палеалітычнай керамікі". Між тым пачатак керамічнай вытворчасьці зьяўляецца найважнейшай адзнакаю нэаліту.

А былі ж у беларускай этнаграфічнай навуцы дасьледаваньні ў асобных галінах рамёстваў і нават асобная невялікая кніга "Промыслы і рамёствы беларусаў". Выдадзены важкі том іх не пераўзышоў. Пачакайма яшчэ колькі гадоў, можа, зьявіцца выданьне, дзе беларусамі будуць лічыць ня толькі сялянаў XIX-XX ст., але й местачкоўцаў, і мяшчанаў, і гараджан скрозь з XIII (а можа, і раней) да XX ст.

Валеры Пазьнякоў

НОВЫЯ КНІГІ І ПЭРЫЁДЫКІ, ПРЫСЛАНЫЯ Ў РЭДАКЦЫЮ

ЛІТАРАТУРА ФАКТУ

Алексютовіч Л.К. Беларускія народныя полькі. – Менск: Беларусь, 1995. – 143 с., іл. ISBN 985-01-0127-Х. 3.000 ас.
Кніга прысьвечана гісторыі ўзьнікненьня й разьвіцьця полькі як жанру, падаюцца апісаньні больш за 40 варыянтаў танцу.

Беларусіка = Albaruthenica. Кн 5. Культура беларускага замежжа; беларуска-амерыканскія гістарычна-культурныя ўзаемадачыненьні / Пад рэд. У.Конана, А.Мальдзіса. – Менск: Навука і тэхніка, 1995. – 359 с. ISBN 5-343-01571-9. 700 ас.
Працяг нізкі публікацыяў Нацыянальнага навукова-асьветнага цэнтру імя Ф.Скарыны й Міжнароднай асацыяцыі беларусістаў.

Гісторыя Беларусі. Навучальны дапаможнік. – Менск: НПЧ "Фінансы, улік, аўдыт", 1996. 298 с. 10000 ас.
Зборнік скіраваны на засваеньне дакладных зьвестак: фактаў падзеяў, тэрмінаў, даецца разгляд характэрных экзамэнацыйных пытаньняў. Гэта другое, дапоўненае і дапрацаванае выданьне для ВНУ, каледжаў, ліцэяў, гімназіяў і школаў.

Говард Майкл. Сучасная культурная антрапалёгія / Пер. з анг. І.Карпікава, М.Раманоўскага, А.Шыманскага; Пад рэд. П.Церашковіча. – Менск: Тэхналёгія; Беларускі Фонд Сораса, 1995. – 478 с. – (Сэрыя "Адкрытае грамадзтва"). ISBN 985-6022-16-9. 2.000 ас.
Гэты ўнівэрсытэцкі падручнік сыстэматызуе сацыяльныя, сымбалічныя ды матэрыяльныя аспэкты жыцьця сучасных грамадзтваў. Асаблівая ўвага надаецца праблеме зьнікненьня малых супольнасьцяў, адаптацыі людзей да чужой культуры, дэградацыі навакольнага асяродзьдзя.

Другі Міжнародны Кангрэс у Абарону Дэмакратыі і Культуры "Незалежная Прэса: Свабода і Адказнасьць": Тэксты. Дакумэнты. Матэрыялы. – Менск: Тэхналёгія, 1996. 560 с.

З глыбіні вякоў. Наш край: Гіст.-культураляг. зборнік. Вып.1. – Менск: Навука і тэхніка, 1996. – 288 с., іл. ISBN 5-343-01480-1. 500 ас.
Кніга, складзеная яшчэ ў 1993 г., выйшла толькі ў 1996 г. Гэта зборнік навуковых артыкулаў з галіны гісторыі матэрыяльнай культуры ў Старажытнай і Сярэднявечнай гісторыі Беларусі. Тэматычнасьцю й маштабнасьцю вылучаецца матэрыял В.Насевіча й М.Сьпірыдонава ""Русь" у складзе Вялікага княства Літоўскага ў XVI ст."

Каталёг паштовых марак Рэспублікі Беларусі. – Менск: ДП "Менская пошта", 1996. 28 с.

Нестеренко В.Б. Масштабы и последствия катастрофы на Чернобыльской АЭС для Беларуси, Украины и России. – Менск: Права і эканоміка, 1996. 72 с. ISBN 985-6194-24-5. 500 ас.

Чарнобыль. Погляд праз дзесяцігодзьдзе: Даведнік / Рэд. калегія: Л.Малашэвіч і інш. – Менск: БелЭн, 1996. 319 с., іл. ISBN 985-11-0044-7. 5000 ас.
У кнізе, што прымеркаваная да 10-годзьдзя катастрофы, прадстаўленыя найбольш істотныя яе наступствы для Беларусі. Шэраг аналітычных артыкулаў аб'яднаныя ў тэматычныя разьдзелы.

МАСТАЦКАЯ ЛІТАРАТУРА

Геніюш Л. Ад родных ніў. Вершы. – ТАА "Альгерд", 1995. – 155 с., іл. 3.000 ас.
Факсыміле праскага выданьня 1942 г.

Чаропка В. Перамога ценю: Аповесьці, апавяданьні, эсэ. – Менск: Мастацкая літаратура, 1996. – 270 с. ISBN 985-02-0017-0. 4000 ас.

Хрустальны калодзеж: казкі народаў Еўропы: Для дашк. і малод. шк. узросту. / Пер. на беларускую мову В.Гардзей; мастак В.Тарасаў. – Менск: Юнацтва, 1996. – 367 с.: каляр. іл. –(Б-ка замежнай дзіцячай літаратуры). ISBN 985-05-0109-Х. 6.000 ас.

ПЭРЫЁДЫКІ

Bialoruskie Zeszyty Historyczne. 1995, №2(4). – Bialystok: Bialoruskie Towarzystwo Historyczne. 218 с.

Форум. Інфармацыйна-культурны бюлетэнь. 1996. №3. – Менск: Эўрафорум. 64 с.

КНІГА — ПОШТАЙ

На складзе Фонду "Наша Ніва" маюцца кнігі:

1. Адам Глёбус. Толькі не гавары маёй маме... Зборнік інтымнае прозы. — Менск: Сучасная літаратура, 1995. — 310 с.
Кнігі новай сэрыі "Сучасная літаратура" разьлічаныя на поўную самаакупнасьць. Займальныя сюжэты, даверальны тон, даступнасьць — характарыстыкі гэтай сэрыі.
41.000 БРБ

2. Адам Глёбус. Скрыжаваньне. — Менск: БАДППР — "Ковчег", 1993. — 46 с.
Апошні зборнік вершаў Адама Глёбуса. Многія з гэтых тэкстаў сталі агульнавядомымі песьнямі, многія перакладаліся на розныя мовы.
7.000 БРБ

3. Энтані Сміт. Нацыяналізм у дваццатым стагодзьдзі. — Менск: БФС — "Эўрафорум", 1995. — 272 с.
Кніга прысьвечана шматлікім трансфармацыям нацыяналізму ў нашым стагодзьдзі, параўнаньню яго з такімі ідэалёгіямі "выратаваньня сьвету", як камунізм, фашызм і расізм.
20.000 БРБ

4. Джын Эйчысан. Гаваркія істоты: Уводзіны ў псыхалінгвістыку. — Менск: БФС — "Кліч", 1995. — 312 с.
Псыхалінгвістыка — новая галіна ведаў. Дасьледаваньне прысьвечанае аналізу таго, што ў нашай мове зьяўляецца вынікам навучаньня, а што мае біялягічныя перадумовы.
20.000 БРБ

5. Юліяна Вітан-Дубейкаўская. Мае ўспаміны. — Вільня, 1994. — 192 с.
Гісторыя ахвярнага каханьня набожнай жанчыны і безнадзейна хворага мужчыны. Яна — дачка віленскага купца немца Юліяна Мэнке, ён — беларускі палітык і антыквар Іван Луцкевіч.
29.000 БРБ

6. Баляслаў Лесьмян. Пан Блішчынскі / Пераклад з польскай. — Вільня-Менск: "Наша Ніва" — "Мастацкая Літаратура", 1994. —93 с.
Клясык польскай паэзіі Баляслаў Лесьмян (1878-1937) стварае маляўнічы й зваблівы сьвет інтымных перажываньняў чалавека.
17.000 БРБ

7. Вітаўт Кіпель. Беларусы ў ЗША. — Менск, 1993. — 352 с.
У кнізе беларускага эміграцыйнага дасьледніка ўсебакова разглядаецца гісторыя і сёньняшні дзень беларускай дыяспары ў Злучаных Штатах Амэрыкі.
29.000 БРБ

8. Беларускі рок-н-рол: Тэксты ("Бонда", "Крама", "Мроя", "Новае Неба", "Уліс"). — Менск: "Ковчег", 1994. — 64 с.
7.000 БРБ

Каб атрымаць патрэбную Вам кнігу, трэба пералічыць указаную суму грошай на адрас: Андрыеўскі Андрэй Паўлавіч, Менск 220094, а/с 89. Не забудзьцеся падаць свой адрас.

КНІГА — ПОШТАЙ

Рэдакцыя часопіса "Калосьсе" прапануе наступныя выданьні:

1. Калосьсе, №1-1993. — 60 с.
У нумары зьмешчаныя творы Юрася Пацюпы, Леры Сом, Ігара Сідарука, Алеся Аркуша, Юрыя Гуменюка, Кастуся Гаманца і іншых, успаміны Андрэя Чэмера і Анатоля Іверса пра віленскае "Калосьсе" 30-х гадоў і ягонага рэдактара Янку Шутовіча.
10.000 БРБ

2. Калосьсе №2-3-1995. — 144 с.
Творы Хведара Ніцкі, Славаміра Адамовіча, Вінцэся Мудрова, Ігара Сідарука, Алены Шаціпы, Васіля Крохвы, першая кніга "псыхадэлічнага" рамана Юрыя Гуменюка "Апосталы Нірваны".
25.000 БРБ

3. Вінцэсь Мудроў. Жанчыны ля басэйна. — Менск: Мастацкая літаратура, 1992. — 160 с.
Першы зборнік прозы аднаго з "дыназаўраў" сучаснага беларускага андэграўнду.
15.000 БРБ

4. Юры Гуменюк. Твар Тутанхамона. — Полацак: Полацкае ляда, 1994. — 52 с.
Другі паэтычны зборнік паэта-постмадэрніста, вершы: "Прагулянка маркіза дэ Сада", "Гарэлкі поўны капялюш", "Фанэра над Парыжам", "Сьлімакі" ды іншыя.
10.000 БРБ

5. Алесь Аркуш. Разьтаньне з Танталам. — Полацак: Полацкае ляда, 1994. — 54 с.
Зборнік вершаў, пострамантызм, "нешта больш салодкае за Рай і страшнейшае за Пекла — блуканьне па кругах уласнае душы. Самастойна. Без Вэргілія" (Алена Шаціла).
10.000 БРБ

6. Ігар Сідарук. Саната Арганата. — Полацак: Полацкае ляда, 1994. — 64 с.
Ненармаваная лексыка, жудасныя сюжэты, "любошчы".
10.000 БРБ

7. Лявон Вольскі. Калідор. — Полацак: Полацкае ляда, 1993. —38 с.
Зборнік паэзіі, які вядомы паэт-рокер напісаў у адзінаццаці інастасях.
10.000 БРБ

Каб атрымаць патрэбную Вам кнігу, пералічыце названую суму грошай на адрас: Алесь Козік, Наваполацак-11, п/с 36. Не забудзьце падаць свой адрас.

КАСЭТЫ — ПОШТАЙ

На складзе Фонду "Наша Ніва" ёсьць на продаж касэты з запісамі беларускіх музыкаў:

1. **НОВАЕ НЕБА. Сон у трамваі:** Сон у трамваі; Выбар; А ты забудзь маё імя; Жахлівая прыгажосьць; Дом; Калыханка; Таму што; Той, хто стаіць у мяне за плячыма.
2. **НОВАЕ НЕБА. Go home (1995):** Прэзыдэнт, ідзі дамоў; Дакраніся да вады; Падае сьнег; Крот-2; Электарат; Цемра; Выгнаны сын; Канцэрт у Westclub 7 сакавіка 1995 г. (Жывы гук).
3. **КРАМА. Хворы на Rock-n-Roll:** Бяжы, хлопец; Здраднік; Хворы на рок-н-рол; Выпі са мной да дна; Чыкага найтс; Каханьне а шостай гадзіне; Стэфаніда; Мне мой сябра сказаў; Новая кроў; Будзь разам з намі.
4. **N.R.M. LaLaLaLa (1995):** Белыя лебедзі; Нацыя; Дарога; Мітусьня; Не хадзіце ў цёмны лес (Зомбі); Бацька; Трактар; Дзе тое слова; Дайце; Бывай; Лалалала; Халі-галі.
5. **ULIS. Life (1996):** Як плынь ракі; У вагні; Паходная; Па-над дахамі; Залаты ланцуг; Аднойчы; Пачвара; Усё было недарэчы; Альбо бывай; Па калідоры; Астатні цягнік; Усё альбо нічога; Цмок, каралева.
6. **БОНДА. Найлепшыя песьні:** Не сьпяшайся; Ліст дадому; Слуцкая брама; Кожны з нас; Падарожжа; Блюз; Вынаходнікі; Стэфка; Соль жыцьця; Раз-пораз...
7. **РЭНЭСАНС (беларускі джаз);** Sensation; Dippermouth Blues; Solitude; Medley: Hello, Dolly, Black Eyes(trad tune), Mack the Knife; Tin Roof Blues; Panama; St.James Infirmary (trad. tune); Mikita (Belarusian folk song); Washington and Lee Swing; Finish Polka (trad. tune); Memfis Blues; High Society; Basin Street Blues; Russian Dance Tune; I've Founde a New Baby; Tiger Rag.
8. **БЕЛАРУСКІЯ НАРОДНЫЯ КАЗКІ:** Коцік Петрык і мышка; Пра што кукуе зязюля; Пых; Сынок з кулачок; Коцік, пеўнік і лісіца; Пшанічны каласок; Дзедава рукавічына; Пра падчарку; Пра старога ката; Як баба гуся прадавала; Сіняя сьвіта.
9. **РОК СУПРАЦЬ РЭВАЛЮЦЫЯЎ** ("Новае неба", "Зіндан", "Уліс", "Мроя", "Крама").
10. **БЕЛАРУСКАЯ МУЗЫЧНАЯ ЛІТАРАТУРА (1-3)**

Фонахрэстаматыя, т.1: Беларускія канты; Песнапеньні пра Ефрасіньню Полацкую; Музыка невядомага аўтара XVIII ст. на вершы Сымона Полацкага; Помнік музычнай культуры Беларусі XVI-XVII ст. "Полацкі сшытак"; Мацей Радзівіл. Дывэртысмэнт у трох частках; Яган Давід Голянд (лібрэта М.Радзівіла). Опэра "Агатка, або прыезд Пана" (1784 г.); "Нясьвіская мэса" 1730 г. (фрагмэнт); Тадэвуш Касьцюшка (1745-1817). Палянэз; Восіп Казлоўскі (1757-1831); Міхал Клеафас Агінскі (1765-1833). Паланэз Фа мінор, Паланэз Ля мінор "Разьвітаньне з Радзімай"; Міхал Казімер Агінскі (1730-1800). З сшытка рамансаў "Да Касі"; Эрнэст Ванжура. Увэртура да балетнай пантамімы "Арлекін-нявольнік".

Фонахрэстаматыя, т.2: Л.Шлег (сл. народ.). Лубок; Д.Смольскі. Канцэрціна для сола скрыпкі і аркестру; Э.Казачкоў. Увэртура для духавога аркестра; Рафаіл Вардоцкі. Аполён-заканадаўца, лібрэта М.Цяцерскага.

Фонахрэстаматыя, т.3: А.Бандарэнка, сл. Мітрапаліта Кіеўскага Іларыёна. Пахвала Вялікаму князю Ўладзімеру Сьвятаслававічу; А.Мдзівані (сл. народн.). Гусялькі; А.Багатыроў. Маладыя гады; В.Войцік. Сюіта ў старадаўнім стылі для цымбалаў; М.Чуркін. Калыханка для скрыпкі і ф-на; Л.Мурашка. Саната для фартэпіяна.

Для атрыманьня адной касэты неабходна даслаць 20.000 руб. на адрас: 220094 Менск, а/с 89, Андрыеўскаму Андрэю Паўлавічу. Не забудзьцеся падаць Ваш адрас.

НАША НІВА 6 траўня 1996 №8(46)

Тацяна Сапач

ВЕРШЫ З ПАДАРОЖЖА

.....
Не ад'яжджай у мілы край,
дзе наша права,
дзе верaць, што жывы,
калі ўміраеш... —
я ведаю і так, што ты жывы,
ня едзь ні назаўжды, ні
накаротка,
дзе роўна ўсё усім — ці што, ці хто ты,
абы цішэй вады, ніжэй травы.

Я так люблю той край, дзе наша месца,
што мушу і сама туды паехаць,
але цябе прашу — не ад'яжджай.
Я там памру, каб ведалі — жывая,
мяне пад злой ігрушай пахаваюць —
тады адведай зрэдку родны край.

.....
Той бераг, ці Brzeg, ці krantas
ёсьць, незалежна ад мапаў,
далёка ад Вільні, за Ўроцлавам,
ад цябе — і далёка, і блізка.
Пакой для спатканьняў — ноч,
падлога — золата восені
і дзёрзкае срэбра крылаў
берагавых кірляў.
А столь — высока-высока,
і месяц ашчадна сьвеціць...
Аздобу сьценаў
не пасьпяваеш разгледзець,
бо нечакана робіцца рана, —
і мы пакідалі пакой для спатканьняў,
і ён зачыняўся на ключ.
... Цягнік аддаляе Brzeg —
бераг, ці берег, ці krantas.
Зьмяняе музыку руху
антракт перасадкі — да Вільні.
То сплю, то палю, то ціха
сьпяваю рускую песьню,
і забываю патроху,
як моцна цябе люблю.

Ігар Бабкоў

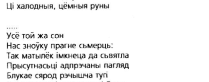
ДВА ВЕРШЫ ПРА СЬМЕРЦЬ

.....
Калі восені рудыя косы
Разьвінаюць, і музыка грае
Уначы абуджаецца сэрца:
Сьмерць-катрынка тужліва сьпявае

Варажбітка, сьляпая марока
Пакідае нязводныя плямы
Вецер лісьце апалае гоніць
Да далёкай, зімовае брамы

Й незагойна, у восеньскім шале
Ўсё кранае нацятыя струны
Нібы ластавак доўгія веі
Ці халодныя, цёмныя руны

.....
Усё той жа сон
Нас зноўку прагне сьмерць:
Так матылёк імкнеца да сьвятла
Прысутнасьці адпрэчаны пагляд
Блукае сярод рэчышча тугі
Прысутнасьці, што некалі была
Шалёнай смагай, а цяпер, здалёк
Заве ахрыплым голасам цыкад
Трызьненьнем, што шукае берагі

Уладзімер Арлоў

Экспэдыцыя

У цэнтры Бэрліну грубка гудзе ўзімку гэтаксама ўтульна, як і ў полацкім доме майго дзяцінства, дзе я яшчэ ня піў "Белавескай", ня быў знаёмы з прафэсарам Норбэртам Рандавам і ня ведаў, што такое "интимная подруга".

Калі вам яшчэ не даводзілася гартаць сваё дасье, працягвайце клапаціцца пра яго папаўненьне й зайздросьце майму гаспадару, які прапануе тост за пасьпяховае завяршэньне знаёмства з уласным жыцьцяпісам паводле вэрсіі штазі.

1200 старонак зь дзевяці пульхных буйнафарматных тамоў, створаных вялікім калектывам аўтараў адразу на некалькіх эўрапейскіх мовах, ксэракапіяваныя для фамільнага архіву. Перабіраючы іх у пошуках кірыліцы, я змагаюся з затоеным страхам высмыкнуць раптам старонку з знаёмым почыркам.

Значную частку кірылічных тэкстаў складае ліставаньне начальнікаў аддзелаў міжнародных сувязяў міністэрстваў дзяржбясьпекі ГДР і НРБ таварышаў Дзімітра Міцева і Вілі Дама. Вось першы таварыш (зь нязьменным "социалистическим приветом") паведамляе другому, што, прыбыўшы ў НРБ (вольнасьцяў накшталт проста Балгарыі не дапускаецца), Н.Рандаў першым чынам "отклонил наше предложение остановиться в студенческом общежитии под предлогом, что условия являются недостаточно подходящими для его интимной подруги Теды, гражданки Западного Берлина, заявляя, что она — его супруга", а потым неадкладна заняўся варожай дзейнасьцю, у прыватнасьці, "поделился мыслями, что в ГДР было поставлено кофе плохого качества и немецкий народ впервые за 20 лет был готов подняться на бунт". Пасьля гэтай шкодніцкай вылазкі "объект" так разыйшоўся, што паведаміў "источнику", нібыта "настоящая литература не должна рассчитывать на публику и успех, а должна твориться тихо, ради самой себя и во имя будущего". (Можна выказаць асьцярожнае меркаваньне, што таварыш "источник" наўрад ці быў дворнікам або сантэхнікам.)

Дам расейскай моваю валодаў горш і, магчыма, таму любіў карыстацца тэлеграфам. Урэшце, і клопатаў ён меў непараўнальна болей: трэба было вывучаць рэляцыі стукачоў з турмы, дзе малады Рандаў сядзеў тры гады за прапаганду "Доктара Жывага" і іншыя злачынствы; учытвацца ў справаздачу зь дзён нараджэньня "объекта" з дакладным указаньнем гадзіны й хвіліны прыходу і адыходу кожнага госьця; аналізаваць паведамленьні таварышаў зь Беларусі, дзе Рандаў замест таго, каб жлукціць на навукова-літаратурных банкетах гарэлку, знаўся з падазронымі тыпамі, якія салідарызаваліся зь ім у тым, што "интеллектуалов преследовали не только сегодня, но и всегда — такова их судьба".

Сярод карэспандэнтаў тав. Дама сустракаліся нейкія тав. Штэфан, а таксама баец нябачнага фронту, які падпісваўся: Паэт. Самае пікантнае, што гэта сапраўды быў паэт ці, прынамсі, чалавек, што пісаў і друкаваў свае вершы. (NB для айчынных перакладчыкаў: Паэта звалі Паўль Вінц.)

Мой унутраны ляндшафт пачынаюць аздабляць мілыя вобразы роднага краю: праспэкт Ф.Скарыны, жоўты дом з калёнамі, бэльвэдэрам і некалькімі (як апавядаюць абазнаныя людзі) падземнымі паверхамі, шматкіляметровыя стэляжы з дыхтоўна пераплеценымі тамамі, якія раз-пораз здымае ў мяккім люмінэсцэнтным сьвятле мужчынская ці жаночая рука з доўгімі вільготнымі пальцамі.

Мы з Норбэртам не выключаем, што ў гэты самы момант таварышы Дам і Міцеў сядзяць каля каміну недзе ў Маскве ці ў Карлавых Варах (а можа, у Менску?) і смакуюць што-небудзь больш вытанчанае за нашую "Белавескую".

❑

Мая заходнебэрлінская знаёмая, якая нарадзілася ў сям'і нямецкага каляніста ў Паўднёвай Афрыцы і лічыць найвялікшай у сьвеце каштоўнасьцю падарожжы, зьбянтэжана прызнаецца: ні ў Беларусь, ні, тым больш, у Расею яна пакуль не паедзе. Я непатрыятычна ўдакладняю, што назвы краінаў варта было б памяняць месцамі.

❑

На ранішняй прагулянцы спатыкаю бабулечку-"божы дзьмухавец", якая аказваецца ўдавою правадыра нямецкага народу Вальтара Ульбрыхта. Нічога трансцэндэнтнага тут няма, бо нас з паэткаю Нінай Мацяш пасялілі на былой віле яшчэ аднаго героя камуністычных энцыкляпэдыяў тав. Ота Гротэволя. Некалі ў гэтыя зацішныя кварталы ўсходнебэрлінскага раёну Панкаў траплялі толькі празь некалькі шлягбаўмаў.

Цяпер схаваныя за шлягбаўмамі таямніцы пакрысе выбіраюцца на белы сьвет. Напрыклад, муж гэтай дзевяностагадовай бабуленцыі, якая жыве побач з намі на Маякоўскірынг, пачынаў партыйную кар'еру з таго, што займаўся сутэнёрствам.

Пачатак кар'еры Норбэрта Рандава таксама, хоць і па-іншаму, уражвае: у 1958-м ён быў перакладчыкам у часе візыту Тодара Жыўкава ў сацыялістычную Нямеччыну. Візыт адбываўся за пару тыдняў да прэзыдэнцкіх выбараў у Францыі. Ульбрыхт палічыў патрэбным падзяліцца палітычным прагнозам адносна абраньня генэрала дэ Голя: "Францускі народ ніколі не пагодзіцца, каб ім кіраваў гэты авантурыст". Жыўкаў дыпляматычна перавёў гаворку на авечкагадоўлю.

"Ульбрихт был просто дурак", — па-расейску рэзюмуе сваю згадку былы партыйна-ўрадавы перакладчык, які ў тыя часы, нагледзеўшыся на правадыроў, ужо пачытваў заміж клясыкаў марксізму розныя сумнеўныя кніжэнцыі.

❑

На нашых літаратурных чытаньнях бэрлінскія інтэлектуалы адказваюць на паведамленьне пра беларускі пераклад "Парфумы" Патрыка Зюскінда іранічнымі ўсьмешкамі. Каму яны адрасаваныя — аўтару бэстсэлера ці беларускім перакладчыкам — застаецца загадкаю.

❑

Сёньня я ўрачыста даю сабе слова, што, трапіўшы ў Ірляндыю, абавязкова знайду Нуалу Ні Гональ, паэтку, якая дала "The New York Times Book Review" інтэрвію, толькі што прачытанае ў "НН".

"Калі пра што й варта пісаць, дык адно пра нешта вялізнае: нараджэньне, сьмерць ды пра найважнейшае, што стаіць паміж імі — сэкс".

"Нас прымушаюць прыйсьці да іранічнай высновы, што калі мы памрэм, спакойна ўздыхнуць тыя, хто адчувае сябе няёмка ў сваёй ірляндзкасьці, пакуль існуе жывая моўная традыцыя, да якой яны не належаць".

Я самаўпэўнена думаю, што ўжо двух гэтых пасажаў з інтэрвію хопіць на тое, каб нам разам з Нуалай не было сумна.

Знаёмства я мог бы пачаць з таго, што ў яе прыгожае імя, якое — зусім па-беларуску — вільготна пахне затокаю, аерам і русалкамі, а калі б мы пасябравалі, я аднойчы насьмеліўся б назваць яе Нуалкай і прапанаваў бы паслухаць, як гучыць па-наску яе гэльскі верш з знарочыста казённаю назваю "Моўнае пытаньне", чые шапатліва-зялёныя вобразы закалыхваюць мяне ў гэты вечар на былой віле тав. Гротэволя: "Я пускаю сваю надзею на ваду / у маленькім чаўне мовы / нібы кладу дзіця / у калыску..."

❑

На пытаньне, ці быў ён у Хатыні, Норбэрт Рандаў адказвае, што паедзе туды, калі мы пабудуем мэмарыял у Курапатах.

❑

Перад літаратурнаю вечарынай у паўночнанямецкім гарадку Нойштрэліцы цяжка ўявіць хоць аднаго немца, які адкладзе свае справы дзеля сустрэчы з двума літаратарамі з краіны, дзе расстрэльваюць спартовыя паветраныя шары, а прэзыдэнт дае інтэрвію з прызнаньнямі ў сымпатыях да партайгеносэ Адольфа Гітлера.

Аднак, магчыма, якраз апошнія акалічнасьці і зьбіраюць у залю большую частку публікі.

А, магчыма, і не. Бо гарадок некалі быў сталіцаю вялікага герцагства, а каля герцагаў музы водзяцца, як вядома, крыху часьцей, чым, прыкладам, каля графаў.

Гарадзкому тэатру з балетнай і драматычнай трупамі 250 гадоў. Яшчэ нядаўна ў партэры часта бачылі савецкіх афіцэраў: на 25 тысячаў жыхароў прыпадала роўна столькі ж таварышаў па зброі з усходу. Здаецца, гэтае суіснаваньне мела досыць мірны характар. Калі дэлегацыя гораду наведала новае месца дыслякацыі выведзенай у Расею дывізіі, яе камандзір падшафэ прызнаўся, што хоча, каб на яго надмагільным помніку апрача датаў нараджэньня й сьмерці было таксама напісана: "жыў" і стаялі даты службы ў Нойштрэліцы.

Гісторыя выглядае вельмі мілаю, калі забыць, колькі калегаў сэнтымэнтальнага расейскага камдыва дагэтуль мрояць пажыць у такіх утульных гарадках — калі не ў нямецкіх або чэскіх, дык, на горшы выпадак, хоць у беларускіх ці ўкраінскіх.

❑

У Нямеччыне таксама надараюцца дні, самай істотнай падзеяй якіх застаецца ўбачаны ў TV фільм пра агента 007.

❑

На вокладку апошняга нумару гановэрскага часопісу "Textura" вынесеныя імёны дзесяці беларускіх літаратараў. Ніна Мацяш сьпявае на прэзэнтацыі сваю "Калыханку для мамы". Сівенькая фраў у першым шэрагу выцірае вышыванай хусьцінаю сьлёзы. Ружавашчокі мужчына з аблічам тыповага задаволенага жыцьцём і півам бюргера рэагуе больш непасрэдна. Ён падыходзіць да стала й пачынае дэклямаваць: "На ніцях белай павуціны / Прывозяць восень павучкі..." Потым пяе "Лявоніху" і завяршае імправізаваную літаратурна-музычную кампазыцыю вершам Янкі Купалы пра вялікага Сталіна. Спадар Ітман нарадзіўся ў 30-я гады пад Празарокамі і скончыў чатыры клясы беларускае школы.

... Калі мы спаткаемся ў Дубліне з Нуалай Ні Гональ, я раскажу ёй, што ў Гановэры ёсьць цалкам прыстойны ірляндзкі паб зь півам "Guiness" і наіўны прафэсар Хюпэр, які спадзяваўся дзякуючы мне ўдасканаліць сваю ангельскую мову.

❑

Размаўляць з нашай перакладчыцаю паэткаю Эльке Эрб па-расейску — суцэльная асалода. "Эльке, как называется эта река?" — "Не знаю. Я с ней не разговариваю".

Беларускія тэксты Эльке перакладае з падрадкоўнікаў, але часам яе вабяць арыгіналы і тады нашы дыялёгі робяцца яшчэ больш забаўныя. "Прайшла гадзіна, — чытае яна і адрывае ад старонкі зьдзіўленыя вочы. — Володя, как может пройти гадина, если она не имеет ноги?"

Прыкладна так узнаўляе беларускі тэкст і мая суседка зь Серабранкі, толькі яна нічому не зьдзіўляецца, а грэбліва падціскае вусны: "Как всё грубо... Цырульня, гарбата... Это от слова "горб"? — "А ваша парикмахерская это от слова "хер"? — далікатна высьвятляю я.

❑

У бэрлінскім Далемскім музэі найцікавейшымі для

№4

мяне нязьменна застаюцца ацтэкі ды інкі. Няхай іхныя цывілізацыі ня ведалі каня, кола і альфабэту — усе недахопы кампэнсуе змрачнавата-вытанчаная эратычная кераміка і скульптура.

Не давайце веры казкам, нібыта заходняя публіка мае вышэйшыя эстэтычныя памкненьні. Самы вялікі натоўп аматараў мастацтва, як зазвычай, сабрала палатно Лукаса Кранаха "Крыніца маладосьці".

Сюжэт карціны прэтэндуе на глыбокі падтэкст. Яе дамінанта —купальня, да якой пеша, конна, возна й карэтна кіруюцца старыя кабеты. Адну мадам муж альбо каханак цягне на ўласным карку, другую амарант транспартуе на тачцы накшталт тых, зь якімі будавалі Днепрагэс і Магнітку. У чароўную крыніцу цяжка залазяць карготы і сухарэбрыцы, а выбягаюць адтуль гладкія грудастыя маладзёнкі зь зіхоткімі вачыма.

Шматмоўная дыскусія, што адбываецца каля палатна, круціцца вакол таго, чаму ў купальню ня лезуць мужчыны. Дзякуючы прысутным аматаркам выяўленчага мастацтва, кантрапунктам узьнікае тэма блытаніны: аматаркі хвалююцца, ці не пераблытаюць мужы і каханкі сваіх дзівосна паюнелых спадарожніц, бо тыя мяняюцца да непазнавальнасьці, захоўваючы хіба нейкую адмысловую радзімку альбо шнарык ад апэндыцыту. Мужчыны дыпляматычна маўчаць: выглядае, што, трапіўшы на карціну, яны шукалі б асаблівыя прыкметы ня надта заўзята.

У суседніх залях прыемная цішыня.

Мастацтва паўсюль належыць народу.

❏

Бэрлінскі журналіст Дэтлеф Люке перакананы, што чалавек застаецца інтэлігентам датуль, пакуль выходзіць за межы ўласнае спэцыяльнае кампэтэнцыі і пачынае ўмешвацца ў публічныя справы.

Жонка Дэтлефа мастачка Урсула прызнаецца, што паездка ў Расею зрабіла рэзкі паварот у сёнай эстэтыцы. На адным з графічных аркушаў - клады ў паволскім гарадку: схаваныя за высознымі мэталёвымі агароджамі закіданыя сьмецьцем і пустымі пляшкамі магілы. Ніхто зь немцаў ня здольны здагадацца, што гэта такое. "И после смерти тюрьма", - камэнтуе Урсула.

Тэма турмы атрымлівае разьвіцьцё пры каве.

Рандаў ўспомніў дружную турэмную брыгаду "палітычных", на чале якой стаяў самы добранадзейны зьнявolены, што засек сякераю жонку. Турэмныя правілы абавязвалі адміністрацыю забіраць з пасылак шакалял, відаць, з таго часу Норбэрт так любіць шакалядавыя цукеркі.

Я апавядаю гісторыю, як віцэ-прэзыдэнт беларускага ПЭН-цэнтру Карлас Шэрман у юнацтве наведваў у аргентынскай турме пасаджанага за палітычную заварушку Шэрмана-старэйшага. У ліку астатняга зьняволеным забаранялі перадаваць кнігі. Затое ў сьпісе дазволенага да перадачаў фігуравала какава. Убачыўшы ў Шэрмана-малодшага кнігу, жаўнер-ахоўнік рашуча закруціў галавой. Тады Карлас паказаў на сьпіс і на назву кнігі. Жаўнер засумняваўся і паклікаў сяржанта. У таго мазгі працавалі хутчэй, і Карласаў бацька атрымаў у сваёй камэры раман Жоржы Амаду "Какава".

Яшчэ адну какава-шакалядную гісторыю я вырашаю за сталом не варушыць. У 30-я гады ў полацкай перасыльнай турме НКВД "ворагаў народу" ставілі ў яму, якую паступова залівалі разьведзенымі чалавечымі экскрэмэнтамі, чакаючы, пакуль жыжка дойдзе да ніжняе вусьніны, каб яшчэ можна было вырваць прызнаньне. Гэта называлася "зрабіць шакалядавым".

На такой асноведзі сюжэт з канфіскаванымі ў гэдээраўскай турме цукеркамі выглядае бледнавата, і я прапаную выпіць за гістарычны поступ.

❏

Нямецкі кампутар выдаў нам квіткі ня толькі ў розныя купэ, але і ў чужы, маскоўскі вагон, забіты людзьмі й валізамі, быццам на перагоне паміж якім-небудзь Серпухавам і Бугульмай. Я, вядома, не такі прастадушны, каб разьлічваць, што тут хто-небудзь кінецца дапамагаць мне цягнуць па вузкім міжнародным праходзе інвалідную каляску зь Нінаю. Мы былі ўнутрана гатовыя і да таго, што ні ў водным з дваццаці купэ ніхто не пагодзіцца памяняцца з намі месцамі, але, трэба прызнаць, недзе ў пыльным закануркy наіўнай беларускай душы ўсё ж кволілася надзея.

Я з каляскаю бездапаможна стаю ў праходзе. Зьмясіць кулакамі ўсе гэтыя родныя славянскія пысы ў мяне ня хопіць сілы, і я зьвяртаюся да адзінай даступнай мне цяпер зброі. Не, я не тлумачу, што Ніна ня можа хадзіць. Я разумею, што, напэўна, у іншым вагоне "Бэрлін-Масква" магло быць іначай, але ў гэтым атрымалася тое, што атрымалася, і таму я гучна, каб мяне пачулі ад тамбуру да тамбуру, кажу: "Русские — свиньи!"

Яны глытаюць моўчкі, толькі з аднаго купэ вытыркаецца чырванашчокі мардаварот зь ленаватым пытаньнем: "Кто здесь оскорбляет русских, бля?", але, угледзеўшы каляску, хуценька наступае на горла нацыянальнаму гонару і рыўком зачыняе дзьверы.

Нам саступае купэ нямецкая сям'я.

❏

Па пэроне ў памежным Тэрэспалі мытнікі цягнуць у завязаных жаночых калготках два дзясяткі рэквізаваных літровых пляшак гарэлкі.

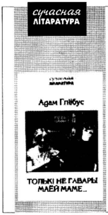
На століку ў купэ ляжыць "Общегражданский заграничный паспорт СССР". "Срок настоящего паспорта продлён до 2001 года", — чытаю я ў чаканьні памежнага кантролю.

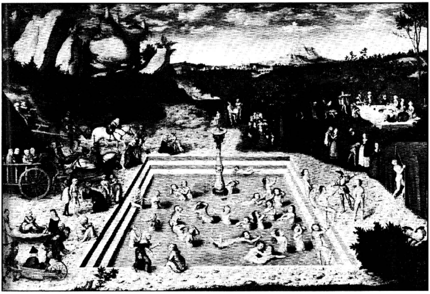
Чацьвертая экспэдыцыя ў Нямеччыну заканчваецца.

Там, за Бугам, Берасьце. Заходняя брама краіны, абрысы якой пакуль што ўзнаўляюцца на палітычных мапах новай Эўропы.

Сьнежань, 1995.

* Скарочаны варыянт.

ЗАНАТОЎКІ ЭГАІСТА

Адам Глёбус

Кантамінацыі

з нагоды чытаньня выказваньняў Канфуцыя

❏ Не сябруй з тымі, хто табе ня роўны, і ня бойся выпраўляць уласныя памылкі... Чуеш параду Канфуцыя. Некалькі разоў і мне даводзілася разрываць сувязі з добра знаёмымі людзьмі. Складана сказаць праўду пра тое, што ня будзеш сябраваць. Простыя словы — "калі ласка, не турбуй мяне й маю сям'ю", — а вымавіць іх цяжка.

❏ Выйграе той палітык, які не забывае пра схільнасьць народу праяўляць пакору. Змагацца цяжэй, чым скарыцца.

❏ Калі ўзвысіць і паставіць сумленных над несумленнымі, дык народ прыйдзе да пакоры... Падобнае казаў Канфуцый, калі ў яго пыталіся, як прывесьці народ да паслухмянасьці. Але бяда, што ня кожны сумленны чалавек, узвысіўшыся, застанецца сумленным. У момант узвышэньня большасьць людзей якраз і страчвае сумленьне.

❏ Люблю паслухаць літаратара, які чытае ўласны тэкст.

❏ Галеча й прыніжанасьць — гэта тое, што людзі ненавідзяць... Заўважаеш у Канфуцыя. Але большасьць не дасягае багацьця й знатнасьці, хоць і імкнецца да іх усёй душою, а таму пачынае разам з галечаю наракаць на высакародных.

❏ Малы чалавек сумуе па сваёй зямлі... Прачытаўшы такое, нельга ня ўбачыць у самім сабе "малога чалавека".

❏ Як бы зноў навучыцца спакойна чакаць.

❏ Чым болей жаданьняў, тым больш прыніжэньняў.

❏ Сяброўства — найперш шчырасьць.

❏ Канфуцый раіў шанаваць дэманаў і духаў, але не заклікаў набліжацца да іх. Толькі дэманы й духі, пабачыўшы пашану, самі могуць набліжацца, каб выказаць хоць бы і ўдзячнасьць.

❏ Не шчыруй за жалобным сталом.

❏ Складаньне пэрспэктыўных плянаў, як і любоў да пісаньня ўспамінаў, — занятак чалавечы.

❏ Багацьце і знатнасьць, набытыя несумленна, Канфуцыю падаюцца воблакам, што праплыло міма. Як сумна, што няма ніводнай аблачынкі, якая б не праплыла міма. Хмаркі нябесныя — вечна вандроўныя.

❏ Паразуменьня не дасягнеш прымусам.

❏ Да рэшты выконвай толькі правільны загад.

❏ Сорамна атрымліваць заробак і калі ў дзяржаве ёсьць шлях, і калі яго няма... Знаходзіш у Канфуцыя. Варта зазначыць, што сорамна атрымліваць і ўзнагароды. А колькі людзей імкнуцца ўхапіць як мага большы заробак і найкаштоўнейшыя ўзнагароды? Зрэшты, узнагароды існуюць дзеля суцяшэньня сквапных і зайздросных прадстаўнікоў чалавецтва.

❏ Цяжка жабраку злосьці не займець... Варта пагадзіцца з Канфуцыем. Дарэчы, я ніколі ня кідаю грошы ў жабрацкую шапку, бо ёсьць іншыя месцы, куды можна падзець вольныя фінансы. А жабрак — ён, акрамя злосьлівасьці, яшчэ й няўдзячны.

❏ Пра тое, што нельга браць чужое, ведаеш зь дзяцінства. Але чаму ж цябе не вучылі шукаць толькі сваё месца і ня ставіць сябе на чужое?

❏ Калі за зло плаціць злом, а за дабро сплочваць дабром, можна незаўважна ператварыцца ў люстэрка, дзе ня знойдзецца месца ні спачуваньню, ні чалавечнасьці. Можа таму Канфуцый заўважае: за зло трэба сплочваць згодна з тваім сумленьнем.

❏ Зьдзіўляе адназначнае імкненьне чалавека наблізіцца, каб зразумець; хоць у большасьці выпадкаў трэба, наадварот, зрабіць крок назад.

❏ Ведаеш, вораг не павінен здагадвацца пра твае пляны, але толькі ён можа ацаніць іх каштоўнасьць. Таму так і карціць паказаць ворагу пэрспэктыўныя распрацоўкі, а выйшаўшы за дзьверы, шпурнуць іх у сьметнік. Галоўнае — не складай пляны з тымі, хто йдзе іншым шляхам.

❏ Запросяць — пагаджайся.

❏ Найкарацейшы шлях да ўлады ляжыць праз дабрыню. Але быць добрым цяжэй, чым выкарыстоўваць сілу.

❏ На руінах імпэрый скачуць міталягічныя героі.

❏ Чалавечнасьць — гэта прастата.

❏ Калі нікчэмны чалавек губляе страх, ён робіцца бандытам, бо ў нікчэмных людзей няма сумленьня.

❏ Нават калі чалавек сыходзіць ад людзей і пачынае жыць толькі з жывёламі дый птушкамі сярод расьлінаў, гэтым самым ён імкнецца давесьці ўласную праўду менавіта людзям, а не птушкам, жывёлам і расьлінам. Згадай хоць бы Генры Дэвіда Тора, які сыходам у лес выказаў пратэст супраць грамадзства.

❏ Не аспрэчыш наяўнасьць старэйшых і малодшых. Дык чаму розныя барацьбіты за роўнасьць увесь час спрабуюць абвергнуць заканамернасьць існаваньня багацейшых зь бяднейшымі. Мяркую, з-за недасьведчанасьці. Няма роўных сярод роўных.

❏ Калі твае сябры сышлі з абранага разам шляху, калі здрадзілі агульным ідэалам, якая тады розьніца — жывуць яны, ці іх няма на сьвеце.

❏ З былымі сябрамі пазьбягай сустрэчаў, а пры выпадковых сутыкненьнях не вітайся, нават калі яны першыя пададуць руку.

❏ Майстры працуюць у майстэрнях, бо майстэрства — найперш служба.

Эмоцыі як мера інтэлекту

Новыя дасьледаваньні чалавечага мозгу паказваюць, што мера інтэлекту — не IQ (каэфіцыент разумовага разьвіцьця), а нашы эмоцыі.

Сёньня навукоўцы могуць вызначыць будучыню чалавека, назіраючы за тым, як 4-гадовыя дзеці рэагуюць на пачак зэфіру. Дасьледнік па адным запрашае ў пакой дзяцей і пачынае "пакутлівыя" выпрабаваньні. "Вы можаце зьесьці адзін зэфір адразу ж, — кажа ён. — Але мне трэба на некаторы час сысьці, і калі вы мяне дачакаецеся, то атрымаеце два зэфіры". І ён сыходзіць.

Некаторыя дзеці адразу хапаюць ласунак, не дачакаўшыся, пакуль зачыняцца дзьверы. Іншыя здаюцца праз некалькі хвілінаў. Але ёсьць і тыя, якія чакаюць, чаго б ім гэта ні каштавала. Яны закрываюць рукамі вочы, схіляюць галаву, сьпяваюць сабе пад нос, імкнуцца гуляць самі з сабой і нават засынаюць. Калі дасьледнік вяртаецца, ён дае самым трывалым дзецям сумленна зробленыя ласункі.

Да таго часу, як дзеці з апошняй катэгорыі паступаюць у школу, адбываецца штосьці дзіўнае. Апытваньне бацькоў і выкладчыкаў паказвае, што тыя, хто ў 4-гадовым узросьце цярпліва чакаў зэфір, збольшага расьлі больш таварыскія, вынаходлівыя, сьмелыя, надзейныя і ўпэўненыя ў сабе. Тыя ж дзеткі, якія адразу здаваліся, былі больш адзінотныя, уразьлівыя ды ўпартыя. Яны часьцей схільныя да стрэсу і даволі нерашучыя.

Калі мы гаворым пра бліскучыя разумовыя здольнасьці, у многіх з нас перад вачыма паўстае вобраз Эйнштэйна — гэткая жывая машына думак. Нам заўжды падаецца, што вялікімі людзьмі нараджаюцца. Але чаму прыроджаны талент у адных людзей разгараецца, а ў іншых згасае? Вось тут і неабходна згадаць пра зэфір. Напэўна, здольнасьць устрымацца ад неадкладнага ўзнагароджання ёсьць асноватворны талент, так бы мовіць, трыюмф лягічнага мысьленьня над імпульсіўным. Іншымі словамі — гэта эмацыйны інтэлект, які не праяўляецца пры тэставаньні на IQ.

Тэрмін "эмацыйны інтэлект" належыць псыхолягу зь Ельскага ўнівэрсытэту Пітэру Салавею і навукоўцу з унівэрсытэту Нью-Гэмпшыра Джону Мэеру. Яны ўвялі яго ва ўжытак пяць гадоў таму для апісаньня такіх чалавечых здольнасьцяў, як разуменьне сваіх уласных пачуцьцяў, уменьне паставіць сябе на месца іншага і "кантроль над эмоцыямі для павышэньня ўласнай жыцьцеўстойлівасьці". Гэтае новае паняцьце ўжо ўваходзіць у лексыкон амэрыканцаў. Аднак для зручнасьці яно было скарочана да абрэвіятуры EQ, якая ўпершыню была выкарыстаная ў кнізе "Эмацыйны інтэлект", напісанай навуковым аглядальнікам "Таймс" доктарам псыхалёгіі Дэніэлам Гоўманам. На думку аўтара, усе вядомыя тэсты на вызначэньне IQ сьведчаць пра шанцы чалавека на посьпех менш, чым склад розуму, якім вызначаецца чалавечы характар.

Аўтар правёў не абстрактны досьлед. Ён прапануе практычнае прымяненьне вынікаў досьледу ва ўсіх сфэрах жыцьця — як вызначыць, каго менавіта браць на працу; як павысіць шанцы на больш трывалы шлюб; як бацькам трэба выхоўваць дзяцей, а школам — вучыць іх. Пакуль дзеці яшчэ малыя, заяўляе Гоўман, існуе "магчымасьць нэўралягічнага ўмяшальніцтва", бо сыстэма, якая рэгулюе нашыя дзеяньні ў адказ на пачуцьці, магчыма, атрымвае поўнае развіцьцё толькі ў 15-16 гадоў.

EQ не выключае IQ: ёсьць людзі, якія надзеленыя і тым, і другім. Сёньня навукоўцы імкнуцца зразумець, як гэтыя каэфіцыенты дапаўняюць адзін аднаго: напрыклад, як уменьне спраўляцца са стрэсам узьдзейнічае на здольнасьць сканцэнтравацца ў экстрэмальных сытуацыях.

Эмоцыі — захапленьне, агіда, страх, гнеў — выходзяць з адпаведнай часткі галаўнога мозгу, вядомай пад назваю "краявая сыстэма". Мільёны гадоў таму да яе дадалася і новая кара галаўнога мозгу — нэакортэкс, якая дазволіла чалавеку плянаваць, вучыцца і запамінаць. Пажада паходзіць з краявой сыстэмы, а любоў — з нэакортэксу. Чым больш сувязяў паміж краявой сыстэмай і нэакортэксам, тым большым спэктрам эмоцыяў валодае чалавек.

Падставаю эмацыйнага інтэлекту, ад якога залежаць усе праявы эмоцыяў, ёсьць самасьвядомасьць, гэта значыць уменьне слушна ацэньваць свае пачуцьці. Зразумеўшы прычыну сваёй эмацыйнай рэакцыі — у дзеяньне ўступае нэакортэкс, — чалавеку прасьцей справіцца з сытуацыяй.

Кіраўнікі многіх школаў у ЗША пачынаюць цалкам пераглядаць навучальныя праграмы й сыстэмы тэставаньня навучэнцаў, пільней зважаючы на выхаваньне эмацыйнага інтэлекту. Аднак гэта выклікае адмоўную рэакцыю ў некаторых навукоўцаў. Так, псыхоляг Ельскага ўнівэрсытэту доктар Салавей адзначае: "Я вітаю ідэю навучыць людзей багацей успрымаць сваё эмацыйнае жыцьцё, дапамагчы ім пасьпяхова дасягаць сваіх мэтаў. Але ж я супраць таго, каб іх вучылі падпарадкаваньню прынятым у грамадзтве традыцыям".

Небясьпека ў тым, што гэты працэс можа прывесьці да навучаньня дзяцей аднолькавай, так бы мовіць, "правільнай" эмацыйнай рэакцыі на тую ці іншую сытуацыю — сьмяяцца ў цырку, плакаць на пахаваньнях, спакойна сядзець на занятках. "Можна навучыць трымаць сябе ў рамках, напрыклад, у стане гневу лепш накрычаць, чым праявіць гвалт, — кажа прафэсар псыхіятрыі мэдыцынскага аддзяленьня Гарвардзкага ўнівэрсытэту, доктар Алвін Поўсэнт. — Але ці добра будзе, калі чалавек з разьвітым эмацыйным інтэлектам пачне ва ўсім згаджацца з начальствам?"

"Time"

ФОТАЗАГАДКА

4

Вы мусіце назваць тое, што выяўлена на гэтым здымку. Той, хто слушна адкажа на пяць загадак запар і дашле свой адказ, атрымае каштоўны прэзэнт. У наступным нумары — чарговая фотазагадка!

Масква

Начныя ўцехі

Штоночы ў закрытым начным клюбе ў адной з колішніх сядзібаў КГБ у Маскве праводзяць вольны час людзі "пачварна багатыя" альбо проста багатыя. Жанчыны й мужчыны, апранутыя ў вечаровыя сукні і цёмныя гарнітуры, мераюць сходы ўніз і ўверх у пошуку забаваў. Ад азартных гульняў, стрыптызу і так званых эратычных танцаў — да неверагодных ды жахліва дарагіх страваў і яшчэ даражэйшага алькаголю, віна ды шампанскага. Побач з сур'ёзнымі мінамі сноўдаюць плячыстыя хлопцы ў цёмных акулярах з калашнікавымі ў руках.

Кошт уступнага квітка — 120 даляраў. І гэта толькі пачатак. Тушаная ялавічына, якая тут мае попыт у заўсёднікаў, каштуе 240 даляраў, дэсэрт з ананасаў — 190, да гэтага яшчэ добрае францускае віно (іншага замаўляць не выпадае), коштам ад некалькіх сотняў да амаль тысячы даляраў за пляшку, якім запіваецца тлустае, востра прыпраўленае мяса.

Забаўляльная праграма гэтага і іншых клюбаў хутчэй багатая, чым густоўная. Сярод штучных пальмаў і асьветленых флюарэсцэнтнымі лямпамі грэцкіх німфаў эратычна скачуць распранутыя танцоркі.

Масква, шматмільённая мэтраполія, была за савецкім часам горадам па-бальшавіцку цнатлівым і, нягледзячы на свае памеры, па-сутнасьці правінцыйным. Сваім жыхарам і гасьцям яна прапаноўвала больш чым сьціплае начное жыцьцё. "Масква рана ідзе спаць", — казалі тады.

Цяпер, як у адзін голас сьцьвярджаюць замежнікі, з часу распаду Савецкага Саюзу і нараджэньня прыватнага бізнэсу, пасьля наступленьня ночы ў Маскве занудзіцца немагчыма. Некаторыя мяркуюць, што лічбаю клюбаў, казыно і іншых начных установаў Масква пачынае даганяць такія мэтраполіі, як Лёндан або Парыж. Яна стала сапраўдным Эльдарада забаваў, даступных, натуральна, для ўладальнікаў вельмі тугіх партфэляў. Ніякіх іншых крытэрыяў няма, ніхто нікому ў біяграфію не зазірае, пасьведчаньняў маральнасьці не пытаецца.

Аднак паводле меркаваньня большасьці маскоўцаў, начныя ўстановы апанаваныя крымінальнымі элемэнтамі.

У гэтым сьвеце закрытых клюбаў і казыно сапраўдныя гангстэры перамяшаныя з "звычайнымі" багатымі бізнэсмэнамі і зь вельмі дарагімі прастытуткамі (5 тыс. даляраў за ноч). Маладыя азартнікі трацяць тут за ноч шмат мільёнаў рублёў.

— Багацьце людзей, якія тут праводзяць вольны час, пераўзыходзіць усякае ўяўленьне, яны маюць нашмат болей грошай, чым найвялікшыя багацеі ў Эўропе, — кажа Ала, 21-гадовая прастытутка ў чорнай міні, якая палюе на кліентаў у самым цэнтры Масквы.

Начныя клюбы памнажаюцца, як грыбы пасьля дажджу. Адныя спэцыялізуюцца на хэвімэталёвай музыцы, другія на джазе, трэція — на стылі тэхна-поп. Ёсьць таксама некалькі (працуюць без рэклямы і ціш-ком) клюбаў гомасэксуалістаў. У адным з такіх кемлівы ўладальнік усталяваў штосьці накшталт вялізнага акварыюму, у якім плаваюць аголеныя маладыя людзі, дэманструючы свае понадзі.

Начное жыцьцё ідзе таксама ў больш як стапяцідзесяці казыно. Ля ўваходу ў адно з найвялікшых, каля Крамлю, на заўважным месцы надпіс: "Любую зброю, у тым ліку газавую, пісталеты і розныя вострыя прадметы належыць зарэгістраваць у ахоўнікаў"...

Штоночы тут тлуміцца блізу тысячы асобаў, спрабуючы шчасьця каля некалькіх дзясяткаў машынаў "Блэк Джэка", "Аднарукага бандыта", сталоў з рулеткамі і косткамі. Хлопцы з налітымі каркамі й залатымі гадзіньнікамі на руках і дэкальтаваныя спадарыні з румянцам на тварах назіраюць бег шарыка ў рулетцы. Шматмільённыя стаўкі тут нярэдкія. Заўсёднікі апавядаюць пра нейкага маладзёна (у джынсах), які кінуў нядаўна на стол фішку вартасьцю 30 млн. рублёў (6000 даляраў).

Маскоўская міліцыя прызнае, што сярод кліентаў мясцовых казыно шмат гангстэраў, але імкнецца ўдаваць, што іх ня бачыць. — Прыходзяць сюды, відавочна, злачынныя элемэнты, але ў нас няма ніякіх доказаў — кажа міліцэйскі прэс-сакратар Уладзімір Бужкоў. — Начныя клюбы — гэта папросту месца, куды зьбіраюцца багатыя, дзе ўзгадняюць інтарэсы і праводзяць час. А таксама, каб сябе паказаць.

Маскоўскія новыя багатыя любяць таксама бавіць ночы ў люксавых лазьнях, дзе, як у добрыя царскія часы, сэрвіруюцца раскошныя стравы і трункі. Такая прыемнасьць даступная таксама для салідна "прыкінутых". Дастаткова сказаць, што ўваход для адной асобы каштуе ня менш за 2500 даляраў наяўнымі.

AP

© НАША НІВА Спасылка на "Нашу Ніву" абавязковая Наклад 5000 Нумар падпісаны ў друк 5.5.1996 Надрукавана ў ЗАТ "Lietuvos Rytas" (Вільня, праспэкт Гедыміна, 12а)